

K A N D U N G A N

JAWAPAN-JAWAPAN LISAN BAGI PERTANYAAN- PERTANYAAN	(Halaman 1)
RANG UNDANG-UNDANG DIBAWA KE DALAM MESYUARAT	(Halaman 15)
RANG UNDANG-UNDANG: Rang Undang-undang Perbekalan 2004 <u>Jawatankuasa:-</u> <u>Jadual:-</u> Maksud B. 24 Maksud B. 25 Maksud B. 26 Maksud B. 27	 (Halaman 16) (Halaman 33) (Halaman 79) (Halaman 104)
USUL: Anggaran Pembangunan 2004 <u>Jawatankuasa:-</u> Maksud P. 24 Maksud P. 25 Maksud P. 26 Maksud P. 27	 (Halaman 16) (Halaman 33) (Halaman 79) (Halaman 104)
Waktu Mesyuarat Dan Urusan Dibebaskan Daripada Peraturan Mesyuarat	(Halaman 33)

AHLI-AHLI DEWAN RAKYAT

Yang Amat Berbahagia Tuan Yang di-Pertua, Tun Dato Seri Dr. Mohamed Zahir bin Haji Ismail, S.S.M., P.M.N., S.S.D.K., S.P.M.K., D.S.D.K., J.M.N.

Yang Amat Berhormat Perdana Menteri dan Menteri Kewangan, Dato Seri Dr. Mahathir bin Mohamad, D.K.(Brunei), D.K.(Perlis), D.K.(Johor), D.U.K., S.S.D.K., S.S.A.P., S.P.M.S., S.P.M.J., D.P. (Sarawak), D.U.P.N., S.P.N.S., S.P.D.K., S.P.C.M., S.S.M.T., D.U.M.N., P.I.S. (Kubang Pasu)

“ Timbalan Perdana Menteri dan Menteri Dalam Negeri, Dato' Seri Abdullah bin Haji Ahmad Badawi, D.G.P.N., D.S.S.A., D.M.P.N., D.J.N., K.M.N., A.M.N., S.P.M.S. (Kepala Batas)

Yang Berhormat Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan, Dato' Seri Ong Ka Ting, D.P.M.P. (Pontian)

“ Menteri Kerja Raya, Dato' Seri S. Samy Vellu, S.P.M.J., S.P.M.P., D.P.M.S., P.C.M., A.M.N. (Sungai Siput)

“ Menteri Perusahaan Utama, Dato' Seri Dr. Lim Keng Yaik, S.P.M.P., D.G.P.N., D.P.C.M. (Beruas)

“ Menteri Tenaga, Komunikasi dan Multimedia, Datuk Amar Leo Moggie anak Irok, D.A., P.N.B.S. (Kanowit)

“ Menteri Perdagangan Antarabangsa dan Industri, Dato' Seri Rafidah Aziz, S.P.M.P., S.P.M.T., D.P.M.S., A.M.N. (Kuala Kangsar)

“ Menteri Pertahanan, Dato' Sri Mohd. Najib bin Tun Haji Abdul Razak, S.S.A.P., S.I.M.P., D.S.A.P., D.P.M.S., P.N.B.S., D.U.B.C.(T). (Pekan)

“ Menteri Sains, Teknologi dan Alam Sekitar, Dato' Seri Law Hieng Ding, P.N.B.S., K.M.N., P.B.S., P.B.J. (Sarikei)

“ Menteri Luar Negeri, Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar, S.P.M.J., S.P.D.K., D.P.M.J., S.M.J., A.M.N. (Kota Tinggi)

“ Menteri Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna, Tan Sri Dato' Haji Muhyiddin bin Haji Mohd. Yassin, P.I.S., B.S.I., S.M.J., P.S.M., S.P.M.J. (Pagoh)

“ Menteri Kesihatan, Datuk Chua Jui Meng, D.I.M.P., S.I.M.P., S.M.J., P.I.S. (Bakri)

“ Menteri Perpaduan Negara dan Pembangunan Masyarakat, Dato' Dr. Siti Zaharah binti Sulaiman, S.I.M.P., D.S.A.P., D.I.M.P. (Paya Besar)

“ Menteri Penerangan, Tan Sri Dato' Seri Mohd. Khalil bin Yaakob, P.S.M., S.S.A.P., S.I.M.P., D.S.A.P., J.S.M., S.M.P. (Kuantan)

“ Menteri Kebudayaan, Kesenian dan Pelancongan, Datuk Paduka Abdul Kadir bin Haji Sheikh Fadzir, P.G.D.K., D.S.D.K., A.M.K. (Kulim-Bandar Baharu)

“ Menteri Sumber Manusia, Datuk Wira Dr. Fong Chan Onn, D.M.S.M. D.C.S.M. (Selandar)

“ Menteri Pembangunan Usahawan, Dato' Seri Mohamed Nazri bin Abdul Aziz, D.M.S.M., A.M.P., B.K.T. (Chenderoh)

Yang Berhormat	Menteri Pembangunan Luar Bandar, Dato' Haji Azmi bin Khalid, D.P.M.P., S.M.P., P.J.K. (Padang Besar)
"	Menteri Belia dan Sukan, Dato' Hishammuddin bin Tun Hussein, D.S.A.P., D.P.M.J. (Tenggara)
"	Menteri di Jabatan Perdana Menteri, Tan Sri Bernard Giluk Dompok (Kinabalu)
"	Menteri di Jabatan Perdana Menteri, Datuk Seri Utama Dr. Rais bin Yatim, S.P.N.S., D.S.N.S. (Jelebu)
"	Menteri Pertanian, Datuk (Dr.) Mohd Effendi Norwawi, S.I.M.P., P.G.B.K., D.P.M.S., J.S.M., J.B.S., K.M.N., P.P.B. (Kuala Rajang)
"	Menteri Pembangunan Wanita dan Keluarga, Dato' Seri Hajah Shahrizat binti Abdul Jalil, D.G.P.N., D.I.M.P. (Lembah Pantai)
"	Menteri Kewangan Kedua, Dato' Dr. Haji Jamaludin bin Dato' Mohd. Jarjis, S.I.M.P., D.I.M.P. (Rompin)
"	Menteri Pengangkutan, Dato' Chan Kong Choy, D.S.A.P., D.P.M.S. (Selayang)
"	Timbalan Yang di-Pertua, Dato' Haji Muhamad bin Abdullah, P.J.N., D.I.M.P., S.M.P., P.J.K. (Maran)
"	Timbalan Yang di-Pertua, Datuk Lim Si Cheng, P.I.S. (Senai)
"	Timbalan Menteri Pembangunan Usahawan, Dato' Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus, D.S.N.S. (Jempol)
"	Timbalan Menteri Luar Negeri, Datuk Dr. Leo Michael Toyad, P.G.D.K., J.B.S. (Mukah)
"	Timbalan Menteri Kesihatan, Dato' Seri Dr. Suleiman bin Mohamed D.P.M.S., S.S.S.A. (Titiwangsa)
"	Timbalan Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan, Datuk Peter Chin Fah Kui, P.G.B.K. (Miri)
"	Timbalan Menteri Perdagangan Antarabangsa dan Industri, Dato' Seri Kerk Choo Ting, D.P.M.P., D.G.P.N. (Taiping)
"	Timbalan Menteri Kewangan, Dato' Dr. Ng Yen Yen (Raub)
"	Timbalan Menteri Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna, Dato' S. Subramaniam, D.P.M.J., D.S.N.S., S.M.J. (Segamat)
"	Timbalan Menteri Pertahanan, Datuk Mohd. Shafie bin Haji Apdal, P.G.D.K. (Semporna)
"	Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri, Datuk Douglas Uggah Embas, P.G.B.K., P.B.S., A.B.S., A.M.N. (Betong)
"	Timbalan Menteri Kewangan, Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh, D.S.S.A., S.M.S., S.S.A., K.M.N. (Kuala Langat)
"	Timbalan Menteri Dalam Negeri, Dato' Chor Chee Heung, D.S.D.K., A.M.N., J.P. (Alor Setar)
"	Timbalan Menteri Tenaga, Komunikasi dan Multimedia, Datuk Tan Chai Ho, P.J.N., K.M.N., A.M.N. (Bandar Tun Razak)
"	Timbalan Menteri Pembangunan Luar Bandar, Dato' G. Palanivel, D.S.S.A., S.S.A., P.J.K. (Hulu Selangor)

Yang Berhormat	Timbalan Menteri Belia dan Sukan, Datuk Ong Tee Keat, P.J.N., S.M.S. (Ampang Jaya)
“	Timbalan Menteri Pengangkutan, Tan Sri Dato' Seri DiRaja Ramli bin Ngah Talib, P.C.M., S.P.C.M., A.M.N., J.P. (Pasir Salak)
“	Timbalan Menteri Pertanian, Dato' Seri Mohd. Shariff bin Haji Omar, D.G.P.N., D.M.P.N., P.P.T. (Tasek Gelugor)
“	Timbalan Menteri Sains, Teknologi dan Alam Sekitar, Dato' Zainal bin Dahalan, P.J.K., K.M.N., J.S.M., D.P.M.S. (Sabak Bernam)
“	Timbalan Menteri Dalam Negeri, Dato' Zainal Abidin bin Zin, D.P.M.P., P.M.P. (Bagan Serai)
“	Mulia Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri, Tengku Dato' Seri Azlan ibni Sultan Abu Bakar, S.P.T.J., D.S.A.S. (Jerantut)
“	Timbalan Menteri Kerja Raya, Dato' Mohamed Khaled bin Haji Nordin, D.S.P.N., P.I.S. (Johor Bahru)
“	Timbalan Menteri Perusahaan Utama, Datuk Anifah Aman (Beaufort)
“	Timbalan Menteri Tanah dan Pembangunan Koperasi, Dr. Tan Kee Kwong (Segambut)
“	Timbalan Menteri Perpaduan Negara dan Pembangunan Masyarakat, Datuk Dr. Tiki anak Lafe, D.M.S.M. (Mas Gading)
“	Timbalan Menteri Penerangan, Dato' Ir. Donald Lim Siang Chai (Petaling Jaya Selatan)
“	Timbalan Menteri Kebudayaan, Kesenian dan Pelancongan, Datuk Fu Ah Kiow, D.I.M.P. (Mentakab)
“	Timbalan Menteri Sumber Manusia, Datuk Dr. Abdul Latiff bin Ahmad, D.M.S.M. (Mersing)
“	Timbalan Menteri Pendidikan, Dato' Hon Choon Kim, D.S.N.S. (Seremban)
“	Setiausaha Parlimen Kementerian Pertanian, Dato' Abu Bakar bin Taib, D.S.D.K., S.D.K., B.C.K., K.M.N., P.J.K. (Langkawi)
“	Setiausaha Parlimen Kementerian Dalam Negeri, Datuk Seri Abu Zahar bin Isnin, D.G.S.M., D.M.S.M., A.M.N. (Jasin)
“	Setiausaha Parlimen di Jabatan Perdana Menteri, Dato' Hajah Khamsiyah binti Yeop, P.P.T., A.M.N., A.M.P., P.M.P. (Gerik)
“	Setiausaha Parlimen di Jabatan Perdana Menteri, Dato' Haji Noh bin Haji Omar, D.P.M.S., D.M.S.M., K.M.N., A.S.A., P.J.K., J.P. (Tanjong Karang)
“	Setiausaha Parlimen Kementerian Kerja Raya, Datuk Yong Khoon Seng, D.S.P.N., K.M.N. (Stampin)
“	Setiausaha Parlimen Kementerian Kewangan, Tuan Hashim bin Ismail, P.P.N., P.I.S. (Ledang)
“	Setiausaha Parlimen Kementerian Tenaga, Komunikasi dan Multimedia, Tuan Chia Kwang Chye (Bukit Bendera)
“	Setiausaha Parlimen Kementerian Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna, Tuan Wong Kam Hoong, K.M.N. (Bayan Baru)

Yang Berhormat	Setiausaha Parlimen Kementerian Kesihatan, Tuan S. G. Sothinathan (Telok Kemang)
“	Setiausaha Parlimen Kementerian Tanah dan Pembangunan Koperasi, Dr. Robia binti Dato' Kosai (Muar)
“	Setiausaha Parlimen Kementerian Perpaduan Negara dan Pembangunan Masyarakat, Dato' S. Veerasingam, P.M.P., A.M.P., A.M.N. (Tengah)
“	Setiausaha Parlimen Kementerian Penerangan, Datuk Rizalman bin Abdullah, P.G.D.K., J.P. (Tenom)
“	Setiausaha Parlimen Kementerian Pembangunan Luar Bandar, Datin Paduka Hajah Rohani binti Haji Abdul Karim, P.B.S., P.P.B., (Santubong)
“	Setiausaha Parlimen Kementerian Pendidikan, Dato' Mahadzir bin Mohd. Khir (Sungai Petani)
“	Setiausaha Parlimen Kementerian Perdagangan Antarabangsa dan Industri, Dato' Ir. Ho Cheong Sing, P.M.P., A.M.N. (Ipoh Barat)
“	Setiausaha Parlimen Kementerian Pembangunan Wanita dan Keluarga, Datuk Hajah Mastika Junaidah binti Husin (Arau)
“	Drs. Haji Abu Bakar bin Othman (Jerlun)
“	Tuan Haji Abdul Fatah bin Haji Haron, S.M.K. (Rantau Panjang)
“	Tun Abdul Ghafar bin Baba, S.S.M. (Batu Berendam)
“	Dato' Seri Haji Abdul Hadi bin Haji Awang, D.S.S.S.M.T. (Marang)
“	Datuk Haji Abdul Hamid bin Abdul Rahman, P.J.N. (Sungai Benut)
“	Dato' Haji Abdul Kadir bin Annuar, S.P.M.J., K.M.N., P.I.S., B.S.I., A.M.N. (Pulai)
“	Tuan Abd. Rahman bin Yusof, (Kemaman)
“	Tan Sri Datuk Patinggi Abdul Taib Mahmud, S.P.M.J., S.P.M.T., S.S.S.A, S.S.A.P., S.S.D.K., P.S.M., S.P.M.B., D.G.S.M., P.K.C., D.P. (Kota Samarahan)
“	Dato' Dr. Abdullah Fadzil bin Che Wan, D.P.C.M., P.C.M. (Bukit Gantang)
“	Datuk Wira Abu Seman bin Haji Yusop, B.K.T., J.P., D.M.S.M., K.M.N., D.C.S.M. (Alor Gajah)
“	Dato' Haji Ahmad Husni bin Mohd. Hanadzlah, P.P.T., A.M.P. (Tambun)
“	Datuk Ahmad Zahid bin Hamidi, D.M.S.M., P.P.T., P.J.K. (Bagan Datok)
“	Datuk Raja Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar, D.S.A.P., D.M.S.M. (Larut)
“	Tuan Alexander Nanta Linggi, A.B.S. (Kapit)
“	Tuan Alwi bin Jusoh (Pasir Puteh)
“	Tuan Haji Amihamzah bin Ahmad (Lipis)
“	Datu Amirkahar bin Tun Datu Haji Mustapha (Marudu)

Yang Berhormat	Dato' Haji Badrul Hisham bin Abdul Aziz, D.P.M.S., A.S.A. (Hulu Langat)
"	Tuan Billy Abit Joo, K.M.N. (Hulu Rajang)
"	Datuk Bung Moktar bin Radin, P.G.D.K., A.D.K., A.S.D.K. (Kinabatangan)
"	Tuan Chang See Ten, P.I.S. (Gelang Patah)
"	Tuan Haji Che Ghani bin Che Ambak, P.J.K. (Setiu)
"	Puan Chew Mei Fun (Petaling Jaya Utara)
"	Puan Chong Eng (Bukit Mertajam)
"	Tuan Chow Kon Yeow (Tanjong)
"	Tun Dato' Daim Zainuddin, D.G.S.M., S.S.M., S.P.M.S., D.H.M.S., S.S.A.P. (Merbok)
"	Fong Kui Lun (Bukit Bintang)
"	Puan Fong Po Kuan (Batu Gajah)
"	Tuan Goh Kheng Huat (Nibong Tebal)
"	Dato Goh Siow Huat (Rasah)
"	Dato' Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali, D.I.M.P., S.M.S. (Parit Buntar)
"	Tuan Hassan bin Mohamed (Besut)
"	Tuan Henry Sum Agong, A.K. (Bukit Mas)
"	Tan Sri Dato' Hew See Tong, P.S.M., D.P.M.P., J.P. (Kampar)
"	Tuan Hoo Seong Chang (Kluang)
"	Tuan Husam bin Haji Musa (Kubang Kerian)
"	Tuan Haji Ismail bin Noh (Pasir Mas)
"	Dato' Jacob Dungau Sagan, J.B.S., K.M.N., P.P.B. (Baram)
"	Dr. James Dawos Mamit, P.P.B., P.P.S. (Mambong)
"	Tuan Jawah anak Gerang (Lubok Antu)
"	Tuan Jimmy Lim Donald (Sri Aman)
"	Tuan Joseph Mauh anak Ikeh (Selangau)
"	Datuk Seri Panglima Joseph Pairin Kitingan, P.G.D.K., P.N.B.S., S.S.A.P., S.P.D.K. (Keningau)
"	Dato' Joseph Salang anak Gandum (Julau)
"	Datuk Juslie bin Ajirol, A.S.D.K. (Libaran)
"	Dato' Kamarudin bin Jaffar, B.C.M., D.S.N.S. (Tumpat)
"	Tuan Kerk Kim Hock (Kota Melaka)
"	Tan Sri Dato' Dr. K.S. Nijhar, P.S.M., S.P.M.J., J.M.N. (Subang)
"	Tuan Kong Cho Ha (Lumut)
"	Datuk Lau Ngan Siew, A.D.K., K.M.N., P.G.D.K. (Sandakan)
"	Tuan Lee Kah Choon (Jelutong)
"	Tuan Liew Teck Chan (Gaya)

Yang Berhormat	Puan Lim Bee Kau, A.M.K., B.K.M., P.J.K. (Padang Serai)
"	Tuan Lim Hock Seng (Bagan)
"	Tuan Liow Tiong Lai, S.M.P. (Bentong)
"	Dato' Loke Yuen Yow, D.P.M.P., A.M.P. (Tanjong Malim)
"	Tuan Mah Siew Keong (Teluk Intan)
"	Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar (Pokok Sena)
"	Tuan Haji Mat Basir bin Rahmat (Parit)
"	Datuk Dr. Maximus Johnity Ongkili, A.S.D.K., J.P. (Bandau)
"	Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz, P.N.J., S.M.J., K.M.N., P.I.S., B.S.I., A.M.N., P.P.N. (Sri Gading)
"	Tuan Mohamad bin Sabu (Kuala Kedah)
"	Tuan Mohamed Nasir bin Che Daud (Kuala Krai)
"	Tuan Mohamed Sayuti bin Said, P.P.T., P.J.K., P.P.N. (Kuala Selangor)
"	Datuk Haji Mohd. Ali bin Haji Hassan, P.J.N., S.M.J., K.M.N., P.I.S., A.M.N., P.P.N. (Tebrau)
"	Tuan Mohd. Amar bin Abdullah (Pengkalan Chepa)
"	Tuan Mohd. Apandi bin Haji Mohamad (Jeli)
"	Datuk Seri Panglima Mohd. Salleh bin Tun Md. Said, P.G.D.K. (Kota Belud)
"	Datuk Mohd. Sarit bin Haji Yusoh (Temerloh)
"	Tuan Mohd. Yusoff bin Mohd. Nor, P.P.N., J.M.N. (Machang)
"	Dato' Mohd. Zain bin Omar, D.S.P.N., K.M.N., P.J.K., P.J.M. (Balik Pulau)
"	Dato' Ir. Mohd. Zin bin Mohamed, D.P.T.J., J.P. (Shah Alam)
"	Tuan M. Shukrimun bin Shamsudin (Kuala Nerus)
"	Tuan Muhamad bin Mustafa (Peringat)
"	Tuan Haji Muhyidin bin Haji Abd. Rashid (Hulu Terengganu)
"	Dato' Mustafa bin Ali, D.P.M.T. (Dungun)
"	Datuk Napsiah binti Omar (Kuala Pilah)
"	Tuan Nasharudin bin Mat Isa (Yan)
"	Tuan Ng Lip Yong (Batu)
"	Datuk Osu bin Sukam, S.P.D.K., P.G.D.K., D.A. (Papar)
"	Dato' Othman bin Abdul (Pendang)
"	Datuk Peter Tinggom anak Kamarau, P.P.B., P.P.C., K.M.N., P.N.B.S., J.B.S., A.M.N., P.B.S. (Saratok)
"	Tuan Philip Benedict Lasimbang, A.S.D.K. (Penampang)
"	Puan P. Komala Devi, P.P.T. (Kapar)
"	Datuk Railey bin Haji Jeffrey, P.G.D.K., J.M.N. (Silam)
"	Tuan Ramli bin Ibrahim (Kota Bharu)

Yang Berhormat	Mulia Tengku Tan Sri Razaleigh Hamzah, D.K., P.S.M., S.P.M.K., S.S.A.P., S.P.M.S. (Gua Musang)
"	Tuan Richard Riot anak Jaem (Serian)
"	Datuk Robert Lau Hoi Chew, J.B.S. (Sibu)
"	Tuan Ronald Kiandee, A.S.D.K. (Beluran)
"	Datuk Ruhanie bin Haji Ahmad, D.M.S.M., P.I.S. (Parit Sulong)
"	Tuan Saupi bin Daud (Tanah Merah)
"	Datin Paduka Hajah Seripah Noli binti Syed Hussin, D.S.S.A (Sepang)
"	Dato' Shahnnon bin Ahmad, D.S.D.K., K.M.N. (Sik)
"	Dato' Shaziman bin Abu Mansor, A.N.S. (Tampin)
"	Tuan Shim Paw Fatt, J.P. (Tawau)
"	Tuan Haji Siam bin Haji Kasrin, K.M.N., P.I.S. (Batu Pahat)
"	Dato' Suhaili bin Abdul Rahman, D.I.M.P., A.S.D.K. (Labuan)
"	Puan Sukinam Domo (Batang Sadong)
"	Tan Sri Datuk Seri Amar Dr. Haji Sulaiman bin Haji Daud, S.I.M.P., D.A., D.S.S.A., P.N.B.S., J.B.S. (Petra Jaya)
"	Dr. Syed Azman bin Syed Ahmad Nawawi (Kuala Terengganu)
"	Tuan Taib Azamudden bin Md. Taib, J.B.S., A.M.N. (Baling)
"	Tuan Tan Kok Wai (Cheras)
"	Dr. Tan Seng Giaw (Kepong)
"	Datin Paduka Dr. Tan Yee Kew, D.S.S.A (Kelang)
"	Puan Teresa Kok Suh Sim (Seputeh)
"	Tuan Thong Fah Chong (Ipoh Timur)
"	Tan Sri Dato' Dr. Ting Chew Peh, P.S.M., D.P.M.S., D.P.M.P. (Gopeng)
"	Dato' Seri Tiong King Sing, D.S.S.A., J.P. (Bintulu)
"	Dato' Tiong Thai King (Lanang)
"	Datin Seri Dr. Wan Azizah Wan Ismail (Permatang Pauh)
"	Datuk Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar, P.J.N., J.B.S., P.B.S. (Batang Lupar)
"	Tuan Wan Nik bin Wan Yussof (Bachok)
"	Tuan Wilfred Madius Tangau, J.S.M., J.P., A.D.K. (Tuaran)
"	Dato' Yap Pian Hon, D.P.M.S., A.M.N., P.J.K. (Serdang)
"	Dr. Yee Moh Chai (Tanjong Aru)
"	Datuk Dr. Haji Yusof bin Haji Yacob, P.G.D.K., A.D.K. (Sipitang)
"	Tan Sri Hajah Zaleha binti Ismail, P.S.M., S.S.S.A., D.P.M.S., S.M.S., K.M.N. (Gombak)
"	Tuan Zawawi bin Haji Ahmad (Padang Terap)
"	Dato' Zulhasnan bin Rafique, D.I.M.P., A.M.N. (Wangsa Maju)

MENTERI/TIMBALAN MENTERI (SENATOR)

- Yang Berhormat Menteri di Jabatan Perdana Menteri, Brig. Jen. (B) Datuk Abdul Hamid bin Haji Zainal Abidin, K.M.N., P.A.T., D.P.M.P., J.S.M., P.J.N.
- “ Menteri Tanah dan Pembangunan Koperasi, Tan Sri Datuk Kasitah Gaddam, P.S.M., P.G.D.K., J.S.M.
- “ Menteri di Jabatan Perdana Menteri, Datuk Pandikar Amin Haji Mulia
- “ Menteri Pendidikan, Tan Sri Dato' Seri Musa bin Mohamad, P.S.M., D.P.M.N., D.P.C.M.
- “ Menteri di Jabatan Perdana Menteri, Tengku Datuk Adnan bin Tengku Mansor, K.M.N., D.S.D.K., D.I.M.P., D.S.A.P., P.J.N.
- “ Timbalan Menteri Pendidikan, Dato' Abdul Aziz bin Shamsuddin, D.M.S.M., D.P.M.S.
- “ Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri, Datuk M Kayveas, P.J.N.
- “ Timbalan Menteri Penerangan, Datuk Zainudin bin Maidin, P.J.N., J.M.N., S.M.S., A.M.K.

DEWAN RAKYAT**PEGAWAI-PEGAWAI KANAN****Setiausaha Dewan Rakyat**

Datuk Mohd. Salleh bin Haji Hassan

Ketua Penolong Setiausaha

Roosme binti Hamzah
Zamani bin Haji Sulaiman

Penolong Setiausaha

Ruhana binti Abdullah
Riduan bin Rahmat
Muhd Sujairi bin Abdullah

**PETUGAS-PETUGAS
CAWANGAN DOKUMENTASI**

Azhari bin Hamzah
Monarita binti Mohd. Hassan
Hajah Shamsiah binti Mohd. Yusop
Hajah Supiah binti Dewak
Mohamed bin Osman
Hajah Norishah binti Mohd. Thani
Zaiton binti Yaacob
Abd. Talip bin Hasim
Syed Azuddin bin Syed Othman
Jamilah Intan binti Haji Bohari
Nurziana binti Ismail
Taharah binti Mohamed
Nik Elyana binti Ahyat
Marzila binti Muslim
Habibunisah binti Mohd. Azir
Sherliza Maya binti Talkah
Mohd. Izhar bin Hashim
Chong Lai Peng

**PETUGAS-PETUGAS
UNIT CETAK**

Kamaroddin bin Mohd. Yusof
Mohamed Shahrizan bin Sarif
Alias bin Mohd. Nor

JURUBAHASA SERENTAK

Hajah Paizah binti Haji Salehuddin
Ungku Fauzie bin Ungku A. Rahman
Mazidah binti Mohamed

BENTARA MESYUARAT

Lt Kol (B) Mohamed Nor bin Mohd. Darus
Mejar (B) Zakaria bin Salleh
Mejar (B) Kamaruddin bin Abdullah

**PETUGAS-PETUGAS
CAWANGAN KOMPUTER**
Mohd Shah bin Rahman
Sulaiman bin Sirad
Azzahar bin Hashim

**PETUGAS-PETUGAS
CAWANGAN PERUNDANGAN**
Mohd. Shariff bin Hussein
Azmi bin Othman
Zafniza binti Zakaria
Hindun binti Wahari
Rozaimah binti Mohamad Ariffin
Mohd. Sidek bin Mohd. Sani
Mazlina binti Ali
Norlaila binti Abdullah Sidi
Ropiah binti Tambi
Suhairi bin Othman

MALAYSIA

DEWAN RAKYAT

Isnin, 13 Oktober 2003

Mesyuarat dimulakan pada pukul 10.00 pagi

DOA

[Tuan Yang di-Pertua *mempengerusikan Mesyuarat*]**JAWAPAN-JAWAPAN LISAN BAGI PERTANYAAN-PERTANYAAN***[Soalan No. 1 – Y.B. Tuan Liew Teck Chan (Gaya) tidak hadir]*

2. **Dato' Seri Tiong King Sing [Bintulu]** minta Menteri Pembangunan Wanita dan Keluarga menyatakan:-

- (a) apakah benar bahawa Kementerian menyalurkan bantuan kepada ibu-ibu tunggal melalui Persatuan Ibu Tunggal atau kepada pihak NGO yang tertentu sahaja; dan
- (b) adakah Kementerian bercadang untuk menyalurkan bantuan tersebut melalui Pejabat Daerah di setiap negeri.

Setiausaha Parlimen Kementerian Pembangunan Wanita dan Keluarga [Datuk Hajah Mastika Junaidah binti Husin]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Bagi menjawab soalan;

- (a) Tuan Yang di-Pertua, Kementerian Pembangunan Wanita dan Keluarga mengambil langkah positif untuk memastikan bahawa setiap golongan mendapat manfaat daripada program kementerian. Oleh itu segala program dan aktiviti yang dirancang dan dilaksanakan tidak dihadkan untuk sesuatu pihak, sama ada golongan individu atau pertubuhan-pertubuhan bukan kerajaan tertentu sahaja.

Program Pembangunan Kapasiti atau Khidmat Bantuan Untuk Wanita, termasuk ibu tunggal dilaksanakan oleh sama ada agensi pelaksana kementerian, iaitu Jabatan Pembangunan Wanita dan Lembaga Penduduk dan Pembangunan Keluarga Negara (LPPKN), atau secara bersama di antara kementerian dengan NGO. Semua NGO yang memenuhi syarat-syarat yang ditetapkan oleh kerajaan boleh memohon untuk mendapatkan peruntukan kewangan bagi menjalankan program-program dengan kementerian. Kementerian akan menimbangkan permohonan NGO-NGO termasuk juga Persatuan Ibu Tunggal, sekiranya mereka menepati garis panduan dan syarat-syarat yang ditetapkan.

Tuan Yang di-Pertua, bagi menjawab soalan;

- (b) Sukacita saya memaklumkan bahawa kementerian telah mewujudkan mekanisme penyelarasan strategi dan pelaksanaan program di peringkat akar umbi melalui penubuhan Majlis Pembangunan Wanita dan Keluarga peringkat kebangsaan, negeri dan kawasan Parlimen pada awal tahun 2002 yang lalu. Dalam usaha untuk mengupayakan majlis ini sebagai penggerak pembangunan wanita dan

keluarga di peringkat akar umbi, kementerian juga telah memberi sebahagian daripada peruntukan bantuan khas Perbendaharaan kepada Majlis Pembangunan Wanita dan Keluarga negeri dan kawasan Parlimen di seluruh negara bagi melaksanakan program-program pembangunan wanita dan keluarga, sama ada secara sendiri ataupun secara perkongsian bestari dengan NGO di peringkat negeri, kawasan Parlimen dan juga daerah.

Tuan Yang di-Pertua, kementerian ini juga mempunyai agensi pelaksana, sebagaimana yang saya sebutkan tadi, Jabatan Pembangunan Wanita Negeri-negeri serta LPPKN yang menguruskan semua aktiviti dan program kementerian di peringkat negeri, kawasan Parlimen dan daerah. Oleh itu penyaluran peruntukan melalui Pejabat Daerah tidak berbangkit.

Terima kasih.

Dato' Seri Tiong King Sing: Terima kasih atas jawapan Yang Berhormat Setiausaha Parlimen tadi. Soalan tambahan. Bagaimanakah caranya para ibu tunggal untuk memohon skim bantuan tersebut dan berapa lama masa diperlukan untuk mengetahui sama ada permohonannya diterima atau tidak oleh kementerian?

Datuk Hajah Mastika Junaidah binti Husin: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Saya mengucapkan terima kasih kepada Yang Berhormat bagi Bintulu yang mengemukakan soalan sebentar tadi. Pihak kementerian memang mengalu-alukan agar persatuan-persatuan, terutamanya Persatuan Ibu Tunggal, yang mana ibu-ibu tunggal menjadi ahli untuk menjalankan program bagi meningkatkan kemahiran, meningkatkan keupayaan dan juga memberikan kursus-kursus yang berkaitan dengan undang-undang kepada ibu-ibu tunggal.

Bagi mereka yang ingin memohon, permohonan hendaklah dikemukakan melalui persatuan masing-masing dan persatuan-persatuan ini, sebagaimana yang telah saya terangkan di Dewan ini pada minggu lepas, syarat-syarat kelayakan pemberian bantuan khas Perbendaharaan kepada persatuan ataupun pertubuhan-pertubuhan adalah pertamanya, persatuan-persatuan yang memohon hendaklah mempunyai kumpulan sasaran wanita dan keluarga; kalau ia Persatuan Ibu Tunggal sudah tentu ia layak untuk memohon dan persatuan ini hendaklah diiktiraf ataupun didaftarkan sebagai NGO di bawah undang-undang negara kita. Terima kasih.

Puan Chong Eng: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Saya ingin mendapat makluman tentang - kita ada ibu-ibu tunggal dan juga ayah-ayah tunggal tetapi semua tumpuan, difokuskan kepada ibu-ibu tunggal... *[Ketawa]* Dan tidak ada perhatian langsung kepada ayah-ayah tunggal.... *[Disorak]* Saya hendak tanya, adakah kita mempunyai data, ada berapa orang ayah-ayah tunggal di dalam negara ini? Saya rasa tidak ada. Jadi, saya rasa lebih baik kita mempunyai satu *single parent rather than single mother* atau *single father family*. Apakah pendapat Yang Berhormat Setiausaha Parlimen? Terima kasih.

Datuk Hajah Mastika Junaidah binti Husin: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan terima kasih kepada soalan tambahan daripada Yang Berhormat bagi Bukit Mertajam. Mengikut bancian di negara kita, kita mempunyai ibu tunggal, ini ibu tunggal ya, seramai 700,000 ibu tunggal. Ini merupakan satu angka yang besar, dan daripada 700,000 ibu tunggal yang ada di negara kita, kita juga telah membanci dan menentukan daripada bilangan tersebut, berapa ibu tunggal yang menjadi sebagai ketua keluarga. Sebenarnya bilangannya tidak besar, seramai 126,810....

Tuan Yang di-Pertua: Pertanyaannya mengenai bapa tunggal Yang Berhormat. Yang Berhormat, dia tanya mengenai bapa tunggal, Yang Berhormat.

Datuk Hajah Mastika Junaidah binti Husin: Ya Tuan Yang di-Pertua, saya hendak memberikan makluman terlebih dahulu

Tuan Yang di-Pertua: Ya, jawab mengenai bapa tunggal sahaja.

Datuk Hajah Mastika Junaidah binti Husin: bilangan ibu tunggal yang kita ada...

Tuan Yang di-Pertua: Tidak, dia tidak tanya yang itu. Dia tidak tanya mengenai ibu tunggal, Yang Berhormat. Dia tanya mengenai bapa tunggal.

Datuk Hajah Mastika Junaidah binti Husin: Dalam kita mentakrifkan keahlian bagi ibu tunggal, memang bapa tunggal juga boleh menjadi ahli kepada Persatuan Ibu Tunggal. Saya rasa kemungkinan apa yang disebut oleh Yang Berhormat tadi, kita lebih baik menyebut *single parent* daripada ibu tunggal ataupun bapa tunggal. Ibu tunggal telah pun dibuat bancia Tuan Yang di-Pertua tetapi bagi bapa tunggal, kita belum lagi ada angka yang tepat berapa bilangan bapa tunggal kerana bapa tunggal ini menjadi tunggal dalam masa yang begitu singkat, *very short period*, selalunya dia akan berkahwin tetapi ibu tunggal biasanya dia kekal, sedikit bilangan yang berkahwin kembali. Terima kasih.

[Soalan No. 3 – Y.B. Tuan Mohd. Apandi bin Haji Mohamad (Jeli) tidak hadir]

4. **Datuk Juslie bin Ajirol [Libaran]** minta Menteri Belia dan Sukan menyatakan tentang peruntukan peralatan sukan di setiap daerah dan bagaimanakah ia diagihkan.

Timbalan Menteri Belia dan Sukan [Datuk Ong Tee Keat]: Tuan Yang di-Pertua, Kementerian Belia dan Sukan ada menyediakan peruntukan sebanyak RM30,000 hingga RM50,000 untuk setiap daerah bagi melaksanakan program Sukan Massa. Pemberian peruntukan itu adalah disalurkan melalui Jabatan Belia dan Sukan Negeri berdasarkan permohonan yang diterima daripada pertubuhan-pertubuhan sukan, rekreasi atau kecergasan bagi melaksanakan aktiviti-aktiviti di bawah program Sukan Massa. Selain daripada itu kementerian juga menggalakkan pertubuhan-pertubuhan sukan menganjurkan aktiviti dengan kerjasama pihak swasta sebagai rakan kongsi dalam anjuran aktiviti sukan di peringkat akar umbi.

Setakat ini sambutan daripada pihak swasta dan lain-lain pertubuhan sukarela amatlah menggalakkan dalam penganjuran aktiviti Sukan Massa secara rakan kongsi. Kementerian berharap komitmen daripada pihak-pihak berkenaan akan terus kekal dan memberi sokongan yang lebih menyeluruh dalam usaha membangunkan lagi aktiviti sukan di peringkat daerah. Dari segi penyediaan prasarana, Kementerian Belia dan Sukan telah dan sedang dalam usaha membina Kompleks Rakan Muda yang mengandungi kemudahan gelanggang sukan dan Dewan yang sesuai untuk aktiviti sukan di semua daerah di seluruh negara secara berperingkat.

Tujuan pembinaan Kompleks Rakan Muda Daerah ini adalah untuk memberi peluang kepada rakyat khususnya kaum belia di peringkat daerah untuk menjalankan atau menyertai aktiviti-aktiviti sukan dan riadah selaras dengan matlamat kerajaan untuk mewujudkan sebuah masyarakat Malaysia yang cergas dan sihat.

Raja Datuk Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan. Apakah pihak Kementerian Belia dan Sukan bercadang dalam penyediaan bajet di masa yang akan datang untuk menyalurkan peruntukan khas kepada pejabat-pejabat belia dan sukan supaya dapat mengadakan satu tabung pembelian peralatan sukan bagi badan-badan sukan yang cemerlang di setiap daerah kerana ada badan-badan belia atau badan-badan sukan yang kadang kala terpaksa sampai meminta sedekah daripada pihak-pihak lain untuk membolehkan mereka bertanding di dalam sesuatu kejohanan.

Jadi, apakah pihak kementerian akan melihat perkara ini selain daripada mengadakan kompleks-kompleks sukan di tempat-tempat yang dirasakan kadang-kadang peralatan ini juga mustahak. Jadi saya minta penjelasan daripada pihak kementerian.

Datuk Ong Tee Keat: Tuan Yang di-Pertua, sebenarnya penyediaan prasarana khususnya projek-projek pembinaan Kompleks Rakan Muda Daerah ini hanya merupakan sebahagian daripada usaha kerajaan khususnya Kementerian Belia dan Sukan untuk menggerakkan dan menggalakkan aktiviti sukan di peringkat akar umbi. Apa Yang Berhormat bagi Larut cadangkan tadi tetap akan diambil kira dan selain daripada itu juga

ingin saya tegaskan bahawa selain daripada sumber kewangan yang diberikan oleh pihak Jabatan Belia dan Sukan peringkat negeri seperti mana yang sebut tadi, terdapat juga penglibatan pihak swasta dalam penganjuran program-program yang berkenaan. Itu pun kadang kala mungkin melibatkan Ahli-ahli Parlimen ataupun wakil-wakil rakyat dan bukannya kita suruh badan-badan sukan daerah itu terpaksa minta sedekah, itu saya rasa bukan niat kita.

Tuan Lim Hock Seng: *[Bangun]*

Datuk Juslie bin Ajirol: *[Bangun]*

Tuan Yang di-Pertua: Ya, Bagan.

Tuan Lim Hock Seng: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, ...

Tuan Yang di-Pertua: Bagan dahulu, Libaran bangun lambat, saya minta Yang Berhormat bagi Bagan dahulu.

Tuan Lim Hock Seng: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Adalah di dalam pandangan ataupun pendapat persatuan-persatuan atau pertubuhan-pertubuhan belia di mana peruntukan-peruntukan semestinya diagihkan atau diperuntukkan oleh wakil rakyat tempatan berkenaan. Sebab itulah mereka tunduk kepada wakil rakyat-wakil rakyat tertentu... *[Disampuk]* Mereka tidak berani tampil atau menjemput ahli pembangkang untuk menyertai kegiatan mereka.

Saya minta Yang Berhormat memberitahu, adakah permohonan untuk peruntukan-peruntukan ini semestinya melalui wakil rakyat masing-masing atau mereka boleh memohon secara terus kepada pihak Yang Berhormat.

Datuk Ong Tee Keat: Tuan Yang di-Pertua, saya anggap soalan Yang Berhormat ini mungkin silap anggapan Yang Berhormat sebab apa Yang Berhormat sarankan itu adalah peruntukan wakil rakyat dan bukannya peruntukan dari kementerian sedangkan pihak kementerian seperti yang pernah saya jelas dalam Dewan yang mulia ini, setiap tahun kita tetap memberi peruntukan melalui pelbagai saluran dan bukannya melalui wakil rakyat. Itu sebabnya ada yang mencadangkan supaya wakil rakyat dipertanggungjawabkan tetapi setakat ini belum, hanya pihak kementerian sahaja yang menangani peruntukan untuk Kementerian Belia dan Sukan sama ada melalui Jabatan Belia dan Sukan Negeri ataupun ditangani oleh Yang Berhormat Menteri sendiri.

Untuk makluman Yang Berhormat, setakat ini tiada sebarang syarat atau prasyarat yang diletakkan. Apa yang kita harapkan adalah semua pihak termasuk wakil rakyat baik dari parti pemerintah mahupun dari parti pembangkang, sama-sama dapat membangunkan atau menyumbangkan kepada pembangunan sukan dan bukannya kita hendak pinggirkan sesiapa, itu tidak timbul sama sekali.

[Soalan No. 5 – Y.B. Tuan Joseph Mauh anak Ikeh (Selangau) tidak hadir]

6. **Datuk Railey bin Haji Jeffrey [Silam]** minta Menteri Kesihatan menyatakan, bilakah hospital baru Lahad Datu akan dirasmikan dan bilakah penempatan 8 orang doktor pakar akan dilaksanakan sepenuhnya seperti yang dijanjikan.

Setiausaha Parlimen Kementerian Kesihatan [Tuan S. G. Sothinathan]: Tuan Yang di-Pertua, hospital baru Lahad Datu telah siap sepenuhnya dan mula beroperasi pada 1 April 2002. Hospital yang mempunyai 268 katil ini dibina bagi menggantikan hospital lama dengan kos RM209 juta. Tarikh perasmian hospital baru ini dan pemimpin yang melangsungkan upacara perasmian masih belum ditentukan lagi dan akan diputuskan kemudian bila tiba masanya yang sesuai.

Pada masa ini Hospital Lahad Datu telah mempunyai seorang pakar bedah, seorang pakar perubatan dan lapan orang pegawai perubatan termasuklah Pengarah Hospital. Hospital ini juga menerima lawatan berkala daripada seorang pakar mata dan seorang pakar ortopedik yang datang melawat daripada Hospital Tawau mengikut tarikh

dan jadual yang ditetapkan. Penempatan pakar-pakar lain di Hospital Lahad Datu akan dibuat dari masa ke semasa apabila terdapat pakar yang bersesuaian.

Datuk Railey bin Haji Jeffrey: Saya hendak tahu daripada Yang Berhormat, bila agaknya lapan orang pakar akan ditempatkan dengan sepenuhnya, yang saya tanya ini, bilakah lapan orang yang dijanjikan tempoh hari? Jadi agak-agak bila mereka semua boleh ditempatkan di Hospital Lahad Datu?

Tuan S. G. Sothinathan: Tuan Yang di-Pertua, dua orang pakar telah pun ditempatkan dan enam orang lagi masih belum lagi ditempatkan dan kita berharap dengan pengambilan pegawai-pegawai perubatan daripada luar negara ini, akan dipercepatkan nanti dan kita akan cuba mengisi seberapa cepat yang mungkin. Mungkin pada tahun hadapan.

Dato' Seri Tiong King Sing: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Soalan tambahan. Saya ingin mempersoalkan Kementerian Kesihatan Malaysia. Saya tidak tahu, sama ada dia ada sedar ataupun tidak bahawa kawasan Bintulu adalah kawasan perindustrian, *it's a heavy industrial zone* tetapi itu doktor mari pun serupa macam *highway*. Ini hari datang, besok balik ataupun satu doktor pakar mari ini hari, besok *transfer* keluar. So, saya ingin bertanya, bilakah penempatan doktor pakar akan ditunaikan oleh Kementerian Kesihatan untuk Hospital Besar Bintulu?

Tuan S. G. Sothinathan: Tuan Yang di-Pertua, sebenarnya ini adalah masalah yang kita hadapi untuk menempatkan pegawai-pegawai perubatan dan juga doktor pakar di kawasan luar bandar khususnya di Sabah dan Sarawak. Jadi kita bercadang untuk mengatasi masalah ini dengan pengambilan pakar-pakar perubatan khususnya daripada luar negara ini, di mana mereka rela untuk pergi ke mana-mana tempat yang kita hantar mereka. Jadi kita telah pun berbincang dengan Suruhanjaya Perkhidmatan Awam dan juga pihak Majlis Perubatan Malaysia supaya mempercepatkan lagi pengambilan doktor-doktor ini dan kita akan memberi perhatian yang khusus untuk penempatan pakar-pakar dan juga pegawai perubatan di kawasan luar bandar khususnya di Sabah dan Sarawak bila ianya diisi nanti.

7. **Tuan Nasharudin bin Mat. Isa [Yan]** minta Menteri Perusahaan Utama menyatakan prestasi eksport minyak sawit negara dalam tempoh 10 tahun terakhir mengikut pecahan negara pembeli.

Timbalan Menteri Perusahaan Utama [Datuk Anifah Aman]: Tuan Yang di-Pertua, dalam tempoh 10 tahun yang lalu, prestasi eksport minyak sawit negara telah meningkat sebanyak 62% daripada 6.75 juta tan metrik pada tahun 1994 kepada 10.8 juta metrik pada tahun 2002. Minyak sawit negara dieksport ke lebih kurang 120 buah negara di serata negara. China merupakan pengimport terbesar minyak sawit negara dengan 1.84 juta tan metrik diikuti oleh India – 1.67 juta tan metrik, Kesatuan Eropah – 1.49 juta tan metrik, Pakistan – 1.08 juta tan metrik dan Mesir – 526,949 tan metrik pada tahun 2002.

Tuan Yang di-Pertua, memandangkan maklumat lengkap berhubung dengan prestasi eksport minyak sawit negara sebagaimana yang ditanya oleh Yang Berhormat bagi Yan adalah agak panjang untuk dijawab secara lisan, maka saya memohon izin untuk mengemukakan secara bertulis. Terima kasih.

Tuan Nasharudin bin Mat Isa: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan terima kasih Yang Berhormat Timbalan Menteri. Soalan tambahan saya adalah, saya ingin mendapat penjelasan berapa banyakkah jumlah minyak kita yang dieksport ini yang ditukar dengan harga kapal terbang seperti mana yang dijawab oleh Yang Berhormat Timbalan Menteri. Pertahanan baru-baru ini kerana terdapat kapal-kapal terbang yang kita beli ini yang ditukar dengan minyak kelapa sawit. Dan saya juga ingin tahu, siapakah yang diberi konsesi untuk eksport minyak dengan kapal terbang ini?

Dan soalan tambahan saya juga adalah, bagaimana kerajaan mengambil tindakan untuk mempertahankan harga premium minyak kelapa sawit ini berbanding dengan Indonesia? Seperti mana yang kita sedia maklum bahawa *reduction cost* di Indonesia adalah jauh lebih murah daripada kita dan apakah tindakan-tindakan yang telah ataupun

sedang diambil oleh kerajaan kita untuk memastikan harga premium ini dari segi *competition* nya kita dengan Indonesia boleh memasuki pasaran dengan lebih baik.

Datuk Anifah Aman: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Sebenarnya Yang Berhormat telah pun mengemukakan tiga soalan tambahan. Berhubung dengan *counter trade* yang telah dibangkitkan oleh Yang Berhormat, pada ketika ini kita belum ada statistik yang tepat cara macam mana. Mekanismenya memanglah dengan *counter trade* tetapi jumlah atau *volume* yang akan ditetapkan, belum lagi ditetapkan dan diputuskan.

Mengenai dengan harga persaingan dengan negara jiran iaitu negara Indonesia, kita memang sedia maklum bahawa Indonesia juga adalah di antara pengeluar yang utama kelapa sawit dan daripada masa ke semasa, kita cuba mengadakan perundingan dua hala tentang kepentingan kedua-dua negara pengeluar. Jadi pada ketika ini, alhamdulillah, biarpun Indonesia dari segi kos pengeluarannya agak rendah kalau dibandingkan dengan negara kita tetapi pada ketika ini kita dapat mengatasi dari segi produktiviti kita yang agak tinggi kalau dibandingkan dengan Indonesia. Jadi secara tidak langsung, maka persaingan itu pada ketika ini tidak begitu ketara dan tidak merugikan negara. Terima kasih.

Dato' Seri Haji Abdul Hadi bin Haji Awang: Tuan Yang di-Pertua, sejauh manakah pihak kerajaan menangani masalah pasaran di peringkat antarabangsa kerana wujudnya orang-orang tengah seperti terdapat pasaran kita di peringkat antarabangsa melalui Singapura dan ada negara-negara yang menerima kelapa sawit kita di Asia Barat. Sebagai contoh melalui U.K - terlalu jauh daripada sini pergi ke U.K dahulu, selepas itu baharulah pergi ke negara yang lebih dekat dengan kita. Sejauh manakah langkah yang diambil oleh kerajaan dalam menangani masalah orang tengah ini?

Datuk Anifah Aman: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Kita telah pun mengambil beberapa langkah. Satu daripadanya, kita kerap mengadakan misi teknikal promosi luar negara di mana kita menjual secara langsung minyak sawit ataupun produk-produk kelapa sawit kita kepada negara-negara yang memerlukan. Dan satu lagi langkah di mana kita telah pun mengadakan satu sistem ataupun satu mekanisme yang kita panggil Palm Oil Credit and Payment Arrangement atau POCPA di mana kita telah menawarkan kepada negara-negara yang tidak mampu untuk membayar minyak kita, kita tawarkan kemudahan-kemudahan seumpama ini supaya mereka dapat membeli secara langsung daripada negara kita.

Memanglah pada ketika ini ada juga pembeli-pembeli yang telah pun membeli melalui orang tengah. Ini adalah satu kaedah pemasaran di mana ada di antara mereka ini membeli daripada Singapura tetapi *volume* atau jumlahnya tidaklah begitu tinggi. Walau bagaimanapun, Malaysia telah pun mengatasi dan sebahagian besar seperti yang saya katakan tadi, eksport pada tahun 2002, iaitu sejumlah 10.8 juta tan metrik adalah dikeluarkan langsung daripada negara kita.

[Soalan No. 8 - Y.B. Tuan Henry Sum Agong [Bukit Mas] tidak hadir]

9. **Dato' Kamarudin bin Jaafar [Tumpat]** minta Menteri Pertanian menyatakan langkah-langkah kementerian untuk meningkatkan lagi industri ternakan ikan dalam sangkar di negara khususnya di Tumpat.

Setiausaha Parlimen Kementerian Pertanian [Dato' Abu Bakar bin Taib]: Tuan Yang di-Pertua, Kementerian Pertanian menerusi Dasar Pertanian Negara Ketiga atau DPN3 sememangnya berhasrat untuk meningkatkan lagi pengeluaran ikan menerusi akuakultur dengan sasaran pengeluaran sebanyak 600,000 tan metrik menjelang tahun 2010. Salah satu langkah yang telah dikenal pasti mampu meningkatkan pengeluaran....

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat, Yang Berhormat, sila kuatkan suara sedikit, ya. Sebelah sini tidak berapa dengar.

Dato' Abu Bakar bin Taib: Suara ...

Tuan Yang di-Pertua: Hem, sila, sila.

Dato' Abu Bakar bin Taib: Kementerian Pertanian menerusi Dasar Pertanian Negara Ketiga atau DPN3 sememangnya berhasrat untuk meningkatkan lagi pengeluaran

ikan menerusi akuakultur dengan sasaran pengeluaran sebanyak 600,000 tan metrik menjelang tahun 2010. Salah satu langkah yang telah dikenal pasti mampu meningkatkan pengeluaran ikan negara khususnya akuakultur ialah dengan menjalankan aktiviti ternakan ikan dalam sangkar sama ada dalam air tawar mahupun air payau.

Bagi mencapai matlamat tersebut, beberapa langkah telah dirangka bagi meningkatkan lagi aktiviti akuakultur termasuklah:-

- (i) mengenal pasti kawasan yang sesuai untuk menjalankan aktiviti akuakultur;
- (ii) menggalakkan penyertaan sektor swasta secara berskala besar;
- (iii) melatih pengusaha kaedah ternakan akuakultur secara moden dan berproduktiviti tinggi;
- (iv) menyediakan kemudahan pinjaman menerusi Bank Pertanian Malaysia kepada pengusaha yang layak dan berdaya maju; dan
- (v) memberi bantuan khidmat nasihat terkini kepada pengusaha.

Berhubung dengan aktiviti akuakultur di Tumpat, pada masa ini terdapat seramai kira-kira 156 orang pengusaha akuakultur secara kecil-kecilan yang menjalankan aktiviti ternakan ikan dalam kolam dan sangkar air payau serta air tawar. Purata pengeluaran ikan daripada aktiviti akuakultur di kawasan tersebut pula adalah kira-kira 7 tan metrik sebulan. Sekiranya terdapat pengusaha yang berminat untuk membangunkan aktiviti akuakultur di kawasan yang bersesuaian di kawasan tersebut, Kementerian Pertanian sedia memberi bantuan teknikal kepada pengusaha terbabit. Sekian, terima kasih.

Dato' Kamarudin bin Jaafar: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan terima kasih Yang Berhormat Setiausaha Parlimen. Saya berharap Yang Berhormat dan seluruh kakitangan Kementerian Pertanian membaca surat khabar Berita Harian hari ini kerana satu muka penuh ditumpukan kepada masalah Taman Pertanian Bukit Cerakah, Shah Alam yang mana pengkritik utamanya ialah Bekas Menteri Pertanian sendiri, Tan Sri Dato' Seri Sanusi bin Junid. Kalau semua bekas Menteri kemudian bekas Perdana Menteri mengkritik kerajaan macam ini, susahlah UMNO dalam pilihan raya umum yang akan datang ini. *[Dewan menjadi riuh seketika]* Tuan Yang di-Pertua*[Dewan masih riuh dengan sorakan penyokong Barisan Nasional]*

Raja Dato' Ahmad Zainuddin Bin Raja Haji Omar: Baliklah pada UMNO, lebih baik keluar sekarang!

Dato' Kamarudin bin Jaafar: Terima kasih, terima kasih. Tuan Yang di-Pertua...

Tuan Yang di-Pertua: Ya, ya, ya! Hem!

Dato' Kamarudin bin Jaafar: Saya mengiktiraf sumbangan Kementerian Pertanian ke atas para nelayan yang ada di Tumpat, khususnya yang terlibat dalam ternakan ikan dalam sangkar yang terutamanya berkenaan dengan air payau. Saya ingin bertanya mudah sahaja kepada Yang Berhormat Setiausaha Parlimen, oleh kerana sebagaimana yang saya sebutkan dahulu terdapat masalah kuala sungai tertutup, maka gabungan air payau itu sudah biasanya berubah yang mengakibatkan ikan dalam sangkar ini mati.

Jadi saya ingin bertanya pada pihak Kementerian, sama ada Kementerian ada mengarahkan pegawai-pegawai jabatan pertanian untuk memastikan supaya kuala sungai ini tidak tertutup dan supaya air itu senantiasa diperiksa dalam kadar sebulan sekali atau sebagainya, untuk memastikan air itu benar-benar air payau yang sesuai untuk pembiakan ikan air payau yang ada di Tumpat itu. Terima kasih.

Dato' Abu Bakar bin Taib: Terima kasih Yang Berhormat. Ini yang pasal Bukit Cerakah ini, saya tidak perlu jawablah kot, tetapi saya hendak katakan di sini bahawasanya tanah kerajaan ialah tanah kerajaan negeri. Maka disebabkan demikian, pihak Kementerian

Pertanian tidak boleh melaburkan kewangan dalam projek di Bukit Cerakah. Walau bagaimanapun, kerajaan telah mengambil tindakan untuk membincangkan perkara ini dengan kerajaan negeri bagi memastikan ia boleh pulih kembali di Bukit Cerakah tersebut dan insya-Allah Yang Berhormat, kerajaan tidak akan kalah walaupun mendapat kritikan kerana kita *open* kepada kritikan. Pada mana yang kita bersalah, kita mengaku bersalah, kalau tidak salah, kita jalankan juga.

Berkenaan dengan masalah di muara Sungai Tumpat, pihak kerajaan ataupun pihak pegawai tidak mengarahkan ditutup, yang tertutup itu hanyalah kerana kuasa Allah kerana terdapat lambakan pasir yang berlaku di muara Sungai Tumpat. Saya dimaklumkan bahawasanya kerajaan akan mengambil tindakan untuk memastikan kualiti-kualiti sungai di bersih ataupun dikorek. Walaupun begitu, tindakan ini akan mengambil masa sedikit. Berkenaan dengan air sungai ataupun air di kawasan tersebut, ia selalunya diambil sama ada dari segi *sanity* nya ataupun lainnya, dapat dikaji dari masa ke semasa. Dan apa yang akan kita lakukan ialah kita akan cuba memberi khidmat yang terbaik untuk nelayan tempatan, Insya-Allah. Bersama-sama Allah Yang Berhormat, bantulah dalam perkara ini, janganlah isu-isu yang berkaitan yang tidak ada kena-mengena dengan pertanian dimasukkan dalam isu-isu yang tidak memberi manfaat kepada orang ramai. Terima kasih.

Tuan Chang See Ten: Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan. Bolehkah Yang Berhormat Setiausaha Parlimen menerangkan berapa batang sungai dalam negara kita ini yang telah digazet untuk Zon Industri Akuakultur dan spesies-spesies ikan yang berpotensi untuk dimajukan dalam ternakan ikan dalam sangkar dalam negara kita ini? Apakah latihan dan bimbingan yang diberikan kepada mereka yang terlibat terutama dalam projek pembangunan rakyat termiskin yang mana Kementerian Pertanian bekerjasama dengan Kementerian Pembangunan Luar Bandar? Sekian, terima kasih.

Dato' Abu Bakar bin Taib: Berbangkit soalan Yang Berhormat, tadi beberapa batang sungai yang telah digazet ataupun terdapat sungai-sungai yang telah di dikenal pasti ialah kawasan Perak dan juga kawasan Hulu Terengganu, Kuala Terengganu, dan seterusnya kawasan-kawasan yang berkaitan dengan kawasan Setiu dan terdapat juga lagun yang telah dikenal pasti iaitu di Setiu itu sendiri di Terengganu, dan juga di kawasan Sungai Pahang, Pahang dan seterusnya Tumpat. Di antara spesies ikan yang telah ditenak termasuklah ikan-ikan kelah, ikan

Tuan Yang di-Pertua: Tilapia, Yang Berhormat !

Dato' Abu Bakar bin Taib: Tilapia!... *[Dewan menjadi riuh dengan ketawa]*

Tuan Yang di-Pertua: Ya!

Dato' Abu Bakar bin Taib: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua... *[Ketawa]* Tuan Yang di-Pertua dia lebih arif oleh kerana dia di dalam bidang pertanianlah yang dia berminat! Berkenaan dengan latihan, kita telah mengadakan latihan dengan jabatan pertanian dan juga dengan kementerian-Kementerian lain. Terima kasih.

10. **Datuk Robert Lau Hoi Chew [Sibu]** minta Menteri Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna menyatakan:-

- (a) bagi tempoh Januari - Julai 2003, subsidi diesel seliter bagi nelayan-nelayan dan belian sebenar diesel seliter oleh nelayan-nelayan daripada pembekal yang dilantik secara tidak rasmi (sila namakan pembekal-pembekal, pemborong-pemborong serta keuntungan mereka seliter masing-masingnya); dan
- (b) langkah-langkah yang diambil untuk meningkatkan kemudahan subsidi-subsidi diesel bagi nelayan-nelayan.

Timbalan Menteri Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna [Dato' S. Subramaniam]: Tuan Yang di-Pertua, kerajaan hanya mengawal harga produk petroleum termasuk diesel di stesen-stesen minyak sahaja. Justeru itu, penjualan diesel

kepada nelayan atau kepada pengusaha-pengusaha kapal dan bot yang lain yang dibekalkan oleh mana-mana pihak yang dilesenkan oleh Petroleum Development Act atau PDA. Harganya iaitu harga diesel tidak dikawal oleh kerajaan dan harga tersebut adalah bergantung kepada harga pasaran semasa.

Ini bermakna, harga diesel yang dijual kepada nelayan boleh berubah dari masa ke semasa bergantung kepada harga komersial semasa yang ditetapkan oleh syarikat-syarikat minyak. Tambahan pula terdapat kumpulan nelayan-nelayan yang membeli diesel terus daripada syarikat minyak melalui persatuan-persatuan nelayan seperti Persatuan Nelayan Kebangsaan iaitu NEKMAT, Persatuan Nelayan Sarawak atau PENESA dan Koperasi Kemajuan Perikanan dan Nelayan Sabah atau Ko-Nelayan yang mana diesel itu bersubsidi.

Tuan Yang di-Pertua, diesel yang dijual kepada nelayan dikecualikan daripada cukai iaitu sebanyak 19.64 sen seliter dan sebagai tambahan, kerajaan telah memberikan subsidi diesel kepada nelayan secara purata sebanyak 9.95 sen seliter sebulan sepanjang tahun 2002 bagi mengurangkan beban kepada nelayan kesan daripada kenaikan harga diesel di pasaran dunia. Semenjak 1 Januari 2002 hingga 30 September 2003, jumlah subsidi diesel yang diberikan oleh kerajaan kepada nelayan adalah sebanyak 1,033,645,978 liter yang bernilai RM189,075,549

Untuk makluman dewan yang mulia ini, permohonan mendapatkan diesel atau subsidi diesel untuk nelayan, diteliti dan ditimbangkan oleh satu jawatankuasa pegawai yang dianggotai oleh wakil daripada Kementerian Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna, Kementerian Kewangan, Jabatan Kastam, Kementerian Pertanian dan Lembaga Kemajuan Ikan Malaysia...

Datuk Robert Lau Hoi Chew: [Bangun]

Tuan Mohd. Apandi bin haji Mohamad: [Bangun]

Tuan Haji Amihamzah bin Ahmad: [Bangun]

Tuan Lim Hock Seng: [Bangun]

Tuan Yang di-Pertua: Ya, SibU.

Datuk Robert Lau Hoi Chew: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Syabas diucapkan kepada Yang Berhormat Timbalan Menteri kerana menjawab soalan saya dengan begitu jelas tetapi bolehkah kementerian mengkaji semula potong semua *middleman* supaya subsidi nelayan boleh diterima dengan sepenuhnya. *Design* satu sistem iaitu tidak usah ada *middleman*. Bolehkah dikaji semula? Sekian, terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Ya!

Dato' S. Subramaniam: Tuan Yang di-Pertua, apa yang disebutkan oleh Yang Berhormat adalah satu perkara yang benar yang telah pun diteliti oleh kementerian tetapi seperti yang saya jawab tadi, minyak diesel yang diberi subsidi perlu diedarkan kepada nelayan-nelayan melalui satu syarikat atau badan. Sekarang kita buat melalui NEKMAT iaitu bukan asing tetapi Persatuan Nelayan Kebangsaan yang mempunyai tanggungjawab, nelayan menjadi ahli, maka begitu juga di Sarawak PENESA iaitu Persatuan Nelayan Sarawak dan di Sabah pun Koperasi Kemajuan Perikanan dan Nelayan Sabah atau Kor Nelayan dan ada juga beberapa syarikat yang memohon, diteliti dan diberikan kelulusan untuk menjual diesel. Nelayan-nelayan membeli terus daripada persatuan-persatuan ini atau syarikat-syarikat yang dilesenkan atau yang diberikan lesen PDA, maka kita memerlukan satu badan atau satu syarikat yang mengagih-agihkan penjualan diesel kepada nelayan-nelayan.

Tuan Mohamad bin Sabu: Tuan Yang di-Pertua, Persatuan Nelayan Kuala Kedah dicalonkan menjadi persatuan nelayan yang terbaik di Semenanjung kerana anggotanya ramai orang PAS dan menjadi persatuan nelayan terbaik. Soalan saya nelayan-nelayan kecil yang pergi subuh dan balik waktu tengah hari mereka ini menggunakan petrol tidak menggunakan diesel dan mereka inilah yang selalunya berpendapatan agak kurang, apakah kerajaan tidak bercadang untuk memberikan subsidi

petrol kepada nelayan-nelayan pantai kerana mereka inilah yang sepatutnya diberikan subsidi. Subsidi diesel baik, tetapi kadangkalanya yang dapat adalah tauke-tauke besar, itu hanya dibentuk kawalan, yang perlu ada tetapi adakah kerajaan bercadang untuk hendak memberikan subsidi petrol kepada nelayan pantai. Minta sedikit penjelasan.

Dato' S. Subramaniam: Tuan Yang di-Pertua, adalah tidak benar apa yang dikatakan oleh Yang Berhormat bahawa subsidi itu diberikan kepada tauke besar. Subsidi itu diberikan kepada nelayan yang layak, yang menjadi ahli dalam NEKMAT, PENESA dan Kor. Nelayan tanpa mengira mereka PASKah, mereka Barisan, kita punya strategi berlainan, kita mahu membantu semua yang miskin, yang memerlukan bantuan.

Mengenai harga petrol buat masa sekarang tidak ada cadangan untuk memberi apa-apa bantuan kepada mereka yang menggunakan petrol bagi menjalankan urusan penangkapan ikan. Kita mencadangkan lebih elok mereka menggunakan bot-bot yang menggunakan diesel. Walau bagaimanapun perkara ini akan diambil perhatian.

11. **Tuan Wilfred Madius Tangau [Tuaran]** minta Menteri Penerangan menyatakan adakah kerajaan bercadang untuk mengeluarkan lesen TV khusus sebagai memberi saluran kepada Sabah dan Sarawak untuk menghebahkan berita-berita ataupun perkembangan semasa di kedua-dua wilayah tersebut.

Setiausaha Parlimen Kementerian Penerangan [Datuk Rizalman bin Abdullah]: Tuan Yang di-Pertua, pengeluaran lesen TV adalah di bawah bidang kuasa Kementerian Tenaga, Komunikasi dan Multimedia. Walau bagaimanapun Kementerian Penerangan berpandangan bahawa stesen TV dan radio yang sedia ada memadai untuk menghebahkan berita-berita ataupun perkembangan semasa di Semenanjung Sabah dan Sarawak. Berita dan hal ehwal semasa TV telah menyediakan slot tetap bagi menyiarkan maklumat dari Sabah dan Sarawak secara bergilir-gilir setiap minggu dalam Berita Perdana, lintas langsung untuk negeri Sabah dibuat setiap hari Selasa dan Sabtu dan Sarawak pada setiap hari Rabu dan Jumaat, Berita Khas dari Sabah dan Sarawak juga disiarkan selama 10 minit pada jam 8.00 pagi setiap hari mulai 4 Ogos 2003. Mulai September 2003 berita secara langsung dari studio Kota Kinabalu dan Kuching disiarkan secara bergilir-gilir selang sehari.

Segmen Selamat Pagi Malaysia juga menerima sumbangan bahan informasi yang disampaikan secara langsung dan juga bahan rakaman dari kedua-dua buah negeri berkenaan setiap minggu. Sarawak pada setiap hari Sabtu dan Sabah setiap hari Rabu. Sumbangan berita juga diterima oleh berita radio Angkasapuri daripada kedua-dua buah negeri bagi berita-berita yang bersifat nasional. Terima kasih.

Tuan Wilfred Madius Tangau: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, terima kasih Setiausaha Parlimen di atas jawapan tadi. Kita akui bahawa kerajaan sudah mengambil langkah-langkah untuk pelbagai saluran untuk makluman berhubung dengan berita-berita daripada Sabah.

Saya juga mengucapkan tahniah kepada kerajaan dan pihak kementerian yang sekarang ini banyak program *telemovie*, drama dan sebagainya daripada bahasa-bahasa asing, Tagalog pun ada, dari Thailand pun ada Spanish pun ada. Persoalan di sini ialah adakah pihak kerajaan bercadang untuk membolehkan *telemovie* dalam bahasa-bahasa tempatan bumiputera di seluruh negara, bumiputera di Sabah, di Sarawak atau Semenanjung supaya kita dapat mempertingkatkan lagi kefahaman antara satu sama lain dan juga kerajaan dapat lebih berkesan untuk menyalurkan maklumat-maklumat berhubung dengan dasar-dasar dan program kerajaan. Terima kasih.

Datuk Rizalman bin Abdullah: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, terima kasih Yang Berhormat bagi Tuaran. Yang Berhormat Tuaran harus juga memahami bahawa negara kita ini negara masyarakat majmuk, berbilang kaum dan bahasa-bahasanya, dialek-dialeknya pun banyak lebih daripada 30 bahasa yang digunakan. Oleh sebab itu sekiranya ada cadangan daripada Yang Berhormat mengenai dengan drama dalam bahasa tertentu terutamanya daripada Sabah dan Sarawak, kita boleh kaji, terima kasih.

Dato' Seri Haji Abdul Hadi bin Awang: Tuan Yang di-Pertua, saya bersetuju sekiranya Sabah dan Sarawak tidak dikeluarkan lesen TV kerana kedua-dua negeri ini diperintah oleh Barisan Nasional dan TV sering kali menyiarkan maklumat Kerajaan Barisan Nasional. Apakah wajar diberi juga kepada Kelantan dan Terengganu yang diperintah oleh pembangkang ataupun diberi kepada parti pembangkang lesen TV untuk menyiarkan maklumat-maklumat bagi menunjukkan negara kita lebih demokrasi kerana sehingga hari ini tidak menunjukkan satu maklumat yang terbuka, contohnya Parlimen tidak disiarkan secara langsung dan rakyat tidak mendapat maklumat yang betul. Adakah kerajaan juga bercadang dalam masa yang sama untuk mengizinkan TV swasta menyiarkan sidang Parlimen secara langsung supaya rakyat dapat melihat dengan tepat. Terima kasih.

Datuk Rizalman bin Abdullah: Tuan Yang di-Pertua, kita belum ada cadangan lagi. Terima kasih.

12. **Tuan Fong Kui Lun [Bukit Bintang]** minta Perdana Menteri menyatakan jumlah pampasan yang dibayar kepada mangsa banjir dalam beberapa kejadian banjir di pusat Bandaraya Kuala Lumpur, tuntutan saman ganti rugi diterima dan ditolak.

Menteri di Jabatan Perdana Menteri [Tengku Datuk Adnan bin Tengku Mansor]: Tuan Yang di-Pertua, kerajaan tidak membayar sebarang tuntutan pampasan kepada mangsa-mangsa banjir, walau bagaimanapun pihak kerajaan melalui agensi seperti pihak berkuasa tempatan ada memberikan bantuan kemanusiaan yang sesuai, sebagai contoh mangsa-mangsa yang terlibat ditempatkan di pusat penempatan sementara dan pihak Dewan Bandaraya Kuala Lumpur turut juga memberi bantuan dari segi logistik di samping memberikan wang sagu hati berjumlah di antara RM150.00 dan RM300.00 mengikut kategori yang ditetapkan. Sehingga kini Dewan Bandaraya Kuala Lumpur tidak pernah menerima apa-apa tuntutan saman ganti rugi daripada mangsa-mangsa banjir yang terlibat.

Tuan Fong Kui Lun: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan. Saya ingin bertanya Yang Berhormat Timbalan Menteri, apakah DBKL buat taksiran jumlah kerugian warga kota Kuala Lumpur setiap kali berlaku banjir? Tuan Yang di-Pertua, di Kuala Lumpur kita sering mengalami banjir setiap tahun satu kali hingga dua kali. Sama ada DBKL bercadang menggunakan Insurans Tanggungan Awam atau *Public Liability Insurance* untuk membayar pampasan kepada mangsa banjir.

Tengku Datuk Adnan bin Tengku Mansor: Tuan Yang di-Pertua, untuk makluman Yang Berhormat bagi Bukit Bintang. Dewan Bandaraya Kuala Lumpur tidak bercadang untuk mengadakan satu skim insurans untuk membayarkan pampasan-pampasan yang diminta oleh tuan-tuan punya *premises* yang kena banjir. Yang kita galakkan ialah tuan-tuan *premises* ini untuk membeli insurans-insurans untuk mereka mendapat *claim* dengan izin, jika banjir berlaku.

Untuk maklum Ahli Yang Berhormat, seperti yang Ahli Yang Berhormat telah sebutkan, memang benar Dewan Bandaraya Kuala Lumpur ini mempunyai masalah banjir yang ketara tetapi kita juga perlu seperti Yang Berhormat juga untuk memaklumkan khususnya penduduk-penduduk di dalam kawasan Yang Berhormat supaya mereka juga bersama-sama dengan Dewan Bandaraya Kuala Lumpur untuk memastikan bahawa sampah sarap dan segala masalah yang akan menutupkan longkang-longkang di persekitaran Kuala Lumpur ini tidak dilakukan.

Jadi saya mohon kepada Yang Berhormat juga untuk memaklumkan kepada penduduk-penduduk khususnya di Bukit Bintang supaya memastikan bahawa mereka tidak membuang sampah-sarap merata tempat kerana walaupun Bukit Bintang tidak mengalami masalah banjir tetapi apa yang akan berlaku ialah kerana sampah-sarap dibuang dalam kawasan Bukit Bintang itu akan menyebabkan longkang-longkang tersumbat. Terima kasih.

Dr. Tan Seng Giaw: Tuan Pengerusi soalan tambahan. Saya memang setuju kita mesti meningkatkan kesedaran sivik dan kita perlu bermula daripada Lorong Haji Taib keempat juga. Di situlah bermulanya kerana ada pejabat Yang Berhormat. Tuan Yang di-

Pertua, bolehkah Yang Berhormat terangkan banjir teruk yang lepas itu berapakah mangsa yang terlibat dengan pampasan atau tuntutan pampasan dan juga apakah langkah yang telah diambil untuk membolehkan dari segi bantuan kepada syarikat-syarikat yang ada pejabat di bawah tanah, di Dataran Merdeka, itulah paling teruk. Semua di bawah tanah itu sudah tenggelam dan setakat ini saya nampak tidak pulih dan apakah tindakan dan bantuan yang boleh diberi supaya semua itu dapat dipulihkan semula. Setahu saya Tuan Yang di-Pertua ada setengah-setengah tidak akan kembali ke kawasan itu lagi.

Tengku Datuk Adnan bin Tengku Mansor: Tuan Pengerusi, saya tidak faham Yang Berhormat sebut saya punya pejabat di Lorong Haji Taib? [Ketawa] Pejabat apa saya tidak tahu Tuan Yang di-Pertua. Kejap lagi barangkali dia boleh beri maklum kepada saya. Untuk pengetahuan Yang Berhormat, masalah yang sedang dihadapi khususnya seperti yang Ahli Yang Berhormat telah sebutkan berkenaan dengan kedai-kedai khususnya di bawah *basement* dengan izin. Apa yang telah dilakukan oleh Dewan Bandaraya Kuala Lumpur sekarang ialah menasihati pemilik-pemilik bangunan ini supaya satu *flood gate* dengan izin, dipasang di tiap-tiap hala masuk *basement* dan ini sedang dipantau dan kita juga sedang menasihati tuan-tuan punya bangunan supaya mereka melaksanakan program yang telah dilaksanakan.

Selain daripada itu untuk makluman Ahli Yang Berhormat daripada Kepong, kita juga sedang menasihati mengikuti permukaan tanah kawasan-kawasan tertentu di mana kalau kawasan-kawasan ini akan mengalami banjir kita akan menasihati khususnya pemaju supaya mereka mengadakan pembangunan dengan kaedah secara lain daripada kaedah yang mereka selalu laksanakan.

13. **Dr. Syed Azman bin Syed Ahmad Nawawi [Kuala Terengganu]** minta Menteri Dalam Negeri menyatakan apakah langkah-langkah yang telah diambil Kerajaan sejak peristiwa September 11 bagi menjamin keselamatan negara dari 'ancaman pengganas' dan jumlah pegawai khas dari Amerika Syarikat serta Britain yang kini beroperasi di Malaysia setakat ini.

Timbalan Menteri Dalam Negeri [Dato' Chor Chee Heung]: Tuan Yang di-Pertua kerajaan telah mengambil pelbagai langkah bagi memastikan kegiatan pengganas di negara ini dibendung sepenuhnya. Antara langkah-langkah yang telah diambil oleh kerajaan Kementerian Dalam Negeri adalah termasuk seperti:

- (i) Penguatkuasaan undang-undang khususnya Akta Keselamatan Dalam Negeri terhadap pihak-pihak yang dikesan cuba melakukan tindakan pengganas atau mempunyai ideologi yang menjurus kepada aktiviti pengganas ini merupakan suatu tindakan pencegahan. Ini termasuklah penahanan beberapa orang anggota kumpulan militan seperti Kumpulan Militan Malaysia atau KKM, Jemaah Islamiah atau JI dan juga Al-Maunah. Penahanan ini diharap dapat membendung kegiatan pengganas dari terus menular di negara ini. Justeru itu pihak polis masih lagi memburu beberapa anggota kumpulan yang dipercayai dapat membantu pihak polis melumpuhkan operasi kumpulan berkenaan.
- (ii) Pintu-pintu masuk ke Malaysia telah pun diberikan kawalan ketat di tempat-tempat strategik, anggota-anggota polis diletakkan dalam keadaan berjaga-jaga bagi menghadapi sebarang kemungkinan. Penggunaan biomatriks juga dicadangkan bagi tujuan imigresen. Biomatriks dengan izin, membolehkan pengenalan individu melalui ciri-ciri fizikal seperti retina, cap jari, suara dan sebagainya. Namun demikian infrastruktur bagi pengenalan konsep ini masih belum diwujudkan.
- (iii) Sejajar dengan cadangan APEC, Malaysia kini berusaha melaksanakan *Advance Passenger Information System* atau

APP. APP merupakan satu sistem yang melibatkan kerjasama dua atau lebih negara. Ini berupaya mengesan pergerakan seseorang individu yang disyaki pengganas atau penjenayah berbahaya keluar daripada sesebuah negara ke negara lain. Malaysia akan dapat mengesan dengan awal sebelum individu tersebut menjejak kaki ke Malaysia.

- (iv) Malaysia telah pun menandatangani Memorandum Persefahaman atau MoU mengenai keganasan dengan Amerika dan Australia bagi mengekang kegiatan pengganas ini.
- (v) Malaysia telah pun menandatangani beberapa konvensyen Pertubuhan Bangsa-Bangsa Bersatu seperti:
 - Protokol - antaranya ialah dengan izin Convention for Suppression of Unlawful Seizure of Aircraft, di bawah Hague Convention 1970, Convention for The Suppression of Unlawful Act Against a Safety of Civil Aviation di bawah Montreal Convention 1971, Convention on Offences and Certain Other Act Committed on Board Aircraft di bawah Tokyo Convention 1973 dan Protocol for the Suppression of Unlawful Act of Violence at Airport Serving International Civil Aviation Supplementary to the Montreal Convention 1988 dengan tujuan untuk memerangi aktiviti pengganas ini. Bagi melaksanakan konvensyen-konvensyen ini Akta Penerbangan Awam telah pun digubal oleh kerajaan.
- (vi) Yang akhir sekali Tuan Yang di-Pertua, pertukaran maklumat risikan dengan agensi perisikan luar turut dilaksanakan bagi menilai dan memantau pergerakan dan tindakan kumpulan pengganas ini. Pertukaran maklumat antara agensi-agensi penguat kuasa dilakukan iaitu melalui Asianapol ataupun Interpol bagi polis dan ASEAN Immigration and Council Directory dengan izin. Walau bagaimanapun, kerajaan tidak bercadang untuk menempatkan pegawai negara lain di Malaysia kerana kerajaan yakin dengan kemampuan anggota penguat kuasa kita, kita boleh mengendalikan kes-kes seumpama ini dan segala situasi yang berlaku selama ini adalah terkawal. Sekian.

Tuan Mohamad bin Sabu: Polis Malaysia di antara yang cekap menjalankan tugas terutama dalam hal keselamatan - hal politik berat sedikit. Saya masih lagi tidak puas hati iaitu bila FBI pergi ke kem Kamunting menyoal tahanan kita. Kalau ada perjanjian untuk serah maklumat, kenapa pihak FBI atau pihak Amerika tidak ambil sahaja maklumat daripada pihak polis kita. Tidak payah pergi kKm Kamunting untuk di *interview* tahanan. Ini telah mencemarkan kedaulatan Malaysia. Kita tidak boleh izinkan mana-mana negara untuk masuk bertemu dengan orang tahanan kita sedangkan mereka sudah ada perjanjian untuk mendapatkan maklumat di antara negara. Apakah pihak Kementerian Dalam Negeri boleh beri jaminan pada hari ini iaitu pihak FBI pergi kem Kamunting untuk bertemu para tahanan, itulah kali terakhir dan tidak lagi pada masa akan datang. Kalau tidak kedaulatan negara kita akan tercemar. Minta sedikit pandangan daripada Menteri Dalam Negeri dalam hal ini.

Dato' Chor Chee Heung: Terima kasih Yang Berhormat bagi Kuala Kedah. Dari segi hal keselamatan dan hal politik, pihak polis memang cukup handal, cukup canggih dan cukup adil. So, Yang Berhormat tidak bersetujulah kan?

Walaupun bagaimanapun, oleh kerana kita mempunyai persefahaman dua hala di antara negara kita dengan Amerika Syarikat dan juga di antara Malaysia dan negara-

negara yang lain, maka ini tidak menjadi suatu penghalang, jika perlu, kedua-dua pihak dapat diberikan kemudahan untuk mengadakan temu duga dengan orang-orang yang ditahan ataupun tahanan-tahanan.

Kalau pihak Amerika Syarikat hantar pegawai mereka ke Malaysia untuk mengadakan temu duga dengan tahanan, ini tidak bersangkut dan tidak mempunyai kaitan dengan soal kedaulatan sesebuah negara sebab kita juga mempunyai kemudahan seumpama ini. Jika penjenayah-penjenayah kita, tidak kira dari mana, mungkin ada juga sesetengah pihak yang tidak bertanggungjawab yang telah terlibat dalam politik yang hendak menggulingkan kerajaan melalui keganasan, dan kalau mereka ditahan di Amerika Syarikat, kita juga diberikan kemudahan untuk pergi ke situ untuk menemu duga tahanan-tahanan.

Ini bukan satu yang kita kata bersangkut dengan kedaulatan ataupun maruah negara, tidak ada. Ini semua adalah satu pakatan dua hala. Sekian.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: *Assalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh*, selamat pagi, terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Apa pun, kita mengucap syukur ke hadrat Allah S.W.T, Tuan Yang di-Pertua, keselamatan dan keamanan negara kita terjamin. Dengan sebab itu, kita berterima kasih kepada pasukan keselamatan kita, polis dan tentera yang dapat menjalankan tugasnya dengan amat cemerlang.

Saya hendak tumpang bertanya Yang Berhormat Timbalan Menteri, ada tidak rancangan untuk membesarkan Cawangan Khas Polis iaitu SB kerana mengikut pengalaman ramai orang, antara yang terhandal ialah SB kita. SB kita ini adalah yang terhandal dan boleh dikatakan yang tercekap juga di dunia.

Jadi, ada tidak rancangan pihak Kementerian Dalam Negeri hendak memperbesarkan cawangan ini dan apabila cawangan ini besar, ia dapat membantu untuk menentukan keamanan dan keselamatan negara kita terjamin pada masa-masa akan datang. Terima kasih Tuan Yang di-Pertua.

Dato' Chor Chee Heung: Terima kasih Yang Berhormat bagi Sri Gading. Untuk makluman Dewan yang mulia ini, buat masa ini Kementerian Dalam Negeri dan pihak Polis Diraja Malaysia berpendapat bahawa anggota-anggota termasuk juga pegawai-pegawai kanan yang terlibat dengan kerja-kerja Cawangan Khas di Malaysia ini buat masa ini sudah mencukupi.

Walau bagaimanapun, kerajaan sentiasa mengkaji kedudukannya dari masa ke semasa, jika perlu, jika masalah keamanan dan keselamatan yang memerlukan lagi Cawangan Khas ini diperbesarkan dan ditambahkan lagi dengan anggota, maka kerajaan akan mengkaji dan akan berbuat sedemikian.

Walau bagaimanapun, setakat hari ini, dari segi keamanan dan keselamatan dalam negeri memang Malaysia ini tidak ada masalah. Rakyat jangan rasa bimbang, keselamatan dan keamanan negara ini terjamin. Kalau tidak, Yang Berhormat bagi Parit Buntar, dia tidak payah tanya saya di Dewan yang mulia ini mengapa apabila Yang Berhormat bagi bagi Kubang Pasu masuk kampung pun, begitu ramai anggota hendak jaga dia. Ini memang satu kebaikan. Yang Berhormat pun mengaku juga.

Sekian, terima kasih.

14. **Dato' Mustafa bin Ali [Dungun]** minta Menteri Pendidikan menyatakan, apakah rasional pemimpin UMNO mengisi Program Generasi Prihatin di sekolah-sekolah dan berapakah jumlah peruntukan yang disediakan untuk negeri Terengganu setakat ini.

Setiausaha Parlimen Kementerian Pendidikan [Dato' Mahadzir bin Mohd. Khir]: Tuan Yang di-Pertua, nampaknya soalan ini pun berbau politik. Bau pun sudah politik.... *[Disampuk]*

Untuk makluman, peruntukan bagi Program Generasi Prihatin adalah daripada wang dana khas Kerajaan Persekutuan kepada negeri Terengganu. Program tersebut adalah bertujuan memberi bantuan kepada pelajar miskin untuk menjana kecemerlangan

pendidikan. Bantuan ini diagihkan kepada semua sekolah di negeri Terengganu. Penglibatan pemimpin-pemimpin yang dimaksudkan adalah sebagai mewakili kepimpinan di peringkat Persekutuan, minta maaflah orang negeri, pada majlis penyampaian cek bantuan kepada sekolah. Jadi, jangan bimbang Yang Berhormat. Kita tidak main politik. Yang Berhormat yang main politik sebenarnya.

Untuk makluman, setakat ini jumlah peruntukan yang telah disalurkan berjumlah RM25.6 juta. Sebab itulah keputusan peperiksaan dalam dua tahun kebelakangan ini di negeri Terengganu meningkat.

Antara aktiviti Program Generasi Prihatin ialah:

- (i) bantuan cermin mata;
- (ii) telekung;
- (iii) sarapan pagi bagi sekolah rendah dan menengah;
- (iv) bantuan tambang bas; dan
- (v) kalkulator saintifik.

Jadi, apakah salahnya? Ini bukan main politik. Ini untuk meningkatkan pelajaran anak-anak muda di negeri Terengganu tanpa mengira apa parti politik mereka. Terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Cukuplah, masa sudah cukup.

Dato' Mustafa bin Ali: Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua....

Tuan Yang di-Pertua: Masa bagi Pertanyaan Jawab Lisan sudah cukup.

Dato' Mustafa bin Ali: *[Menyampuk]*

Tuan Yang di-Pertua: Sudah cukup, sudah cukup.

Beberapa Ahli: *[Menyampuk]*

Tuan Yang di-Pertua: Sudah pukul 11.00, cukup sudah.

Masa bagi Pertanyaan-pertanyaan bagi Jawab Lisan telah cukup

RANG UNDANG-UNDANG DIBAWA KE DALAM MESYUARAT

RANG UNDANG-UNDANG KESELAMATAN SOSIAL PEKERJA (PINDAAN) 2003

Bacaan Kali Yang Pertama

Rang Undang-undang bernama suatu Akta untuk meminda Akta Keselamatan Sosial Pekerja (Pindaan) 2003; dibawa ke dalam mesyuarat oleh Timbalan Menteri Sumber Manusia [Datuk Dr. Abdul Latiff bin Ahmad]; dibacakan kali yang pertama; akan dibacakan kali yang kedua pada Mesyuarat kali ini.

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: Tuan Yang di-Pertua, mohon sedikit penjelasan...

Tuan Yang di-Pertua: Ya, ya, ya.

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: ...daripada usul yang saya kemukakan kepada Tuan Yang di-Pertua...

Tuan Yang di-Pertua: Ya, ya.

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar:....saya dapat jawapan pada pagi ini iaitu usul saya yang berkaitan dengan perkara pembohongan kerajaan dan SPR di Dewan ini berkaitan dengan pengambilan Puteri UMNO, ekoran daripada jawapan yang diberikan oleh

Majlis Raja-Raja kepada Ketua Pembangkang bahawa memang benar SPR telah pun mengambil 7 daripada 45 orang Puteri UMNO untuk jawatan Pembantu Tadbir (Sambilan).

Jadi, Tuan Yang di-Pertua mengatakan bahawa usul ini tidak perlu disegerakan tetapi bagi saya bahawa usul ini sangat penting untuk membersihkan nama baik Dewan ini daripada sebarang penipuan dan pembohongan, apatah lagi nama baik Tuan Yang di-Pertua sendiri apabila Tuan Yang di-Pertua telah menyebut kepada saya pada 8 September bahawa SPR telah menulis kepada Tuan Yang di-Pertua, mereka telah membatalkan keputusan mereka untuk mengambil Ahli-ahli Puteri UMNO.

Kemudian Yang Berhormat Menteri, Tengku Datuk Adnan bin Tengku Mansor, pada 29 September, beliau menjawab bahawa dalam pertemuan SPR dengan parti-parti pembangkang SPR telah pun mengambil tindakan untuk tidak mengambil Pembantu Tadbir (Sambilan) daripada kalangan Puteri UMNO.

Ini dua pembohongan yang saya rasa perlu dibersihkan di Dewan ini... *[Tepuk]* apabila Majlis Raja-Raja telah pun berbincang di dalam mesyuarat *pre-council* mereka dan menyatakan kekesalan di atas tindakan yang sudah dilakukan oleh SPR dan juga konspirasi pakatan jahat dengan Puteri UMNO.

Sebab itu saya mohon, Tuan Yang di-Pertua, untuk membersihkan nama baik Dewan ini daripada sebarang penipuan.... *[Tepuk]* Dan menjaga nama baik Tuan Yang di-Pertua sebagai Speaker yang sangat dihormati apabila mereka sanggup menipu Tuan Yang di-Pertua hidup-hidup. Sekian.

Tuan Yang di-Pertua: Ya, saya telah pun membawa perkara ini kepada perhatian kerajaan dan saya meminta supaya mereka itu membuat satu keterangan di bawah Peraturan Mesyuarat 14(1)(i)... *[Tepuk]* Baiklah. Kita tungguhlah penerangan yang akan mereka buat, ya.

RANG UNDANG-UNDANG

RANG UNDANG-UNDANG PERBEKALAN 2004

DAN

USUL

ANGGARAN PEMBANGUNAN 2004

Jawatankuasa

Aturan Urusan Mesyuarat dibacakan bagi menyambung semula pertimbangan atas "Rang Undang-undang Perbekalan 2004 dan Anggaran Pembangunan 2004 dalam Jawatankuasa sebuah-buah Majlis." *[Hari Keenam]*

Majlis bersidang dalam Jawatankuasa

*[Tuan Yang di-Pertua **mempengerusikan Jawatankuasa]***

Maksud B. 24 [Jadual] –

Maksud P. 24 [Anggaran Pembangunan 2004] –

Tuan Pengerusi: Kepala Bekalan B.24 dan Kepala Pembangunan P.24 di bawah Kementerian Perdagangan Antarabangsa dan Industri, diminta Yang Berhormat 'Setiausaha Parlimen' menyambung menjawab. Ya, sila.

Tuan Lim Hock Seng: Dia bukan Setiausaha Parlimen.

11.11 pagi.

Timbalan Menteri Perdagangan Antarabangsa dan Industri [Dato' Seri Kerk Choo Ting]: Tuan Yang di-Pertua, saya mengambil alihlah. Terlebih dahulu saya ingin mengucapkan terima kasih kepada Ahli-ahli Yang Berhormat yang telah mengambil bahagian dalam perbahasan Bajet 2004 di peringkat Jawatankuasa Dewan Rakyat khususnya mengenai perkara-perkara di bawah bidang kuasa Kementerian Perdagangan

Antarabangsa dan Industri. Izinkan saya memberi jawapan dan maklum balas ke atas perkara-perkara yang telah dibangkitkan sepanjang tempoh perbahasan tersebut.

Tuan Pengerusi, Ahli-ahli Yang Berhormat bagi Tanjong dan Kubang Kerian telah membangkitkan isu tindakan anti-lambakan ke atas *newsprint*. Untuk makluman Yang Berhormat, kerajaan telah mengenakan duti anti lambakan ke atas *newsprint* yang diimport daripada Kanada, Indonesia, Korea, Filipina dan Amerika Syarikat pada 26 September 2003. Penggunaan duti anti lambakan ini adalah dibenarkan di bawah Perjanjian Anti Lambakan WTO untuk memberi perlindungan kepada industri tempatan yang mengalami kemudaratan akibat aktiviti lambakan. Bagi tindakan terhadap *newsprint* bukti-bukti yang dikemukakan di dalam penyelesaian kes ini menunjukkan bahawa import dari lima negara ini dijual pada harga lambakan dan ini telah memudaratkan industri tempatan.

Tambah pula tidak ada pihak yang mencabar apa-apa penemuan dalam siasatan anti lambakan ke atas *newsprint* ini yang diedarkan kepada semua pihak berkepentingan, maka penemuan kod MITI adalah kekal seperti di dalam kes ini. Sekiranya terdapat bukti-bukti yang memenuhi keperluan sesuatu kes anti-lambakan, maka kerajaan tidak ada alasan undang-undang untuk tidak mengenakan duti tersebut.

Adalah perlu ditegaskan bahawa tujuan mengenakan duti anti-lambakan adalah untuk memastikan sesuatu keluaran itu dijual pada harga yang adil, dengan izin, *fair price*. Bagaimanapun, duti anti-lambakan hanya dikenakan kepada lima negara sahaja dan terdapat banyak negara lain di dunia yang mengeluarkan *newsprint* yang mana penerbit-penerbit surat khabar boleh mengimport sekiranya mereka tidak ingin membeli *newsprint* daripada industri tempatan.

Menurut statistik Jabatan Perangkaan Malaysia, kini terdapat pengimportan *newsprint* pada harga pasaran dari negara-negara yang tidak dikenakan duti anti lambakan. Negara-negara tersebut adalah Jepun, Sweden, Belgium, Argentina, China, Finland, German, Netherland, New Zealand, Norway, Russia, Singapura, Afrika Selatan, Thailand dan United Kingdom.

Tuan Pengerusi, Ahli Yang Berhormat bagi Batang Lepar telah membangkitkan isu...

Tuan Pengerusi: Ya, Kota Melaka bangun.

Tuan Kerk Kim Hock: Tuan Pengerusi, saya mengakui bahawa saya begitu hairan apabila Yang Berhormat Timbalan Menteri sebutkan ada begitu banyak negara yang mana duti anti-lambakan tidak dikenakan. Oleh kerana saya baca hampir tiap-tiap hari dalam akhbar begitu banyak organisasi yang telah keluar dan menyatakan bantahan mereka terhadap tindakan yang telah dibuat oleh kerajaan. Jadi, nampaknya ada sesuatu yang tidak kena. Bolehkah saya cadangkan supaya kementerian Yang Berhormat mengadakan satu dialog dengan semua pihak yang telah menimbulkan bantahan mereka?

Dato' Seri Kerk Choo Ting: Tuan Pengerusi, proses itu sudah dijalankan pada awal tahun 2003 dan juga penemuan penuh telah dibuat pada Mei, ini adalah kali yang ketiga. Banyak masa telah diberi dan notis-notis itu sudah diberi. Mengikut maklumat saya pada 16 Januari 2003 notis permulaan penyiasatan telah dikeluarkan dan diwartakan. Notis ini dihantarkan kepada semua pihak berkepentingan, iaitu 14 pengimport dan pengeluar asing, 25 pengimport di Malaysia, Dewan Perniagaan dan Perindustrian Kebangsaan Malaysia, Persekutuan Perkilangan Malaysia, 5 kedutaan asing bagi negara-negara pengeksport dan pengeluar asing yang terlibat, pihak lain yang telah meminta notis seperti Persatuan Penerbit Akhbar Malaysia, Persatuan Percetakan Malaysia dan Jawatankuasa Penyelaras Percetakan Malaysia.

[Timbalan Yang di-Pertua (Dato' Haji Muhamad bin Abdullah) *mempengerusikan Mesyuarat*]

Seterusnya notis itu memaklumkan bahawa penyiasatan anti-lambakan akan dimulakan dan keputusan mengenai pengenaan duti anti-lambakan sementara akan dibuat dalam tempoh 120 hari dari tarikh notis tersebut. Penyiasatan itu dimulakan ke atas *newsprint* yang diimport dari lima buah negara iaitu Kanada, Indonesia, Republik Korea, Republik Filipina dan Amerika Syarikat. Dan pada 29 Mei 2003 notis penentuan awal telah

dikeluarkan dan diwartakan. Notis ini memaklumkan bahawa duti *provisional anti-dumping* dikuatkuasakan mulai 30 Mei 2003 hingga 26 September 2003. Notis ini adalah hasil daripada penyiasatan yang dijalankan semenjak 16 Januari 2003.

Siasatan dibuat berasaskan kepada Akta Duti Timbal Balas dan Anti-Lambakan 1993. Objektif akta ini adalah untuk menghapuskan amalan perdagangan yang tidak adil oleh syarikat-syarikat asing khususnya melalui harga lambakan yang mengakibatkan kemudaratan kepada industri tempatan. Dan pada 26 September 2003 notis penentuan utama itu telah dikeluarkan dan diwartakan. Saya anggap ini cukuplah, proses ini sudah lengkap.

Tuan Chow Kon Yeow: Terima kasih, Tuan Pengerusi. Penjelasan. Yang Berhormat Timbalan Menteri telah memaklumkan Dewan ini tentang siasatan yang dijalankan oleh MITI sebelum terlaksananya cukai *anti-dumping* ini. Jadi, dalam siasatan ini adakah kementerian Yang Berhormat mengenal pasti masalah yang berbangkit iaitu kemungkinan kos produk-produk yang menggunakan kertas *newsprint* ini akan naik, misalnya surat khabar, majalah dan sebagainya. Adakah kementerian akan memastikan kenaikan ini tidak terlalu melampau, dan apakah duti ini akan dikenakan sepanjang lima tahun ataupun akan diulang kaji peringkat ke peringkat supaya tidak dikenakan sepanjang lima tahun.

Dato' Seri Kerk Choo Ting: Tuan Pengerusi, kita bukan menggalakkan kos untuk melambung tinggi. Kita cuma menggalakkan kos yang berpatutan kepada *newsprint*. Itu sahaja, jangan salah faham.

Yang kedua, kalau negara-negara yang mengeluarkan *newsprint* itu dikenakan *anti-dumping*, maka itu akan berjalan selama lima tahun.

Tuan Pengerusi, Ahli Yang Berhormat bagi Batang Lupa telah membangkitkan isu apakah lesen import atau AP masih dikenakan untuk import kereta selepas tahun 2005 apabila pelaksanaan AFTA sepenuhnya. Untuk makluman Yang Berhormat, AP masih dikenakan untuk mengimport kenderaan daripada negara-negara ASEAN bagi tujuan pemantauan atau *monitoring*, dengan izin.

Ahli-ahli Yang Berhormat bagi Batang Lupa dan Ipoh Timur telah membangkitkan isu apakah sebenarnya yang berlaku di Persidangan Kelima Peringkat Menteri-menteri WTO di Cancun, Mexico sehingga menyebabkan kegagalan tersebut. Untuk makluman Yang Berhormat, Mesyuarat Kelima Peringkat Menteri-menteri WTO adalah merupakan, dengan izin, *mid-term review* ke atas isu-isu yang masih dirundingkan.

Mesyuarat telah ditangguhkan tanpa mencapai sebarang keputusan yang *substantive* memandangkan ahli-ahli WTO tidak dapat mencapai sebarang persetujuan terhadap isu-isu yang dirundingkan termasuk isu barang pertanian dan isu-isu baru seperti perdagangan dan pelaburan, perdagangan dan dasar persaingan, ketelusan di dalam perolehan kerajaan dan *facility* perdagangan.

Malaysia bersama negara-negara membangun yang lain telah menentang usaha-usaha untuk memulakan rundingan ke atas isu-isu baru ini, oleh itu dengan izin, *explicit consensus* telah dicapai untuk memulakan rundingan ke atas isu-isu baru ini.

Walau bagaimanapun, keputusan lain yang telah diambil oleh persidangan tersebut adalah menerima kemasukan Cambodia dan Nepal sebagai ahli WTO yang baru supaya pegawai-pegawai meneruskan usaha merundingkan isu-isu yang belum diselesaikan, dan Mesyuarat Majlis AM WTO di peringkat pegawai kanan akan diadakan selewat-lewatnya pada 15 Disember 2003 untuk mengambil tindakan sewajarnya.

Adalah penting untuk ditekankan juga bahawa perlunya diadakan sokongan terhadap sistem perdagangan pelbagai hala yang efektif dan sesama, bagi memastikan kepentingan negara terutamanya dari segi perdagangan antarabangsa adalah dipelihara.

Ahli Yang Berhormat bagi Batang Lupa juga telah membangkitkan isu perbelanjaan R&D di Malaysia adalah masih rendah berbanding dengan negara-negara maju seperti Jepun, Korea dan Amerika Syarikat....

Tuan Mohd. Apandi bin Haji Mohamad: *[Bangun]*

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Jeli berdiri Yang Berhormat, hendak beri jalan?

Dato' Seri Kerk Choo Ting: Ya.

Tuan Mohd. Apandi bin Haji Mohamad: Terima kasih Tuan Pengerusi, dan terima kasih Timbalan Menteri, ekoran daripada jawapan Yang Berhormat Timbalan Menteri mengenai hubungan dagang pelbagai hala. Saya ingin bangkitkan tentang keberkesanan AFTA bila mana beberapa negara sudah mula menandatangani perjanjian berasingan dengan negara-negara terutama negara maju, Free Trade Agreement secara langsung dengan negara-negara maju sama ada Amerika Syarikat, Jepun, Australia, New Zealand dan sebagainya, di mana kita perhatikan bahawa banyak kelebihan yang diberikan kepada negara-negara yang menandatangani Free Trade Agreement ini berbanding dengan negara-negara yang tidak menandatangani Free Trade Agreement ini.

Pada masa yang sama berlaku juga di kalangan negara-negara anggota ASEAN yang telah mencari pelbagai helah untuk mengklasifikasikan produk-produk mereka ini sebagai produk yang perlu dilambatkan, dikemudiankan untuk dimasukkan dalam senarai produk-produk yang patut dikenakan tarif antara 0% hingga 5%. Selain daripada Malaysia yang masih lagi hendak mengekalkan automobil, walaupun sehingga tahun 2005, kita minta tangguh lagi kemungkinan dengan pelbagai eksais duti, bahkan Filipina juga telah memperkenalkan pelbagai produk supaya produk-produk tersebut tidak bersaing dengan produk-produk negara ASEAN.

Jadi, apakah kerajaan melihat kesan daripada Free Trade Agreement dan juga helah setiap negara anggota terhadap perjanjian-perjanjian yang telah ditandatangani bersama ini. Ancamannya terhadap negara kita dan ASEAN khususnya.

Dato' Seri Kerk Choo Ting: Tuan Pengerusi, untuk makluman Ahli Yang Berhormat, sebenarnya isu-isu ini sudah banyak kali ditimbulkan di Dewan yang mulia ini, dan di dalam penggulangan saya pun banyak akan kita sentuh isu-isu ini. Jadi, setakat ini tidak payahlah saya menjawab pertanyaan Ahli Yang Berhormat itu.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, teruskan Yang Berhormat.

Dato' Seri Kerk Choo Ting: Ahli Yang Berhormat bagi Batang Lupa juga telah membangkitkan isu perbelanjaan R&D di Malaysia adalah masih rendah berbanding dengan negara-negara maju seperti Jepun, Korea dan Amerika Syarikat.

Apakah langkah-langkah yang diambil oleh kerajaan untuk menggalakkan pelaburan yang lebih tinggi dalam kegiatan R&D. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, perbelanjaan oleh pihak kerajaan dan juga swasta dalam kegiatan R&D di Malaysia adalah memang rendah jika dibandingkan dengan negara-negara maju, menyedari kepentingan kegiatan R&D, kerajaan telah menyediakan pelbagai jenis galakan seperti cukai, elaun cukai pelaburan seperti taraf perintis dan sebagainya.

Sehingga kini, 60 projek pelaburan sebanyak RM971 juta telah diluluskan dengan galakan R&D. Pelaburan adalah tertumpu di dalam sektor elektronik dan *electrical*, lebih kurang 23 projek dalam pelaburan iaitu lebih kurang RM492.9 juta. Pengilang jentera lima projek dalam pelaburan RM110.8 juta dan kimia serta barangan kimia tujuh projek dalam pelaburan RM101.9 juta. Bagi mempertingkatkan lagi aktiviti R&D, kerajaan juga telah memperkenalkan banyak langkah tambahan melalui Bajet 2002 dan juga pakej rangsangan ekonomi yang diumumkan pada tahun ini.

Ahli Yang Berhormat

Tuan Mohd. Apandi bin Haji Mohamad: *[Bangun]*

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, Jeli berdiri lagi Yang Berhormat. Hendak beri jalan?

Dato' Seri Kerk Choo Ting: Ya.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, sila.

Tuan Mohd. Apandi bin Haji Mohamad: Terima kasih Tuan Pengerusi, dan Yang Berhormat Timbalan Menteri. Saya ingin menanya kepada pihak kerajaan, apakah kerajaan sudah mengenal pasti punca-punca dan sebab musabab kenapa umpamanya, *transfer of technology* boleh berlaku di negara-negara umpamanya Korea Selatan, Taiwan, dan termasuk Thailand dan sekarang ini Vietnam, di mana kita perhatikan bahawa bila mana syarikat-syarikat gergasi melabur di negara-negara tersebut, sama ada daripada Amerika Syarikat, Eropah dan Jepun, dan kita lihat pada waktu yang tertentu akan ada syarikat dalam negeri, bermakna syarikat tempatan yang boleh bersaing dengan syarikat-syarikat yang datang daripada luar negara.

Sebab itu kita dapati beberapa jenama terkenal daripada Korea Selatan, Taiwan dan Thailand dan juga Vietnam sekarang ini, kenapa ia tidak berlaku dalam negara kita, dalam hal *transfer of technology*?

Kalau boleh janganlah ungkit jenama *Pensonic*, *Khind* yang mana masih jauh lagi kalau hendak dibandingkan dengan negara-negara yang saya sebutkan tadi terutama Thailand dan Vietnam, kenapa *transfer of technology* ini tidak berlaku umpamanya, dalam sudut *semi-conductor mould*, daripada *design* dan juga dari segi mereka bentuk dan juga membuat acuan *semi-conductor mould* ataupun *mould* yang canggih yang *precision* tinggi, kenapa tidak berlaku dalam negara kita, tidak seperti mana di negara-negara yang saya sebutkan tadi...

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, cukup Yang Berhormat.

Tuan Mohd. Apandi bin Haji Mohamad: Apakah punca-punca, kerajaan sudah kenal pasti atau tidak punca-punca, sudah sekian lama dah, daripada tahun 1980 sehingga sekarang masih lagi kita tidak boleh menempatkan jenama tempatan di gelanggang antarabangsa. Minta penjelasan.

Dato' Seri Kerk Choo Ting: Tuan Pengerusi, untuk makluman Ahli Yang Berhormat, sebenarnya pandangan Ahli Yang Berhormat tidak tepatlah, saya cuma beri dua, tiga contoh, yang *transfer of technology* ke Malaysia itu efektif, yang pertama Proton. Proton boleh menukar bentuk model sendiri dan sekarang membuat enjin, jadi tidak lama lagi Proton akan menjadi sebuah syarikat yang mempunyai teknologi yang terbaru. Yang kedua, Petronas. Yang ketiga, OYL. OYL mengeluarkan *air-cond* yang lengkap, sekarang ia telah menjadi satu syarikat yang boleh dibandingkan dengan *Panasonic* di Malaysia.

Jadi, plastik *moulding* pun sedang diadakan. Kemajuan keluaran plastik ini telah banyak berkembang dan banyak mencapai beberapa kemajuan. Kita baru merasmikan satu pembukaan bursa yang menggunakan teknologi yang canggih daripada German Barat. Banyak telah berlaku cuma Yang Berhormat belum tahu lagi.

Tuan Mohd. Apandi bin Haji Mohamad: Terima kasih Tuan Pengerusi, dan Yang Berhormat Timbalan Menteri. Kalau benar bagai dikata, Proton boleh bersaing dengan jenama kereta lain, saya rasa kita cukup berbangga dengan hal itu tetapi hakikat yang berlakunya, negara-negara yang telah mengimport dahulunya kereta Proton sudah seolah-olah sama ada memberhentikan terus import tersebut ataupun mengimport dalam jumlah yang kurang.

Saya telah bertanya soalan, di manakah eksport-eksport kereta Proton. Pada dua tahun kebelakangan ini, kereta Proton hanya dieksport ke Iraq dan tidak ke negara-negara lain. Jadi, kalaulah Proton untuk dijadikan sandaran, kenapa kerajaan boleh mengatakan dalam belanjawan yang sama, kereta tidak akan turun harga kerana kita akan memperkenalkan pelbagai duti eksais yang baru.

Sebab itu saya fikir kalau hendak mempertahankan Proton, kita tunggu pada 2005 dan kita tengok, biar rakyat yang menghukum pada waktu itu. Saya fikir Proton janganlah dibanggakan sangat kerana sekarang ini seluruh rakyat yang tahu, bimbang tentang kemampuan Proton untuk bersaing, kerana sebahagian besar enjinnya masih lagi menggunakan *Mitsubishi* yang sudah ditelan oleh gergasi automobil yang lain.

Jadi, saya minta kalau boleh hendak perkenalkan produk-produk OYL, mungkin kita boleh terimalah sedikit sebanyak, dari sudut *air-cond* nya dan sebagainya.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Cukup, Yang Berhormat.

Tuan Mohd. Apandi bin Haji Mohamad: Tetapi Proton, saya fikir kerajaan harus fikir banyak kali.....

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya! Cukuplah.

Tuan Mohd. Apandi bin Haji Mohamad: Kerana sampai sekarang pun, dalam beberapa kenyataan-kenyataan pihak pengurusan Proton menampakkan satu sikap yang tidak begitu *over confident* sudah dengan Proton itu sendiri. Sekian.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Cukup, Yang Berhormat bagi Jeli.

Dato' Seri Kerk Choo Ting: Tuan Pengerusi, untuk menjawab Yang Berhormat bagi Jeli, dengan ringkas. Proton merupakan syarikat kenderaan di ASEAN yang paling besar, yang boleh mereka bentuk dari 'A' sampai 'Z'. Satu syarikat kilang yang moden telah dibuat di Tanjong Malim dan kalau ikut kewangan, Proton mempunyai rizab yang besar, mungkin salah satu yang terbesar sekali di dalam Malaysia, tanpa apa-apa pinjaman. Dengan dua, tiga penjelasan itu, saya boleh menjawab, Yang Berhormat telah salah faham kepada Proton.

Ahli Yang Berhormat bagi Tanjong dan Kubang Kerian telah membangkitkan isu pelaksanaan AFTA ke atas harga kereta yang diimport dan langkah-langkah Proton untuk meningkatkan daya saing kereta nasional. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, mengikut komitmen AFTA, kereta akan dimasukkan ke dalam senarai kemasukan, iaitu *the inclusive list*, pada 1 Januari 2005.

Kerajaan melalui Bajet 2004 telah mengumumkan bahawa duti import akan diturunkan mulai 1 Januari 2004 dan duti eksais akan turut dikenakan ke atas kereta yang diimport bagi memberi layanan yang sama ke atas kereta yang diimport dan kereta yang dipasang secara tempatan. Pada ketika ini hanya kereta yang dipasang secara tempatan sahaja yang dikenakan duti eksais. Dari segi kos pembuatan yang tinggi adalah diperhatikan bahawa Proton telah dan sedang mengambil tindakan-tindakan untuk mengurangkan kos.

Di antara tindakan-tindakan yang diambil ialah menubuhkan satu unit khas untuk mengurangkan kos dan mengamalkan, dengan izin, *modular system* yang boleh mengurangkan kos pemasangan, kos *inventory* dan meningkatkan kualiti dan membuat pelaburan R&D untuk pembangunan produk-produk dan reka bentuk.

Tuan Yang di-Pertua, Ahli Yang Berhormat bagi Kubang Kerian dan Tambun juga telah membangkitkan isu mengenai eksport kereta Proton dan kekurangan modal kereta nasional. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, strategi Proton pada ketika ini adalah tertumpu kepada untuk memenuhi permintaan pasaran tempatan.

Dari segi pasaran eksport, strategi yang diamalkan pada masa ini adalah untuk menubuhkan usaha sama dengan pelaburan luar negara seperti Iran, China dan Indonesia. Proton juga mempunyai rancangan untuk mengeluarkan modal-modal baru dengan lebih kerap mulai tahun 2004 dan 2005. Ini merupakan sistem *modular* yang akan meningkatkan kualiti kereta.

Sebanyak 38 daripada 182 vendor Proton adalah berdaya saing antarabangsa. Walaupun kebanyakan mereka adalah *tertiary* mereka mengambil tindakan yang sewajarnya untuk meningkatkan kepada tahap *two tier* dan seterusnya *one tier*. Di antara vendor *one tier* yang seramai 32, sekurang-kurangnya 5 adalah daripada bumiputera. Malah ada yang melabur di luar negara untuk meluaskan peluang perniagaan dan berpeluang untuk membekalkan kepada pengeluar-pengeluar kereta di peringkat global.

Ahli Yang Berhormat bagi Kubang Kerian juga telah membangkitkan isu pinjaman kenderaan import oleh NAZA kepada kerajaan untuk persidangan OIC yang diberi

pengecualian cukai. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, pengecualian sebahagian daripada duti import adalah di bawah bidang kuasa Kementerian Kewangan.

Walau bagaimanapun, MITI dimaklumkan bahawa pengecualian cukai bagi kereta import yang dipinjamkan untuk persidangan OIC adalah untuk kegunaan semasa persidangan sahaja. Cukai yang sepatutnya dikenakan akan dibuat apabila kereta-kereta ini di jual oleh syarikat kelak.

Ahli Yang Berhormat bagi Padang Serai ...

Tuan Husam bin Haji Musa: [Bangun]

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Yang Berhormat bagi Kubang Kerian berdiri, Yang Berhormat. Hendak beri jalan?

Dato' Seri Kerk Choo Ting: Okey.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Sila.

Tuan Husam bin Haji Musa: Tuan Pengerusi, Yang Berhormat Timbalan Menteri. Kita telah mengagak jawapan ini, iaitu perlindungan akan diberikan kepada ketidakcekapan Proton untuk selama-lamanya dengan membebankan harga yang tinggi kepada para pengguna.

Spirit daripada AFTA ialah selepas 2005, semua syarikat-syarikat auto mobil dunia akan berdaya saing dan memberikan harga kereta yang paling murah kepada pengguna. Dengan pengenalan cukai eksais bagi menggantikan duti import, harga kereta Proton dan juga kereta yang diimport akan kekal tinggi.

Saya sebagai pengguna, saya hendak barang dengan harga yang lebih murah, dengan model yang lebih baik tetapi apa yang diambil oleh kerajaan ialah sebaliknya tetapi saya telah memberikan cadangan lain, iaitu kerajaan mengenakan ataupun memperkenalkan pelepasan cukai kepada model-model baru. Ujian terakhir ataupun ujian penting Proton ialah model baru pada Januari 2004.

Mengapa tidak, bermula daripada situ kita memperkenalkan pelepasan cukai bagi setiap model baru kepada Proton yang bermakna kos yang lebih rendah dan dengan itu mereka dapat memberikan harga yang lebih murah dan kita menurunkan duti import sebagaimana perjanjian AFTA dan pengguna akan mendapat kereta yang lebih murah dan kita menggantikannya dengan subsidi secara tidak langsung iaitu dalam bentuk pelepasan cukai bagi tiap-tiap model baru.

Mengapa kerajaan tidak ada pilihan yang lebih fleksibel. Saya ingat semalam dalam akhbar *The Star*, ada satu rencana berkenaan dengan perkara ini yang telah dikupas secara panjang lebar bahawa kerajaan nampak *paralyze* dalam menentukan strategi yang tepat bagi industri automobil. Saya mencadangkan supaya kerajaan membandingkan dengan negara-negara jiran, dasar mereka.

Di Indonesia, mereka telah mendapat FDI yang tinggi dalam industri automobil. Di Thailand juga, kalau kita melawat industri kereta automobil di Thailand, sangat berkembang pesat. *Honda City* dijual di Thailand hanya dengan RM48 ribu seunit dan kita, saya ingat lebih daripada RM70 ribu. Jadi, industri sudah berubah, dasar dan strategi juga kita harus berubah.

Cadangan Yang Berhormat itu mungkin kita boleh mengambil nota dan kita akan bawa balik ke kementerian untuk perbincangan....

Tuan Mohd. Apandi bin Haji Mohamad: [Bangun]

Tuan Pengerusi [Datuk Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya Yang Berhormat, Jeli berdiri Yang Berhormat.

Tuan Mohd. Apandi bin Haji Mohamad: Terima kasih Tuan Pengerusi dan Yang Berhormat Timbalan Menteri. Untuk satu-satu jenama kereta berasing di peringkat antarabangsa, ia tidak boleh bergantung kepada pasaran domestik sahaja kerana dalam negara kita, pasaran domestik ini kecil sekitar 23 juta penduduk dan Proton juga telah

mengakui bahawa saiz pasarannya bagi tahun ini telah menurun dengan alasan kerana tidak memperkenalkan model yang baru.

Namun begitu, saya bimbang sedikit kerana apa yang saya lihat ialah penguasaan Proton di beberapa negara luar. Itu ukuran sebenarnya seperti mana yang dikatakan oleh Yang Berhormat bagi Kubang Kerian tadi. Jadi, saya hendak bertanya di sini, kenapakah negara-negara yang dahulunya membeli kereta-kereta Proton tetapi akhirnya sekarang ini semua negara-negara tersebut kalau mengikut jawapan kementerian sendiri, yang beli sekarang ini hanya Iraq.

Kalau mengikut jawapan di Parlimen negara luar yang beli kereta Proton daripada Malaysia hanyalah negara Iraq, yang lain tidak beli. Singapura cukup kurang, Thailand tidak ada langsung. Kenapa? Macam mana kerajaan hendak fikirkan supaya kita tidak boleh selama-lamanya bergantung kepada pasaran domestik. Kita hendak kalau boleh dari segi pengeluaran Proton katalah 300,000 unit setahun ataupun 400,000 unit setahun, setidaknya 30% atau 40% adalah pasaran eksport. Minta penjelasan daripada kerajaan.

Dato' Seri Kerk Choo Ting: Tuan Pengerusi, itu memang tujuan Proton tetapi kita mesti belajar berjalan dahulu sebelum kita mengembangkannya. Jadi itulah selangkah demi selangkah, kita akan mengaturkan pasaran di peringkat antarabangsa. Tidak betul dikatakan kita cuma mengeksport kereta ke Iraq. Tidak betul. Kita eksport ke UK, kita eksport ke Australia, kita eksport ke Iran dan tempat-tempat yang lain. Terima kasih.

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: *[Bangun]*

Tuan Pengerusi [Datuk Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, Yang Berhormat, Kemaman.

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: Terima kasih Tuan Pengerusi. Mengenai Proton ini kalau kita lihat di negara-negara luar, Mitsubishi pun ada jual kereta *Lancer*. *Shape* nya sama, teknologi dia lebih baik daripada Proton dan sebagainya. Ini menunjukkan bahawa dalam perjanjian di antara Proton dengan Jepun ini, maknanya kita tertipu. Sepatutnya Jepun tidak keluarkan lagi kereta jenis bentuk macam Proton ini.

Di Thailand atau di Singapura, kereta *Mitsubishi Lanser* sama *shape* dengan Proton dan satu lagi juga kerajaan ini terlalu ghairah. Sekarang ini sudah ada Proton hendak *introduce* kereta elektrik. Semasa Commonwealth Games dahulu, kerajaan ada umumkan satu *joint venture* di antara Tenaga Nasional dengan sebuah syarikat, *[Menyebutkan nama syarikat yang tidak pasti]* Apa..., saya tak tahulah! Hendak keluarkan kereta elektrik. Dan apa yang berlaku semasa Commonwealth Games kita beli kereta yang dikeluarkan oleh syarikat ini, daripada UK. Dan hari ini semua terdampar di satu kawasan. Dan hari ini pula diumumkan satu kereta elektrik yang berteknologi pula akan dibina di Malaysia.

Jadi, apa yang berlaku dengan industri kereta ini dan bagaimana kerugian yang begitu banyak berlaku di dalam keghairahan kerajaan hendak meng *introduce* barangan baru. Minta pandangan.

Dato' Seri Kerk Choo Ting: Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, Proton dahulu JV dengan Mitsubishi. Oleh sebab itu modelnya hampir sama dengan Mitsubishi tetapi gambaran itu telah bertukar sekarang. Pada tahun 2000 dan kemudiannya, Proton mengeluarkan model-modelnya sendiri. Jadi, modelnya itu sudah berlainan.

Berkenaan dengan kereta elektrik. Ini memang satu teknologi yang baru. Jadi, kalau kita hendak menceburi dalam teknologi ini, kita kena adakan R&D atau *pilot project* dahulu. Jadi, itu tidak boleh dielakkan.

Untuk maklumat Ahli Yang Berhormat, model-model yang baru bukan senang dibuat. Kalau satu model yang baru. Lebih kurang di antara RM500 juta hingga RM1,000 juta kena bayar untuk reka bentuk, *testing* atau ujian sebelum kereta itu boleh dipasarkan ke dalam pasaran atau *market* ini. Jadi, ini semua dikenakan perbelanjaan yang besar. Oleh sebab itu saya tadi menjawab kepada Ahli Yang Berhormat sebenarnya Proton adalah satu syarikat yang mengawal kewangan perindustrian pasaran dan juga pengeluaran yang cekap. Kalau tidak kenapa ia ada simpanan wang begitu besar, salah satu yang terbesar di

Malaysia. Ini adalah boleh dikatakan satu cerita, *it is a success story*. Jangan kita hendak merendah-rendah Proton sahaja.

Sungguh pun Proton kita masih terdapat banyak kelemahan yang boleh kita majukan tetapi bukan kerana kelemahan itu, kita buang Proton sahaja atau kita 'mengotorkan' nama Proton. Inilah saya berharap Ahli-ahli Yang Berhormat di dalam Dewan ini dapat memahami apa keadaan yang sebenar terhadap Proton. Okey.

Tuan Husam bin Haji Musa: [Bangun]

Dato' Seri Kerk Choo Ting: Tuan Pengerusi, Ahli Yang Berhormat bagi Padang Serai telah menyarankan supaya kerajaan memberi tumpuan kepada...

Tuan Pengerusi [Datuk Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, Yang Berhormat bagi Kubang Kerian bangun lagi Yang Berhormat.

Dato' Seri Kerk Choo Ting: Terakhirlah.

Tuan Husam bin Haji Musa: Saya baru sekali tanya.

Tuan Pengerusi [Datuk Haji Muhamad bin Abdullah]: Hah, dia kata soalan yang akhir untuk hari ini.

Tuan Husam bin Haji Musa: Ini Tuan Pengerusi, tentang perkara lain.....

Tuan Pengerusi [Datuk Haji Muhamad bin Abdullah]: Ha.

Tuan Husam bin Haji Musa:.....iaitu tentang Naza Motor yang diberikan keistimewaan untuk pelepasan cukai ke atas kereta-kereta mewah bagi Sidang NAM saya difahamkan dia untung RM50 juta, kemudian dia untung lagi untuk Sidang OIC ini. Kita sudah tahu selepas Sidang NAM kita ada Sidang OIC. Mengapa tidak kita simpan kereta-kereta ini dan kita gunakan untuk Sidang OIC tetapi kerana pemilihan terpilih kerajaan untuk memberikan untung yang cepat kepada Naza kita terpaksa terima keadaan ini.

Namun yang saya hendak bangkitkan dalam ucapan saya, saya telah timbulkan iaitu tentang Naza juga diberikan keistimewaan untuk mengimport kereta KIA Carnival dan diberikan pelepasan *duty import*. Yang saya hendak tahu ialah, adakah ini cara kerajaan menguruskan industri automobil kita iaitu kita mengambil jalan mudah untuk memberikan satu pihak untung sedangkan apa yang saya sebut negara-negara jiran kita, Thailand dalam masa satu tahun, dia dapat mengumpulkan FDI dalam industri automobil lebih daripada USD2 bilion. Jadi wang pelaburan itu masuk dalam industri itu sendiri tetapi kita mengambil jalan mudah, kita berikan kepada KIA untuk import kereta yang tidak ada *local content*. *Local content* itu tidak ada tetapi kita berikan dia *duty import* sedemikian rupa.

Saya tidak boleh mempertikaikan dasar kerajaan. Kerajaan sudah membuat keputusan tetapi mengapa tidak *across the board*. Mengapa tidak kenderaan lain juga diberikan kesempatan yang sama? Mengapa kereta-kereta lain tidak diberikan kesempatan untuk diimport dengan pengecualian *duty import* selain daripada KIA Carnival. Mengapa hanya KIA Carnival?

Dato' Seri Kerk Choo Ting: Tuan Pengerusi, untuk makluman Ahli Yang Berhormat, kementerian kita mempunyai satu prosedur dan satu standard piawaian untuk sesuatu dasar. Naza merupakan satu syarikat bumiputera yang berjaya dalam industri kenderaan ini daripada kecil menjadi sederhana. Dari sederhana menjadi besar. Dia sekarang menjadi satu syarikat yang cuba meng *assemble* dan membuat KIA.

Oleh sebab itu, setelah ia memenuhi syarat-syarat yang tertentu, barulah diti eksais dan apa-apa insentif itu diberi kecuali separuh sahaja yang diberi kepadanya. Bukan sebarang syarikat-syarikat kita beri. Kepada syarikat-syarikat yang memenuhi syarat yang pertama, kita akan menimbangkan dan memberi layanan yang sama. Itu sahaja. Tidak ada apa-apa cerita yang lain...

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: [Bangun]

Dato' Seri Kerk Choo Ting: Tuan Pengerusi

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Hendak bagi jalan lagi Yang Berhormat ataupun sudah tidak bagi? Ya, Yang Berhormat bagi Kemaman.

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: Terima kasih Tuan Pengerusi. Saya difahamkan juga, NAZA Motor ini, selain daripada mengeluarkan *Kia Carnival*, mereka juga akan diberikan kemudahan yang sama bagi kereta *Mercedes Smart*. Betulkah kerajaan akan memberikan kemudahan yang sama untuk *Kia Carnival* seperti yang diberi kepada kereta *Mercedes Smart* kerana *franchisee* kereta ini pun adalah orang yang sama. Minta penjelasan.

Dato' Seri Kerk Choo Ting: Tuan Pengerusi, saya belum ada maklumat mengenai dengan perkara ini tetapi saya tahu Honda pun memberi layanan yang sama.

Tuan Fong Kui Lun: [Bangun]

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Yang Berhormat, pindah kepada perkara yang lainlah. Hendak bertanya mengenai kereta jugakah?

Dato' Seri Kerk Choo Ting: Akhirlah, ini soalan yang akhirlah, ya.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Mengenai kereta, soalan yang akhir, Yang Berhormat.

Tuan Fong Kui Lun: Terima kasih Tuan Pengerusi, terima kasih Yang Berhormat Timbalan Menteri. Saya ingin meminta penjelasan Yang Berhormat Timbalan Menteri tentang kereta import, khususnya dari ASEAN seperti Thailand yang mewujudkan satu eksport yang terbesar selain dari Jepun dan Korea. Adakah Yang Berhormat sedar bahawa harga kereta *Honda City* yang dijual di Thailand ialah RM40,000, manakala di Kuala Lumpur - Malaysia, harganya ialah RM78,000. Berbanding perbezaan harganya, apabila dilaksanakan AFTA pada tahun 2005, AFTA melaksanakan Akta Cukai, macam manakah kereta Honda akan dijual di Malaysia? Adakah ia akan dijual pada harga yang sama dengan yang dijual di Thailand atau tidak?

Saya juga difahamkan bahawa Proton ada stok sebanyak 40,000 buah kereta yang belum dijual disebabkan keraguan di kalangan ramai pembeli untuk menunggu sehingga tahun 2004, sebab cukai masih belum ditetapkan oleh Bank Negara. Apakah sebenarnya cukai import dari Thailand dan juga eksais duti yang akan dikenakan kepada kereta Proton? Terima kasih.

Dato' Seri Kerk Choo Ting: Tuan Pengerusi, berkenaan dengan harga kereta Honda yang dijual di Thailand dan Honda yang dijual di Malaysia, ia berkait rapat dengan kandungan komponen ASEAN atau *the ASEAN content* sebanyak 40 peratus iaitu macam mana kita memasukkan komponen-komponen yang boleh dikira sebagai komponen ASEAN. Apa yang tidak boleh dianggap komponen ASEAN. Salah satu ialah *development of model* dalam mereka bentuk kereta itu, yang tadi saya telah ceritakan, saya sudah umumkan. Ini menggunakan perbelanjaan yang besar. Kalau kita mengambil kira faktor membina reka bentuk dalam pengiraan peratusan kandungan ini maka apakah 40% kandungan ASEAN itu bolehkah dipenuhi atau tidak? Itu adalah satu isu yang kita sedang kaji.

Berkenaan dengan eksais duti, sebenarnya kereta-kereta yang diimport dahulu itu tidak dikenakan eksais duti, cuma kereta-kereta tempatan yang dikenakan eksais duti. Macam mana kita menentukan kadar eksais duti sedang dalam perundingan, belum membuat apa-apa keputusan. Kita akan mengkaji semua faktor yang berkenaan dengan harga tiap-tiap model dan juga dari negara-negara ASEAN atau luar ASEAN untuk menentukan satu kadar yang memuaskan, yang boleh memenuhi keperluan dasar-dasar kerajaan dan juga *consumers* di Malaysia, dengan izin. Ada banyak lagi.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, pindah kepada perkara yang lain, Yang Berhormat.

Dato' Seri Kerk Choo Ting: Tuan Pengerusi, Ahli Yang Berhormat bagi Padang Serai telah menyarankan supaya kerajaan memberi tumpuan kepada pelaburan tempatan memandangkan kemasukan pelaburan asing semakin berkurangan. Pelabur asing pula

perlu diberi layanan istimewa dari segi memohon insentif. Beliau juga mencadangkan supaya kerajaan menubuhkan *one-stop-center*, dengan izin, untuk mempercepatkan proses kelulusan dari pelbagai kementerian dan agensi.

Tuan Yang di-Pertua, kerajaan melalui pakej strategi baru dalam Bajet 2004 telah pun memperkenalkan beberapa langkah, khususnya untuk menggalakkan pelaburan tempatan. Antaranya, termasuk:

- (i) menaikkan paras, *threshold*, bagi pendapatan bercukai syarikat kecil dan sederhana dengan modal berbayar tidak melebihi RM2.0 juta, yang dikenakan cukai pendapatan 20 peratus, dinaikkan daripada RM100,000 kepada RM500,000; dan
- (ii) meningkatkan kadar pengecualian cukai pendapatan bagi galakan printis daripada 7 peratus kepada 100 peratus selama lima tahun dan memperkenalkan pelan cukai pelaburan sebanyak 60 peratus selama lima tahun.

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, adalah tidak benar bahawa kerajaan mendiskriminasikan permohonan bagi insentif daripada pelabur asing dan tempatan. Semua permohonan yang diterima, sama ada daripada pelabur asing atau tempatan, akan dilayan dan diproses melalui prosedur yang sama. Berhubung dengan cadangan Ahli Yang Berhormat supaya kerajaan menubuhkan, dengan izin, *one-stop-center*, kerajaan berpendapat adalah tidak perlu memandangkan MIDA sejak tahun 1988, telah berperanan, dengan izin, *one-stop agency*, bagi membantu pelaburan tempatan dan asing.

Tuan Pengerusi, selain dari itu, langkah-langkah juga telah diambil untuk menambah baik sistem penyampaian perkhidmatan kerajaan, antaranya termasuk mewujudkan Pusat Sehenti pada dua peringkat, iaitu di peringkat Pihak Berkuasa Tempatan dan di peringkat pentadbiran kerajaan negeri bagi mempercepatkan pemprosesan dan kelulusan pelan bangunan dan Sijil Layak Menduduki, termasuk untuk mendapatkan kelulusan daripada agensi-agensi teknikal yang berkaitan. Yang kedua, memastikan Pihak Berkuasa Tempatan mematuhi garis panduan sedia ada untuk meluluskan pelan bangunan dalam tempoh 12 minggu serta mengeluarkan Sijil Layak Menduduki dalam tempoh empat minggu, termasuk masa yang diambil untuk mendapatkan kelulusan daripada agensi-agensi teknikal.

Yang ketiga, mengurangkan bilangan agensi teknikal yang terlibat dalam proses meluluskan Sijil Layak Menduduki dan mengenal pasti pendekatan peraturan-peraturan sendiri melalui persijilan oleh perbadanan profesional berkaitan untuk mempercepatkan proses kelulusan Sijil Layak Menduduki. Dan memberi keutamaan untuk permohonan pelan bangunan dan Sijil Layak Menduduki daripada sektor perkilangan dan sektor perkhidmatan berkaitan perkilangan. Dan mewujudkan sistem *fast-track* bagi urusan pemberian milik tanah serta menukarkan kegunaan tanah dan Unit Perancang Ekonomi negara dilantik sebagai Pusat Sehenti untuk semua urusan berkenaan.

Juga penurunan kuasa daripada pentadbiran kerajaan negeri kepada Pengarah Tanah dan Galian Negeri atau pentadbir tanah di peringkat daerah. Selaras dengan ini, pentadbiran pendaftaran hak milik tanah dipusatkan di peringkat Pejabat Tanah Daerah dan menubuhkan Sistem Pemodenan Pentadbiran Tanah Bersepadu untuk menyokong pentadbiran tanah di setiap peringkat pentadbiran secara *fast track*, dengan izin, dan membangunkan portal perkhidmatan awam sebagai *one-stop window*, dengan izin, bagi membolehkan orang awam dan masyarakat perniagaan mendapat maklumat dan pelbagai jenis borang serta membuat transaksi secara *online*, dengan izin.

[Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng] **mempengerusikan Jawatankuasa]**

Ahli Yang Berhormat bagi Padang Serai juga telah membangkitkan beberapa isu mengenai usahawan wanita. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, Dana WEF adalah khusus untuk usahawan wanita tetapi usahawan wanita boleh juga mendapatkan bantuan dari dana, dengan izin, *Technology Acquisition Fund* dan dengan izin, *Commercialization of*

R&D Fund yang di bawah pengurusan dengan izin, *Malaysian Technology Development Corporation*.

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, dana WEF disediakan untuk usahawan wanita yang terlibat dalam industri yang tersenarai di dalam dengan izin, *Promotion of Investment Act* 1986. Di bawah RM-4, jumlah peruntukan bagi WEF adalah RM15 juta. Sehingga September 2003, 22 syarikat telah mendapat bantuan dengan jumlah sebanyak RM10.8 juta, peruntukan untuk WEF akan ditambah mengikut permintaan.

Tuan Pengerusi, Ahli Yang Berhormat bagi Tambun membangkitkan isu kerjasama syarikat-syarikat di rantau Asian dengan mengambil kira kekuatan di sesuatu negara. Untuk menggalakkan kerjasama di kalangan sektor swasta di rantau ini, ASEAN telah pun menubuhkan Majlis Penasihat Perdagangan ASEAN atau dengan izin, *ASEAN Business Advisories Council* atau ABAC yang dianggotai oleh tokoh-tokoh perniagaan di negara-negara ASEAN pada tahun 2003. ABAC bertujuan untuk membincangkan isu-isu kepentingan sektor swasta serta menggalakkan kerjasama di kalangan sektor swasta. Adalah diharapkan dengan penubuhan ABAC ia akan dapat meningkatkan lagi kerjasama sektor swasta.

Ahli Yang Berhormat bagi Tambun juga membangkitkan isu peranan MCC dalam peningkatan TFP negara ini. Untuk makluman, TFP dapat dipertingkatkan melalui:

- (i) mengamalkan sistem pengurusan dan kualiti di mana industri produk mengadakan sistem, dengan izin, *Total Quantity Management System* dan melaksanakan amalan-amalan yang terbaik;
- (ii) menggalakkan budaya kerja cemerlang di mana perubahan paradigma pekerja untuk lebih berdisiplin dalam pekerjaan dan mempunyai minda yang positif terhadap cabaran baru serta mempelajari pengetahuan dan teknologi baru;
- (iii) meningkatkan inovasi dengan menambahkan kakitangan dan kepakaran supaya R&D dapat dilaksanakan dalam industri, dengan ini keluaran baru dapat dihasilkan; dan
- (iv) TFP Malaysia masa kini adalah sejajar dengan tahap pembangunan ekonomi negara.

Ahli Yang Berhormat bagi Tambun membangkitkan isu Amerika Syarikat tidak lagi mementingkan multilateral atau WTO, dengan izin, tetapi lebih menekankan bilateral dengan banyak negara WTO. Apakah strategi Malaysia terhadap perubahan pendirian Amerika Syarikat supaya tidak ketinggalan? Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, Malaysia mementingkan hubungan pelbagai hala atau multilateral dan dua hala bilateral, dengan izin, sebagai strategi mengembangkan perdagangan negara.

Selain daripada penglibatan aktif dengan perundingan pelbagai hala WTO dan ASEAN, Malaysia sedang berusaha mengadakan rundingan dua hala untuk mewujudkan kawasan perdagangan bebas dengan beberapa buah negara termasuk Jepun, Korea, Australia, India, Bahrain, Arab Saudi, Mesir, Mexico dan Chile. Malaysia akan menandatangani, dengan izin, *Trade and Investment Framework Agreement* dengan Amerika Syarikat bagi mewujudkan FTA dengannya. Malaysia juga telah menandatangani pakej, dengan izin, *Early Harvest* dengan China di bawah ASEAN-China FTA untuk memastikan negara tidak ketinggalan dalam persaingan perdagangan.

Tuan Pengerusi, Ahli Yang Berhormat bagi Bagan menyarankan supaya kerajaan menubuhkan *one-stop agency*, dengan izin, bagi mendapatkan bantuan menubuhkan satu industri. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, SMIDEC, sebuah agensi di bawah MITI sememangnya berfungsi mengkoordinasi secara keseluruhannya pembangunan IKS dalam industri pengilangan dan perkhidmatan yang berkaitan dengan pengilangan. Program pembangunan IKS meliputi aktiviti-aktiviti perancangan dan pembangunan perniagaan, peningkatan pembangunan produk dan proses peningkatan produktiviti dan kualiti serta persijilan, peningkatan keupayaan kejuruteraan dan perolehan teknologi komersial bagi penyelidikan dan pembangunan serta pembangunan pasaran eksport.

Ahli Yang Berhormat bagi Bagan juga meminta penjelasan sama ada syarikat-syarikat IKS telah mengambil pinjaman dalam industri pembuatan dan kemudian menukar corak perniagaan kepada perdagangan layak menerima pinjaman yang sama. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, setakat ini hanya syarikat-syarikat dalam sektor pembuatan sahaja yang layak menerima pinjaman mudah IKS. Bagi syarikat-syarikat yang telah mengubah corak perniagaan, mereka tidak layak menerima pinjaman tersebut. Walau bagaimanapun kementerian dalam proses untuk memperluaskan peranan agensi untuk meliputi bidang perkhidmatan, dengan izin, *the service sector*. Walau bagaimanapun, jika bidang perdagangan tersebut masih berkaitan dengan pembuatan, dengan izin, *manufacturing related activity*, syarikat masih layak untuk menerima skim pinjaman mudah IKS.

Ahli Yang Berhormat bagi Bagan juga membangkitkan tentang kelayakan dan cara pinjaman balik bagi Skim Pinjaman Mudah IKS dan Skim Penempatan Semula kilang-kilang IKS. Untuk makluman, bagi Skim Pinjaman Mudah IKS kelayakan adalah syarikat-syarikat yang diperbadankan di bawah Akta Syarikat 1965 dengan sekurang-kurangnya 60% ekuiti syarikat dimiliki oleh rakyat Malaysia dan nilai jualan tahunan tidak melebihi RM25 juta dan jumlah pekerja sepenuh masa tidak melebihi 150 orang. Sementara itu, tempoh bayaran balik bagi Skim Pinjaman Mudah IKS adalah bagi tanah dan bangunan sehingga 15 tahun termasuk tempoh tertangguh sehingga dua tahun. Bagi mesin dan peralatan, lima hingga sepuluh tahun, bagi peralatan IT sehingga tiga tahun termasuk tempoh tertangguh hingga satu tahun. Bagi modal kerja berjangka tiga tahun, bagi modal kerja berputar tiga tahun.

Bagi Skim Pinjaman Mudah untuk penempatan semula kilang, kelayakan adalah seperti tiga syarat yang didefinisikan oleh IKS, dan ditambah pula syarikat sedang beroperasi di premis yang sedia ada tidak kurang daripada tiga tahun di zon yang tidak dibenarkan dan syarikat perlu mengesahkan dengan mengemukakan profil syarikat dan syarikat mestilah berpindah ke lokasi baru yang sah sama ada di kawasan perindustrian yang sedia ada atau ke mana-mana lot perniagaan yang dibenarkan.

Cara-cara pinjaman balik bagi Skim Pinjaman Mudah bagi penempatan semula kilang adalah pada kadar faedah 4%. Premis yang dibeli akan dijadikan satu cagaran kepada pinjaman syarikat yang menerima bantuan pinjaman tidak boleh memindah milik premis dalam tempoh 5 tahun, dan sekiranya syarikat membuat pindah milik dalam tempoh yang disyaratkan, maka syarat mestilah menyelesaikan baki pinjaman dan membayar balik perbezaan nilai kadar faedah pinjaman 4% yang dikenakan dengan kadar faedah pasaran semasa yang dikenakan oleh institusi kewangan.

Ahli Yang Berhormat bagi Tuaran menyarankan supaya MIDA mengemaskinikan maklumat-maklumat di dalam laman web. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat MIDA sentiasa mengambil langkah-langkah untuk mengemaskinikan maklumat laman web dari masa ke semasa. Maklumat mengenai *cost of doing business in Malaysia*, dengan izin, dalam laman web MIDA hanyalah dengan izin, *representation of the selected industry area*. Walau bagaimanapun para pelabur yang berminat untuk melabur di negara ini diberi penjelasan mendalam mengenai peluang-peluang pelabur serta potensi-potensi dan yang sedia wujud di negara Malaysia. Apabila mengadakan perbincangan dengan pegawai MIDA, MIDA juga akan mengeluarkan peta Malaysia yang menunjukkan dengan jelas kawasan-kawasan perindustrian, jaringan lebuh raya, kemudahan pelabuhan serta infrastruktur yang penting bagi membantu para pelabur.

Ahli Yang Berhormat bagi Tuaran dan Serdang telah membangkitkan isu mengenai penyediaan kemudahan infrastruktur di kawasan-kawasan perindustrian seperti pelabuhan, bekalan elektrik, bekalan air dan sebagainya. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat kerajaan sentiasa memastikan setiap kawasan perindustrian mempunyai kemudahan infrastruktur yang mencukupi bagi menampung keperluan kilang-kilang. Dalam memastikan kemudahan infrastruktur ini mencukupi, di antaranya penyelarasan dibuat ialah dialog tahunan MITI dengan kementerian dan agensi berkaitan dan mesyuarat jawatankuasa perunding perdagangan dan industri dan lain-lain saluran perbincangan atau mesyuarat. Semua isu dan masalah bukan sahaja mengenai infrastruktur, malah lain-lain isu di peringkat negeri dibincangkan dan diselesaikan. Ahli Yang Berhormat dari...

Tuan Wilfred Madius Tangau: [Bangun]

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat Tuaran bangun.

Dato' Seri Kerk Choo Ting: Okey!

Tuan Wilfred Madius Tangau: Terima kasih Tuan Pengerusi dan terima kasih Yang Berhormat Timbalan Menteri, sebentar tadi Yang Berhormat menyatakan tentang maklumat-maklumat yang terkandung dalam laman web MIDA. Satu maklumat yang saya bangkitkan dalam perbahasan ialah soal kos tanah perindustrian. Dalam maklumat yang ada sekarang, sebagai contoh dibuat secara perbandingan. Jadi misalannya kalau di pulau-pulau di antara RM11 sampai RM20 *per square feet*, di Taman Perindustrian Kota Kinabalu, di Sabah di tanah Sabah sahaja. Sabah dikenakan RM12 *per square feet*. Apa yang saya bangkitkan ialah di Sabah yang RM12 itu adalah harga bagi tanah di Taman Perindustrian Kota Kinabalu, kalau Taman yang Zon Perindustrian, yang bukan di Taman Perindustrian di Kota Kinabalu mungkin kos tanahnya berlainan, jadi di sini maklumat yang terdapat dalam laman web itu tidak berapa tepat sebab dia hanya merujuk kepada taman perindustrian, jadi maknanya maklumat yang sedia ada dalam laman web itu perlu diperincikan. Kalau dia buat RM12 sekaki persegi, hendaklah dinyatakan di mana letaknya tanah itu? Kalau tanah itu di Lahad Datu atau di Sandakan, barangkali kos tanah itu berlainan.

Soalan saya yang kedua ialah tentang infrastruktur pelaburan, sebentar tadi Yang Berhormat menyatakan bahawa kerajaan sentiasa memantau, mempertingkatkan prasarana perindustrian seperti bekalan air, elektrik dan sebagainya. Pertanyaan saya ialah adakah Yang Berhormat berpuas hati dengan prasarana perindustrian, prasarana bekalan air, elektrik dan sebagainya atau lain-lain kemudahan yang terdapat di Taman Perindustrian Kota Kinabalu, KKIP ini? Terima kasih.

Dato' Seri Kerk Choo Ting: Tuan Pengerusi, berkenaan dengan laman web MIDA, saya akan minta MIDA untuk memberi maklumat yang terperinci berkenaan dengan Sabah. Berkenaan dengan infrastruktur di KKIP, ini terpulanglah - kalau pandangan saya - tidak mustahak, tetapi pada saya terlalu mahal tempat itu. Infrastruktur-infrastruktur itu mungkin perlu tetapi bukan dengan harga yang begitu mahal. Ini terpulang kepada syarikat atau kerajaan negeri untuk menentukan apa-apa harga yang berpatutan. Saya boleh beri satu perbandingan dengan Suchow Park di China, sebelum diambil alih oleh kerajaan tempatan Suchow, harganya tinggi, harga tanah itu tinggi. Selepas itu banyak perbincangan di antara Kerajaan Suchow dengan Singapura akhirnya Kerajaan Suchow mengambil alih tempat itu. Jadi dia turunkan harga tanah perindustrian kepada 25%, selepas itu semua tanah di dalam Suchow itu dijual. Dan dibangunkan dengan kilang-kilang. Mungkin ini satu contoh yang boleh kita belajar daripada syarikat Suchow, cukuplah ya?... [Menoleh kepada Yang Berhormat bagi Tuaran]

Ahli Yang Berhormat bagi Bukit Mertajam membangkitkan isu daya saing industri tekstil. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, MITI telah mengambil tindakan untuk meningkatkan daya saing itu.

- (i) penubuhan pusat tekstil dan pakaian Malaysia yang di antara lain membangun reka bentuk dan meningkatkan kemahiran pekerja;
- (ii) *Offshore processing* adalah satu langkah di mana kegawatan ekonomi berintensif buruh akan dipindahkan ke negara-negara yang mempunyai kos pekerja yang lebih rendah seperti Kemboja, Vietnam dan China; dan
- (iii) strategi untuk menumpukan perhatian kepada dengan izin, *high value added activity* seperti dengan izin, *design* dan pemasaran.

Terdapat lapan syarikat tekstil telah diberikan status dengan izin, *International Procurement Center*. Berkaitan dengan peluang pekerjaan kepada kaum wanita, peluang pekerjaan masih terbuka luas dalam sektor-sektor ini. Ini jelas apabila bilangan pekerja asing yang terpaksa diambil untuk mengisi kekosongan jawatan dalam sektor ini.

Ahli Yang Berhormat bagi Bukit Mertajam membangkitkan isu mempromosikan jenama barangan Malaysia di luar negara. Kerajaan melalui MITI telah pun memperuntukkan sebanyak RM100 juta untuk syarikat-syarikat eksport Malaysia mempromosikan jenama barangan negara di luar negara. Ahli Yang Berhormat bagi Bachok membangkitkan tentang program pembangunan kemahiran industri.

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, kementerian melalui agensi menyediakan geran kepada EKS atau IKS melatih pekerja mereka. Sejumlah RM5.2 juta telah dibelanjakan untuk melatih 5,055 orang pekerja. Terdapat 19 pusat kemahiran yang telah dilantik, di antaranya adalah PSDC dan sebagainya. Pusat-pusat kemahiran ini telah melantik lebih tiga atau empat....

Puan Chong Eng: [Bangun]

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat Timbalan Menteri..

Dato' Seri Kerk Choo Ting:....atau 76% pekerja berbanding dengan pusat kemahiran yang lain. Ya.

Puan Chong Eng: Terima kasih Tuan Pengerusi, soalan pertama ialah, boleh kah kita menaikkan *temperature* di dalam Dewan ini? Tuan Pengerusi, terlalu sejujulah. Kita membazirkan ini... [Ketawa]

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Oh, bukan soalan tambahan, bukan minta penjelasan?

Puan Chong Eng: Ini soalan pertama sahaja.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Baik.

Puan Chong Eng: Permintaan.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Ini permintaan sahaja.

Puan Chong Eng: Ya. Yang kedua, Yang Berhormat Timbalan Menteri, saya juga ingin bertanya apakah langkah yang konkrit untuk menyokong industri ini untuk menuju kepada *brand names production* dan juga di mana *niche* nya kerana kita senang berkata tetapi ini secara teori, saya rasa ramai orang tahu tetapi apakah langkah-langkah yang konkrit yang ada sokongan kerajaan? Ini adalah kerana di dalam universiti sekarang, *university public*, saya rasa kita tidak ada kursus untuk *fashion design*. Jadi, di mana kita dapat *fashion designer* untuk mengeluarkan jenama bagi Malaysia.

Yang kedua ialah ada ramai yang berkata bahawa industri tekstil dan pakaian ini kerana persaingan yang begitu sengit daripada negara-negara yang lain, jadi, adakah ia sebagai *sunset industry* ataupun kita memang ada potensi? Apakah penilaian kementerian Yang Berhormat tentang industri ini? Terima kasih.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, soalan pertama saya hendak memaklumkan, saya sudah meminta untuk diambil tindakan, yang lain Timbalan Menteri akan menjawab.

Dato' Seri Kerk Choo Ting: Jenama ini merangkumi banyak komponen, iaitu:

- (i) R&D yang cekap; dan
- (ii) keluaran yang cekap dan barang-barang yang mesti mengikut arus masa.

Jadi, di Malaysia ada, kita pun ada jenama-jenama dalam tekstil yang paling terkenal seperti *Bonia*. Dan berkenaan dengan apa-apa cara yang paling baik untuk meningkatkan, ini adalah melibatkan semua sektor, semua komponen di dalam sektor itu, bukan satu sahaja, bukan universiti. Kementerian ini sedang mengubah dasar untuk mewujudkan *cluster* di sesuatu tempat itu untuk industri ini. Pada pandangan saya, tahun 1995 mungkin eksport daripada tekstil itu cuma lebih kurang tiga atau empat bilion. Sampai ke tahun 2000, sudah meningkat lebih kurang RM10 bilion. Jadi, sama ada industri

ini baik atau tidak, ini bergantung kepada orang yang membuat perniagaan ataupun bilangan dalam industri tersebut.

Kalau ia dapat mempertingkatkan kualiti dan produktivitinya, ia mungkin akan mendapat keuntungan yang lebih besar. Kalau ia ditinggalkan daripada teknologi yang canggih ataupun apa-apa, ia mungkin tidak akan bersaing...

Puan Chong Eng: [Bangun]

Dato' Seri Kerk Choo Ting: Tuan Pengerusi,....

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat.

Puan Chong Eng: Terima kasih. Tuan Pengerusi, saya memang ada bertanya dalam ucapan saya sama ada kerana England, United Kingdom satu negara yang begitu maju tetapi kerajaan juga memberikan sokongan kepada industri ini supaya industri di United Kingdom dapat bersaing dengan pasaran dunia.

Jadi, seperti di negara Malaysia kita bukan maju seperti United Kingdom. Saya rasa memang industri mana pun dalam negara ini memerlukan sokongan daripada kerajaan, bukan dari segi wang atau apa, tetapi mesti ada satu polisi yang baik. Apa yang dibuat oleh Kerajaan United Kingdom ialah menubuhkan satu kumpulan yang terdiri daripada ahli akademik yang membuat *research* dari segi *manufacturer*, *retailer*, dan *union* supaya mereka dapat menggabungkan tenaga untuk mengadakan satu platform kerajaan untuk menggembleng semua tenaga. Jadi, yang saya tanya ialah sokongan seperti ini.

Tadi Timbalan Menteri ada mengatakan bahawa untuk mengadakan satu *cluster* ataupun satu pusat, Timbalan Menteri juga ada mengatakan banyak faktor termasuk *research*. Jadi adakah kita mempunyai satu kumpulan atau mengadakan satu platform di mana semua sektor ini digembleng satu platform untuk bekerjasama. Terima kasih.

Dato' Seri Kerk Choo Ting: Untuk maklumat Ahli Yang Berhormat, ini saya sudah jawab. Pada awal tadi saya menjawab bahawa penubuhan pusat tekstil dan pakaian Malaysia. Pusat ini yang menjalankan kerja-kerja seperti yang diudarkan oleh Yang Berhormat. Di antara lainnya, pusat ini membangun, mereka bentuk dan meningkatkan kemahiran pekerja.

Jadi, banyak sudah ada dan *cluster* itu diwujudkan dengan sendiri di Batu Pahat kah, di Pulau Pinang kah atau di tempat-tempat yang lain. Ia secara sendiri yang menjadikan satu *cluster* dan kalau dibandingkan dengan UK, saya ada di Shanghai pada enam bulan yang lalu, mereka berkata, sekarang pusat tekstil bukan di Manchester, United Kingdom tetapi di New Manchester adalah di Shanghai. Dia ada banyak universiti, pusat-pusat yang mengeluarkan banyak barangan yang terbaik.

Untuk makluman Yang Berhormat, kalau kita menumpukan kepada keluaran tahap yang rendah atau *value added* yang rendah, kita tidak akan boleh bersaing dengan China, *so you got to* meningkatkan produk kita ke tahap yang lebih canggih dan jenama adalah satu perkara yang perlukan kita menggunakan masa dan wang untuk mempromosikannya.

Tuan Pengerusi, Ahli Yang Berhormat bagi Kota Melaka membangkitkan isu status dengan izin, *request* dari EC dan bolehkah Malaysia menolak dengan izin, *request* tersebut. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, Malaysia telah menerima permintaan bagi pembukaan pasaran sektor perkhidmatan daripada Kesatuan Eropah secara resmi pada Julai 2002.

Permintaan ini adalah berdasarkan proses perundingan yang telah dipersetujui di Persidangan Menteri-Menteri dalam WTO yang diadakan di Doha pada 9 hingga 14 November 2001. Malaysia sedang meneliti permintaan yang telah dikemukakan oleh Kesatuan Eropah serta mengadakan perbincangan bersama agensi-agensi kerajaan, persatuan-persatuan sektor perkhidmatan serta para pembekal perkhidmatan yang berkaitan. Malaysia akan mengambil pendirian sama ada akan memperluaskan liberalisasi sektor perkhidmatan berasaskan prinsip yang pertama, liberalisasi secara berperingkat bagi

sektor di mana Malaysia telah bersedia dan mengenakan peraturan domestik bagi melindungi kepentingan pembekalan perkhidmatan tempatan.

Malaysia juga telah mengemukakan permintaan untuk pembukaan pasaran perkhidmatan profesional kepada Kesatuan Eropah. Jika didapati terdapat permintaan daripada Eropah yang tidak dapat dilaksanakan atau dipenuhi oleh Malaysia maka Malaysia boleh menolak permintaan tersebut.

Tuan Yang di-Pertua, Ahli Yang Berhormat dari Gelang Patah bertanya adakah benar kita tidak dapat bersaing di dalam sektor yang menggunakan buruh

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat Timbalan Menteri, Kota Melaka.

Tuan Kerk Kim Hock: Terima kasih Tuan Pengerusi dan Yang Berhormat Timbalan Menteri. Apabila saya meneliti dokumen-dokumen yang telah dibocorkan di Eropah. Saya bimbanglah kalau kita tidak dapat menolak permintaan yang telah dibuat oleh sebab permintaan yang telah dibuat ke atas begitu banyak sektor-sektor perkhidmatan akan mengancam bukan sahaja hak orang Melayu dan seperti yang dikatakan Tan Sri Musa Hitam tetapi saya rasa polisi-polisi asal yang telah dilaksanakan oleh kerajaan akan juga diancam.

Jadi saya rasa tidak adil kalau rakyat Malaysia dapat tahu perkhidmatan ini daripada luar negeri tetapi Kerajaan Malaysia tidak mengumumkan apa sebenarnya ancaman akan dibawa oleh permintaan dan GATTs 2002. Jadi bolehkah kerajaan lebih telus kepada rakyat dengan memberikan terutama sekali kepada golongan bumiputera bahawa seperti dikatakan oleh Tan Sri Musa Hitam, era globalisasi akan membawa ancaman dan juga cabaran yang begitu sengit sekali kepada Malaysia dan kita sediakan semua rakyat Malaysia supaya minda mereka akan boleh diubah dan sedia menerima cabaran yang akan datang.

Dato' Seri Kerk Choo Ting: Tuan Pengerusi, cadangan Tan Sri Musa Hitam itu bolehlah diterima dan sebenarnya Malaysia telah melaksanakan secara telus dan kita akan menjalankan secara begitu dan memang Kerajaan Malaysia akan memberi maklumat yang cukup kepada rakyat-rakyat dan terpulanglah kepada rakyat-rakyat membacanya. Terdapat banyak maklumat telah diberi tetapi ramai orang yang belum mengetahui apa yang dicadangkan. Seperti WTO, berapa orang benar-benar memahami apa yang dijalankan oleh WTO.

Tuan Pengerusi kenyataan daripada Ahli Yang Berhormat dari Gelang Patah adalah benar berkenaan kita tidak dapat bersaing di dalam sektor yang menggunakan buruh yang tinggi. Saya bersetuju dengan cadangan Yang Berhormat bahawa kita perlu mengubah strategi. Kita sedar terdapat syarikat-syarikat Malaysia yang telah mengatur strategi baru dan syarikat-syarikat industri seperti syarikat-syarikat plastik dan tekstil yang telah memindah operasi mereka ke China dan ke negara-negara ASEAN yang lebih murah kos buruhnya. Kerajaan pada masa ini sedang berusaha untuk mencari jalan bagaimana aktiviti, dengan izin, *out sourcing* ini dapat dipertingkatkan. Yang Amat Berhormat Perdana Menteri juga dalam ucapan Bajet 2004 berhasrat supaya Malaysia menjadi negara perdagangan dengan mengambil peluang daripada perubahan-perubahan persekitaran perdagangan.

Tuan Pengerusi, sekianlah sahaja penjelasan yang ingin saya sampaikan kepada Ahli-ahli Yang Berhormat dan sekiranya ada apa yang belum saya jawab atau tidak begitu lengkap bolehlah saya berikan dan diambil kira dalam kementerian. Saya juga ingin merakamkan ucapan terima kasih di atas teguran dan pandangan yang tidak sempat dijawab buat kali ini dan perkara-perkara tersebut akan diambil kira atau perhatian sewajarnya. Terima kasih.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Ahli-ahli Yang Berhormat, masalahnya ialah bahawa wang sejumlah RM256,315,100 untuk Maksud B. 24 di bawah Kementerian Perdagangan Antarabangsa dan Industri jadi sebahagian daripada Jadual hendaklah disetujui.

Masalah dikemukakan bagi diputuskan, dan disetujui.

Wang sebanyak RM 256,315,100 untuk Maksud B.24 diperintahkan jadi sebahagian daripada Jadual.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Masalahnya ialah bahawa perbelanjaan sebanyak RM127,518,800 bagi Maksud P. 24 yang disebutkan dalam Anggaran Pembangunan bagi tahun 2004 hendaklah diluluskan.

Masalah dikemuka bagi diputuskan, dan disetujui.

Wang sebanyak RM 127,518,800 untuk Maksud P. 24 diluluskan jadi sebahagian daripada Anggaran Pembangunan 2004.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Ahli-ahli Yang Berhormat, oleh kerana ada usul maka Majlis bersidang semula sebagai Majlis Mesyuarat.

Majlis mesyuarat bersidang semula

USUL

WAKTU MESYUARAT DAN URUSAN DIBEBAHKAN DARIPADA PERATURAN MESYUARAT

Timbalan Menteri Pembangunan Usahawan [Dato' Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus]: Tuan Yang di-Pertua,

“Mengikut Peraturan Mesyuarat 12(1), maka inilah saya mencadangkan bahawa mesyuarat pada hari ini tidak akan ditangguhkan sehingga jam 7.45 malam dan selepas itu Mesyuarat akan ditangguhkan ke esok hari”.

Setiausaha Parlimen Kementerian Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna [Tuan Wong Kam Hoong]: Tuan Yang di-Pertua, saya menyokong.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Ahli-ahli Yang Berhormat, sekarang saya kemukakan Masalah kepada Majlis untuk diputuskan. Masalahnya ialah bahawa Usul seperti yang dikemukakan tadi hendaklah disetujui.

Usul dikemuka bagi diputuskan, dan disetujui.

Majlis bersidang dalam Jawatankuasa

[Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng] **mempengerusikan Jawatankuasa**]

**Maksud B. 25 [Jadual] –
Maksud P. 25 [Anggaran Pembangunan 2004] –**

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Kepala Bekalan B.25 dan Kepala Pembangunan P.25 di bawah Kementerian Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna terbuka untuk dibahaskan. Jeli.

12.38 tgh.

Tuan Mohd. Apandi bin Haji Mohamad [Jeli]: Terima kasih Tuan Pengerusi. *Assalamualaikum Warahmatullahi Wabarakatuh* dan selamat sejahtera Tuan Pengerusi dan Ahli-ahli Dewan sekalian.

Bagi membincangkan di bawah Maksud Bekalan iaitu B.25 dan Pembangunan atau P.25, Kementerian Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna, saya ingin mengajak Dewan untuk merujuk kepada Butiran 02000 - Perdagangan Dalam Negeri, Butiran 020100, juga Perdagangan Dalam Negeri dan Butiran 020200 - Pembangunan Perniagaan.

Jadi memang sekarang ini sudah menjadi satu hasrat kerajaan supaya tidak terlalu bergantung kepada *foreign direct investment* atau FDI. Kemungkinan atas asas bahawa negara kita dan juga rakan-rakannya dalam ASEAN menghadapi saingan yang berat daripada China yang mana telah mengaut lebih daripada 75% daripada FDI yang datang ke sebelah Asia Timur. Begitu juga India, juga mengaut satu angka yang cukup besar dari segi *foreign direct investment*. Maka kerajaan telah mengubah, membuat anjakan kepada penekanan pembangunan ekonomi daripada FDI kepada pembangunan perniagaan domestik.

Maka, saya fikir di bawah kepala dan tajuk ini di bawah perdagangan dalam negeri dan pembangunan perniagaan, saya memohon kementerian supaya meneliti faktor-faktor dan juga perkara-perkara yang boleh membangunkan sektor pembangunan dalam negeri supaya sektor perdagangan dalam negerilah yang akan menjana, yang akan menjadi *catalyst* utama dari segi kenaikan KDNK negara.

Masalah yang timbul ialah yang sebenarnya kalau kita hendak tekan kepada domestik, kita mempunyai beberapa asas yang tidak menyokong kepada *catalyst* utama itu dari sudut perdagangan domestik kerana kita mempunyai bilangan penduduk yang tidak begitu ramai sekiranya dibandingkan, umpamanya dengan Thailand yang mempunyai lebih 70 juta penduduk, Indonesia yang mempunyai lebih daripada 200 juta penduduk, begitu juga dengan Filipina dan juga Vietnam yang mempunyai lebih daripada 80 juta penduduk. Kita hanya ada 23 juta penduduk.

Maknanya dari sudut logik untuk kita memberi penekanan kepada perdagangan domestik sebagai *catalyst* utama kepada KDNK negara, agak kurang tepat kerana saiz pasaran kita tidak begitu besar, melainkan kita mempunyai saiz pasaran seperti China dan India di mana dengan saiz yang sebegitu rupa, memadai sekiranya diberi penekanan kepada perdagangan domestik.

Satu lagi saya lihat bahawa dalam bab perdagangan domestik ini, sektor yang paling utama yang menjana dan menyokong kepada pembangunan dan juga kenaikan KDNK itu ialah *small and medium industry* atau SMI itu sendiri. Walaupun pihak kerajaan mungkin mengatakan ini di bawah Kementerian Perdagangan Antarabangsa dan Industri tetapi kalau kita rujuk secara teliti, Kementerian Perdagangan Antarabangsa dan Industri tidak sepatutnya merangkumi SMI kerana SMI ini, kita tidak boleh memfokuskan hanya kepada kilang-kilang. SMI juga adalah dari hal perniagaan francais dan berbagai-bagai perniagaan yang lain, yang tidak terlibat dengan pembuatan. Umpamanya, rangkaian kedai makan, rangkaian kedai tayar dan rangkaian-rangkaian *domestic leisure*, dengan izin.

Perkara-perkara ini sepatutnya berada di dalam Kementerian Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna. Cuma kita lihat tentang beberapa kegagalan-kegagalan yang masih kerajaan tidak dapat menangani masalah tersebut. Umpamanya kalau di Korea, mereka berbangga dengan '*Semai Undong*', maknanya projek satu desa, satu bandar, satu produk. Begitu juga satu janji Perdana Menteri Taksin Sinawatra di Thailand sebelum menjadi Perdana Menteri. Semasa partinya bertanding dalam pilihan raya yang terbaru di Thailand, beliau telah mencadangkan satu desa, satu kampung, diberikan 1 juta Baht dan 1 juta baht ini diberikan kepada koperasi-koperasi desa tersebut untuk memikirkan, apakah produk-produk yang boleh diketengahkan oleh desa-desa tersebut.

Berbeza dengan kita, kita lebih memberi penekanan kepada infrastruktur seperti bina sana bina sini tetapi tidak begitu fokus kepada produk-produk yang boleh memberi *spill-over effect economy*, kepada yang selanjutnya. Kalau kita bina, umpamanya infrastruktur, okey, infrastruktur sudah siap. Mungkin kita boleh nyatakan bahawa produk-produk ini boleh dibawa keluar tetapi dari sudut membina perniagaan di peringkat desa, kita nampaknya hilang punca tetapi kalau di Korea, mereka berbangga dengan '*Semai Undong*', di Thailand pun sekarang mereka sudah berbangga dengan 1 juta Baht satu kampung dan kampung itu dapat membuktikan produk-produk yang mereka boleh ketengahkan.

Sebab itulah kita sekarang ini, kerajaan mesti fokus bersama-sama dengan Kementerian Pembangunan Luar Bandar dan Kementerian Pembangunan Usahawan memikirkan, terutamanya di kawasan-kawasan FELDA yang memang sudah ada desa dan

kampung yang tersusun ataupun bandar kecil yang tersusun. Ini cukup sesuai untuk kita fokuskan produk-produk yang sesuai untuk kita jadikan satu desa, satu produk.

Di samping itu, kita lihat sekarang ini bilangan SMI kita cukup kecil dan yang *contribute* kepada KDNK kita ini bukannya SMI seperti mana negara-negara, umpamanya Korea, Jepun dan Taiwan dan bahkan negara Thailand pada ketika ini yang banyak *contribute* kepada KDNK negara itu ialah SMI tetapi ia tidak berlaku dalam negara kita kerana yang banyak *contribute* adalah syarikat-syarikat multinasional. Umpamanya, kita lihat di mana kita banyak disumbangkan oleh sektor petroleum, sektor tanaman-tanaman komoditi utama dan pada masa yang sama, yang paling banyak sekali kita eksport ialah dari sektor elektronik. Hampir 60% daripada eksport kita adalah dari sektor elektronik yang mana ekuitinya 80% lebih dimiliki oleh orang-orang asing.

Namun bila mana kita lihat sepatutnya SMI-SMI ini yang merupakan satu *catalyst* utama kepada pembangunan ekonomi ini di dalam negara kita, kita tidak boleh mencari SMI-SMI yang kita boleh diketengahkan dan dibanggakan dan pada masa yang sama, dalam angka yang cukup besar kerana bila mana SMI ini kurang, secara tidak langsung peluang-peluang pekerjaan juga kurang kerana kita tidak boleh bergantung kepada syarikat-syarikat gergasi semata-mata dari sudut hendak menyumbang kepada KDNK negara atau kepada pembangunan ekonomi negara.

Sebab itu kita lihat, misal kata kita sudah berbelanja lebih daripada RM18 bilion kepada PERWAJA, nampaknya PERWAJA tidak ke mana-mana juga. Pada masa yang sama, umpamanya kita sudah berbangga dengan begitu banyak bilion kepada Proton tetapi Proton masih belum lagi memberi semangat kepada kita tentang kemampuan Proton untuk bersaing di pasaran sebenar di peringkat antarabangsa.

Saya pernah terbaca satu penulisan oleh Tan Sri Dato' Musa Hitam yang mengatakan, sekiranya diberikan kepada saya, RM2,000 juta, saya tidak akan membina PERWAJA. Saya akan membina sebanyak mungkin SMI-SMI dalam negara kita. Itulah perbezaan bekas Timbalan Perdana Menteri dengan Perdana Menteri pada ketika itu yang lebih memfokuskan kepada industri-industri berat tetapi timbalannya lebih fokus kepada satu industri, satu perniagaan yang boleh melata di kalangan rakyat terbanyak.

Sebab itu, saya minta, kalau boleh kerajaan ...

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat bagi Jeli, boleh gulung.

Tuan Mohd. Apandi bin Haji Mohamad:...kenal pasti secara bersama-sama tentang perdagangan dalam negeri dari sudut satu kampung, satu produk dan pada masa yang sama kerajaan hendaklah serius mengenai butiran 00900 – Institut Pengajian Harta Intelek kerana peruntukan hanya RM650 ribu dan keseluruhan peruntukan RM3.2 juta, saya fikir ia tidak ke mana-mana dari segi hendak “mencelikhurufkan” rakyat negara tentang kepentingan dan keperluan kepada harta intelek itu sendiri kalau sekadar kita melepaskan program ini hanya seperti sekadar melepaskan batuk di tangga.

Sekian, terima kasih.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Kota Melaka.

12.48 tgh.

Tuan Kerk Kim Hock [Kota Melaka]: Tuan Pengerusi, saya merujuk kepada Butiran 030000 – Konsumerisme.

Dalam laporan akhbar semalam, *Guan Ming Daily*, tajuk utamanya ialah bahawa pertama sekali kita sebut seorang peniaga *pirated* VCD telah digari. Ini menjadi tajuk utama.

Tuan Pengerusi, mengikut laporan, peniaga ini cuba lari dan cuba melawan anggota penguat kuasa. Saya rasa kalau itu adalah benar keadaannya, mungkin tidak akan menjadi satu isu yang dipertikaikan tetapi saya ingin menyeru supaya ia menjadi satu *caution* bahawa jangan lagi terlalu ghairah menggunakan kuasa untuk menggari mana-mana peniaga yang menjual *pirated* VCD. Memang mereka melakukan kesalahan tetapi kalau kita salah gunakan kuasa ini, ini akan menjadi satu masalah besar.

Kuasa juga memang ada pada pihak polis tetapi pihak polis juga akan bertimbang rasa dan cuma menggunakan kuasa ini kalau dalam keadaan yang betul-betul mendesak. Jadi, saya ingin menyeru supaya pihak kementerian jangan menggunakan ini sebagai atau menunjukkan keazaman kementerian untuk menghapuskan penjualan *pirated* VCD oleh kerana saya bimbang, bila saya baca laporan berita ini ialah bahawa ini menunjukkan keazaman kementerian.

Kalau ini adalah impresi yang diberikan kepada masyarakat, ini tidak betul, jangan kita ghairah menyalahgunakan kuasa ini menunjukkan keazaman. Sepatutnya ialah bahawa oleh kerana keadaan mendesak, ada orang cuba hendak pukul anggota penguat kuasa, barulah kita gunakan kuasa itu. Saya harap ini ada satu konteks yang kita harus faham oleh kerana Parlimen meluluskan kuasa ini bukan untuk digunakan untuk menunjukkan bahawa kita mempunyai keazaman.

Yang kedua, saya juga menyeru supaya kementerian adakan satu mesyuarat dengan polis, mengapa begitu ramai orang terutama orang Cina menjual *pirated* VCD. Ini sama mengapa begitu ramai orang Melayu yang menjadi *snatch theft*. Ia ada sebabnya dan saya katakan bahawa pihak polis harus memainkan peranan yang penting. Saya difahamkan ramai orang Cina yang menjual *pirated* VCD oleh kerana mereka tidak dapat cari kerja. Dahulu saya tahulah latar belakang ramai orang ini, tetapi ini adalah masalah sosial yang harus dibanteras. Kalau kita tidak faham *the root of the problem* saya rasa kementerian tidak akan berjaya menghapuskan kegiatan ini.

Yang kedua, berkenaan dengan Tribunal Tuntutan Pengguna. Saya rasa Tribunal ini memainkan satu peranan yang baik, tetapi ada juga yang harus dipertingkatkan. Saya pernah baca dalam akhbar *Judgement Tribunal* di mana sekiranya seseorang yang pembantu rumahnya telah lari, agensi kena bayar, kena buat bayaran ganti rugi tetapi saya sebagai Wakil Rakyat masih menerima aduan daripada rakyat ataupun para pengundi di mana ejen pekerja asing enggan membayar apabila pembantu mereka telah lari. Jadi, nampaknya ini susahkan rakyat walaupun telah begitu terang-terang sekali ada *judgement* bahawa ini memang adalah tanggungjawab agensi untuk membayar ganti rugi kepada mereka tetapi terpaksa saya juga minta sipengadu untuk membuat proses, merayu kepada Tribunal Tuntutan Pengguna.

Jadi, saya membuat seruan supaya *judgement* yang telah dibuat, kita sebarkan. Macam mana, ini terpulang kepada kementerian tetapi kita beritahu kepada semua agensi atau badan-badan yang berkenaan selepas satu *judgement* dibuat supaya pengguna tidak payahlah melalui proses yang sama kalau bagi keadaan yang sama. Ada kes yang begitu terang sekali, tidak payah lagi berulang-ulang pergi balik kepada Tribunal.

Satu perkara yang kecil sahaja, Tuan Pengerusi, berkenaan apa yang saya pernah minta. Oleh kerana saya kata bahawa tanda kecil urus niaga dalam Ringgit Malaysia itu memang ada satu keputusan yang tidak logik dan walaupun saya pernah bantah tetapi kerajaan masih melaksanakan langkah itu tetapi nampaknya sekarang tidak berkesan lagi. Saya kata kita buatlah apa yang betul, buatlah satu arahan yang rasmi supaya tiap-tiap kedai tidak payah lagi mempamerkan tanda urus niaga dalam Ringgit Malaysia. Oleh kerana ada orang yang tidak tahu dan mereka takut apabila tanda itu sudah jadi rosak, mereka pula beli yang baru.

Saya sudah kata bahawa logik tidak betul. Kalau cuma beberapa kedai yang telah tipu pelancong-pelancong, maka kita hadkan sahaja kedai-kedai yang ada urus niaga dengan pelancong-pelancong supaya mempamerkan dan secara automatik mana-mana satu kedai di Malaysia yang tidak mempamerkan tanda ini, bermakna secara automatik semua urus niaga dalam Ringgit Malaysia tetapi ini terbalik pula, semua kedai di Malaysia terpaksa diarahkan untuk mempamerkan tanda ini, termasuklah kedai-kedai di kampung-kampung. Siapa yang akan melawat kedai-kedai runcit di kampung-kampung kecil terpencil. Ini memang satu tidak ada logik. Saya pernah bantah tetapi saya tidak faham mengapa kementerian pada masa itu terus melaksanakan langkah ini. Mungkin orang yang buat *trade* itu dapat untung besar.

Jadi, saya rasa walaupun kerajaan sekarang sudah tahu kesilapan, tidak lagi menguatkuasakan, tetapi satu arahan harus dibuat secara rasmi supaya jangan lagi menyusahkan pekedai-pekedai. Itulah sahaja, sekian.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Tebrau. Apa pasal segan-segan?

12.56 tgh.

Datuk Haji Mohd. Ali bin Haji Hassan [Tebrau]: Ya, saya hendak cakap sedikit sahajalah. Tuan Pengerusi, terima kasih. Sedikit sahaja saya hendak menyentuh berhubung dengan Butiran 030200 – Hal Ehwal Pengguna.

Ini masalah kawalan harga barang-barang, saya hendak minta kementerian siasat sedikit harga yang dijual pada hari tertentu khususnya di Johor Bahru yang melibatkan pembelinya banyak datang daripada Singapura, iaitu hari Sabtu dan hari Ahad baik di pasar mahupun di pasar tani ataupun di pasar malam yang semasa ini harga kadang-kadang tidak dikawal. Sebab orang-orang Singapura pada hari tersebut mereka memang ramai datang ke Johor Bahru pergi ke pasar tani, pasar lambak. Jadi, mereka ini kalau letak harga berapa pun mereka tidak kira pasal nilai harga duit mereka tinggi. Maknanya kalau mereka bawa \$200, sudah jadi RM400. Jadi kalau mereka beli kita tawar berapa pun mereka bayar sahaja. Jadi, ini melibatkan orang tempatan. Kalau orang tempatan hendak beli udangkah, jadi mahal.

Jadi, saya minta kementerian *check* sedikit di Johor Bahru, ini berlaku banyak di Johor Bahru, di kawasan Parlimen Johor Bahru dan juga kawasan saya masalah kedatangan orang-orang daripada Singapura pada hari Sabtu dan hari Ahad yang mana harga-harga barang itu naik melambung. Dia tahu orang-orang Singapura ini tidak banyak cerita kerana nilai kewangan mereka tinggi. Jadi, bolehkah kementerian memantau kes melalui FAMA dan sebagainya. Saya pernah pergi.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Sri Gading.

Datuk Haji Mohd. Ali bin Haji Hassan: Dia hendak apa?

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat mahu tahu tanya dia ya.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Saya hendak membantu.

Datuk Haji Mohd. Ali bin Haji Hassan: Oh, hendak membantu, okaylah.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Terima kasih, Tuan Pengerusi. Terima kasih sahabat saya Yang Berhormat bagi Tebrau. Saya hendak maklumkan kepada Yang Berhormat bagi Tebrau dan untuk perhatian Setiausaha Parlimen bahawa barang-barang di Johor Bahru ini ialah dari segi kemahalannya, yang termahal di Asia Tenggara. Ini satu yang serius, yang termahal di Asia Tenggara kerana Dolar Singapura ini.

Jadi, saya setuju dengan Yang Berhormat bagi Tebrau, pihak Kementerian Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna kena peka tentang masalah ekonomi rakyat tempatan supaya jangan terbeban oleh sebab peniaga tamakkan wang Dolar Singapura, maka yang jadi beban, yang jadi masalah ialah rakyat tempatan. Ini minta perhatian kepada Yang Berhormat Setiausaha Parlimen. Bagaimana Yang Berhormat bagi Tebrau, termasuk Senai pun terlibat juga, kawasan Tuan Pengerusi kita ini.

Datuk Haji Mohd. Ali bin Haji Hassan: Mula-mula macam dia berucap, selepas itu baru dia...., saya setuju, memang kita... . Orang Johor ini tahulah masalah kes ini, Tuan Pengerusi. Sebab itulah saya minta kementerian dalam kes-kes yang saya sebut...

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat....

Datuk Haji Mohd. Ali bin Haji Hassan: Ya?

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Ini semua pandangan di bawah mana satu butiran?

Datuk Haji Mohd. Ali bin Haji Hassan: Hal Ehwal Pengguna – 030200.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Okay, baik. [Ketawa]

Datuk Haji Mohd. Ali bin Haji Hassan: Memang saya tahu itu, sebab itu saya hendak sebut. Sudah habis saya rasa, itu sahajalah, Tuan Pengerusi.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Boleh sambung lagi, Yang Berhormat.

Datuk Haji Mohd. Ali bin Haji Hassan: Terima kasih banyak, satu sahaja sudah.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Boleh sambung sedikit lagi.

Datuk Haji Mohd. Ali bin Haji Hassan: Ya?

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Boleh sambung sedikit lagi.

Datuk Haji Mohd. Ali bin Haji Hassan: Sri Gading ini memang saya dengan dia jiran dekat. Dia pun ada rumah di Johor Bahru, dia koperal, saya prebet.... *[Ketawa]*

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Baiklah, cukuplah.

Datuk Haji Mohd. Ali bin Haji Hassan: Jadi, saya setuju pandangan dia memang betul, kita memang tahu hal ini. Saya menyokong penuh, samalah kita, seiring.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Sri Aman. Sri Aman hendak berucap atau hendak minta penjelasan?

Tuan Jimmy Lim Donald: Hendak berucap.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Hendak berucap, terus, sila.

Datuk Haji Mohd. Ali bin Haji Hassan: Okay, sekian, terima kasih Tuan Pengerusi.... *[Ketawa]*

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Sri Aman.

12.59 tgh.

Tuan Jimmy Lim Donald [Sri Aman]: Terima kasih, Tuan Pengerusi. Saya merujuk kepada Butiran 030000 – Konsumerisme. Saya selalu diminta oleh penduduk-penduduk di Sarawak yang datang dari kaum bumiputera bukan Islam yang merayakan Hari Gawai mereka pada 1 Jun dan juga Hari Krismas pada 25...

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, masa sudah cukup. Boleh rehat, nanti sambung.

Tuan Jimmy Lim Donald: Terima kasih.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Dewan bersidang semula.

Majlis Mesyuarat bersidang semula

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Ahli-ahli Yang Berhormat, Dewan yang mulia ini ditangguhkan sekarang hingga jam 2.30 petang.

Mesyuarat dtempohkan pada jam 1.00 tengah hari.

Mesyuarat disambung semula pada pukul 2.30 petang.

*[Tuan Yang di-Pertua **mempengerusikan Mesyuarat**]*

Tuan Yang di-Pertua: Mesyuarat disambung semula. Majlis dalam Jawatankuasa.

Majlis bersidang sebagai Jawatankuasa

*[Tuan Yang di-Pertua **mempengerusikan Jawatankuasa**]*

Tuan Pengerusi: Ahli Yang Berhormat bagi Sri Aman, sila sambung.

2.32 ptg.

Tuan Jimmy Lim Donald [Sri Aman]: Terima kasih Tuan Pengerusi. Sebelum kita bersurai tadi, saya telah mengingatkan bahawa di Sarawak kaum yang terbesar adalah terdiri dari kaum Dayak kerana itulah Butiran 030000 – Konsumerisme ini relevan pada masa ini dan saya juga merujuk kepada Butiran 030100 – Penguat Kuasa.

Tuan Pengerusi, untuk kaum Dayak ini pada 31 Mei, 1 Jun adalah Hari Gawai Dayak dan hari ini adalah diraikan dengan secara besar-besaran oleh semua penduduk yang terdiri dari kaum Dayak di Sarawak.

Dan apabila musim ini tiba, saya selalu mendengar, menerima keluhan dan ratapan orang dari kaum Dayak, mereka bertanya mengapa harga barang tidak dikawal, mengapa tidak ada kempen untuk mengawal harga-harga barang, mengapa menteri tidak ternampak bersungguh-sungguh memberi syarahan, memberi larangan, memberi nasihat kepada penjual dan pengguna supaya harga barang dikawal.

Pada hal sepanjang Bulan Puasa dan juga masa Hari Raya Puasa, kita melihat bakat menteri dalam menjalankan tugas beliau, kita juga melihat dekat setiap malam beliau menunjukkan ketegasan beliau, kecekapan, kerajinan, keberkesanan beliau untuk menjaga harga barang dari naik dengan mendadak dan apabila hari raya tiba, saya nampak setiap tahun menteri kita ini, yang sangat rajin bekerja, telah menunjukkan kebolehpercayaan beliau dalam mengawal harga barang.

Jadi, Tuan Pengerusi, saya mintalah pengalaman menteri ini dan juga kementerian ini dihulurkan kepada masyarakat kaum Dayak supaya pada musim Gawai ini harga barang di Sarawak dikawal dan juga minta pegawai-pegawai penguat kuasa beliau menjalankan kawalan di Sarawak dan kalau dapat penguatkuasaan ini, aktiviti penjagaan penguatkuasaan ini saya minta dijalankan dari awal bulan Mei, oleh sebab pada masa itulah orang mula membeli barang dan hingga hujung bulan Julai, oleh kerana orang dari kaum Dayak ini, Tuan Pengerusi, mereka ada pre Gawai, mereka ada Gawai, selepas bergawai mereka ada 'Majlis Gulung Tikar'.

Untuk orang Dayak, untuk orang Iban, gulung tikar ertinya mereka mengadakan keramaian untuk membersihkan rumah mereka dan meriah semula, ini adalah Majlis Gulung Tikar dan masih membeli belah juga. Kalau selama ini orang dari kaum Dayak, Tuan Pengerusi, tidak nampak ada usaha untuk mengawal harga barang semasa kaum Gawai dan mereka mengatakan ini seperti peribahasa, seperti pepatah kaum Iban yang mengatakan, ada yang menaiki pinang ada yang menaiki nibung ataupun ada yang memanjat pinang, ada yang memanjat nibung.

Yang memanjat pinang itu senang sahaja kerana pinang itu licin tetapi kalau kita disuruh memanjat nibung, dia ada duri. Jadi memang mereka merasa mereka dianaktirikan, jadi saya haraplah pada Hari Gawai yang akan datang

Tuan Pengerusi: Apa makna dia itu? Apa makna yang panjat pinang, panjat nibung, apa maknanya?

Tuan Jimmy Lim Donald: Pinang, pokok pinang ada yang memanjat pokok pinang, kalau kita ada satu *competition* untuk memanjat pokok

Tuan Pengerusi: Oh ya, hem!..

Tuan Jimmy Lim Donald: kalau yang disuruh memanjat pinang memang selesai sahaja tugas dia, yang memanjat nibung memang dia akan sengsara oleh kerana pokok nibung itu berduri.

Tuan Pengerusi: Bukankah satu peribahasa Yang Berhormat? Apa dia peribahasa itu?

Tuan Jimmy Lim Donald: Ya, itulah peribahasa kaum Iban.

Tuan Pengerusi: Peribahasa apa itu Yang Berhormat?

Datuk Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: [Bangun]

Tuan Pengerusi: Nanti dahulu Batang Lupar, nanti dahulu.

Datuk Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: Tuan Pengerusi, Batang Lupar boleh jelaskan.

Tuan Pengerusi: Bagilah saya tanya dia... [Ketawa] Saya tanya Sri Aman ya. Bagilah Sri Aman jawab ya.

Datuk Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: Tuan Pengerusi, dia serah kepada saya untuk menjawab. Ada yang *ndekik* pinang ada yang *ndekik* nibung, yang memanjat pinang, yang memanjat nibung sama Tuan Pengerusi, dia kata tak panjat itu dia kata ada yang *mendekik* pinang ada yang *ndekik* nibung. Jadi, makna dia kalau dua orang itu dia sama sahaja, *everything is equal* tetapi *treatment* kepada dia itu tidak seimbang, yang lain itu dibaik-baikkan, yang satu itu ditinggalkan ataupun disisih-sisihkan. Itu yang *ndekik* nibung ya....?

Tuan Jimmy Lim Donald: Ya, ya!!

Datuk Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: Hah, yang *mendekik* nibung ini orang yang disisihkan, orang yang *mendekik* pinang ini orang yang dimanjakan dan ditolong-tolongkan...

Dato' Dr. Abdullah Fadzil bin Che Wan: Jadi, kasihlah ini.

Datuk Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: Haah kasih. ... [Ketawa]

Tuan Pengerusi: Ya, tidak ada *fair treatment* lah itu. Silalah Sri Aman, teruskan.

Tuan Jimmy Lim Donald: Terima kasih Tuan Pengerusi. Saya nampak Tuan Pengerusi, *good mood* pada petang ini. *Thank you...* [Ketawa] *Thank you Sir.*

Tuan Pengerusi, jadi saya tahulah menteri kita ini tidak pernah berat sebelah. Saya tahulah menteri ini tidak berniat melihat ada se kumpulan orang di Malaysia ini disuruh *mendekik* nibung, perkataan Melayu Sarawak *mendekik* ataupun memanjat nibung orang di Sarawak memanjat nibung, orang di Semenanjung memanjat pinang. Jadi, saya haraplah kepada Perayaan Hari Gawai yang akan datang, pada tahun yang akan datang kita ada satu kempen untuk mengawal harga. Sekian, terima kasih.

Tuan Pengerusi: Batu Gajah.

2.39 ptg.

Puan Fong Po Kuan [Batu Gajah]: Tuan Pengerusi, terima kasih. Saya ingin merujuk kepada Butiran 030000. Saya ingin merujuk kepada isu berkenaan jualan langsung yang dibenarkan oleh kementerian.

Sejauh manakah kawalan yang diadakan terhadap skim jualan langsung? Apakah bentuk pendidikan yang diberi oleh kementerian untuk memaklumkan orang ramai dan *consumer* berkenaan skim pembelian barangan melalui jualan langsung ini? Sebab saya melihat golongan yang sering kali menjadi mangsa kepada skim jualan langsung adalah suri rumah tangga.

Tuan Pengerusi, saya sendiri telah menerima beberapa aduan, di mana sekarang ini syarikat yang menjalankan Skim Jualan Langsung ini, mereka mempunyai pelbagai taktik untuk menarik *consumer*, terutamanya suri rumah tangga untuk membeli barangan mereka. Mereka membuat lawatan pintu ke pintu dan menggunakan taktik cabutan hadiah. Saya beri satu contoh bagaimana mereka menjalankannya. Saya harap juga kementerian tidak akan mempersalahkan suri rumah tangga kerana terpedaya dengan taktik mereka, sebab mereka cukup manis sekali apabila menjalankan Skim Jualan Langsung ini melalui cabutan hadiah.

Mereka akan ke rumah dan meminta supaya suri rumah tangga buka pintu. Sekarang ini suri rumah tangga sangat takut bila ada orang memanggil di pintu, mereka tidak akan buka pintu terutama mereka yang hendak jual barang. Tetapi, mereka gunakan taktik, dia panggil, "*Makcik, buka pintu. Makcik telah dipilih untuk satu cabutan hadiah percuma. Tidak payah buat apa-apa bayaran. Ada cabutan hadiah percuma.*"

Jadi, ada satu kes di mana suri rumah tangga datang kepada saya, dia kata, "*Saya tidak percaya.*" Lepas itu ejen ini dia masuk, dia kata, "*Boleh atau tidak, beri saya masuk, berteduh sekejap?*" Lepas itu beri dia masuk, dengan izin, di *porch* nya, dia telah masuk ke halaman rumah, berteduh, dia kata, "*Ini cabutan hadiah percuma. Tidak hendakkah?*" Kemudian wanita atau suri rumah tangga itu pun kata, "*Saya tidak berminat.*"

Oleh kerana dia menggunakan kata-kata yang begitu manis, dia kata, "*Tidak payah wang, tidak perlu buat apa bayaran. You ambil satu cabutan ini, lepas itu sudah menang, hadiah itu kepunyaan anda.*" Jadi wanita itu pun terpedaya, dia pun ambil cabutan hadiah itu. Dia buka, dapat *steam boat*, percuma, *steam boat*, dengan izin, peralatan *steam boat*.

Dalam peralatan *steam boat* itu, ada satu sampul lagi. Sampul itu kata, kalau hendak buka sampul-sampul yang lain ini, kena bayar RM2000, lepas itu ejen itu kata, "*Ini hadiah sangat lumayan, ada kereta, ada motosikal*". Janji hadiah ini melebihi RM2000. Lepas itu wanita pun kata, "*Eh! Baguslah macam itu, kalau saya hanya bayar RM2000 tetapi saya dapat barangan melebihi harga RM2000*". Dia pun bayar RM2000 pada ketika itu. Buka sampul yang satu lagi. Dia terima apa? Kerusiurut kaki.... [Ketawa]

Kerusiurut kaki dan peralatan barangan memasak, *steel pot*, dengan izin. Lepas itu wanita itu kata, "*Saya tidak hendak barang ini. Semua tidak guna. Tadi you janji ada kereta, ada motosikal tetapi sekarang ini saya tidak hendak ini. Boleh tukar barang lain atau tidak?*" Dia kata, "*Tidak boleh*". Jadi, dia datang jumpa saya, dia minta bantuan, bagaimana untuk mendapat balik wangnya. Suri rumah tangga ini rasa tertipu. Begitu manis sekali. Apakah bentuk kawalan yang dijalankan oleh kementerian, sebab saya rasa ini bukan *isolated case*.

Surat khabar telah menyiarkan perkara/masalah ini dan telah banyak kali disiarkan. Saya dimaklumkan semalam surat khabar Cina juga menyiarkan taktik-taktik cabutan hadiah percuma. Jadi, hendak tanya apa bentuk kawalan, mengapakah syarikat-syarikat ini begitu berani, walaupun mereka tidak berdaftar, mendapat kelulusan daripada kementerian, mereka begitu berani, secara terbuka, mereka menjalankan perniagaan sedemikian.

Apakah bentuk bantuan yang pihak kementerian boleh beri kepada mereka yang telah terpedaya dengan taktik-taktik ini. Kalau hendak minta mereka melaporkan kepada kementerian, itu sudah terlambat. Saya hendak tanya, apa bantuan apabila mereka mengemukakan aduan kepada kementerian. Ini adalah pengalaman pihak suri rumah tangga yang mengadu kepada saya.

Saya ingin memberi pengalaman saya sendiri, Tuan Pengerusi, di mana saya terima panggilan melalui telefon, dia kata hendak cakap dengan siapa-siapa. Saya kata, "*Saya, jawab sini.*" Dia kata, "*Cik adalah antara yang paling bernasib baik. Good luck, telah dipilih untuk satu pakej cuti pelancongan*". Saya tanya, "*Cuti pelancongan ini kena bayar atau tidak?*" Dia kata, "*Tidak perlu, ini percuma. You datang pada tarikh dan masa dan hotel mana-mana*".

Lepas itu saya tanya, "*Betul, tidak payah bayar apa-apa?*" "*Tidak payah, ini promosi. Percuma. Puan adalah lucky winner.*" Lepas itu saya pergi tengok. Ruparupanya ialah *telemarketing*. Mereka yang telah dihubungi melalui telefon, dipelawa pergi mendengar bahan promosi mereka untuk menjadi ahli-ahli kelab. Jadi, ada wanita juga yang datang jumpa saya, dia kata, "*Saya terperangkap*". "*Masuk! Duduk*" Dia kata, "*Tidak payah tetapi kena masuk untuk mendengar promosinya selama setengah jam ke satu jam.*" Tengok klip video berkenaan berapa baik dia punya kelab lepas itu baru dapat pakej pelancongan tersebut.

Ada wanita datang jumpa saya, dia kata, "*Selepas dengar saya begitu terpedaya sangat dengan pakej tersebut*". Lepas itu dia kata, pada masa tersebut dia pun buat bayaran sebab bayar pada masa tersebut ada diskaun untuk jadi ahli. Lepas bayar dia datang jumpa saya. Dia kata, "*Jaranglah saya hendak melancong untuk menyertai club membership ini, walaupun ada potongan harga yang lebih rendah untuk tinggal di hotel atau kelab ini tetapi saya rasa, saya kurang hendak melancong.*" Boleh bantu dapatkan saya wang. Saya kata, "*Boleh!*" Tetapi bila tengok syarat-syarat, *cooling-off period* telah lambat.

Ada satu kes, masih *cooling-off period*, saya membantu dia, tetapi pihak itu mengambil masa untuk memulangkan wang kepada dia. Jadi, saya hendak tanya apakah pendirian kementerian terhadap cara perniagaan sedemikian. Apakah bentuk perlindungan melalui *telemarketing*? Saya pohon kementerian boleh beri satu jawapan terhadap perkara ini.

Satu perkara lagi yang saya ingin bangkitkan adalah berkenaan jualan murah. Kita boleh tengok mega *sale* tiap-tiap tahun tiga kali, tetapi persoalannya adalah setengah *consumer* yang telah memilih atau membeli barangannya, ia tidak puas hati, lepas itu dia hendak memulangkan barangan tersebut, tetapi resit-resit atau di kaunter bayaran ada dinyatakan, *good sold are not returnable*, kalau jual tidak boleh pulangkan. Jadi, dalam segi ini saya rasa *consumer*lah yang rugi apabila mereka telah membeli barangan tersebut dan mereka merasa tidak puas hati terhadap barangan yang dibeli oleh mereka.

Jadi, itu sahaja yang saya ingin bangkitkan. Saya harap kementerian boleh beri satu jawapan tentang perkara ini.

Tuan Pengerusi: Tambun.

2.47 ptg.

Dato' Haji Ahmad Husni bin Mohd. Hanadzlah [Tambun]: Tuan Pengerusi, saya ingin mengambil masa ringkas sahaja. Pertama di bawah Kementerian Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna mengenai dengan kuasa perundangan untuk menggalakkan pembangunan dan mengawal selia sektor perdagangan dalam negeri.

Saya ingin membangkitkan tentang perkara yang telah dinyatakan oleh kementerian tentang Akta Persaingan ataupun Competition Act. Di mana kita tahu kementerian menyatakan bahawa mereka sedang merangka Competition Act. Isu yang ingin saya bangkitkan, apakah pandangan kerajaan tentang Competition Act kerana kita dapati bahawa proses pelaksanaannya begitu lambat. Di mana kita tahu, Tuan Pengerusi, kita di dalam ambang ekonomi yang suka tidak suka perlu pergi ke pasaran antarabangsa.

Ekonomi kita terhad, walaupun kita tekankan bahawa kita mesti bangunkan ekonomi dalaman tetapi, hakikatnya ekonomi itu terhad untuk membangun. Kita perlu pergi ke luar. Di sini dalam belanjawan sekarang ini menyentuh tentang daya saing kita. Bila cakap tentang daya saing kita bercakap tentang syarikat-syarikat korporat kita terlibat dalam aktiviti-aktiviti kreativiti, inovasi, teknologi, R&D dan sebagainya. Sehingga sekarang perkara ini tidak berlaku.

Apabila kita kaji ekonomi, ekonomi negara lain dalam *transitional* nya, kita dapati bahawa negara yang mempunyai *competition* yang kuat dalaman itulah yang dapat melahirkan korporat yang mampu berdaya saing berpunca dari aktiviti daya saing tersebut.

Jadi saya sebagai Ahli Parlimen memandang perkara ini sebagai satu yang penting supaya kita dapat *create best practice companies* dalam negara kita. Saya ambil contoh Tuan Pengerusi, dari segi TNB umpamanya, kita dapati, TNB hendak buat keuntungan dua sahaja caranya. Satu, naikkan tarif, lagi satu, turunkan harga gas. Ini yang dibincangkan dengan Petronas.

Kalau kita lihat dari segi negara lain yang lebih kompetitif, dia tidak buat macam itu. Dia gunakan kreativiti dan inovasi. Dia jual *air-condition*. Syarikat *utility* jual *air-condition*. Melalui penjualan *air-condition*, dia dapat *create* tarif penggunaan elektrik yang banyak dan melalui proses itu, keuntungan diperolehi.

Jadi dalam *environment* yang kompetitif itu melahirkan manusia yang lebih kreatif dan inovatif. Dari segi kita, naik tarif ataupun kurangkan kos melalui potongan harga gas. Itulah sahaja cara yang kita boleh buat. Jadi, saya ingin mendapat penjelasan daripada Yang Berhormat Menteri, macam mana kedudukan Competition Act ini.

Kedua Tuan Pengerusi, kita tahu bahawa untuk mewujudkan industri yang berdaya saing, kita perlu *consumer* yang sofistikated. *Consumer* kita tidak sofistikated. Di sini di bawah program *consumerisme* berbagai-bagai perkara dilaksanakan melalui aktiviti pendidikan, penguatkuasaan, pengetahuan, kesedaran dan sebagainya. Apakah dari segi usaha-usaha yang dijalankan, kita telah berjaya untuk mengubah sikap *consumer* kita supaya lebih sofistikated, lebih *demanding* lagi, lebih tinggi lagi *expectation* supaya syarikat yang bukan-bukan datang, sebagaimana kata Yang Berhormat bagi Batu Gajah tadi, *consumer* kita sedar, dia terus tolak.

Saya percaya kerana *consumer* yang tidak sofistikated itulah mudah ditipu oleh orang lain. Jadi, apa peranan pihak kementerian dalam mewujudkan *consumer* yang mempunyai *expectation* yang tinggi, yang *demanding* serta sofistikated? Kita kena ajar industri kita jangan dari segi kita buat rumah pun ala kadar sahaja. Barang *electrical* pun cepat rosak. Buat kereta pun rosak. Bermakna, dalam dunia ekonomi, *consumer* itulah yang mempunyai *power*. Jadi *power* inilah mesti kita *translate* dalam bentuk yang sebenar.

Ketiga, Tuan Pengerusi, mengenai dengan pentadbiran berkaitan fungsi bahagian-bahagian untuk menggalakkan pembangunan perdagangan dalam negeri dan meningkatkan keberkesanan perlindungan pengguna. Di sini saya ingin bertanya kepada Yang Berhormat Menteri, saya lihat dalam penjualan *handphone* ini di mana-mana saya tengok, sama ada di Kuala Lumpur atau di Ipoh, dia selalu letak *price* dia ataupun *tag price* dia RM599. Kemudian bila kita pergi, ia bukan RM599. RM599 + RM100 untuk *registration*. Kalau kita hendak register, jadi RM669 tetapi kalau kita tidak register, harganya RM750, lebih mahal lagi dari yang perlu diregisterkan. Kalau kita beli *handphone*, kita register RM599 + RM100 jadi RM699. Kita tidak register, jadi RM750.

Itu bukan persoalannya tetapi saya faham bahawa pihak kementerian telah meminta kepada semua pengusaha letakkan *tag* yang betul. *Price* nya kalau kita tidak register RM750, letak RM750 dan kemudian kalau register, bukan RM599 tetapi letak RM699 daripada letak RM599..... . Saya dilaporkan oleh pengguna, dia tertipu dengan *price tag* tersebut. Dia pergi tengok RM599, register RM699. Tak register RM750, yang dilihat di sini adalah dari segi *tag* harga yang sepatutnya.

Akhir sekali Tuan Pengerusi, tentang pembangunan perniagaan. Saya ingin mendapat penjelasan tentang penyertaan bumiputera dalam perniagaan sektor perdagangan dan pengedaran. Saya dapati bahawa banyak kementerian dan agensi masing-masing terlibat dengan bumiputera tetapi kita nampak orang bumiputera dari segi ekonomi pun tidak berapa naik sangat. Saya ingat secara relatif naik tetapi secara komparatif dengan lain-lain kaum, tidak naik. Apakah keberkesanan dari segi program-program ini? Saya juga hendak bertanya, tidakkah patut pihak kementerian membuat secara *integrated approach*. Bermakna, kita ada badan usahawan, kita ada badan lain, apa salahnya kita buat satu *body* yang jaga pembangunan usahawan bumiputera. Tidak payahlah kementerian ini jaga sedikit, kementerian itu jaga sedikit.

Mengapa tidak kita ada satu *body*, itu sahaja. Dari segi *development* dia buat, dari segi *financing* pun ada, dari segi eksport pun ada. Satu badan..., bukan tubuh satu badan yang baru. Maknanya, buat cara integrasi digabungkan dengan badan-badan lain dan sistem *monitoring* yang efektif. Ini yang saya tanya di Parlimen dari dahulu lagi. Bila kita tanya, jawapan di Parlimen mengatakan berjaya tetapi dari segi statistik, kita lihat tidak menampakkan kukuh dari segi pembangunan bumiputera. Kementerian Pembangunan Luar Bandar ada, Kementerian Pembangunan Usahawan ada, semua membuat benda yang sama tetapi hasilnya macam itu juga. Terima kasih.

Tuan Pengerusi: Ya, Yang Berhormat bagi Kubang Kerian.

2.58 ptg.

Tuan Husam bin Haji Musa: Terima kasih Tuan Pengerusi. Saya merujuk kepada Butiran 020000 – Perdagangan dalam negeri.

Tuan Pengerusi: Hem.

Tuan Husam bin Haji Musa: Bagi Tahun 2004, dijangka 525 lagi lesen jualan langsung akan diluluskan. Saya secara spesifik merujuk kepada untuk mendapatkan penjelasan kementerian berkenaan dengan kedudukan *ZECO Network Sdn. Bhd.* yang beralamat di Tingkat 10, Menara Mutiara Majestic PJ, 15 Jalan Othman, Seksyen 3, Petaling Jaya, Selangor, Malaysia bersekali dengan Persatuan Sosial Hati Ke Hati Malaysia dengan nombor pendaftaran PPN961. Mungkin Yang Berhormat bagi Sri Gading tahu tentang itu.

Ini berkaitan dengan syarikat *multi-level* yang kononnya telah mendapat kelulusan kerajaan untuk menyelenggarakan sistem pinjaman mikro yang diluluskan oleh kerajaan. Mereka mengedarkan borang-borang. Di sini ada borang yang dibawa bersama untuk

perhatian Yang Berhormat Menteri. Sesiapa yang menjadi ahli, mereka mesti mendaftar sebanyak RM30 dan kemudian mereka akan diberikan satu borang permohonan untuk meminjam pinjaman mikro sebanyak RM6,000 yang akan diluluskan oleh Bank Simpanan Nasional.

Daripada RM6,000 ini apabila pinjaman telah diluluskan, peminjam ini hanya akan diberikan wang sebanyak RM1,700, bakinya akan dipegang oleh ZECO Network Sdn. Bhd. dan pemohon ini mesti mencari empat orang anggota untuk menjadi ahli dan apabila empat orang berjaya didaftarkan, pinjaman RM6,000 tadi akan dijelaskan oleh ZECO Network Sdn. Bhd. itu sendiri dengan tidak membebankan peminjam.

Persoalannya ialah, adakah syarikat ini mendapat kelulusan daripada kementerian untuk menjalankan aktiviti ini? Dan yang kedua, adakah benar Bank Simpanan Nasional terlibat dalam skandal ini ataupun konspirasi ini untuk meluluskan pinjaman-pinjaman tersebut? Saya telah mendapat tahu daripada beberapa orang pengundi dalam kawasan saya, mereka telah pun berjaya mendapat pinjaman ini.

Mereka mendapat RM1,700 yang telah dijanjikan tetapi kedudukan baki pinjaman tersebut adalah masih menimbulkan tanda tanya. Adakah apabila syarikat ini dikejar oleh kerajaan, peminjam tadi terpaksa membayar RM6,000, sedangkan wang yang diperoleh daripada mereka daripada pinjaman ini hanyalah RM1,700. Yang lebih menarik lagi ialah pinjaman tersebut diluluskan oleh Bank Simpanan Nasional. Cek-cek yang dikeluarkan ialah di atas nama ZECO Network Sdn. Bhd. bukan di atas nama peminjam tersebut walaupun borang permohonan pinjaman dibuat oleh masing-masing individu pemohon.

Bermakna bahawa secara tidak langsung, Bank Simpanan Nasional mengakui ataupun terlibat dalam kegiatan ini. Saya ingin tahu, bila sesuatu kegiatan seperti ini berlaku, berapa lama masa yang diambil oleh kementerian untuk mengenal pasti bahawa kegiatan tersebut adalah menipu para pengguna dan selepas daripada kegiatan itu dikenal pasti, kemudian kementerian bertindak. Saya merasakan bahawa undang-undang yang ada masih belum mencukupi sehingga kadang-kadang kita lihat perkara ini berlaku terus menerus bahawa si penjenayah ini tidak pernah serik daripada mengambil kesempatan daripada perniagaan *multi-level* ini untuk mencari kekayaan dalam masa yang singkat Tuan Pengerusi.

Saya pernah berjumpa dengan satu orang yang pernah menguruskan *multi-level* ini, mereka mempunyai wang yang cukup banyak dan selepas lima bulan atau enam bulan mereka beroperasi, mereka membawa lari wang tersebut ke luar negara dan sampai hari ini sebahagian dari mereka tidak dapat dikesan, apa lagi dihadapkan ke mahkamah.

Dalam kes PKPM umpamanya, kita dapati sebahagian daripada anggota masyarakat kita sampai menjual pangkat-pangkat polis dan tentera, menjual uniform tentera, menjualencana-lencana pasukan keselamatan dan sebelum kegiatan mereka terbongkar, mereka telah mendaftar lebih kurang 8,000 ahli termasuk kakitangan dan pegawai-pegawai tinggi kerajaan.

Jadi, masa yang diambil oleh kerajaan untuk mengesan perkara ini adalah terlalu lama dan yang lebih penting lagi bahawa kegiatan ini masih dapat diteruskan kerana mereka tahu mereka ada peluang untuk lari daripada tindakan undang-undang ataupun hukuman-hukuman yang telah dikenakan oleh kerajaan dalam perkara ini adalah tidak memadai.

Tajuk kedua, Tuan Pengerusi ialah berkaitan dengan kelulusan dan kajian kesan, impak ke atas pembukaan pasar raya-pasar raya kepada kedai-kedai runcit. Saya telah membaca kenyataan Yang Berhormat Menteri bahawa bilangan pasar raya telah dihadkan. Saya ingin tahu kedudukan kajian yang telah dibuat ke atas kedai-kedai runcit di seluruh negara, yang saya difahamkan sebelum kementerian ini sampai kepada keputusan menghadkan bilangan pasar raya ini, mereka telah membuat kajian kesan pembukaan pasar raya ke atas pekedai-pekedai runcit.

Jika dapat dikongsi bersama hasil kajian tersebut dan sejauh mana kesannya ke atas pekedai-pekedai runcit dan apakah langkah-langkah yang boleh diambil oleh kerajaan bagi memulihkan semula pekedai-pekedai runcit yang menerima kesan daripada

pembukaan pasar raya-pasar raya yang baru, dan yang terbaru di Kuala Lumpur, saya rasa ialah di Times Square yang dibuka oleh Berjaya Group, sebuah pasar raya yang terbesar di negara kita. Apakah kesannya ke atas pekedai-pekedai runcit dan bagaimana kita mengatasinya perkara tersebut? Sekian, Tuan Pengerusi. Terima kasih.

Tuan Pengerusi: Yang Berhormat bagi Seputeh.

3.01 ptg.

Puan Teresa Kok Suh Sim [Seputeh]: Terima kasih Tuan Pengerusi. Saya ingin merujuk kepada Butiran 010000 – Pentadbiran dan Perancangan dan Butiran 030100 – Penguat Kuasa. Saya ingin membangkitkan tiga perkara dalam ucapan pendek saya. Yang pertama adalah tentang peruntukan kementerian kepada para Persatuan Pengguna. Saya difahamkan bahawa kementerian ini pernah pada masa dahulu memperuntukkan dana kepada kebanyakan Persatuan Pengguna di negara kita dan dalam jawapan soalan yang diberi oleh Yang Berhormat Menteri kepada saya dalam sidang ini, saya tanya kenapakah kementerian memberhentikan peruntukan kepada Persatuan Pengguna? Jawapannya adalah bahawa kementerian masih memberi peruntukan kepada Persatuan Pengguna untuk menjalankan aktiviti mereka.

Tetapi tadi saya ada menelefon kepada beberapa Persatuan Pengguna di Malaysia dan mendapati bahawa sebenarnya kebanyakan Persatuan Pengguna seperti Persatuan Pengguna Johor, Selangor, Ayer Keroh, Melaka dan sebagainya, mereka semua tidak menerima apa-apa peruntukan daripada kementerian sehingga hari ini, malah saya juga difahamkan bahawa kementerian menggunakan syarikat *public relation* yang besar untuk melancarkan kempen tentang pendidikan pengguna. Saya ingin tahu apakah sebabnya kementerian menghentikan peruntukan kepada kesemua Persatuan Pengguna ini dan kenapakah kempen kesedaran pengguna ini tidak diberi kepada Persatuan Pengguna untuk menjalankannya tetapi perlu menggunakan PR syarikat untuk melancarkan kempen-kempen pendidikan seperti ini?

Jadi, adakah kementerian mengambil satu pendirian yang bertentangan dengan Persatuan Pengguna Malaysia? Mengapakah kementerian mengambil pendirian yang seperti ini tetapi bukan mengambil satu pendekatan untuk bekerjasama dengan para Persatuan Pengguna tempatan memandangkan objektif kementerian ini adalah sama dengan objektif Persatuan Pengguna yang lain di negara kita?

Isu kedua yang ingin saya bangkitkan ialah tentang kenyataan yang dibuat oleh Yang Berhormat Menteri pada 6 September tahun ini, di mana Yang Berhormat Menteri berkata bahawa pengguna di Kelantan yang mengalami kerugian yang disebabkan oleh kualiti air yang teruk di rumah mereka, mereka boleh menuntut pampasan daripada Air Kelantan Sdn. Berhad. Jadi, ini adalah kenyataan Yang Berhormat Menteri yang disiarkan dalam surat khabar. Saya ingin bertanya, kenapakah kenyataan Yang Berhormat Menteri ini hanya dituju kepada pengguna di Kelantan sahaja tetapi bukan pengguna di seluruh negara yang juga mengalami masalah yang sama?

Saya ingin merujuk kepada ruangan "*City Life*" dalam akhbar *The New Straits Times* hari ini yang melaporkan bahawa di kawasan saya di mana pertukaran paip telah menyebabkan hampir 100,000 penduduk di kawasan saya ini mengalami air yang kotor, you tengoklah air ini macam coklat yang dialirkan daripada air paip... [Menunjukkan gambar daripada keratan akhbar] Dan juga gambar yang di bawah ini yang menunjukkan keadaan air di sebuah rumah yang perlu menggunakan dua buah *filter* untuk mendapat air yang jernih. Jadi, ini adalah masalah yang dihadapi oleh penduduk di kawasan saya dan juga di Lembah Klang....

Datuk Haji Mohamed bin Haji Aziz: [Bangun]

Puan Teresa Kok Suh Sim: Jadi, saya ingin tanya pandangan Yang Berhormat Menteri, bolehkah kesemua penduduk di kawasan saya juga selamat ... [Disampuk] PUAS ... bolehkah mereka juga, macam cadangan yang dibuat oleh Yang Berhormat Menteri, membuat laporan polis dan mengambil tindakan mahkamah terhadap PUAS? Saya ingin meminta pandangan, kalau boleh kami akan mengikut cadangan Yang Berhormat Menteri. Yang Berhormat bagi Sri Gading mahu tolong?

Tuan Pengerusi: Hendak bagi jalankah tidak?

Puan Teresa Kok Suh Sim: Boleh.

Datuk Haji Mohamed bin Haji Aziz: Terima kasih Tuan Pengerusi. Saya cuma hendak tanya Yang Berhormat Seputeh, kalau tidak air warna coklat, you punya gambar tidak keluar dalam surat khabar, betulkah?... [Ketawa]

Puan Teresa Kok Suh Sim: Ini isu lainlah. Walaupun surat khabar ini kepunyaan UMNO tetapi isu ini nampaknya merupakan satu isu yang menarik perhatian surat khabar kepunyaan UMNO juga kerana orang-orang UMNO juga terpaksa minum air berwarna coklat yang dialirkan dari air paip kita ini.... [Ketawa]

Isu ketiga yang saya ingin bertanya Yang Berhormat Menteri, sekarang banyak ubat-ubatan dari luar negara, terutamanya ubat yang sejenis seperti *viagra*, telah masuk ke negara kita. Semalam satu laporan dalam Berita Ntv7 yang menyiarkan tentang *Viagra* import dari China, yang mana ini adalah untuk kegunaan wanita, dan saya difahamkan bahawa ia boleh didapati di mana-mana tempat. Benda seperti ini dan benda yang sama dalam bentuk air dikatakan boleh dibubuh dalam minuman dan jika diminum oleh wanita boleh menyebabkan wanita itu menjadi gila.... [Ketawa] Ghairah ada sek. Jadi, saya ingin bertanya, sebenarnya kami tidak pasti apakah isi kandungan ubat ini dan adakah Kementerian menghantar pegawai penguat kuasa untuk menyiasat dan memeriksa barangan seperti ini kerana ia berbahaya kepada para remaja dan juga senang diperalatkan oleh lelaki yang mempunyai motif yang tidak baik untuk menipu gadis ataupun membahayakan keselamatan orang lain.

Saya rasa adalah penting bagi Kementerian untuk menghantar pegawai penguat kuasa bagi menjalankan pemeriksaan terhadap ubat-ubatan seperti ini. Saya difahamkan bahawa salah satu sebab pegawai penguat kuasa tidak dapat mengesan benda-benda seperti ini adalah kerana semua ini dalam bahasa Cina dan Kementerian memang kekurangan kakitangan yang faham bahasa Cina dan mereka tidak faham apa yang tertulis pada kotak seperti ini. Saya juga difahamkan bahawa barangan seperti ini boleh didapati di mana-mana tempat. Saya diberi tahu bahawa ia boleh didapati di hadapan tokong, di pasar malam dan di mana-mana tempat sahaja. Malah ada pendatang dari negara China yang datang dan menjual serta menggalakkan orang ramai untuk membeli barangan *Viagra* dari China ini.

Saya rasa adalah penting bagi Kementerian untuk menghantar pegawai penguat kuasa untuk mengesan dan memeriksa serta menjalankan ujian terhadap ubat-ubatan ini dan juga membuat pengumuman di media supaya para pengguna di Malaysia tidak akan terperangkap, tidak akan menyalahgunakan benda seperti ini. Saya berharap Kementerian mengambil satu langkah untuk menyelesaikan masalah ini.

Tuan Pengerusi: Yang Berhormat bagi Kuala Terengganu.

3.10 ptg.

Dr. Syed Azman bin Syed Ahmad Nawawi [Kuala Terengganu]: Terima kasih Tuan Pengerusi dan saya ingin sama-sama membincangkan mengenai Butiran 030000 iaitu Konsumerisme dalam konteks dua isu iaitu yang pertama mengenai betapa banyaknya sekarang ini iklan-iklan arak yang disiarkan di dalam akhbar-akhbar perdana di negara kita yang mana secara halusnyanya memberi kesan yang besar kepada pengguna seolah-olah iklan-iklan ini tidak sensitif langsung kepada pengguna-pengguna terutamanya pengguna-pengguna yang beragama Islam dan juga kesan daripada iklan-iklan arak ini kepada mereka yang menjadi *target* kepada syarikat-syarikat arak ini.

Kalau kita melihat kepada iklan-iklan yang sekarang ini terpapar di akhbar-akhbar di negara kita, kita dapat melihat syarikat-syarikat arak di negara kita sekarang ini membelanjakan dengan izin, *multi million advertising campaign*, dengan izin juga *mend to reposition its score beer brand which is targeted at young adults in their mid 20's and 30's*. Jadi ini yang dilakukan oleh akhbar-akhbar kita, boleh dikatakan semua akhbar menyiarkan iklan-iklan ini. Kalau *New Straits Times* satu muka, dalam *The Star* pun satu muka, boleh dikatakan tiap-tiap minggu iklan-iklan arak ini dipaparkan di dalam akhbar-akhbar di negara kita yang *target* nya adalah anak-anak muda. Mereka membelanjakan jutaan ringgit untuk

anak-anak muda sedangkan kalau kita melihat kajian-kajian yang dibuat, kesan-kesan arak kepada pengguna ini begitu besar dan saya boleh sebut beberapa kajian yang dibuat oleh World Health Organization dengan izin, "*Teens who drank alcohol more than twice a month were nine times more likely to start smoking than those who didn't*" Begitu juga kajian yang mereka buat dengan izin, "*Youth who drank alcohol were 50 times more likely to use cocaine and those who smoke cigarettes were 19 times are likely to use cocaine*" Ini kajian yang mereka buat, *based on 30,000 U.S household* di Amerika Syarikat itu sendiri.

Jadi saya ingin mendapat penjelasan daripada kementerian, bagaimanakah iklan-iklan ini boleh dibenarkan secara berleluasa disiarkan tanpa melihat kepada sensitiviti-sensitiviti kepada pengguna, apatah lagi sensitiviti dari sudut agama itu sendiri kepada orang-orang Islam yang memang dari segi agamanya diharamkan arak bagi mereka tetapi kementerian juga perlu melihat kesan-kesan jangka panjang terutamanya kepada anak-anak muda yang secara terbuka. Syarikat-syarikat arak ini membuat *press conference* dan menyatakan bahawa *target* mereka adalah anak-anak muda antara 20-an dan juga 30-an dalam kempen yang mereka jalankan sekarang ini. Itu yang pertama.

Yang keduanya Tuan Pengerusi, saya juga bersependapat, saya juga ingin menyebut tadi apa yang disebut oleh Yang Berhormat bagi Seputeh tentang desakan ataupun kementerian yang mahu pengguna saman Syarikat Air Kelantan dan kalau kita melihat apa yang disebut oleh Yang Berhormat bagi Seputeh, memang ini berlaku. Baru-baru ini saya pergi ke Kajang, bukan air kotor Tuan Pengerusi tetapi tidak ada air di Kajang itu sendiri. Pengguna menghadapi masalah tidak ada air di Kajang, ini yang berlaku. Begitu juga bulan lepas saya pergi ke FELDA di Pahang, mereka juga menghadapi masalah tidak ada air, air yang putus-putus lebih teruk daripada apa yang berlaku di negeri Kelantan itu sendiri.

Saya harap menteri jangan bermain politik dalam hal ini, dari segi masalah pengguna dan kepenggunaan ini adalah suatu yang *real* kita menghadapi masalah, kita perlu menyelesaikan dalam konteks masyarakat yang ada di negara kita ini sendiri dan perlu kementerian mengambil tindakan-tindakan yang wajar dalam hal yang sedemikian.

Satu lagi yang ingin saya sentuh yang akhirnya ialah dari sudut sekarang ini kesan dalam konteks mungkin kita boleh mengaitkan dalam konteks konsumerisme juga walaupun mungkin ada kementerian yang lain yang bertanggungjawab dalam hal ini tetapi apakah langkah dan tindakan yang diambil oleh kementerian sekarang ini, pembanteras dilakukan kepada VCD. Kementerian mengambil langkah membanteras penjualan VCD tetapi adakah kementerian sedar ataupun tidak dalam kita membanteras penjualan VCD cetak rompak ini, pusat-pusat permainan komputer *cyber* yang menyediakan program-program termasuk juga filem-filem yang berunsur lucah di negara kita berjalan dengan begitu berleluasa, kita boleh cari di kebanyakan kawasan-kawasan perumahan, pusat-pusat *cyber* ini yang menyediakan permainan-permainan *computer game*, *video game* yang boleh membawa kesan kepada anak-anak dan masyarakat muda di negara kita.

Begitu juga saya ingin mendapat penjelasan akhirnya iaitu pusat-pusat snuker yang ada di seluruh negara kita. saya difahamkan kebanyakan pusat snuker yang ada di negara kita tidak mempunyai lesen dan apakah kategori snuker *center* ini yang dikategorikan sebagai sukan kerana kita melihat kesan daripada pusat snuker kebanyakannya memberi kesan yang negatif, berlakunya unsur perjudian, berlakunya pusat itu dibuka sampai pagi dan sebagainya dan di situlah tempat anak-anak muda menghabiskan masa mereka. Sekian, saya pohon penjelasan.

Tuan Pengerusi: Batang Lupar.

3.16 ptg.

Datuk Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar [Batang Lupar]: Terima kasih Tuan Pengerusi. Perkara pertama yang saya hendak sentuh ialah berhubung dengan latihan kepada pengarah-pengarah syarikat yang pernah satu ketika dahulu dilaksanakan dan juga kementerian telah juga terlibat dengan pengurusan pelaksanaan program mungkin ada kena mengena dengan program latihan dan kesedaran bagi menggalakkan *corporate governance* syarikat-syarikat yang berkenaan.

Tuan Pengerusi, dalam keadaan ini, kita melihat bahawa mereka yang terlibat dijemput untuk memberi ceramah dan sebagainya kepada seminar-seminar yang dilaksanakan tidak mencapai ke satu tahap kemahiran yang mencukupi dan ada kadang-kadang hanya mencukupi syarat supaya seseorang itu boleh menjadi seorang pengarah syarikat. Jadi ini tidak mendatangkan kesan yang positif kepada latihan yang telah dilaksanakan atau disarankan oleh pihak kementerian.

Jadi cadangan saya ialah supaya pihak kementerian melihat semula kalau ada latihan ini diteruskan supaya pegawai ataupun mana-mana pensyarah yang terlibat sama ada daripada kakitangan kerajaan ataupun daripada pihak profesional di luar mestilah mengetahui apa sebenarnya kehendak kementerian dan dengan satu *term of reference* yang tertentu, mereka boleh mencanai satu hala tuju untuk membuat ceramah-ceramah dan seminar di seluruh negara supaya pengarah yang kita seminarkan itu nanti boleh betul-betul menjadi pengarah yang berwibawa, yang sempurna, yang boleh mewujudkan syarikat yang mempunyai cukup *corporate governance*.

Jadi soal konsumerisme ini di bawah Butiran 030000, saya juga ingin menyentuh apa yang dipanjangkan dan dibangkitkan oleh Yang Berhormat bagi Sri Aman tadi. Jadi Tuan Pengerusi, ini adalah satu persepsi yang kita lihat bahawa apabila berlakunya *festival* di Sarawak, nampaknya penekanan tidak dibuat sebegitu rupa seperti sambutan Hari Raya, Tahun Baru Cina dan Deepavali. Jadi nampaknya ini satu persepsi yang dilihat oleh orang Sarawak, saya tidak tahulah sama ada persepsi ini berlaku juga di Sabah mengenai soal penekanan dan soal pengawal selia, kontrol dan sebagainya.

Kita berharap sebagai wakil dari Sarawak, kita memohon kepada pihak kementerian kalau tindakan ini tidak ada dibuat dan tidak ada publisiti yang cukup, berilah publisiti yang mencukupi supaya orang di Sarawak tentang tindakan-tindakan kerajaan. Setiap kali saya bercerita hal Sarawak, persepsi orang tidak faham Tuan Pengerusi kerana *map* yang ditunjukkan di televisyen kita masih menunjukkan Sarawak itu sama besar dengan Pahang sahaja. Sepatutnya Sarawak sama besar dengan seluruh Semenanjung Malaysia, hanya 5,000 *miles square*, kecil daripada seluruh Semenanjung. Jadi persepsi dalam televisyen menunjukkan bahawa Sarawak ini masih kecil. Jadi kalau kita bercakap soal di Hulu Baram, di Hulu Sungai Batang Lupa umpamanya, orang tidak tahu perjalanan itu mungkin memakan masa dua atau tiga hari baru sampai. Jadi dalam keadaan sedemikian. Yang Berhormat bagi Sri Gading tahu fasal dia pergi ke kawasan saya, tinggal selama lima hari Tuan Pengerusi, menolong saya. Jadi dia mengetahui. Itu baru di tempat yang lebih selesa belum tempat yang lebih teruk lagi.

Jadi saya berharap penguatkuasaan di pedalaman itu juga diambil kira kerana orang di pedalaman ini pendapatannya kurang tetapi mereka inilah yang kena membayar harga yang lebih tinggi.

Jadi saya berharap pihak Kementerian mengambil atau menubuhkan satu *team* yang khas untuk di pedalaman mungkin ibu pejabat di daerah-daerah yang besar macam Sibu, Miri dan Kuching umpamanya tetapi mempunyai satu *team* untuk membuat satu pemeriksaan di pedalaman, di bandar pekan-pekan pedalaman, di luar bandar supaya memastikan harga barang yang dijual katakan di Kuala Lumpur, di Kuching dan juga di Bintulu, Miri bersama dengan yang dijual di Ulu Baram, di Ulu Tinja, di Ulu Sibu dan sebagainya.

Jadi, Tuan Pengerusi, ingin saya pindah kepada soalan Perbadanan Harta Intelek, 040000. Perkara ini, Tuan Pengerusi, memang satu perkara yang amat rumit soalan harta intelek ini. Kita mempunyai banyak khazanah yang penting, kita mempunyai banyak *nature resource* yang penting. Kita banyak mempunyai benda yang boleh dieksploitasi dan boleh dikomersialkan tetapi dalam masa yang sama, Tuan Pengerusi, orang kita belum lagi cukup sampai satu tahap yang mana mereka mengetahui bahawa satu-satu barang itu boleh menjadi satu bahan keuntungan yang besar bagi pihak yang tertentu.

Jadi, banyak kadang-kadang penyelidikan, penemuan dan sebagainya iaitu tidak didaftarkan oleh pihak-pihak yang berjumpa ataupun menemui benda ini oleh kerana kos pendaftaran, *patent copyright* dan sebagainya mungkin tinggi dan memakan kos tetapi dalam masa yang sama mereka melihat bahawa keuntungan daripada pendaftaran itu nanti

mungkin belum pasti. Jadi difikirkan adalah tidak penting untuk mendaftarkan penemuan ataupun *invention* yang telah didapati oleh mereka dan mungkin prosedurnya pula ketat dan mungkin tidak dikenali umum dan kebanyakan manusia walaupun segelintir manusia ini, orang ini yang bijak pandai ini.

Walaupun saintis mungkin mempunyai pengalaman dalam bidang mereka sendiri tetapi dalam bidang untuk mendaftar harta intelek ini berkemungkinan ada *shortcoming* yang tertentu. Walaupun pihak kementerian mempunyai prasarana dan pegawai-pegawai yang pakar boleh memberi nasihat dan sejauh mana nasihat ini boleh disalurkan dan adakah kita telah memberi satu penerangan yang khusus kepada pihak universiti-universiti, yang mana universiti ini mempunyai *research center* mereka sendiri. Dan adakah kita telah berjumpa dengan semua *research centers* di seluruh negara ini untuk memberitahu soalan undang-undang dan kemudahan yang wujud dalam kementerian supaya apa sahaja yang kita temui dapat didaftarkan.

Persoalan yang mungkin juga soalan kewangan, Tuan Pengerusi, kalau saya berjumpa satu penemuan umpamanya, gaji saya mungkin hanya RM3,000 atau RM4,000; hendak mendaftar RM5,000, RM6,000 ataupun RM10,000; maknanya dua bulan tidak payah makan nasi, Tuan Pengerusi.

Jadi mungkin saya fikir 10 kali kalau saya hendak daftar. Jadi dalam keadaan demikian adakah Kementerian bercadang untuk meminta duit kerajaan supaya ditabungkan di sini? Tiap-taip *invention* yang kita jumpai itu didaftarkan oleh Kementerian sebagai satu khazanah kerajaan dan benda ini boleh dibuka kepada ramai sebagaimana pihak MARDI membuat, kita melihat di sini 100 lebih penemuan yang di bawah MARDI, saya tidak tahu sama ada penemuan ini ada didaftar.

Jadi, kalau penemuan ini sudah didaftar oleh pihak kerajaan dengan satu perjanjian yang khusus di antara penemu dengan *inventor* dengan kerajaan kalau benda ini boleh dikomersialkan dapatlah si penemu ini beri sedikit royalti oleh kerana dia yang terjumpa ataupun *invented* benda ini, dan dalam masa yang sama kerajaan juga akan mendapat royalti yang *proportionate* mengenai *contribution* kerajaan sebagai orang yang mendaftarkan penemuan itu tadi.

Jadi, dalam keadaan sedemikian itu, Tuan Pengerusi, sendirinya penemuan-penemuan kita ini tidak dimasukkan dalam satu peti besi selepas membuang masa mungkin 5, 6 tahun kita menyelidik begitu sahaja. Dengan dapat kita komersialkan dia, dapatlah publisiti yang dibuat oleh pihak kementerian dan kerajaan. Saya ingin bertanya apakah tindakan kementerian untuk melihat *the viability* mana-mana projek untuk membuat satu *matching-up* daripada penemu dengan pihak industri ataupun pihak yang mempunyai duit.

Adakah kerajaan juga ingin mewujudkan apa yang dikatakan *research capital* iaitu sumber kewangan dana untuk membuat penyelidikan lanjutan daripada satu-satu penemuan yang telah dibuat kerana dalam keadaan teknologi canggih sekarang kita bergerak begitu pantas sekali. Kadang-kadang apa yang kita temu hari ini sebagai satu benda yang moden, benda yang baru tetapi pada enam bulan atau setahun yang akan datang dia *evolve* kepada satu benda yang lebih lagi daripada itu.

Dahulu kalau kita ceritakan hal komputer *word processor* sekarang kita sudah boleh berhubung menerusi satelit kepada mana-mana orang di luar negara. Dahulu kita tengok *handphone* yang begitu besar dibawa, dipikul dari belakang pun tidak dapat – *Mobira* - dalam rangka masa yang pendek, tahun 1990 kita nampak *Mobira* untuk kita berhubung tetapi dalam masa tidak lama selepas itu iaitu dua, tiga tahun kita sudah lihat *Cityman handphone* yang besar macam itu juga tetapi sekarang kita sudah lihat masuk dalam poket sudah tidak nampak. Sudah kecil.

Jadi, masanya akan sampai apabila cip boleh di *invent* benda yang lebih kecil lagi boleh simpan dekat *lapel* kita punya kot kita sudah boleh bercakap dan berhubung dengan mana-mana orang. Jadi, *evolution of scientific discovery* ini dan teknologi canggih ini cepat. Jadi, bermakna kalau sedemikian itu adakah penting dalam bidang kementerian ini untuk melihat supaya tiap-tiap penemuan itu diselidik dan dikaji lebih daripada itu untuk membuat

komersialkan benda ini dan balik kepada penemu dan juga kepada kerajaan dan tidak kehilangan khazanah negara, Tuan Pengerusi.

Jadi dengan kata-kata sedemikian, Tuan Pengerusi, saya menyokong. Terima kasih.

Tuan Pengerusi: Tanjong.

3.27 ptg

Tuan Chow Kon Yeow [Tanjong]: Terima kasih Tuan Pengerusi. Saya ingin merujuk kepada Butiran 030300 iaitu Tribunal Tuntutan Pengguna.

Saya ingin tahu mengapa pengguna yang menghadapi isu tuntutan dalam bidang perumahan dan perubatan tidak dapat mencari penyelesaian melalui Tribunal Tuntutan Pengguna di bawah Akta Perlindungan Pengguna. Sebab adalah dipercayai lebih kurang 70% dari aduan pengguna adalah mengenai perumahan dan perubatan. Kalau dua bidang ini dikeluarkan dari Akta Perlindungan Pengguna, ia akan menjejaskan usaha kita untuk mewujudkan suasana yang baik antara pengguna dan peniaga.

Mengenai tuntutan oleh para pembeli rumah, walaupun ada Tribunal Perumahan tetapi oleh kerana isu pertikaian interpretasi undang-undang Tribunal Perumahan tidak dapat melayani kes-kes yang berlaku sebelum tahun 2002. Jadi, saya ingin tahu dari Kementerian adakah pembeli boleh membawa kes mereka kepada Tribunal Tuntutan Pengguna?

Juga mengenai perkhidmatan perubatan dan kesihatan yang menjadi kemudahan yang asas pada hari ini kepada para pengguna tidak kira status sosioekonomi kita, kita mendapati bahawa ada banyak tuntutan ke atas pihak yang menyediakan perkhidmatan perubatan dan kesihatan oleh kerana mungkin Kementerian Kesihatan tidak dapat menguatkuasakan atau memantau tingkah laku pembekal-pembekal perkhidmatan perubatan dan kesihatan ini.

Jika pengguna mengalami sesuatu kehilangan oleh kerana *wrong medication* ataupun kelalaian memberi rawatan, para pengguna dan pesakit tidak dapat menuntut kerana walaupun orang yang tidak cukup layak menguruskan klinik dan perkhidmatan perubatan akan ditakrifkan sebagai orang yang terlibat dalam pemberian perkhidmatan perubatan kesihatan, pergigian, farmasi dan lain-lain perkhidmatan.

Tambahan pula, Tuan Pengerusi, dalam bidang *beautician* yang memberi perkhidmatan seperti program kurus badan, *facial enhancement*, *breast implant*, *surgery* dan sebagainya, juga digolongkan dalam takrif orang yang memberi perkhidmatan perubatan dan kesihatan. Dan pengguna-pengguna yang tidak puas hati dengan sesuatu perkhidmatan ataupun rawatan tidak dapat menuntut sesuatu kerana Akta Perlindungan Pengguna tidak dapat melindungi mereka.

Terdapat juga syarikat-syarikat jualan langsung yang menjual produk *health care* yang membuat *claim* bahawa ubat-ubat ataupun *health care* mereka boleh merawat pelbagai penyakit. Ramai pengguna juga terpedaya oleh syarikat-syarikat ini, tetapi tidak dapat perlindungan dari tribunal kerana syarikat jualan langsung ini akan mencari kelemahan ataupun *loophole* dalam undang-undang yang sedia ada untuk mentakrifkan mereka sebagai pemberi perkhidmatan perubatan. Saya ingin tahu dari Menteri sendiri sama ada Menteri pernah mengguna pakai kuasanya di bawah Fasal 103 Akta Perlindungan Pengguna untuk mengarahkan perkara-perkara yang pada asalnya tidak terdapat dalam lingkungan akta tetapi oleh kerana mengguna pakai fasal perkara-perkara ini boleh dirujuk atau dibawa kepada tribunal.

[Timbalan Yang di-Pertua (Dato' Haji Muhamad bin Abdullah) **mempengerusikan Jawatankuasa**]

Saya ingin tahu sama ada sebagai salah satu usaha untuk melindungi pengguna, kementerian akan mewujudkan *ombudsman based regulatory environment* yang bebas dan juga berhak menyalut pembekal perkhidmatan *utility* seperti bekalan air, elektrik, *sewerage system*, telekom, perkhidmatan kewangan, *banking* dan juga kerajaan tempatan.

Saya juga ingin tahu dari Menteri sama ada kementerian sedang ataupun ada membuat kawal selia ataupun memantau badan-badan alternatif untuk pengguna membuat tuntutan ganti rugi seperti insurans *mediation bureau* dan juga *banking mediation bureau*.

Saya juga ingin menyentuh tentang Butiran 020000 - Perdagangan Dalam Negeri. Sejajar dengan strategi Bajet 2004 untuk menggalakkan *domestic direct investment*. Saya ingin tahu apakah kementerian sudah menyiapkan kajian mengenai peluang untuk *reinvestment* dalam sektor *wholesale*, *retail* dan juga perkhidmatan. Apakah sebab keengganan perniagaan yang sedia ada untuk membuat *reinvestment*. Apakah tindakan yang sudah diambil oleh kementerian untuk menggalakkan orang tempatan menggunakan tabung perniagaan yang sedia ada dalam sektor *wholesale*, *retail* dan perkhidmatan.

Saya ingin juga menyentuh tentang penguatkuasaan terhadap VCD haram. Saya ingin tahu apakah kemajuan dan kejayaan yang sudah dicapai setakat ini, bagaimana kementerian menguruskan VCD-VCD haram yang dirampas. Saya dengar ada dakwaan di negeri Pulau Pinang, saya rasa Setiausaha Parlimen yang datang dari Pulau Pinang juga tahu ada dakwaan bahawa bahan-bahan yang dirampas pula diambil keluar oleh orang-orang yang ada hubungan dengan pegawai penguat kuasa untuk dijual semula di pasar-pasar malam dan juga di tapak penjaja di Lorong Kulit Pulau Pinang.

Saya ingin tahu adakah dakwaan ini benar dan berasas. Jika benar apakah tindakan yang akan diambil oleh kementerian untuk memastikan tidak wujud penyelewengan dan salah guna kuasa. Sekian.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, Yang Berhormat bagi Batu.

3.34 ptg.

Tuan Ng Lip Yong [Batu]: Terima kasih Tuan Pengerusi. Saya cuma hendak menyentuh dua perkara sahaja. Pertama di bawah B.25, Butiran 020200 - Pembangunan Perniagaan.

Tuan Pengerusi, saya bersetuju dengan Yang Berhormat bagi Batang Lular bahawa kita perlu menilai semula syarat-syarat atau *point system* yang diperlukan untuk seseorang menjadi pengarah di dalam satu LPC atau *Listed Public Company*. Baru-baru ini saya pun mendapat peluang menghadiri satu konferensi di mana dua hari konferensi, tetapi setengah hari digunakan oleh perasmian dan majoriti yang hadir dalam konferensi itu hadir untuk mendapat markah sahaja bukan untuk belajar. Sebab dalam kandungan konferensi itu pun pada saya, dalam dua jam pun kita boleh menyelesaikan.

Oleh sebab itu saya meminta kementerian menilai semula sistem ini. Perkara yang kedua berkenaan Maksud Bekalan 25 juga Butiran 040000 - Perbadanan Harta Intelek. Tuan Pengerusi, pada tahun 2003 sebanyak lebih dari RM9 juta telah diperuntukkan untuk tajuk ini tetapi untuk 2004 hanya RM10.00 yang diperuntukkan. Saya minta penjelasan dari Yang Berhormat Menteri, apakah sebabnya dan saya juga diberitahu bahawa proses permohonan ataupun proses kelulusan masih lewat dan biasanya *trade mark* pun mengambil masa tiga tahun untuk mendapatkan kelulusan.

Oleh sebab kita hendak ke arah k-ekonomi, saya rasa kita mesti mempercepatkan proses ini supaya kita boleh bersaing dengan negara-negara lain. Itu sahaja. Sekian terima kasih.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, saya beri Yang Berhormat bagi Kemaman dahulu.

3.37 ptg.

Tuan Abd. Rahman bin Yusof [Kemaman]: Terima kasih Tuan Pengerusi. Saya hendak berbicara mengenai Butiran 030000 – Konsumerisme. Tuan Pengerusi kita akan menghadapi Bulan Puasa semakin dekat, hari raya semakin dekat dan apa yang kita bimbang pada hari ini ialah beberapa barangan keperluan harian sudah semakin meningkat dan barang yang hari ini, yang kita lihat meningkat dengan ketara ialah bawang, bawang

merah, bawang besar dan sebagainya sampai empat hingga enam kali ganda daripada harga biasa.

Jadi, bawang ini merupakan barang keperluan untuk pengusaha-pengusaha restoran dan juga industri pemakanan. Jadi, apabila harga bawang ini naik maka barangan makanan dan restoran-restoran akan terpaksa menaikkan harga-harga mereka. Jadi, saya berharap kementerian dapat mengawal atau monitor pergerakan harga barangan ini, kerana ia akan melibatkan masyarakat ramai apatah lagi menjelang bulan puasa dan juga hari raya. Juga kita difahamkan harga kelapa sawit semakin meningkat dan sudah tentu harga minyak akan juga naik. Ini dari segi kebbaikannya memang kepada peneroka-peneroka ini adalah satu berita yang baik tetapi juga ia ada mempunyai kesan kepada pengguna-pengguna yang terpaksa membayar harga yang tinggi untuk menggunakan minyak.

Yang keduanya Tuan Pengerusi, saya hendak membicarakan mengenai barangan-barangan yang kalau kita pergi ke kedai-kedai runcit di luar bandar kerana kawasan saya merupakan kawasan luar bandar. Saya pergi banyak kedai runcit di luar bandar dan mendapati banyak barangan yang dalam stok mereka kebanyakan seperti susu, sos tomato, pati tomato dan sebagainya semua hampir *out of date* dan ada juga kebanyakan mereka menjual barangan yang *out of date*. Ini cukup membahayakan kepada masyarakat apabila mereka menggunakan barangan ini. Jadi saya hendak meminta supaya kerajaan mengenakan satu tindakan yang sewajarnya supaya barangan yang *out of date* ini tidak diletakkan di dalam rak-rak ataupun kaunter-kaunter untuk dijual, kerana sesetengah barangan ini kalau sekiranya *out of date* boleh meracun barangan tersebut.

Baru-baru ini saya pergi ke sebuah pasar dan cuba membeli ikan di pasar tersebut, saya lihat seorang pemborong ikan sedang memotong ikan yang mana saya bertanya kepadanya untuk membeli ikan tersebut. Dia memberitahu saya bahawa ikan ini bukan untuk tuan beli, kerana ikan ini akan dihantar kepada kantin-kantin sekolah kerana ikan-ikan ini merupakan ikan-ikan yang telah disimpan *frozen* lebih daripada 1 tahun yang akan dibekalkan kepada sekolah-sekolah. Saya terkejut kalaulah saya tidak dibenarkan membeli ikan tersebut bagaimana anak-anak saya yang tinggal di asrama dibekalkan dengan ikan-ikan ini.

Jadi saya harap kementerian dapat mengawal selia segala perbekalan makanan kepada anak-anak kita yang sedang menuntut di sekolah-sekolah terutamanya di sekolah-sekolah berasrama penuh kerana kebanyakan barangan-barangan yang di *supply* kan kepada mereka ini adalah merupakan barangan-barangan yang *consumer* biasa, sudah tidak boleh *consume*.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, Setiu.

Tuan Haji Che Ghani bin Che Ambak: Terima kasih Yang Berhormat bagi Kemaman. Adakah Yang Berhormat sedar terutamanya di kawasan sempadan - Terengganu, dari Kelantan mungkin sampai ke Kemaman, terdapatnya makanan umpamanya macam ikan kering yang memang kata orang menjadi begitu laris di pasar-pasar dan majlis-majlis kenduri, digunakan dengan banyaknya dan dianggap bahawa ikan kering ini cukup baik, cukup bermutu kerana datang daripada Thailand sedangkan ikan kering ini lalat pun tidak sanggup hinggap kerana dipercayai terdapat bahan kimia yang menyebabkan kalau lalat hinggap, lalat pun akan mati. Macam mana kita boleh makan dan bagaimana kementerian khususnya menyelia perkara seumpama ini? Adakah Yang Berhormat sedar?

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: Terima kasih. Saya juga ingin membawa perkara ini kepada perbincangan ini kerana banyak restoran di Malaysia sekarang ini merupakan restoran-restoran tom yam dan sebagainya yang berorientasikan makanan-makanan Siam tetapi apa yang kita difahamkan ialah banyak pengawetan makanan daripada Siam ini ada juga bahan-bahan yang bahaya, terutamanya yang telah diusahakan oleh pengusaha-pengusaha yang dipanggil industri *backyard* yang telah membekalkan bahan-bahan makanan dan bahan-bahan pengawetan untuk dijadikan sebagai bahan makanan kepada restoran-restoran di seluruh Malaysia.

Sebab itulah banyak makanan daripada Siam seperti jeruk, seperti ikan kering dan sebagainya, sama ada bahan yang digunakan dalam pengawetan makanan-makanan ini adalah diluluskan oleh Kerajaan Malaysia ataupun tidak, ataupun mereka dibenarkan tanpa ada pengawalan kepada makanan-makanan yang masuk daripada Thailand dan apatah lagi kebanyakan makanan-makanan ini dibawa secara seludup dan sebagainya.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: *[Bangun]*

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Larut berdiri.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Yang Berhormat, hendak tanya Yang Berhormat, sama ada benarkah bahan-bahan makanan Siam ini yang sampai ke Perak terutamanya, sebelah Utara, Negeri Sembilan, kebanyakannya semua orang Kelantan yang jual. Adakah Yang Berhormat tidak setuju dengan orang Kelantan yang berniaga barang-barang Siam ini - makanan Siam? Dia susah hendak cari makan sebab tidak ada pembangunan di Kelantan. Minta penjelasan.

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: Terima kasih Tuan Pengerusi. Sebenarnya saya tidak sangka orang Perak ini tidak kenal antara orang Siam dengan orang Kelantan. Orang Kelantan dia lain, orang Siam dia lain...

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Jawab, jawab terus sahajalah. Yang lain Yang Berhormat.

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: Sebenarnya kebanyakan....

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Jadi Yang Berhormat, jawab terus.

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: Di Terengganu dan di Kelantan, kebanyakan tukang-tukang masaknya adalah daripada Siam, bukannya daripada Kelantan ataupun dari Terengganu. Dan orang yang daripada Kelantan itu yang sudah belajar daripada tukang-tukang masak daripada Siam ini dan mereka pergi ke Perak dan sebab itulah makanan di Perak itu kurang sedap sedikit berbanding dengan di Kelantan, di Terengganu kerana di Kelantan itu kebanyakannya di masak oleh orang-orang Thailand itu sendiri.... *[Ketawa]*

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: *[Bangun]*

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Hendak beri jalan, Yang Berhormat.

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: ...*[Ketawa]* Ada banyak lagi perkara hendak cakap.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Dia tidak bagi dah Yang Berhormat.

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: Tuan Pengerusi,.....

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Dia tidak bagi Yang Berhormat!

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: Dah cukup, dah cukup.... *[Ketawa]*

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Larut, dia tidak bagi. Tidak bagi Yang Berhormat.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Saya tidak apa-apa kalau Yang Berhormat mengata orang Perak tapi Yang Berhormat boleh balik ke rumah ke? Orang rumah Yang Berhormat kan orang Perak, Jaga sedikit. Orang rumah Yang Berhormat orang Perak. Jaga sikit. Tolong rekodkan ini. Kalau balik, tidak balik apa orang kata tidak boleh balik rumah ke apa, bukan salah saya Yang Berhormat, kena ingat sedikit.

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: Terima kasih.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Tidak payah jawab, Yang Berhormat.

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: Okey, orang rumah saya sudah pandai masak makanan Terengganu. Dia sudah Terengganu *nice already*.... [Ketawa]

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Cukup itu, Yang Berhormat.

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: Tuan Pengerusi, saya juga ingin membangkitkan perkara mengenai beberapa industri yang melibatkan monopoli dalam negara kita seperti beras di mana pembekalan beras di Malaysia di monopoli oleh BERNAS. Dari segi ekonominya, monopoli ini adalah satu perusahaan yang tidak baik dan perlu ada persaingan supaya ini akan dapat memanfaatkan kepada pengguna supaya barangan hasil daripada persaingan ini akan dapat dinikmati oleh para pengguna.

Jadi adakah kerajaan akan memecahkan monopoli bekalan beras dalam negara ini supaya ada persaingan di antara BERNAS dan juga pengusaha-pengusaha lain. Ini adalah penting untuk industri beras dalam negara kita dan juga untuk kepentingan para pengguna. Dan kita lihat juga Petronas. Walaupun kerajaan akan membuka satu lagi syarikat petroleum untuk bersaing dengan Petronas tetapi adakah monopoli yang ada sekarang ini menguntungkan negara ataupun tidak? Adakah ia akan menguntungkan pengguna atau pun tidak?

Kerana kalaulah sekiranya seperti mana yang berlaku di negara-negara Barat dan sebagainya, apabila sesuatu monopoli dipecahkan, mungkin pada awalnya mereka akan menghadapi kenaikan harga di setengah-setengah tempat tetapi pada jangka panjangnya, ia akan menguntungkan kepada masyarakat kerana ia akan membuka kepada persaingan dan persaingan inilah yang perlu kita bukakan supaya rakyat dapat menikmati hasil daripada persaingan di dalam industri-industri ini. Selain daripada Petronas, kita juga ada kereta nasional Proton yang mana hasil daripada adanya kereta Proton ini, rakyat terpaksa membayar dengan harga yang tinggi.

Jadi kita perlu supaya pembukaan kepada pasaran-pasaran baru ataupun industri-industri yang boleh bersaing dengan kereta-kereta ini dapat dibukakan kerana dari segi ekonominya, dari segi jangka panjangnya, ia akan menguntungkan negara kita dan ia akan mengutuhkannya kepada pengusahanya sendiri kerana ini akan membuatkan mereka lebih produktif. Jadi terima kasih.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Yang Berhormat Hulu Terengganu. Selepas itu Menteri jawab.

3.47 ptg.

Tuan Haji Muhyidin bin Haji Abd. Rashid [Hulu Terengganu]: Terima kasih Tuan Pengerusi. Saya suka untuk turut sama membahaskan di bawah Kementerian Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna khususnya bagi Butiran 03000 - Konsumerisme. Di antara perkara yang saya rasa perlu saya bangkitkan di sini ialah tentang bagaimana kerajaan hendak mengawal dari segi harga ataupun caj yang dikenakan oleh klinik-klinik swasta bagi servis perubatan dan juga kos ubat-ubatan yang dikenakan di klinik-klinik swasta.

Ada beberapa perkara yang menimbulkan kemusykilan sebenarnya. Di antaranya, bagaimana harga atau caj dikenakan berbeza. Mungkin antara negeri dengan negeri, antara bandar dengan bandar tetapi yang lebih kita pelik, berlaku juga perbezaan antara masa - pagi harga lain, petang harga lain ataupun antara seorang pekerja dengan pekerja yang lain kerana apabila tidak ada satu garis panduan dari segi harga walaupun pihak Persatuan Perubatan telah mengenakan harga yang dinasihatkan tetapi tidak ada penguatkuasaan dari segi harga ini menyebabkan boleh berlakunya penipuan oleh *staff-staff* klinik swasta.

Satu kes yang pernah diberitahu kepada saya bagaimana seorang pesakit yang pernah datang ke klinik yang sama 1-2 minggu yang lepas dan bila sakit yang sama berulang beberapa minggu kemudian, dikenakan caj yang berbeza. Setelah dibuat pengaduan kepada doktor-doktor yang terlibat dan siasatan dibuat, barulah didapati bahawa telah berlaku penipuan oleh pekerja itu sendiri di mana pekerja tadi telah mengenakan caj yang berlebihan. Mungkin doktor meletakkan harga RM20 sekali berjumpa

tetapi *staff* tadi mengenakan caj tambahan RM 5, yang mana ini tidak diketahui oleh doktor yang empunya klinik.

Oleh sebab itu, saya mintak supaya pihak kementerian dapat mengkaji supaya diadakan satu peraturan dan penguatkuasaan agar perkara ini tidak berleluasa yang menyebabkan berlakunya penipuan ini yang merugikan bukan sahaja kepada pengguna tetapi juga kepada klinik-klinik yang berkaitan. Perkara kedua yang saya ingin sebut berkenaan ialah dengan persaingan yang berlaku di antara syarikat-syarikat pengedar minyak petrol di negara kita.

Satu ketika dahulu berlaku persaingan yang kita rasa cukup sengit di mana ada syarikat yang memberi hadiah air mineral, payung, sabun dan sebagainya sehingga terpaksa kementerian campur tangan tetapi sekarang ini kita dapati persaingan ini dalam bentuk *point* hadiah dan sama ada pihak kementerian sedar atau tidak, perkara ini mendedahkan kepada bentuk penipuan kepada pengguna.

Saya pernah diadakan oleh beberapa orang pengguna, bagaimana ada syarikat yang menjanjikan apabila ada cukup 4,000 *point* akan diberi satu pakej percutian dua hari satu malam di satu-satu tempat. Kemudian, pengguna ini mengumpul *point*, tidak pergi kepada syarikat yang lain, setia, walaupun pernah kereta mati tengah jalan tetapi kerana hendak cari *point* daripada syarikat yang berkenaan, sehingga hampir kepada *point* yang dijanjikan, tiba-tiba syarikat tersebut telah menukar ataupun mengenakan dengan memberitahu bahawa ada hadiah yang baru dengan tawaran yang baru di mana hanya yang ada 8,000 *point* ke atas atau 8,000 *point*, boleh dapat pakej percutian ini.

Jadi, kepada pengguna ini, ia adalah satu penipuan di mana mereka telah menyimpan begitu lama tetapi bila sampai hampir kepada *target* nya, perkara yang dijanjikan tidak dapat kerana telah keluar iklan yang baru yang memberitahu bahawa iklan yang sebelum daripada ini terbatal. Oleh sebab itu kita rasa perkara ini tidak sepatutnya berlaku kerana ia juga, pada saya, satu bentuk penipuan kepada para pengguna.

Satu perkara lagi yang saya hendak sentuh ialah berkenaan dengan ketegasan pihak kerajaan membanteras cetak rompak di kalangan pengeluar-pengeluar piring-piring hitam atau pengeluar-pengeluar CD dan VCD di mana kita dapati kita cuba untuk menghapuskan cetak rompak ini, khususnya pengedaran CD-CD lucah.

Apa yang kita rasa pelik dan mendukacitakan bagaimana kerajaan menyekat pengedaran CD-CD lucah ataupun perkara-perkara yang tidak diingini ini tetapi kita tidak ambil satu pendekatan bagaimana hendak mendidik artis-artis kita sendiri kerana apa yang kementerian buat ialah untuk membela nasib artis-artis dan membela nasib mereka yang terlibat dalam industri ini tetapi dalam masa yang sama, mereka ini merosakkan masyarakat dengan kelakuan-kelakuan yang tidak baik seperti terlibat dengan dadah, bersekedudukan, kaki botol dan bermacam-macam lagi perkara yang tidak diingini termasuk geng samseng dan sebagainya.

Jadi, kenapa pihak kementerian tidak mengenakan syarat ataupun mengharamkan CD-CD daripada pelakon-pelakon ataupun artis yang terlibat dengan perkara-perkara yang merosakkan masyarakat ini kerana mereka ini, pelakon dan artis ialah idola ataupun contoh kepada anak-anak muda sekarang ini yang mana apa sahaja fesyen yang dikeluarkan, apa sahaja gaya yang dilakukan oleh pelakon-pelakon atau artis-artis ini menjadi ikutan.

Dalam keadaan negara mengisytiharkan negara kita sebagai sebuah negara Islam, ada lebih baik kita masukkan unsur-unsur tadi dengan mengenakan syarat supaya mereka ini berkelakuan baik dan sebagainya sebelum kita membantu mereka menjaga industri mereka supaya terus berkembang dan tidak mati akibat daripada cetak rompak dan sebagainya.

Perkara yang seterusnya yang saya hendak sebut ialah berkenaan dengan harga barang terutama di musim-musim perayaan. Ini banyak kali kita sebut, setiap kali musim perayaan terutama Hari Raya, Tahun Baru Cina dan sebagainya tetapi yang paling ketara ialah setiap kali menyambut Hari Raya Puasa ataupun Hari Raya Aidilfitri di mana biasanya yang menjadi mangsa ialah kenaikan yang mendadak yang kita kira tidak sepatutnya berlaku kepada barang-barang mesti yang kadang kala kita terlupa bahawa ia termasuk

dalam kategori barang mesti iaitu pakaian raya untuk kanak-kanak kerana bagi orang dewasa, tidak ada pakaian raya, ia tidak menjadi satu masalah yang besar tetapi bagi kanak-kanak, kalau tidak ada baju baru, tidak ada baju Melayu baru, ia jadi masalah kepada keluarga.

Di sinilah biasanya pekedai-pekedai mengambil kesempatan sehingga pernah berlaku harga pakaian kanak-kanak ini sama dengan harga pakaian orang dewasa dan ini adalah satu manipulasi harga yang berlaku kepada umat Muslimin ketika menghadapi hari raya. Sebab itu kita minta daripada pihak kementerian supaya memberi perhatian yang lebih terutama kepada barang-barang yang masuk di bawah kategori barang mesti yang perlu dibeli setiap kali sampai musim perayaan.

Saya kira itu sahaja, terima kasih Tuan Pengerusi.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, saya jemput Yang Berhormat Menteri menjawab.

3.55 ptg.

Menteri Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna [Tan Sri Dato' Haji Muhyiddin bin Haji Mohd. Yassin]: Tuan Pengerusi, pertamanya saya ingin mengucapkan ribuan terima kasih kepada semua Ahli Yang Berhormat yang telah pun bangun untuk membahaskan peruntukan belanjawan bagi peringkat Jawatankuasa bagi Kementerian Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna.

Saya mengikuti semua perkara yang telah dikemukakan oleh Yang Berhormat dan ia adalah baik-baik belaka, walaupun saya tidak menjangka sejumlah ramai Ahli Yang Berhormat yang akan bangun. Jadi, ini minat yang amat menggalakkan bagi pihak saya sendiri.

Yang Berhormat bagi Jeli telah pun membangkitkan beberapa perkara, khususnya tentang perubahan pergantungan kita kepada pelaburan langsung dari luar negara ataupun FDI dalam pembangunan perdagangan domestik pada masa akan datang. Sebagaimana Yang Berhormat sedia maklum bahawa kalau pun selama ini kita telah memberikan tumpuan kepada usaha untuk menarik pelaburan asing tetapi ucapan Yang Amat Berhormat Perdana Menteri dalam membentangkan belanjawan baru-baru ini telah pun menekankan tentang anjakan baru yang kita harap akan menjadi penggerak utama dalam proses pembangunan ekonomi negara kita iaitu bagi menggalakkan pelaburan di dalam negara kita sendiri.

Perdana Menteri pun telah menyatakan dengan panjang lebar tentang insentif dan juga usaha-usaha yang akan dibuat untuk menarik minat pelabur dalam negara melabur semula dan juga membesarkan perniagaan kerana kita dapati bahawa dari segi jangka panjangnya adalah wajar bagi kita untuk meningkatkan usaha-usaha pelaburan dalam negara, memperkembangkan perniagaan yang diusahakan oleh orang kita sendiri dan dengan cara itu, dapat mengukuhkan ekonomi negara kita.

Maka, justeru itu memanglah benar bahawa kita tidak boleh bergantung kepada pelaburan asing, apalagi dalam situasi ekonomi dunia yang lebih global, banyak pesaing baru yang telah pun masuk untuk menarik pelaburan asing, terutamanya negara China dan justeru itu, eloklah kita mencari pendekatan baru dan antaranya ialah untuk menggalakkan proses pembangunan ekonomi dengan menjana kegiatan domestik.

Yang Berhormat juga telah pun menyentuh tentang fokus yang harus kita berikan dalam usaha kita untuk menggalakkan perdagangan di dalam negara kita iaitu untuk memberikan tumpuan kepada pembangunan dalam sektor SMI ataupun Perdagangan Kecil dan Sederhana.

Sebagaimana yang Yang Berhormat sedia maklum, ini juga telah pun menjadi satu daripada asas dalam dasar pembangunan negara kita iaitu untuk melihat lebih banyak penyertaan syarikat-syarikat kecil dan sederhana dan juga pengeluar-pengeluar kecil dan sederhana dalam proses membekalkan produk-produk dan juga perkhidmatan yang diperlukan.

Oleh sebab itu, banyak galakan yang telah pun disediakan untuk menarik minat dan penyertaan syarikat-syarikat kecil dan sederhana dalam proses pembangunan ekonomi negara kita. Antara lain yang kita berikan tekanan ialah dalam usaha untuk menggalakkan *research and development* ataupun penyelidikan dan pembangunan dalam usaha untuk menggantikan, sebagai contoh, peralatan-peralatan yang sedia kita bawa masuk dari luar negara dan juga meningkatkan penguasaan kita dalam bidang teknologi-teknologi moden.

Oleh sebab itu, kita jangka dalam tempoh yang akan datang, maka perdagangan kecil dan sederhana termasuklah pengeluaran produk-produk tempatan ini akan berkembang maju dan dapat membantu kita mempercepatkan lagi proses peningkatan ekonomi dan juga kemajuan di dalam negara kita.

Yang Berhormat bagi...

Tuan Abdul Rahman bin Yusof: [Bangun]

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, Yang Berhormat bagi Kemaman berdiri Yang Berhormat, hendak bagi jalan? Ya, sila.

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: Terima kasih, Tuan Pengerusi. Saya bersetujulah dengan pandangan yang diberikan oleh Yang Berhormat tetapi apa yang berlaku sebenarnya ialah seperti mana industri Proton, banyak vendor Proton pada satu ketika dahulu melabur untuk membuat barangan untuk dibekalkan kepada pembuatan Proton ini tetapi pada akhir-akhir ini apa yang berlaku ialah banyak Proton telah memberi peluang ataupun membuka ruang kepada barangan daripada Thailand yang lebih murah, yang menyebabkan vendor-vendor tempatan terpaksa gulung tikar. Inilah gala-gala sekiranya apa yang digalakkan itu benar tetapi kenapa apa yang berlaku sekarang ini ialah Proton telah membeli banyak barangan *parts* nya daripada Thailand, sedangkan pembuatan *parts* tersebut ada juga di Malaysia. Selain daripada Proton juga, Tenaga Nasional, Telekom dan sebagainya pun berlaku sedemikian. Minta pandangan Yang Berhormat.

Tan Sri Dato' Haji Muhyiddin bin Haji Mohd. Yassin: Terima kasih Yang Berhormat. Memang benar bahawa Proton terpaksa *out source* sebahagian daripada komponen-komponen yang diperlukan supaya kos bagi pengeluaran Proton mestilah kompetitif kerana ini adalah merupakan kereta nasional. Dalam peringkat yang kedua pula, walaupun begitu ini tidak bermakna bahawa pengeluar-pengeluar tempatan boleh mengambil kesempatan daripada dasar itu untuk membuat produk-produk yang mungkin kurang kompetitif walaupun mungkin kualitinya baik, dan dengan sebab itu meningkatkan harga bagi produk seperti Proton dan sebagainya.

Apa yang penting dan perlu dibuat ialah untuk membolehkan industri-industri tempatan seperti keluaran komponen tadi meningkatkan produktiviti mereka, meningkatkan kualiti mereka, dan di samping itu, meningkatkan daya saing mereka dari segi harga dan sebagainya. Jadi, ini saya fikir akan perlu dilakukan untuk memastikan, pertama, kita boleh melihat perkembangan industri pengeluaran komponen yang lebih sihat, yang bukan sahaja mampu diwujudkan untuk membekalkan produk mereka pada Proton sahaja tetapi juga untuk dapat menandingi komponen-komponen yang serupa yang dikeluarkan oleh syarikat-syarikat luar negara. Mahu tidak mahu walaupun ia industri kecil dan sederhana, kita mahu galakan tetapi hakikat dan kenyataan ini adalah perniagaan dan mereka harus kompetitif dari segi jangka panjang.

Cumanya saya hendak menjelaskan di sini bahawa dengan sebab pendekatan baru yang telah pun diumumkan oleh Perdana Menteri, akan berlaku banyak perubahan dari segi dasar dan pendekatan kita untuk menggalakkan industri-industri tempatan. Malahan sudah ada juga pertimbangan untuk menentukan supaya walaupun produk-produk tempatan itu dikatakan agak mahal sedikit, umpamanya dalam proses pengeluaran tawaran untuk perbekalan kepada sektor awam sebagai contoh, maka kemungkinan untuk menggalakkan industri tempatan dalam menjana kekuatan ekonomi domestik, maka pertimbangan juga harus diberikan kepada pembekal-pembekal yang mungkin mengeluarkan produk walaupun di atas kos yang agaknya lebih tinggi sedikit daripada produk-produk daripada luar negara. Ini satu anjakan atau *shift* yang agak besar dari segi dasar yang akan kerajaan ambil untuk mengatasi ataupun untuk meningkat kegiatan ekonomi domestik.

Ahli Yang Berhormat bagi Kota Melaka telah pun membangkitkan antara lain tentang soal kes pegawai kementerian saya menggari penjual CD dan VCD sebagaimana yang dilaporkan dalam akhbar-akhbar tempatan, memang benar saya pun menyaksikannya tetapi inilah sebenarnya kuasa yang Yang Berhormat telah berikan kepada pegawai saya, bila meluluskan pindaan kepada Akta Hak Cipta baru-baru ini. Dan memang saya sedar bahawa dengan kuasa baru tambahan kepada pegawai-pegawai ini, kemungkinan-kemungkinan kalau pegawai kita tidak diberikan latihan yang intensif sebagaimana yang ada kepada pihak polis ataupun pihak jabatan-jabatan penguat kuasa yang lain, akan berlaku apa yang disebut oleh setengah pihak, penyalahgunaan kuasa ataupun keghairahan untuk menggunakan kuasa berlebihan daripada yang sepatutnya.

Dalam kes ini saya hendak sebut, kerana mungkin banyak peniaga yang anggap kita tidak akan bertindak secara agak tegas, maka dalam kes yang sedemikian, pihak yang melakukan kesalahan telah pun mengambil satu tindakan yang agak kasar. Malahan hampir hendak mencederakan pegawai, kerana dia fikir biasanya yang mengambil tindakan ialah polis. Tak kan lah pegawai penguat kuasa kementerian saya ada kuasa sebegitu, mungkin dia tidak tahu. Jadi, oleh sebab itu, atas budi bicara pegawai kita kerana mereka sudah dilatih oleh pihak polis, bukan hari ini kita suruh dia keluar dan ambil tindakan begitu sahaja tetapi sudah dilatih oleh polis mengambil pertimbangan berasaskan keadaan dan situasi, sebagaimana Yang Berhormat sebut tadi.

Jadi, sebenarnya tidak menyalahi peruntukan di bawah Akta Hak Cipta kerana kes seperti itu dianggap kes jenayah, bukan sivil. *It is a criminal case*, dengan izin, Tuan Pengerusi, kerana Akta Hak Cipta adalah akta di mana hukumannya adalah hukuman yang dikaitkan dengan hukuman penjenayah. Jadi, dalam soal ini saya tidak fikir ia adalah satu tindakan yang berlebihan tetapi satu peringatanlah kepada lain-lain pihak yang menganggap bahawa kes VCD haram dan lucah dan CD cetak rompak itu agak ringan bagi mereka, untuk mengambil kira bahawa kalau mulai sekarang tindakan seperti itu boleh kita lakukan, maka eloklah berhenti daripada buat kerja-kerja yang tidak senonoh ini dan cari peluang-peluang perniagaan yang lain yang lebih halal dan dengan cara begitu tidak akan kita hadapkan dengan tindakan undang-undang yang tegas yang telah pun saya sebut tadi.

Ahli Yang Berhormat bagi Kota Melaka juga telah pun menyebut tentang keputusan TTPM yang dikatakan tidak adil ataupun mestilah adil terhadap agensi pekerja asing. Sebenarnya semua keputusan yang kita buat dianggap adil, kerana yang menduduki Pengerusi Tribunal itu bukan orang biasa. Dia adalah sebenarnya hakim di bawah Jabatan Peguam Negara, berkeelayakan...

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya.

Tuan Kerk Kim Hock: Saya rasa pegawai sudah salah dengar apa saya ucap. Maksud saya sila sebarkan *judgement* yang telah dibuat oleh Tribunal supaya semua agensi akan tahu dan dia tidak akan mengulang kesilapan dan juga rakyat tidak perlu lagi menjadi mangsa kepada kesilapan yang telah dibuat oleh agensi-agensi ini, dan kita tidak payah lagi melalui proses mengadu kepada Tribunal. Saya tidak kata keputusan tidak adil. Saya pun tidak tahu macam mana interpretasi yang telah dibuat terhadap ucapan saya. Itu silap!

Tan Sri Dato' Haji Muhyiddin bin Haji Mohd. Yassin: Mungkin Yang Berhormat punya bahasa orang tidak berapa faham tetapi apa yang disebut di sini bahawa sebenarnya keputusan yang telah dibuat oleh TTPM adalah keputusan yang betul, yang adil. Kalau masih berlaku lagi kes-kes yang dikaitkan seperti ini oleh pihak-pihak yang lain, mungkin kerana mereka tidak sedari ataupun tidak mengikuti ataupun memang tidak tahu tentang undang-undang. Jadi, sebab itu kita membuat satu kempen yang besar untuk menjelaskan bahawa peranan TTPM ini jangan dipandang remeh. Ia adalah seperti mahkamah. Bila mahkamah sudah buat keputusan, kita tidak boleh hendak cabar. Menteri pun di kementerian tidak boleh campur tangan keputusan Tribunal, kerana ada kes di mana pihak yang sudah tertuduh atau dihukum merayu kepada saya. Dalam undang-undang itu tidak boleh rayu kepada menteri kerana ini bukan kuasa menteri seperti juga di mahkamah. Jadi, sebab itu saya fikir walau apa pun keputusan yang telah dibuat seperti pampasan yang perlu dibayar, itu telah dibuat atas pertimbangan yang bagi kita bijaksana.

Kalau dia tidak puas hati, mungkin dia hendak bawa kepada pihak mahkamah biasa, itu adalah hak pengguna untuk berbuat demikian, kita tidak boleh hendak sekat tetapi kalau dia fikir keputusan itu adalah keputusan yang agak membebankan dia, itu tidak dapat dielakkan. Siapa pun tidak akan rasa senang hati kalau dia sudah dihukum dan kita harap itu akan jadi satu contoh ataupun pengadilan bagi pihak-pihak lain untuk tidak melakukan kesalahan-kesalahan yang sama. Memang saya setuju bahawa kita perlu sebar. Saya fikir peranan media cukup penting. Pendidikan pengguna paling utama dan ini perlu kita teruskan untuk masa-masa ke hadapan.

Yang Berhormat juga telah mempersoalkan tentang label urus niaga dalam Ringgit Malaysia yang dilekatkan dalam barangan di kedai-kedai. Sebenarnya ini bukan peruntukan undang-undang. Ia digunakan di peringkat awal semasa pindaan kepada Perintah Kawalan Harga iaitu Penandaan Harga oleh Penjual Runcit 1993...

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Dia berdiri Yang Berhormat. Ya.

Tan Sri Dato' Haji Muhyiddin bin Haji Mohd. Yassin: Saya belum habis lagi...

Tuan Kerk Kim Hock: ...[Bangun][Menyampuk][Bercakap tanpa pembesar suara]

Tan Sri Dato' Haji Muhyiddin bin Haji Mohd. Yassin: saya belum habis jawab lagi Yang Berhormat..

Tuan Kerk Kim Hock: Tidak. Ini bukan pertama kali saya ucap dalam Parlimen berkenaan tanda itu. Tadi pegawai tanya saya, saya sudah cakap. Tanda yang besar itu yang diwajibkan supaya semua kena pamer, bukan lekat atas barangan. Dahulu saya ucapkan tapi tak faham saya sudah katakan, saya tidak kata bahawa bahasa Malaysia saya baik tetapi saya tahu semua orang faham apa saya kata. Itu masalah tidak faham, sengaja hendak lari. Yang besar seperti ini, urus niaga dalam Ringgit Malaysia... [Menunjukkan sekeping contoh] Yang saya kata tidak payah kita paksakan semua kedai di Malaysia untuk mempamerkan, sedangkan cuma segelintir kedai yang mana pelanggannya adalah *foreign tourist* yang telah ditipu.

Jadi, ini tidak betul dari segi logik. Jangan kata yang saya kata letak atas barangan. Saya tidak pernah kata itu. Ini kali ketiga saya kata. Pegawai cari saya, saya jelas, masih jawab macam tak faham. Macam mana *you want me to explain to you...* [Ketawa]

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya cukup.

Tan Sri Dato' Haji Muhyiddin bin Haji Mohd. Yassin: Ya, mungkin Ahli Yang Berhormat fikir kita tidak berapa faham tetapi kenyataan yang kita terima di sini, yang saya belum habis jawab lagi, Tuan Pengerusi, belum habis jawab, jadi elok jangan kacau dahulu, dengar dahulu jawapan kita.

Ya, kita faham bahawa ada pihak yang masih menggunakan perkataan "*Urus Niaga Dalam Ringgit Malaysia*", saya sebutkan ini di peringkat awal-awal dahulu, waktu mana kita hendak kuatkuasakan Penandaan Harga (Penjual Runcit) tahun 1993, sepuluh tahun yang lepas, dan dia dibuat secara pentadbiran, bukan undang-undang, dan oleh sebab itu, sepatutnya tidak mengelirukan tetapi kemungkinan ada pihak yang tidak tahu bahawa ini bukan satu peraturan, ia masih guna lagi perkara itu.

Jadi, mungkin Yang Berhormat boleh jelaskan kepada mereka ini tidak perlu pakai perkataan begitu, kerana pertamanya, sejak Ringgit Malaysia sudah pun digunakan secara meluas, label ini tidak digunakan lagi. Kalau ada mungkin kerana mereka tidak tahu dan kita kena jelaskan, *there is no need*, dengan izin, untuk mereka meletakkan perkara seperti itu dan kita tidak menghalang kalau ada pihak yang hendak berbuat begitu, ya, ini bukan satu peraturan undang-undang, kalau hendak buat, boleh! Tidak hendak buat pun tidak mengapa.

Soal pokoknya harga kesemuanya disebutkan dalam Ringgit Malaysia, itu yang utama. Soal daripada luar itu tidak mengelirukan, apa bezanya Yang Berhormat pergi kedai bayar ringgit dengan ada label dengan tidak ada label, tidak ada masalah.

Jadi, saya tidak tahu kenapa bahasa dia berbeza dengan bahasa UMNO?...
[Ketawa] Sepatutnya tidak berlainan.

Tuan Kerk Kim Hock: *[Bangun]*

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Hah, ya, Kota Melaka.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Apa, sudah jelaslah.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Tak apalah, terus.

Tuan Kerk Kim Hock: Dahulu apabila peraturan dilaksanakan memang Menteri ada keluarkan arahan, kalau tak ikut, kena hukuman dan pada masa itu saya masih ingat, orang semua panik pergi beli, pergi buat, ada orang tak sempat beli yang baik punya, dia tulis dengan tangan atas satu *manila cardboard*. Dan ini memang satu penguatkuasaan dilakukan tetapi saya kata ini salah lagi dari segi logik, buatlah satu pengumuman rasmi supaya kedai-kedai ini tidak payah pameran dan kalau mereka itu tidak mengetahui plat itu sudah rosak dan sudah kabur, tidak payah buat yang baru tetapi kerajaan tidak rela mengakui bahawa ia sudah melakukan kesilapan, itu yang saya minta, mengakulah satu kesilapan telah dibuat dan buatlah satu pengumuman, itu sahaja, beres sahaja tetapi tidak boleh pun mengaku bahawa satu kesilapan telah dibuat...

Tan Sri Dato' Haji Muhyiddin bin Haji Mohd. Yassin: Tuan Pengerusi, ini bukan kesilapan.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya.

Tan Sri Dato' Haji Muhyiddin bin Haji Mohd. Yassin: Tidak ada kesilapan, as *long* as ia bukan peraturan, cuma pihak peniaga mungkin tidak berapa faham dan perlu kita beri fahaman dan mungkin soalan Ahli Yang Berhormat dibangkitkan di Parlimen, mereka baca bahawa Ahli Yang Berhormat bagi Kota Melaka sudah bangkitkan, sudah jelas Menteri jawab, tidak perlu dilabelkan asalkan dia jual dengan harga Ringgit Malaysia. Jadi, asalkan begitu sudah cukup, tidak jadi masalah berbangkit.

Saya hendak beritahu setakat ini pun tiada satu kes pun yang kita ambil terhadap mereka yang kata letak harga sebegitu ataupun tidak ada letak tanda sebegitu. Jadi bermakna ini semua nasihat yang kita berikan di peringkat awal dan lepas itu tidak ada kes; kalau ada kes, tolong Yang Berhormat beritahu kepada kita, setakat ini tidak ada kes...

Tuan Kerk Kim Hock: Kalau saya boleh tunjukkan, laporan-laporan akhbar yang lama, menunjukkan apakah yang telah dikatakan oleh Yang Berhormat dan juga oleh pegawai-pegawai dan bagaimana begitu ramai, seluruh negara pekedai-pekedai boleh takut dan membuat persiapan dan saya tidak pasti sama ada orang telah dikenakan hukuman, kalau saya boleh buktikan apakah yang akan dikatakan oleh Yang Berhormat?

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya.

Tan Sri Dato' Haji Muhyiddin bin Haji Mohd. Yassin: Saya minta Yang Berhormat buktikan tetapi sekarang pun Yang Berhormat tidak pasti. Saya kata dalam rekod kita tidak ada kes, jadi kalau tidak ada kes bermakna tidak adalah pihak yang terlibat. Jadi fakta kita harus diterima, kalau jawapan di Parlimen tidak diterima, saya tidak taulah.

Tuan Kerk Kim Hock: Cuba fahamlah perasaan orang ramai pada masa itu, jangan datang sini cuma hendak jaga imej kementerian sahaja. Mengapa hendak buat satu yang tidak ada logik, cuma dua, tiga kedai telah menipu pelancong, kita kenakan wajibkan semua kedai di seluruh Malaysia untuk pameran tanda itu, termasuk kedai-kedai kecil di mana, di Kuala Terengganu, di Melaka, kampung-kampung, adakah pelancong sampai ke sana? Ini jelas sekali satu kesilapan, mengaku sahaja, saya tidak akan buat lagi isu politik ini tetapi *why can't you people just admit your mistake?*

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Cukuplah, Yang Berhormat.

Tuan Kerk Kim Hock: Saya tidak akan jejaskan peluang Yang Berhormat jadi Timbalan Perdana Menteri, mengaku sahajalah, apa salahnya?... *[Tepuk]*

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Yang Berhormat! Benda yang tidak salah, usahlah.

Tan Sri Dato' Haji Muhyiddin bin Haji Mohd. Yassin: Jauh, Yang Berhormat, kita kalau tidak salah, tidak payah hendak mengaku salah. Tidak ada benda yang kita harus mengaku salah, pada hal perkara bukanlah besar sangat.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Cukuplah, Yang Berhormat.

Tan Sri Dato' Haji Muhyiddin bin Haji Mohd. Yassin: Saya tidak nampak kenapa Yang Berhormat harus hendak bertegang urat di dalam Parlimen, di dalam soal ini, dan mengaitkan soal-soal cerita lain, jadi kalau sudah salah itu mengaku salahlah. Kita tidak mengaku salah.

Yang Berhormat juga telah bertanya kenapa ramai orang Cina terlibat dalam penjualan CD/VCD. Saya fikir Yang Berhormat lebih mudah jawab itu kerana Yang Berhormat juga orang Cina, ini bukan soal rasialisme tetapi ada juga yang bukan Cina terlibat, ramainya mungkin fasal ini adalah satu peluang perniagaan dan mungkin tempat untuk mencari untung cepat dan lebih. Kerana mereka terdorong dengan soal tarikan untung yang besar maka mereka lakukan kesalahan-kesalahan.

Saya tidak pasti sama ada perlu ada kajian dibuat, mungkin DAP boleh ambil inisiatif untuk melihat kenapa orang Cina terlibat. Bagi saya ini bukan soal Cina ataupun bukan Cina, ini soal *greed*, soal hendakkan dapat untung cepat, hendak cari jalan pintas untuk jadi cepat kaya, tidak kira sama ada ini haram ataupun halal.

Jadi, ini satu perkara yang patut kita pandang serius juga, mungkin boleh diberi bimbingan, nasihat, cari jalan lainlah perniagaan yang lebih baik, lebih halal dari segi agama ataupun masyarakat dan kalau begitu kita buat, mungkin masalah cetak rompak ini dapat kita atasi.

Ahli Yang Berhormat bagi Tebrau telah pun menyentuh tentang kenaikan harga barang-barang pada hari-hari tertentu, terutamanya pada hari Ahad dan Sabtu di Johor Bahru kerana didapati ramai pengunjung dari Singapura yang telah pun membeli-belah di sana dan dikatakan barang-barang itu tidak perlu dikawal. Memang saya sedari dan faham sendiri bahawa di Johor Bahru terutamanya di kawasan-kawasan sempadan, antara seperti di utara Malaysia dan Thailand, di selatan Malaysia dengan Singapura; terdapat perbezaan antara harga tempatan dengan harga negara jiran.

Dan oleh sebab tarikan itu sebegitu besar, maka terdapat ramai orang Singapura seperti contoh, berbelanja di Johor Bahru. Ada dua pandangan, satu yang mahu menyekat supaya pihak Singapura tidak boleh berbelanja kerana dengan sebab itu harga mungkin dikatakan meningkat sedikit tetapi ada pihak peniaga kata ini adalah perniagaan dan kita harus benarkan.

Jadi, bagi saya soalnya ialah terserah kepada pihak pengguna dan justeru itu, langkah-langkah yang boleh dibuat ialah untuk memastikan bekalan di kawasan-kawasan sempadan seperti di Johor mencukupi, bukan sahaja untuk melayan kehendak pelancong, ataupun pembeli daripada Singapura tetapi utamanya untuk pembekal, pembeli-pembeli dalam negeri kita seperti di Johor Bahru. Kita hanya boleh kawal bagi sesetengah kategori barangan kawalan, yang lain tidak boleh kawal, ia akan tertakluk kepada soal tekanan, permintaan dan penawaran dan kalau sebegitu halnya maka kemungkinan bagi beberapa barangan tertentu terdapatlah persaingan dan kita harap harganya tidaklah begitu tinggi sekali.

Tuan Pengerusi, ini fenomena yang kita dapati berlaku di kawasan-kawasan sempadan seperti di utara dan juga di selatan...

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, Sri Gading berdiri, Yang Berhormat.

Beberapa Ahli Pembangkang: *[Bercakap tanpa pembesar suara]*

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, tidak mengapalah Yang Berhormat, dia hendak bercakap Yang Berhormat, tidak mengapa ya.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Tuan Pengerusi, terima kasih. Terima kasih Yang Berhormat Tan Sri. Ini sudah gaharu cendana pula, sudah tahu bertanya pula.

Seperti yang Tan Sri sendiri faham, ia jauh berbeza sempadan Utara dengan sempadan di Selatan, bersempadan dengan Thailand ia tidak begitu mahallah, ini Kemaman tahulah, dia suka Thailand. Di Johor ini macam Tan Sri tahu, oleh sebab Dolar Singapura ini, sebab itu saya dengan Yang Berhormat bagi Tebrau tadi kata, antara yang termahal di Asia Tenggara ini di Johor Bahru, kerana Singapura punya Dolar ini, ia lebih mahal daripada Kuala Lumpur.

Ikan kembung contohnya, Kuala Lumpur mungkin RM4, RM5, RM6 tetapi di Johor Bahru senang-senang RM8. Jadi, ini rayuan daripada orang Johor Bahru kita tidak dapat hendak tahan orang Singapura hendak datang dan kita mengalu-alukan orang Singapura datanglah berbelanja di Johor Bahru, silalah datang, bawalah duit Singapura sebanyak-banyak ke Johor Bahru dan orang Johor Bahru mengalu-alukannya. Cuma macam mana agaknya supaya orang tempatan tidak rasa terhimpit disebabkan ketamakan sesetengah peniaga menaikkan harga barang hendak disesuaikan dengan Dolar Singapura, ini masalahnya. Kalau belanja di Sri Gading, jauh lebih murahlah.

Jadi itu soalnya, Tan Sri, macam mana, ini bukan kita hendak menyalahkan kementerian. Saya tidak menyalahkan kementerian ya, saya tidak macam Kota Melaka, asyik hendak menyalahkan sahaja, itu Kota Melaka, DAP, macam PAS semua sekali, Kubang Kerian itu semua hendak menyalahkan, macam saya Sri Gading ini tidak menyalahkan, hendak membantu, macam mana? Terima kasih, Tan Sri.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Cukup, Yang Berhormat.

Tan Sri Dato' Haji Muhyiddin bin Haji Mohd. Yassin: Terima kasih kerana tidak menyalahkan saya. Tuan Pengerusi, memang pun saya tidak bersalah dalam soal ini tetapi bagaimana kalau secara tegasnya kita hendak menyatakan bahawa ini, situasi, keadaan pasaran di keadaan-keadaan tertentu.

Umumnya orang Johor dan saya pernah memimpin Johor, menghadapi masalah ini, sampailah ke hari ini. Saya fikir satu ketika dahulu pernah dibuat kajian oleh MAMPU dan perakuan-perakuan dibuat untuk meningkatkan keadaan pasaran dan bekalan di Johor untuk menekan sedikit harga supaya tidak melambung sebagaimana yang ada sekarang. Saya fikir, umum bekalan mencukupi tetapi dalam situasi tertentu bagi barangan-barangan tertentu terutama barang utama, umpamanya bekalan barang-barang makan di pasar kemungkinan masalah itu timbul.

Namun yang penting saya fikir dilihat dari segi jangka panjang, apa langkah yang boleh kita buat dalam soal ini supaya..., terutamanya bagi barangan-barangan yang kita kawal. Yang itu saya boleh jamin kepada Yang Berhormat bagi Sri Gading, tidak akan naik, barangan-barangan yang dikawal tetapi sebahagian barangan yang dikawal hanya sebahagian kecil sahaja, yang lain tidak mungkin boleh kita kawal, walaupun Yang Berhormat cadangkan, kalau boleh hendak semua barangan kita kawal. *It's impossible*, tidak pernah dilakukan oleh mana-mana kerajaan di dunia sekali pun. Malaysia agak istimewa, ada kawal barang-barang tertentu untuk memberi perlindungan kepada pengguna-pengguna tertentu.

Kalau kita hendak adakan peraturan sebegini, agak sukar dan tidak mungkin kita boleh lakukan. Jadi, dari segi jangka panjangnya mungkin boleh kita buat supaya lebih galakan, banyak produk seperti itu dibawa ke Johor, supaya dapat menampung pasaran Singapura yang besar, 3 juta dengan pendapatan kapitanya mungkin 10 kali ganda daripada orang Johor, dengan keperluan orang-orang tempatan.

Jadi, kalau itu boleh dibuat, umpamanya membina lebih banyak pasar raya, membuat satu kawasan jualan barang-barang secara borong dan dibawa bukan sahaja dari Johor tetapi tempat-tempat yang lain. Saya hendak sebutkan juga Tuan Pengerusi bahawa peningkatan kos di Johor Bahru bukan semestinya ialah kerana Singapura faktornya tetapi

adalah sebahagian daripada produk-produk jual itu bukan dibawa dari Johor, dibawa dari Cameron Highlands, dibawa dari tempat-tempat yang lain dan kos pengangkutan itu menyebabkan perbezaan harga.

Demikian juga ada kecenderungan daripada nelayan-nelayan tempatan di Johor Bahru, saya fikir di Sedeli yang berkata, lebih elok jual ke Singapura, jadi bila sudah ikan yang kelas tiga datang ke Johor, harga lebih mahal dari Kuala Lumpur. Ini fenomena-fenomena yang mungkin sukar untuk kita selesaikan dalam tempoh yang terdekat, tetapi dari segi jangka panjang, satu pendekatan boleh kita buat untuk mengatasi masalah ini dan beban yang ditanggung oleh orang Johor Bahru.

Yang Berhormat bagi Batu Gajah telah menyentuh tentang, apakah bentuk pendidikan yang perlu diberikan supaya orang ramai tahu tentang perniagaan jualan langsung dan cara perniagaan itu dijalankan. Apa hak mereka, dan memberitahu kepada mereka, untuk mengelakkan daripada ditipu oleh pihak-pihak tertentu yang mengaku bahawa mereka mempunyai lesen tetapi sebenarnya tidak memiliki lesen. Ataupun memiliki lesen tetapi menyalahgunakan lesen mereka, sebagaimana yang disebutkan oleh Yang Berhormat. Saya kurang pasti sama ada syarikat yang disebutkan tadi mempunyai lesen ataupun tidak. Kalau dia ada lesen, sudah pasti itu tidak dibenarkan oleh kerajaan, bermakna penyelewengan sudah berlaku.

Saya hendak maklumkan daripada sejumlah 700 buah syarikat yang telah dikeluarkan lesen, sebahagian daripadanya sudah pun kita batalkan lesennya. Ini adalah amalan-amalan yang bertentangan dengan kelulusan dan juga syarat-syarat pelesenan yang kita kenakan kepada mereka dan apa yang berlaku ialah penipuan terhadap pengguna-pengguna. Macam yang Yang Berhormat sebutkan tadi, hampir hendak ditipu oleh mereka dengan saranan bahawa kalau mendapat sekian tawaran, maka dia boleh pergi melancong. Lepas itu hendak dapatkan hak melancong mesti beli lagi. Ini bukan cara-cara perniagaan yang kerajaan sokong. Ini bentuk penipuan yang dibuat untuk menarik pelanggan.

Jadi, kalau ada kes-kes tertentu Yang Berhormat sebutkan tadi, so, tolong beritahu kepada kita dan kita boleh siasat dan tindakan boleh kita ambil terhadap mereka.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, Batu Gajah.

Puan Fong Po Kuan: Terima kasih, Yang Berhormat Menteri. Saya ingin bangkitkan satu perkara yang tertinggal tadi, berkenaan cara perniagaan di mana ada syarikat, dia tidak berdaftar, dia tidak ada papan tanda perniagaan, dia bergerak dari satu tempat ke tempat yang lain. Cara perniagaan ialah penjualan barangan dari luar negara, dari Taiwan, dari negara China dan sesiapa yang masuk untuk mendengar promosi barangannya, dia akan beri satu hadiah. Ada masa, setiap hari, tiga empat kali sesi.

Jadi, kita boleh nampak ramai orang kampung berpusu-pusu untuk masuk dengar di rumah kedai, tidak ada papan tanda langsung. Lepas itu siapa sudah masuk dengar, habis sesi itu dia dapat satu hadiah *maggie mee* kah, teko plastikkah, ini berjalan sudah lama. Jadi, barang yang dijual itu bukan murah, sangat mahal, ada batu yang kalau dimasak boleh menyembuhkan penyakit, tidur atas tilam, penyakit pun sembuh. Saya rasa kalau orang biasa sudah tahu cara pergerakan perniagaan sedemikian, mengapa saya tidak nampak ada tindakan yang diambil oleh pihak kementerian. Untuk perhatian Yang Berhormat Menteri, ya.

Tan Sri Dato' Haji Muhyiddin bin Haji Mohd. Yassin: Terima kasih Yang Berhormat bagi perhatian saya, tetapi Yang Berhormat tahu negara kita ini nampak kecil tetapi besar. Orang boleh buat urus niaga dalam bangunan, dalam hotel, pegawai saya 1000 orang Yang Berhormat, tolong minta supaya tambah lagi. Untuk hendak memantau setiap kegiatan perniagaan, kita ada lebih daripada 3 juta premis perniagaan sahaja yang perlu kita pantau, tetapi kes yang Yang Berhormat sebutkan tadi mungkin memang mereka tidak mempunyai lesen dan bertentangan dengan Akta Jualan Langsung, sesiapa yang berniaga dari rumah ke rumah seperti itu tadi dengan tidak memiliki lesen.

Sebab itu kita minta kerjasama daripada Yang Berhormat dan juga semua pihak masyarakat untuk memaklumkan dan kalau ada maklumat seperti itu boleh kita bertindak.

Mungkin Yang Berhormat kata kena tunggu dapat laporan. Memanglah benar begitu Tuan Pengerusi tetapi kalau kita dapat maklumat lebih awal, kita boleh bertindak dan mungkin jumlah yang dikatakan tertipu itu tidak sebanyak mana.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, Batu Gajah.

Puan Fong Po Kuan: Terima kasih Yang Berhormat Menteri. Soalan tambahan. Saya hendak tanya, saya rasa kadang-kadang agak aneh, mengapa mereka itu begitu berani secara terbuka menjalankan perniagaan, ada surat, ada tempat perniagaan, begitu berani sekali, tidak takut tindakan undang-undang atau penguatkuasaan dari kementerian. Apakah sebab ada orang kuat atau orang politik di sebalik perniagaan mereka... [Disampuk] atau elemen-elemen yang lain, rasuah

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Sudah, sudah.

Puan Fong Po Kuan: ...yang boleh 'kau tim' kalau ditangkap.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Tidak boleh syak, begitu Yang Berhormat.

Puan Fong Po Kuan: Jadi, saya hendak tanya sama ada kementerian pernah membuat pengkajian mengapa begitu berani sekali pihak-pihak ini bertindak atau menjalankan perniagaan secara terbuka.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, buat surat kepada Menteri. Berikan alamat, biar Menteri tengok.

Tan Sri Dato' Haji Muhyiddin bin Haji Mohd. Yassin: Ya, buruk sangka itu berdosa hukumnya. Yang Berhormat mungkin faham tetapi saya sebutkan tadi memang kita akui kita tidak mungkin dapat mengetahui segala selok-belok, langkah-langkah orang penjenayah. Kalau tidak perlu ada penjara, tidak perlu ada hukuman, semua orang dapat tangkap bila-bila masa sahaja Yang Berhormat.

Saya hendak jelaskan secara pragmatik kita ambil tindakan bila kita tahu. Tidak ada kes yang mana sebab ada laporan, kita kata, "Biarlah". Dan, buruk sangka Yang Berhormat tadi minta maaf kerana ada menyatakan *insinuation* bahawa ada pegawai-pegawai kita terlibat atau ada rasuah. Saya tidak fikir saya boleh bersetuju dengan apa yang Yang Berhormat sebutkan tadi...

Puan Fong Po Kuan: Terima kasih, Yang Berhormat Menteri. Saya tanya sahaja. Mengapakah mereka begitu berani, apakah ada elemen sedemikian wujud. Jangan begitu sensitif sekali.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, cukup, Yang Berhormat.

Puan Fong Po Kuan: Sebab masalahnya ialah orang biasa semua tahu, saya tahu kadang-kadang jabatan/kementerian tidak cukup pegawai, tetapi, saya hendak tanya kenapa begitu berani sekali. Apakah wujud elemen sedemikian? Itu sahaja.

Tan Sri Dato' Haji Muhyiddin bin Haji Mohd. Yassin: Ya lah, itu sangkaan Yang Berhormat tetapi orang buat perkara seperti itu, dia mesti 'berani', dalam erti kata bahawa dia boleh cari jalan untuk mengelak daripada diambil tindakan tetapi apabila sudah dikenakan tindakan, berani macam mana pun, dia akan terpaksa tunduk kepada undang-undang. Saya fikir yang penting sekarang bukan kita hendak bergaduh soal berani tidak berani, kalau ada maklumat dan Yang Berhormat tahu memang terdapat kes-kes di mana pihak-pihak masyarakat kita tertipu dengan perbuatan sebegitu dalam kes yang lepas-lepas kita bertindak, dalam kes saya ini pun kita tidak kecualikan. Kita akan ambil tindakan...

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: [Bangun]

Puan Chong Eng: [Bangun]

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, dua orang berdiri Yang Berhormat. Yang Berhormat bagi Larut dengan Bukit Mertajam. Bukit Mertajam, ya.

Puan Chong Eng: Terima kasih Tuan Pengerusi. Yang Berhormat Menteri, saya ingin dapat penjelasan, nampaknya begitu ramai pengguna tertipu dengan pelbagai cara perniagaan, jadi adakah apa-apa langkah yang diambil oleh kementerian supaya menyenangkan para pengguna untuk membuat aduan.

[Timbalan Yang di-Pertua (Datuk Lim Si Cheng) **mempengerusikan Jawatankuasa**]

Adakah mengadakan perkhidmatan *hotline*, di mana kalau saya ada keraguan terhadap sesuatu syarikat ataupun sesuatu peniaga saya boleh telefon dan bertanya dan saya boleh dapat maklumat. Adakah langkah-langkah ini diambil? Terima kasih.

Tan Sri Dato' Haji Muhyiddin bin Haji Mohd. Yassin: Memang ada langkah sebegini. Ada *hotline* kementerian yang kita sediakan dan boleh saya laporkan bahawa banyak juga kes di mana pihak pengguna tertipu membuat aduan kepada pejabat-pejabat kita di peringkat daerah dan negeri dan kita ambil tindakan berdasarkan aduan itu.

Jadi, sebenarnya *avenue* untuk membuat aduan itu sentiasa terbuka tetapi kemungkinan orang ramai tidak tahu. Ini soal mendidik pengguna ini, saya akui adalah satu program yang besar yang telah kita buat. tetapi kita teruskan kerana masih terdapat ramai daripada masyarakat kita yang tidak mengetahui perkara-perkara yang bagi kita agaknya enteng ataupun mudah tetapi bagi mereka agak susah...

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: [Bangun]

Tuan Haji Che Ghani bin Che Ambak: [Bangun]

Tan Sri Dato' Haji Muhyiddin bin Haji Mohd. Yassin: Jadi, saya faham tentang mentaliti sesetengah peringkat masyarakat dan kita mungkin terpaksa turun ke bawah, menjelaskan dan inilah program-program pendidikan mengenai TTPM, mengenai dengan program pengguna, undang-undang yang kita buat sepanjang masa dan saya boleh beritahu bahawa ini dibuat bukan sahaja di bandar tetapi termasuk di kawasan-kawasan luar bandar.

Timbalan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat bagi Larut dan Setiu bangun.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Terima kasih Yang Berhormat. Kalau boleh saya mencadangkan diadakan hadiah menarik kepada pemberi maklumat untuk menggalakkan lebih ramai orang tampil ke hadapan, tidak kiralah apa corak hadiah yang mungkin boleh menggalakkan mereka memberi maklumat-maklumat tertentu. Dengan ini mungkin saya rasa lebih banyak lagi kita boleh dapat maklumat-maklumat penting bagi membanteras mereka yang melakukan kesalahan tersebut tetapi bagi mereka yang memberikan maklumat-maklumat yang berbentuk fitnah, palsu seperti DAP ini, saya ingat perlu diambil tindakan Yang Berhormat. Terima kasih.

Tan Sri Dato' Haji Muhyiddin bin Haji Mohd. Yassin: Terima kasih Yang Berhormat. Sebenarnya ada lah skim berbentuk imbuhan kepada mereka yang memberikan maklumat tetapi tidak dalam kes-kes seperti yang disebutkan oleh Yang Berhormat tadi tetapi kes-kes seperti pelanggaran Akta Hakcipta, soal Akta Cakera Optik di mana tabung telah disediakan untuk tujuan itu sahaja.

Kalau ada cadangan itu, kita boleh ambil kiralah kemungkinan pada masa-masa akan datang, kalau dianggap perkara seperti itu boleh dapat membantu mengurangkan kes yang disebutkan tadi...

Tuan Haji Che Ghani bin Che Ambak: Terima kasih Tuan Pengerusi dan terima kasih kepada Yang Berhormat Menteri. Saya ingin mendapat pandangan ataupun penjelasan dari Yang Berhormat menteri berhubung dengan hak pengguna termasuklah pengguna Islam dalam menentukan halal haram. Adakah terdapat satu penyelarasan di antara JAKIM dengan kementerian Yang Berhormat, khususnya dalam penandaan Logo Halal.

Sebab saya melihat akhir-akhir ini, tanda ini begitu mudah dipergunakan termasuk kadang-kadang makanan yang kita kurang pasti dan saya melihat di restoran-restoran

khususnya restoran-restoran yang di *operate* oleh rakan-rakan kita daripada kaum Tionghoa umpamanya, diletakkan tanda Logo Halal begitu dan oleh kerana teman-teman daripada kaum Tionghoa kita tanya pihak restoran, dia kata, dia hanya jual ayam sahaja. Ayam daripada mana? Itu dia tidak pasti.

Jadi, bagi setengah rakan-rakan kita ini, mereka menganggapkan bahawa halal itu kerana tidak jual umpamanya khinzir atau babi, tetapi mereka hanya menjual ayam dan ayam itu mungkin ayam yang tidak disembelih dan sebagainya.

Jadi satunya, saya hendak mendapatkan penjelasan bagaimanakah tanda-tanda logo itu diluluskan oleh pihak kementerian Yang Berhormat bersama-sama dengan JAKIM? Yang keduanya, penandaan itu adakah diselaraskan termasuk barang-barang yang diimport dari luar yang kita lihat kadang-kadang terdapat tanda Logo Halal ini? Terima kasih.

Tan Sri Dato' Haji Muhyiddin bin Haji Mohd. Yassin: Tuan Pengerusi, peraturan berkenaan ini terletak di bawah Akta Perihal Dagangan yakni di mana kalau mengikut peruntukan undang-undang sekarang ini, sesiapa sahaja boleh menggunakan label 'halal' seperti yang disebutkan tadi, di restoran dan sebagainya. Beban - kalau timbul kes bahawa penyalahgunaan ialah terhadap pihak yang menggunakan tadi iaitu kalau ada kes dilaporkan oleh pengguna bahawa sembelihan ayam di restoran itu tidak dibuat mengikut cara Islam, dia boleh melaporkan kepada JAKIM dan kita di bawah undang-undang yang ada, ambil tindakan terhadap mereka.

Ini yang sudah ada sekarang tetapi cadangan yang kita hendak kemukakan dalam peraturan yang akan datang ialah supaya penggunaan perkataan halal oleh sesuatu pihak tidak boleh dibuat secara sewenang-wenang. Mesti ada satu badan sahaja yang menentukan sama ada boleh atau tidak boleh dengan dikeluarkan *certificate* untuk kelulusan kegunaan tadi sama ada untuk di restoran, untuk produk dan sebagainya.

Kita telah pun mengambil langkah di bawah jawatankuasa yang diselaraskan oleh MITI supaya peraturan ini mungkin akan dipinda di bawah Akta Perihal Dagangan umpamanya, hanya membenarkan satu badan yang bertauliah oleh kerajaan mengeluarkan sijil dan itu kita telah cadangkan supaya JAKIM dengan semua kerajaan negeri bersetuju untuk menubuhkan satu badan di mana sijil dikeluarkan oleh badan ini dan penggunaan logo juga diselaraskan oleh satu badan sahaja.

Dia masih dalam peringkat perbincangan dan saya yakin dalam tempoh yang tidak berapa lama lagi, mungkin satu organisasi khusus boleh dibentuk di bawah JAKIM dengan kerjasama kerajaan-kerajaan negeri untuk menyelaras perkara seperti itu. Bermakna, kalau di masa akan datang ada pihak menggunakan label halal dengan tidak ada kelulusan, itu sudah satu kesalahan. Sama ada dia halal ataupun tidak halal tetapi dia perlu mendapatkan kelulusan daripada pihak JAKIM ataupun pihak yang diluluskan oleh kerajaan.

Tuan Pengerusi, Yang Berhormat bagi Sri Aman telah menyentuh tentang soal kawalan harga musim Perayaan Gawai dan Krismas di Sarawak. Yang disebutkan tadi, dia kata, kemungkinan macam ada pilih kasih. Sebenarnya tidak ada pilih kasih Yang Berhormat. Langkah-langkah untuk mengawal harga itu sebenarnya terutama bagi barang-barang kawalan dibuat sepanjang masa. Cuma waktu-waktu tertentu seperti musim perayaan yang agak besar seperti Hari Raya Aidil Fitri, Hari Raya Cina dan sebagainya, kawalan tertentu dibuat dan tambahan senarai itu dibuat untuk membolehkan harga barang-barang tertentu itu dikawal.

Mungkin ada juga wajar saya kaji cadangan Yang Berhormat sama ada kerana di Sarawak ataupun di Sabah ini ada sambutan yang dianggap kebangsaan juga dengan sejumlah masyarakat Dayak ataupun yang lain-lain itu merayakannya. Maka dengan sebab itu, barangan yang agaknya tidak dikawal waktu musim itu meningkat harganya. Saya mengucapkan terima kasih atas perkara itu. Kita akan kaji kalau ada keperluan untukewartakan Perayaan Gawai itu kerana jumlah pengguna agak ramai sewaktu musim perayaan di mana barangan terkawal perlu ditetapkan harga, ini kita akan kaji.

Walaupun begitu, kita akan terus membuat pemantauan. Saya sedar seperti di Sarawak dan Sabah Tuan Pengerusi, negerinya besar, lebih besar daripada Semenanjung

sebenarnya dan kita tidak boleh menganggap satu proses yang agak mudah untuk kita menguatkuasakan peraturan.

Sebab itu ada Yang Berhormat yang telah menyebutkan pihak-pihak pedalaman tidak dibuat pemantauan. Walaupun kita buat mungkin tidak sekerap yang dikehendaki oleh penduduk-penduduk dan ini mungkin diambil kesempatan oleh peniaga-peniaga tetapi walaupun begitu saya bersetuju supaya kita mengkaji cadangan tadi dan mungkin menempatkan lebih banyak pegawai-pegawai penguat kuasa kita untuk membantu penguatkuasaan di Sabah dan Sarawak. Jadi ini kita akan memberikan perhatian.

Yang Berhormat bagi Seputeh telah pun menyebutkan kualiti air yang tidak memuaskan dan menyatakan bahawa mungkin saya ada tujuan-tujuan politik untuk menghalang pihak-pihak tertentu untuk membuat aduan tentang kualiti air di Kelantan. Tidak apa-apa *political motive* walaupun Nik Aziz adalah PAS, saya UMNO, tidak ada *political motive*. Cuma bila Menteri Besar Kelantan kata, sekat dan jangan benarkan pengguna untuk membuat laporan, bagi saya itu adalah sesuatu yang tidak selari dengan semangat undang-undang. Dan sebagai Menteri yang bertanggungjawab, saya beri pandangan, jangan sekat bukan kata untuk kes di Kelantan atau di mana-mana sahaja, kerana peruntukan ada di bawah undang-undang.

Kalau pengguna merasa mereka ini tertipu ataupun tidak diberikan layanan yang saksama dan adil kerana tidak dibekalkan dengan produk dan perkhidmatan yang perlu dibekalkan oleh pembekal-pembekal utama mengikut undang-undang yang sedia ada, maka pengguna di mana sahaja berhak sama di Kelantan ataupun di Wilayah Persekutuan ataupun di mana sahaja, dia boleh bertindak. Dan sudah pun ada kes seperti di Sabah dan Sarawak, di mana pihak yang tidak berpuas hati terhadap pembekalan elektrik membuat aduan dan kes ini didengarkan oleh pihak Tribunal.

Jadi, yang saya sebutkan tadi ialah untuk menentukan supaya ada satu tindakan yang adil, tidak kiralah dia di mana, siapakah yang hendak membuat aduan tetapi di bawah undang-undang, dia berhak untuk didengari oleh Tribunal dan kita tidak harus sekat. Itu maksud saya supaya janganlah kita sekat. Bukan kerana kes di Kelantan. Okeylah you ambil di Kelantan. Kalau di Johor, tak payahlah kerana Barisan Nasional kuat di Johor, tidak sebegitu.

Saya hendak menunjukkan bahawa kita bersikap adil dan undang-undang tidak mengira siapa, fahaman politik dan sebagainya. Jadi, atas dasar itu, kalaulah pengguna di Wilayah Persekutuan..., saya bersetuju. Kita sudah buat ujian-ujian yang agak sendiri, yang kita dapati, saya juga penduduk dan pengguna di kawasan Wilayah Persekutuan, tidak berapa puas hati tentang kualiti air yang dibekalkan oleh sesetengah pembekalan utiliti air di Wilayah Persekutuan. Kita buat ujian dan kita dapati memang benar kandungan setengah-setengah bahan yang tidak perlu ada dalam air itu agak lebih tinggi daripada paras yang sepatutnya ada. Agak menggemparkan.

Sebab itu kita sudah memaklumkan kepada dua kementerian, satu Kementerian Kesihatan untuk menentukan bahawa piawaian air itu bukan hanya setakat dipatuhi tetapi kalau boleh hendaklah lebih tinggi kerana Malaysia tidak boleh dibandingkan dengan standard di Afrika ataupun di mana-mana tempat, kita lebih maju dan kualiti air kita lebih tinggi, seperti yang berlaku di Eropah ataupun di Jepun. Maka itu nasihat kita supaya pihak kementerian ini membuat pemantauan untuk menentukan supaya pihak *utility company* yang mendapat hak untuk memproses air mesti patuh kepada peraturan-peraturan dari segi kualiti air.

Demikian juga pihak Jabatan Kerja Raya supaya mereka juga boleh menasihatkan kepada syarikat yang berkenaan untuk mengambil langkah-langkah yang sedemikian tetapi kalau ada pihak yang tidak berpuas hati juga, siapalah bagi kita dan Yang Berhormat untuk menyekat dan kata, "... tahan, jangan buat aduan, jangan buat kompelin, jangan bawa ke mahkamah". Itu hak rakyat, kita mengamalkan sistem demokrasi – kalau mereka rasa mereka perlu bersuara dan mendapat keadilan, mereka harus berbuat demikian dan kita tidak boleh halang mereka.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat bagi Seputeh bangun.

Puan Teresa Kok Suh Sim: Terima kasih Yang Berhormat Menteri. Saya hanya hendak tunjuk, tengoklah air ini.. *[Menunjukkan dua botol contoh air]* Ini daripada paip air di kawasan saya. Tengok- tengok ini!...

Beberapa Ahli: *[Tepuk]*

Puan Fong Po Kuan: Tengok-tengok ini Menteri!!

Puan Teresa Kok Suh Sim: Yang ini macam *100Plus..* *[Disampuk]* Ini pula macam air...

Seorang Ahli: Air tuak! Air sirap!...

Puan Teresa Kok Suh Sim: Air tuak. Jadi, inilah keadaan air yang kita minum dari paip air kita. Jadi, Yang Berhormat Menteri ...

Datuk Haji Mohamed bin Haji Aziz: Tuan Pengerusi, air ini belum tentu betul punya....

Beberapa Ahli: *[Bersorak]* *[Menyampuk]*

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat..,

Puan Teresa Kok Suh Sim: Jadi, Yang Berhormat Menteri ...

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Tidak mengapalah, nanti Yang Berhormat boleh cuba...

Puan Teresa Kok Suh Sim: ...*[Ketawa]* Jadi, Yang Berhormat Menteri, adakah Yang Berhormat ingin mencadangkan supaya saya sebagai wakil rakyat membentangkan hak ini kepada Tribunal Pengguna? Dan juga, wah!! Di sini ada satu laporan...

Seorang Ahli: Wah!! ...*[Ketawa]*

Puan Teresa Kok Suh Sim:“99 peratus air di Kuala Lumpur tidak boleh diminum, tidak sesuai untuk diminum”.... *[Menunjukkan keratan akhbar berbahasa Cina]* Jadi, saya akan mengambil cadangan daripada Yang Berhormat Menteri untuk mengadu kepada Tribunal Pengaduan Pengguna...

Datuk Haji Mohamed bin Haji Aziz: Saya ingat ini air Kelantan lah....*[Bercakap tanpa pembesar suara]*

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Cukuplah Yang Berhormat.

Puan Teresa Kok Suh Sim: Ini air di kawasan saya punyalah. Kawasan saya.... *[Sorak]* *[Tepuk]* Ini Ibu Kota Malaysia, tengok airnya macam ini!!... *[Disampuk]* Ya, macam mana boleh jadi model negara di dunia bila orang luar tengok, inilah air yang kita minum!!

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, hendak bercakap dengan Yang Berhormat bagi Sri Gading atau hendak minta penjelasan daripada Yang Berhormat Menteri?... *[Ketawa]*

Puan Teresa Kok Suh Sim:*[Beralih semula memandang ke hadapan]* Ya, ya, ya, Yang Berhormat Menteri. Okay. Jadi, Yang Berhormat Menteri pun setuju bahawa kualiti air di negara kita ini memang teruk. Selain daripada memberi seruan kepada Kementerian Kerja Raya, apakah lagi yang boleh dibuat? Kenapakah kementerian tidak mengambil tindakan yang lebih drastik dan lebih progresif seperti membawa Kementerian Kerja Raya ke mahkamah? Saya rasa ini adalah satu tindakan yang lebih positif, yang boleh mendesak kementerian yang berkenaan untuk memperbetulkan keadaan kualiti air kita. Minta pandangan daripada Yang Berhormat.... *[Disampuk]*

Tan Sri Dato' Haji Muhyiddin bin Haji Mohd. Yassin: Saya tidak katakan Tuan Pengerusi, bahawa keadaan bekalan air di Malaysia adalah teruk. Istilah ini pun tidak saya gunakan dalam ucapan saya tadi....“Tidak berapa baik”. Di setengah-setengah tempat tetapi yang paling teruk sekali yang saya katakan ialah di Kelantan. Itu fakta, tidak boleh dinafikan dan di Kelantan saya hendak sebut, walaupun saya katakan sesiapa pun boleh bawa kes ini kepada Tribunal, akhirnya Yang Berhormat, tidak ada pengguna pun hendak

bawa. Jadi, tidak jadi keslah. Itu maksud saya yang saya hendak terangkan tadi...
[Disampuk]

Tuan Husam bin Haji Musa: Tuan Pengerusi, saya baca surat khabar hampir setiap hari tetapi saya tidak pernah nampak kenyataan Menteri Besar Kelantan sekat mana-mana pengguna yang hendak membuat aduan. Bahkan Pengurusan Air Kelantan telah pun membuat satu kenyataan akhbar bahawa mana-mana pengguna yang merasa bekalan air telah menjejaskan kehidupan mereka, mereka boleh membuat aduan dan mereka akan diberikan pampasan. Itu ada dalam kenyataan akhbar.

Dan air di Kelantan jadi macam itu kerana pada tahun 1991, Kerajaan Kelantan meminta pinjaman sebanyak RM80 juta daripada Kerajaan Persekutuan untuk memperbaiki bekalan air Kelantan iaitu Kelantan Utara atau BAKU. Perjanjian sudah ditandatangani tetapi menteri pada waktu itu, Datuk Anuar Musa telah menyekat *loan* tersebut. Baru pada tahun lepas Yang Amat Berhormat Perdana Menteri bersetuju memberi balik pinjaman sebanyak RM600 juta. Sekarang projek sedang berjalan dan kita membina tangki-tangki dan insya-Allah bekalan air kita ...

Tuan Pengerusi: Yang Berhormat, Yang Berhormat, Yang Berhormat hendak ...

Tuan Husam bin Haji Musa: Meminta penjelasan daripada Yang Berhormat Menteri.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat hendak beri penerangan atau minta penjelasan?... [Ketawa]

Tuan Husam bin Haji Musa: Hendak minta penjelasan daripada Yang Berhormat Menteri kerana menteri jarang hadir dalam Parlimen ini. Dia tidak dengar macam mana Yang Berhormat bagi Serdang bercakap, bukan kualiti air rendah... [Disampuk] Air tidak ada... [Ketawa] Air sembahyang tidak boleh ambil, mandi hadas tidak boleh. Di Serdang air tidak ada langsung, di Cheras dan di Selangor, dalam minggu lepas, saya terbaca satu rencana dalam akhbar *the New Straits Times*, oleh sebab kita telah membangunkan kawasan tadahan menjadi kawasan perumahan

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat ..

Tuan Husam bin Haji Musa: air di Selangor, saya hendak mendapat penjelasan, adakah

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Ada air atau tiada air, tanggungjawab kementerian mana?

Tuan Husam bin Haji Musa: Ya. Soalan saya sekarang ini, adakah tidak laporan dibuat oleh pengguna-pengguna di Selangor, di Cheras, di Serdang, di Wilayah Persekutuan sendiri, adakah tidak diterima aduan daripada pengguna-pengguna dan apakah tindakan yang telah diambil? Saya rasa Kementerian Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna harus bersikap adil apabila bekalan airnya sangat teruk di Wilayah Persekutuan, janganlah tuju kepada Kelantan pula. Selesaikan masalah di sini dahulu, ini ibu kota kita. Kalau kita duduk di hotel, di Shah Alam, teruk bekalan airnya...

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Cukuplah Yang Berhormat. Ini pun sudah berapa minit. Cukuplah. [Ketawa]

Tuan Husam bin Haji Musa: Jadi jangan mempolitikkan isu ini... [Disampuk]

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Baiklah, cukuplah.

Tuan Husam bin Haji Musa: ...[Disampuk] Yang Berhormat Sri Gading tidak kiralah, dia hendak jadi menteri.....

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Baiklah, baiklah, cukup.

Tuan Husam bin Haji Musa: Bila Yang Berhormat bagi Pagoh menjadi Timbalan Perdana Menteri, dia hendak jadi menteri, tidak kira Yang Berhormat Sri Gading... [Ketawa]

Tan Sri Dato' Haji Muhyiddin bin Haji Mohd. Yassin: Sudah melalut jauh sedikit, Tuan Pengerusi tetapi mungkin Yang Berhormat pun jarang membaca surat khabar ataupun tersilap ataupun tidak terbaca kenyataan Yang Amat Berhormat Dato' Nik Aziz. Memang dia kata, "Sekat, jangan buat laporan, jangan ambil tindakan". Itu kenyataan tetapi Yang Berhormat pun mengaku bahawa selepas itu pihak jabatan yang berkenaan telah menyatakan, "*Don't worry, kita akan baik*". Jadi, ada juga kesannya dari segi tindakan itu ataupun kenyataan itu tetapi hendak dikatakan kenyataan itu tidak disebut adalah tidak benar. Saya tidak pernah berbohong di Parlimen kerana kenyataan itu dibuat oleh Yang Amat Berhormat Dato' Nik Aziz sendiri dalam surat khabar dan ternyata semua orang baca pun.

Memang saya tidak mempolitikkan soal air, Tuan Pengerusi. Ini soal kesihatan, soal rakyat kita, sama ada di Kelantan ataupun di sini atau di mana-mana sahaja. Sebab itu saya kata, sebelum pihak pembangkang mengambil kenyataan sebegini, kita sendiri membuat kajian dan kita beri nasihat supaya langkah diambil untuk memperbaiki kualiti air, bukanlah ke tahap yang agak begitu buruk sekali tetapi diperbaiki lagi perkhidmatan bekalan air dan sebagainya. Itu yang telah pun kita ambil tetapi lebih daripada itu, itu bukan bidang kuasa kementerian saya. Ada pihak-pihak yang bertanggungjawab di bawah undang-undang untuk mengawal selia utiliti air, atau elektrik, telefon dan sebagainya. Maka pihak itu juga harus bersama-sama mengambil langkah. Kita hanyalah badan yang boleh menasihati dan kalau pun ambil tindakan undang-undang haruslah mengikut peruntukan seperti di bawah Akta Tribunal Pengaduan Pengguna di mana kita boleh bertindak..

Tuan Pengerusi, tentang soal yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat bagi Seputeh mengenai peruntukan kepada Persatuan Pengguna, kita sebenarnya sudah membuat keputusan supaya untuk memastikan pengagihan yang adil, maka peruntukan ini kita salurkan kepada Majlis Pengguna negeri dan daerah kerana pada waktu dahulu bila kita salurkan kepada Persatuan Pengguna, Majlis Pengguna negeri dan daerah tidak mengetahuinya. Maka kadang-kadang tindakan dibuat secara bersendirian dan ini bagi kita adalah tidak berapa baik.

Apa yang kita sudah putuskan sekarang, bukan kita menghentikan bantuan kepada mereka dari segi geran tetapi kalau Persatuan Pengguna mempunyai rancangan seperti mengadakan program, mengadakan seminar, maka mereka boleh berhubung dengan Majlis Pengguna untuk mendapatkan peruntukan itu. Di dalam setiap Majlis Pengguna, wakil daripada Persatuan Pengguna juga hadir bersama-sama. Jadi sebab itu kalau ada perancangan mereka buat begitu lebih awal, maka peruntukan itu boleh disalurkan. Tadi Yang Berhormat sebut dua tiga buah negeri, yang lain-lain mereka bekerja rapat dengan Majlis Pengguna di peringkat negeri dan daerah dan peruntukan itu disalurkan.

Jadi ini pendekatan yang kita gunakan dan kita telah menganjurkan banyak aktiviti secara bersama-sama dengan persatuan pengguna. Kita bantu juga umpamanya MTUC Bahagian Pengguna dan banyak badan lain untuk mengadakan pelbagai program usaha sama yang kita fikir boleh memberikan mereka pengetahuan tentang peranan persatuan pengguna dan sebagainya.

Puan Teresa Kok Suh Sim: Terima kasih Yang Berhormat Menteri. Saya hanya ingin tanya satu soalan, kenapa dahulu kementerian memberi peruntukan secara *direct* kepada persatuan pengguna, tetapi sekarang hanya kepada Majlis Pengguna di peringkat negeri sahaja. Adakah ini satu cara secara tidak langsung untuk menyekat aktiviti persatuan pengguna yang kadangkala mungkin agak kritikal terhadap dasar kerajaan. Saya rasa dasar kementerian sekarang ini telah pun menyebabkan segolongan persatuan pengguna tidak boleh berfungsi kerana dahulu mereka mempunyai peruntukan tetap daripada kerajaan, jadi mereka boleh membayar staf mereka, membayar perbelanjaan pejabatnya tetapi sekarang, semua ini kerana tidak ada wang daripada kerajaan, aktiviti mereka pun terbantut dan juga peruntukan yang dikatakan untuk seminar atau aktiviti persatuan pengguna itu memang kurang jika dibandingkan dengan dahulu.

Saya rasa adalah lebih wajar kalau kementerian ini betul-betul hendak meningkatkan kesedaran pengguna dan juga pendidikan pengguna di negara kita, adalah wajar bagi kementerian ini untuk bekerjasama dengan semua persatuan pengguna dan bukan bagi mereka untuk menjalankan aktiviti sahaja tetapi satu peruntukan yang tetap

diberikan kepada mereka. Saya rasa janganlah takut persatuan pengguna ini kritik kepada kerajaan dan saya rasa kadang-kadang sikap atau pendirian yang boleh diambil oleh mereka boleh membantu Kementerian untuk menjalankan peranan Kementerian dengan lebih berkesan.

Tan Sri Dato' Haji Muhyiddin bin Haji Mohd. Yasin: Kita tidak pernah melihat persatuan pengguna sebagai musuh. Kita anggap mereka adalah kawan kerana sasaran dan matlamat persatuan pengguna serupa di pihak Kementerian. Cuma dari segi pengagihan itu, kita melihat balik semula bahawa pendekatan dahulu di mana kita tumpu hanya kepada persatuan pengguna tidak berapa berkesan kerana kemampuan persatuan pengguna agak terhad, bilangan kakitangan pun kalau Yang Berhormat pergi ke mana-mana badan persatuan, dua tiga orang sahaja. Kalau hendak serahkan peruntukan RM10 juta untuk dibuat oleh mereka, saya fikir seperti kita sudah lihat di waktu yang lepas tidak berapa berkesan kerana tidak ada kemampuan itu. Maka kita ubah pendekatan kita, kita memperluaskan *network* mana-mana badan yang ada kepentingan untuk membantu memperkembangkan konsep kepenggunaan dan membantu pengguna. Dengan program-program ini kita sanggup mengadakan dengan Puspanita, MTUC, dengan belia dan mana-mana badan sekali pun.

Jadi dengan cara itu meluaskan pendidikan pengguna dan keprihatinan pengguna agak lebih mudah untuk mendapat maklumat tentang apa yang patut mereka tahu tentang undang-undang pengguna dan sebagainya. Oleh sebab itu persatuan pengguna sudah rasa agak tersisih, kecil hati, sebenarnya tidak harus begitu kerana kalau kita hanya hendak tumpukan kepada mereka, ada berapa badan sahaja? Dan sebahagian besarnya tidaklah berapa aktif. Jadi Yang Berhormat bila kita serahkan kepada mereka, mereka tidak buat, Yang Berhormat juga bangkitkan di Parlimen, kenapa tidak berkesan?

Sebab itu kita ambil pendekatan lain, kita *expand*, kita *network*, skop itu diperluaskan, persatuan pengguna jadi sebahagian daripada *network* yang lebih luas. Ini keputusan yang saya buat sendiri dan kita lihat berkesan, berpuluh-puluh malah beratus-ratus ceramah dan aktiviti yang telah kita adakan. Saya tidak fikir persatuan pengguna mampu untuk membuat semua ini tetapi kalau mereka ada aktiviti dan program, mereka bawa kepada kita dan kita boleh bantu mereka. Ada persatuan pengguna yang kita salurkan peruntukan, cuma agaknya yang lain, yang menunggu supaya duit itu diberikan kepada mereka, kalau tidak diberikan, maka tidak boleh bergerak.

Ada juga persatuan pengguna yang bersikap tidak perlu bantuan kerajaan kerana mereka kata ini badan bukan kerajaan, kami boleh berdiri di atas kaki sendiri, ada juga begitu tetapi mungkin tidak semua. Jadi saya cadangkan Yang Berhormat boleh nasihatkan pemimpin persatuan pengguna, satu Menteri tidak pernah bermusuhan dengan mereka walaupun dia kritik kita tetapi kita tahu kita buat kerja. Keduanya, kalau mereka ada program bawa rancangan itu awal-awal, bincang dengan kita, jangan hujung-hujung waktu di mana wang sudah tidak ada, dimohon, tentu kita tidak dapat bagi peruntukan. Jadi saya minta kalau dapat kerjasama dibuat, kemungkinan pada tahun hadapan aktiviti dengan persatuan pengguna itu boleh kita tingkatkan lagi.

Yang Berhormat bagi Tambun telah pun menyentuh tentang keberkesanan program yang dibuat oleh Bahagian Pembangunan Perniagaan....

Puan Teresa Kok Suh Sim: Minta penjelasan sekali lagi, Yang Berhormat..

Tan Sri Dato' Haji Muhyiddin bin Haji Mohd. Yasin: Ini banyak lagi Tuan Pengerusi...

Puan Teresa Kok Suh Sim: Ada satu isu lagi, ada satu lagi. Okay, satu lagi soalan saya adalah kenapakah Kementerian sekarang bila menjalankan aktiviti tentang kesedaran pengguna itu, Kementerian harus menggunakan syarikat *peer*...untuk melancarkan kempen tetapi bukan bergabung dengan semua persatuan pengguna untuk menjalankannya, ini satu. Kedua, macam mana tentang isu yang saya bangkitkan dengan ubat-ubatan seperti ini yang boleh didapati di mana-mana tempat seperti *Viagra* yang diimport dari China ini. Apakah langkah yang akan diambil oleh Kementerian untuk menyekat dan juga memantau tentang ubat-ubatan seperti ini?

Tan Sri Dato' Haji Muhyiddin bin Haji Mohd. Yasin: Pasal *Viagra* dahulu, pasal dia minat bukan pada Ahli Parlimen. Satu, saya tidak pasti sama ada yang mengedarkan itu berlesen ataupun tidak, kedua sama ada produk yang dibawa masuk itu mendapat kelulusan daripada Kementerian Kesihatan ataupun tidak. Kemungkinan kedua-duanya tidak ada, jadi itu satu operasi yang haram, mungkin diseludupkan dan dibawa masuk dengan tidak ada kebenaran dari Kementerian Kesihatan tetapi malangnya yang menjadi mangsa Yang Berhormat dan pengguna ataupun penduduk-penduduk di kawasan Yang Berhormat.

Jadi saya mencadangkan kalau ada maklumat seperti itu, tolong beritahu. Satu peruntukan di bawah Kementerian Kesihatan kerana kalaulah mereka katakan mereka ada lesen menjual jualan langsung, produk-produk kesihatan tidak boleh diedarkan tanpa kelulusan Kementerian Kesihatan. Dia kena dapatkan kelulusan Kementerian Kesihatan, ini sudah mula dikuatkuasakan sejak tahun lepas. Jadi kalau produk itu tidak boleh diedarkan sehingga kementerian kata ini produk yang boleh digunakan oleh pengguna. Kedua, kalau dia tidak ada lesen sudah tentu salah dan kita boleh ambil tindakan terhadap mereka yang mengedar seperti itu. Jadi kalau dapat nama syarikat tolong beritahu dan kita boleh ambil tindakan, yang gerai ataupun sesiapa sahaja itu satu kesalahan yang boleh kita ambil tindakan.

Puan Chong Eng: Terima kasih Yang Berhormat Menteri. Saya rasa Yang Berhormat Menteri tidak boleh selalu mengatakan satu pendekatan sahaja. "Kalau ada masalah, beritahulah kepada saya atau kementerian saya". Saya rasa perlulah turun padang dan saya rasa kementerian Yang Berhormat mempunyai kakitangan di padang juga. Mengapa mereka tidak nampak atau buat serbuan, pergi buat *spot check* harga adakah *pricing* atau tidak? Di merata-rata tempat seperti pasar malam boleh dilihat dan kalau kementerian Yang Berhormat mempunyai pegawai yang boleh baca surat khabar Cina, saya tidak tahu sama ada ia disiarkan dalam surat khabar bahasa Melayu, tetapi dalam surat khabar China selalunya boleh dilihat aduan orang tempatan melalui surat khabar.

Jadi saya cadangkan supaya kementerian Yang Berhormat mempunyai sekumpulan kakitangan yang buat *monitoring* melalui surat khabar, ini persatuan pengguna pun ada buat media *watch*, dari surat khabar boleh dapat banyak maklumat, itu yang pertama. Yang kedua, saya ingin cadangkan kepada kementerian Yang Berhormat membuat pendidikan pengguna melalui televisyen kerana sekarang kita boleh adakan program melalui televisyen dan juga menyiarkan *hotline* ataupun maklumat melalui televisyen supaya ia boleh disampaikan kepada lebih ramai pengguna biarpun di kampung ataupun di bandar.

Saya rasa ini adalah kedua langkah yang boleh diambil oleh kementerian Yang Berhormat. Terima kasih.

Tan Sri Dato' Haji Muhyiddin bin Haji Mohd. Yasin: Terima kasih, Tuan Pengerusi saya belum habis menjawab, ada yang membangkitkan tentang, kita gunakan PR *company* untuk buat program pengguna sebenarnya tidak tepat. Kita hanya gunakan itu untuk tujuan kempen supaya bahan-bahan kempen itu dicetak dan direka oleh syarikat yang agaknya berkecualan, itu tujuan kita. Bukan program itu diswastakan atau kita berikan kepada syarikat yang disebutkan tadi.

Yang Berhormat bagi Seputeh telah menyebut supaya kita mengadakan pegawai yang lebih untuk pemantauan. Memanglah, saya sebutkan tadi, kita masih mempunyai pegawai yang agak kurang tetapi maklumat-maklumat yang kita terima, kita ambil tindakan yang seberapa segera.

Tentang untuk kita mempunyai pegawai yang faham bahasa Cina, memang ada di Kementerian tetapi mungkin sebahagian daripada laporan itu hanya dapat dikeluarkan selepas perkara itu sudah berlaku. Maknanya masalah sudah timbul selepas itu barulah kita dapat mengambil tindakan tetapi saya ingin hendak nyatakan Program Pendidikan Pengguna ini kita akan siarkan menerusi televisyen, sekarang ini dalam proses membuat bahan-bahan untuk bersiri atas tajuk *Kita Pengguna*, ini kita cuba dapatkan slot dalam televisyen dan sebuah syarikat telah pun kita berikan hak untuk membuat bahan-bahan itu

dan dengan program pendidikan yang agak berterusan dalam televisyen, maka orang ramai akan dapat didedahkan dengan isu-isu kepenggunaan.

Yang Berhormat bagi Tambun

Puan Chong Eng: [Bangun]

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat....

Puan Chong Eng: Dalam surat khabar semalam dan hari sebelum semalam, ada melaporkan bahawa di kawasan Klang ada banyak ubat yang dijual dari China dan dijual di kedai-kedai serta gerai-gerai. Ini adalah ubat yang dikatakan rangsangan seks dan boleh disalahgunakan.

Jadi kalau kementerian Yang Berhormat mempunyai media *watch*, ada kakitangan yang membaca surat khabar, apakah tindakan yang boleh diambil? Adakah dengan serta-merta boleh menghantar sepasukan untuk membuat *spot check* di sana dan ambil tindakan. Apakah tindakan yang boleh diambil? Terima kasih.

Tan Sri Dato' Haji Muhyiddin bin Haji Mohd. Yassin: Tuan Pengerusi, perkara ini berkaitan dengan perubatan, biasanya kita minta Kementerian Kesihatan kerana ini soal perubatan atau pun soal produk-produk perubatan. Dan mereka ada undang-undang di mana mereka boleh ambil tindakan terhadap pihak yang berkenaan. Jadi tidak semuanya diletakkan di bawah bidang kuasa kita. Ya lah, kalau aspek pengguna semua ada terlibat tetapi agensi-agensi lain penguatkuasaan pun, ada kuasa untuk ambil tindakan.

Jadi walaupun begitu, memang kita ucapkan terima kasih dan tujuan kita kalau boleh hendak bertindak hari ini juga tetapi Yang Berhormat pun biasa tahulah, kita tidak dapat bertindak sedemikian bukan kerana kita tidak mahu bertindak tetapi mengambil masa dan kalau pihak-pihak yang lain ada kuasa undang-undang yang orang kata lebih berkesan kerana dia mempunyai kuasa undang-undang tertentu, maka elok agensi yang berkenaan itu diberitahu untuk tindakan diambil terhadap pihak-pihak yang berkenaan.

Soal yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat bagi Tambun berkenaan dengan program yang dijalankan oleh Bahagian Pembangunan Perniagaan, saya hendak maklumkan di sini bahawa bahagian ini adalah baru, hanya ditubuhkan lebih kurang setahun yang lepas untuk membolehkan kita membantu usahawan-usahawan bumiputera untuk menceburi bidang perniagaan pengedaran, itu tujuan kita. Maka sebab itu, kita wujudkan bahagian sebegini tetapi aktiviti-aktiviti dan program itu dibuatkan secara selaras dengan beberapa agensi yang lain bukan dibuat secara bersendirian tetapi tumpuan kita ialah dalam industri pengedaran ataupun *distributive industry*, bidang peruncitan dan bidang pemborongan terutamanya.

Bidang ini kita dapati penyertaan bumiputera agak berkurangan, malahan berbanding dengan tempoh beberapa tahun yang lalu, bilangannya semakin kecil. Maka agak akan memerlukan masa sedikit Tuan Pengerusi, untuk kita dapat melihat sejauh mana program kita ini dapat dilaksanakan dan oleh sebab itu kita harap dalam tempoh-tempoh yang ke hadapan, aktiviti-aktiviti bahagian ini akan kita tingkatkan lagi.

Yang Berhormat bagi Tambun juga telah pun mencadangkan supaya usaha yang telah dijalankan oleh kementerian ini menjadikan pengguna yang lebih sofistikated dapat dijalankan secara berterusan. Saya ucapkan terima kasih atas pandangan itu dan memang cadangan kita ialah untuk kita meningkatkan lagi usaha-usaha kita supaya masyarakat Malaysia akan lebih terdidik dengan hak-hak mereka sebagai pengguna terutama dari segi undang-undang dan sebagainya. Usaha kerajaan dalam menyedarkan pengguna mengenai hak-hak mereka telah pun sebenarnya menunjukkan peningkatan dan ini terbukti dengan bertambahnya kes-kes yang dibawa kepada Tribunal Tuntutan Pengguna sehingga 9 Oktober tahun ini, sebanyak 3, 255 fail telah pun di bawa ke muka pengadilan Tribunal dan hampir 95% daripadanya telah pun dapat kita selesaikan.

Ahli Yang Berhormat bagi Kuala Terengganu telah pun membangkitkan tentang soal tindakan membanteras kegiatan-kegiatan CD dan VCD haram dan minta supaya kita mengambil perhatian terhadap kegiatan pusat-pusat *cyber games*, *video games*, *snooker* dan sebagainya yang dikatakan membawa masalah sosial kepada masyarakat. Sebagai-

mana Yang Berhormat sedia maklum, memang kita memandang berat tentang masalah pengedaran CD dan VCD haram dan lucah. Yang Berhormat telah mengikuti tindakan-tindakan tegas yang kita telah ambil dan saya boleh menyatakan hari ini bahawa boleh dikatakan berkesan kerana peratusan insiden cetak rompak sudah pun turun daripada lebih kurang 60% sebelum operasi dijalankan kepada lebih kurang 15% pada hari ini.

Bermakna belum lagi terhapus dan saya hendak sebutkan *benchmark* yang digunakan di peringkat antarabangsa ialah 25%. Bermakna, kita sudah lebih rendah daripada *benchmark* antarabangsa tetapi masih berlaku kerana pihak-pihak tertentu menganggap kita tidak dapat mengekori mereka dan tidak boleh bertindak terhadap mereka. Kita akan mengambil tindakan terhadap mereka ini.

Masalah dari segi pembukaan pusat-pusat *snooker* ini terletak di bawah bidang kuasa kerajaan negeri. Pihak berkuasa tempatan sama ada mengeluarkan lesen ataupun tidak dan undang-undang ada di bawah mereka untuk bertindak dan saya fikir sudah pun ada tindakan dibuat. Semuanya seperti mana kes biasa macam dalam kes CD dan VCD haram dan sebagainya, masih ada pihak yang agak menganggap pihak berkuasa akan leka dan maka itu tumbuh semula kegiatan-kegiatan seperti ini. Saya fikir *enforcement* dan penguatkuasaan itu adalah jawapan tetapi mesti dibuat secara tegas dan secara berterusan dan tidak boleh bermusim. Saya hendak bagi jaminan dari segi kementerian kita, kita tidak akan bertindak bermusim kerana kita tahu selagi isu cetak rompak ini tidak dihapuskan, maka masalah itu akan terus berlarutan.

Yang Berhormat bagi Kubang Kerian telah pun menyatakan berapa lama kementerian mengambil masa untuk mengenal pasti kegiatan menipu orang ramai dan berapa cepat kementerian boleh bertindak kerana undang-undang yang ada belum mencukupi dan dikatakan penjenayah belum serik dengan penipuan ke atas orang ramai. Bagaimana juga yang saya telah jelaskan dalam isu-isu yang lain, sebenarnya seberapa cepat yang mungkin tindakan yang kita perlu ambil kita boleh ambil macam dalam kes-kes cetak rompak dan sebagainya, ataupun kegiatan-kegiatan penipuan oleh syarikat-syarikat jualan langsung.

Yang ini kita sudah sebutkan tadi, kita boleh mengambil tindakan tetapi walaupun begitu, mereka yang terlibat dalam kegiatan jenayah ini sentiasa mengubah taktik. Membuat cara-cara yang lain yang mungkin tidak kita kenali sebelum daripada itu, macam jual CD haram dan cetak rompak, dahulu dia buat secara terbuka, sekarang dia buat senyap-senyap, dia bawa hanya album, Yang Berhormat boleh beli tetapi tidak ada barang di situ, tunggu 5 minit, di ambil daripada sebelah kedai-kedai kopi di mana dan selepas itu dijual begitu. Kemudian dibuat dengan mengedarkan kad-kad panggilan mereka dan boleh dihantar ke rumah. Perkara-perkara perkembangan baru seperti itu kita sedari tetapi hendak mengesan supaya kita dapat menangkap mereka itu, mungkin memerlukan penelitian dari sudut undang-undang dan juga dapatkan maklumat yang tepat.

Yang Berhormat bagi Batang Lupa telah pun mencadangkan supaya kementerian mewujudkan pasukan penguat kuasa khusus bagi memberi perhatian pemeriksaan kegiatan luar bandar....

Tuan Husam bin Haji Musa: [Bangun]

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat Menteri, Kubang Kerian bangun.

Tuan Husam bin Haji Musa: Terima kasih Tuan Pengerusi dan terima kasih Yang Berhormat Menteri. Saya secara spesifik pula merujuk kepada syarikat jualan langsung ZECO Network tetapi tidak ada jawapan daripada Menteri. Perkara ini juga saya telah bangkitkan dalam peringkat jawatankuasa Kementerian Kewangan dan bersekali dengan ZECO Network ini, ini diedarkan borang Persatuan Sosial Hati Ke Hati Malaysia yang telah saya sebutkan tadi. Program ini masih berjalan dan sudah tiga bulan berjalan. Pagi ini saya telefon pejabat ZECO masih beroperasi, orang ramai terutama orang yang kurang pengetahuan, masih menjadi ahli, Bank Simpanan Nasional meluluskan pinjaman, bagaimana kedudukan syarikat-syarikat ini?

Tan Sri Dato' Haji Muhyiddin bin Haji Mohd. Yassin: Terima kasih Yang Berhormat. Mungkin pertama, Skim Pinjaman Mikro Kredit tidak diletakkan di bawah kementerian saya, ada badan yang lain iaitu Kementerian Pembangunan Usahawan dan juga bank yang berkenaan yang telah dilantik oleh kementerian. Saya ambil maklumat tentang perkara yang disebut dari Yang Berhormat tadi dan kita akan minta supaya mungkin agensi yang berkenaan untuk menyiasat. Saya tidak dapat hak untuk menjawab sama ada benar atau tidak kes itu, mereka itu diberikan hak dan sebagainya, itu kita kena siasat.

Tentang soal jualan langsung yang lain apa yang disebutkan tadi, kita kena dapat kepastian dahulu sama ada benar mereka dilesenkan ataupun tidak. Saya tidak ingat, mungkin pegawai saya ada di sini, boleh maklumkan sama ada mereka ini dilesenkan. Saya tidak pasti sama ada perkara ini kita boleh kita lesenkan kerana tidak boleh dianggap ini sebagainya satu proses jualan langsung. Ini sebagai satu perkhidmatan perbankan yang patut diuruskan oleh pihak yang berkenaan dan sama ada ada aturan dan perjanjian, ini saya kurang pasti dan saya akan menyemak dengan pihak kementerian yang berkenaan.

Ahli Yang Berhormat bagi Batang Luar telah pun menyentuh tentang Program Latihan Pengarah Syarikat. Saya ingin hendak menyatakan sehingga 30 September ini, seramai 92,824 pengarah telah mengahdirinya melibatkan 1,850 program dan ia dikendalikan oleh 35 buah syarikat. Saya bersetuju dengan pandangan Yang Berhormat bahawa perlu ada pemantauan tentang cara kursus-kursus itu dijalankan.

Saya juga dapat maklumat tentang aduan daripada peserta yang mengatakan tidak berapa berkesan cara penyampaian oleh pihak syarikat yang diberikan hak untuk memberikan kursus itu, suatu perkara yang kita pandang berat kerana tujuan kita walaupun dia tidak diwajibkan, ialah supaya peranan pengarah-pengarah itu lebih bertanggungjawab. Bukan setakat ikut sahaja kalau boleh lebih baik daripada itu kerana penting dari segi Malaysia menunjukkan tahap *corporate governance* atau tadbir urus korporat yang tinggi piawaiannya macam negara-negara yang lain yang telah maju.

Maka itu kita adakan kursus ini dan ini adalah idea saya sendiri yang tidak pernah dibuat di mana-mana negara di dunia. Kalau adapun mungkin bagi pengarah-pengarah syarikat yang berhad, *public listed company* bukan kepada syarikat sendirian berhad. Malaysia sahajalah yang berbuat begitu. Jadi, ini langkah yang hendak diikuti oleh Australia dan New Zealand kerana dia kata kalau sudah Malaysia boleh buat begitu, kita pun hendak buat begitu dan kita akan pinda undang-undang kita untuk menjadikan ini sebagai satu perkara wajib bagi pengarah-pengarah syarikat sendirian berhad.

Jadi, kelemahan-kelemahan ini saya fikir memang kita akui dan kita cuba memperbaikinya. 35 buah syarikat yang mendapat hak tidak diberikan hak untuk mengadakan kursus secara sambil lewa. Kita sudah menetapkan supaya enam modul yang mereka kelolakan itu mesti dibuat dengan pakar-pakar yang terpilih yang mungkin mempunyai kelayakan-kelayakan menyampaikan. Kelulusan sahaja tidak mencukupi kalau mereka tidak bijak untuk menyampaikan.

Jadi, itu kita pandang berat dan memang pun kita cuba memperbaikinya dan kalau syarikat ini yang disebutkan tadi mempunyai hak tidak boleh mampu, kita terpaksa memberhentikan, kita tidak memperbaharui lesen mereka.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat bagi Kepong.

Dr. Tan Seng Giaw: Tuan Pengerusi, penjelasan. Saya memang tertarik dengan jawapan mengenai syarikat dan kebertanggungjawaban dan *good governance* dan sebagainya. Adakah di dalam bidang Yang Berhormat dengan syarikat-syarikat bas sama ada bas persiaran ataupun bas di kota, bas pengangkutan biasa, kita nampak bas-bas ini kebanyakannya perkhidmatan tidak begitu baik dan apabila berlakunya kemalangan memang ada kematian dan sebagainya dan kita nampak bila kita pergi menyiasat, syarikat-syarikat ini adalah syarikat yang besar tetapi aset kadangkala RM200,000, RM300,000.

Ini bermakna kalau ada kemalangan pun pihak syarikat insurans yang membayar dan pihak syarikat tidak bertanggungjawab dan adakah di dalam bidang tugas Yang Berhormat bahawa kawalan ke atas syarikat-syarikat ini diambil untuk memastikan syarikat-syarikat ini mempunyai aset yang cukup dan juga penyelenggaraan itu baik dan apabila berlakunya kemalangan sama ada *monitoring*, memantau daripada pihak kementerian, supaya semua syarikat ini berjalan dengan baik. Saya pun tidak tahu bidang siapa mengenai syarikat-syarikat dan *good governance* yang disebutkan oleh Yang Berhormat tadi.

Tan Sri Dato' Haji Muhyiddin bin Haji Mohd. Yassin: Tuan Pengerusi, konsep *corporate governance* mungkin dikatakan kementerian saya ada kaitan tetapi soal macam syarikat pengangkutan awam ia tertakluk kepada peraturan di bawah Lembaga Pelesenan Pengangkutan Jalan dan Pengerusi pun adalah Ahli Yang Berhormat.....

Dr. Tan Seng Giaw: Sipitang.

Tan Sri Dato' Haji Muhyiddin bin Haji Mohd. Yassin: Oh ya, jadi walaupun begitu saya bersetuju sangat kalau mereka mempunyai lesen yang hak untuk membawa penumpang. Mungkin pihak agensi yang meluluskan lesen boleh melihat sama ada mereka mempunyai kemampuan ataupun tidak. Ini bukan di bawah bidang kuasa kementerian saya ataupun di bawah kuasa Suruhanjaya Syarikat hendak tahu berapa banyak modal yang diperlukan supaya dia layak menjadi sebuah syarikat, itu tidak terletak di bawah kementerian saya.

Keupayaan, kecekapan ataupun perkhidmatan yang hendak dibekalkan itu saya fikir di bawah pihak agensi yang meluluskan lesen. Saya fikir mereka ada lebih orang kata gigi, motif untuk mengambil tindakan, kalau umpamanya mereka ini agak tidak cekap ataupun dengan sebab itu masalah berbangkit daripada pengguna, kalau ada kenderaan itu terlibat dalam kemalangan hanya kerana pegawai dan kakitangannya tidak cekap, saya fikir bidang kuasa pihak yang saya sebutkan mungkin lebih bertepatan dalam soal ini.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat bagi Batu Gajah.

Puan Fong Po Kuan: Terima kasih Menteri. Ini berkenaan program latihan pengarah. Sebab ada seorang pengundi di kawasan saya beliau bertanyakan kalau ia diwajibkan dia sangat risau sebab dia ada satu kes di mana ia ada perniagaan keluarga di mana mereka untuk mengembirakan setiap ahli, 7 orang itu dijadikan *director* tetapi masalahnya ada yang menjadi *director* atau pengarah atas label sahaja tetapi tidak memainkan apa-apa fungsi dalam syarikat tersebut. Jadi, kalau dalam keadaan sedemikian, apakah mereka boleh dikecualikan daripada menghadiri program sedemikian sebab bukan murah, lebih kurang RM300 lebih untuk menjalani program ini. Apakah ada pengecualian kepada suri rumah tangga yang memegang jawatan tersebut di mana dia sendiri berasa puas hati, ada nama jawatan dalam syarikat tersebut.

Dato' Haji Muhyiddin bin Mohd. Yassin: Yang Berhormat mungkin tahu juga, tetapi sudah tahu bertanya pula. Tidak kisah dia suri rumah tetapi dia menjadi pengarah, dia sains borang, mengikut undang-undang sama ada dia suri rumahkah ataupun pemandu teksikah, atau *driver* atau peguam, dia mempunyai hukuman yang sama. Dia ada tanggungjawab yang sama, tidak hanya kerana dia menganggap dia suri rumah, dia menjadi pengarah tidak mengapalah ada pengarah lain buat tetapi dalam bahasa undang-undang *jointly and severely liable*, kalau berlaku sesuatu perkara yang tidak baik dia mungkin boleh di bawa ke mahkamah.

Jadi, elok juga dia hadir supaya dia tahu apa hak dia. Dia tidak boleh berkata saya adalah pengarah tidur, *sleeping director* maka saya tidak perlu hadir. Kalau yang tidak *sleeping*, yang celik itu tipu dia nanti dia juga yang susah. Sebab itu usaha kita buat bukan hendak menyusahkan mereka. Bayar bukan banyak RM300 lebih sekali sahaja seumur hidup. Bukannya banyak sangat, Yang Berhormat pun boleh beri duit untuk dia hadir kursus.

Yang Berhormat bagi Batang Lupa membangkitkan tentang soal perlunya kita mewujudkan pasukan penguat kuasa untuk memerhatikan kawasan di luar bandar. Saya telah menyebutkan tadi saya bersetuju mungkin ada keperluan begitu, tidak semestinya

husus di Sabah dan Sarawak tetapi untuk kawasan-kawasan pedalaman. Kita ada membuat sesi-sesi tertentu, ada waktu-waktu tertentu tetapi tidak dapat membuat kerap, umpamanya di Sabah dan Sarawak kerana luasnya kawasan.

Saya akui ini suatu masalah dari segi logistik dan kalau hendak masuk itu tidak boleh satu hari, mungkin sehari semalam kerana jauh dan sebagainya. Itu masalah praktikal yang kita hadapi tetapi saya ambil kira pandangan Yang Berhormat dan kita cuba untuk perbaiki lagi usaha kita untuk memantau masalah harga barang di kawasan-kawasan pedalaman.

Yang Berhormat bagi Batu telah membangkitkan masalah yang sama tentang soal masa program latihan kursus yang saya sebutkan tadi. Yang Berhormat juga ada menyebutkan pemberian mata ataupun markah. Tidak ada Yang Berhormat, untuk kursus kita tidak ada memberi markah, tetapi mungkin mengikuti kursus yang dianjurkan oleh *Securities Commission* agaknya kerana dia perlu mengikut ini sebagai undang-undang. Itu kemungkinan ada peraturan sebegitu tetapi di peringkat kementerian kita di bawah SSM kita tidak dikenakan peraturan ini.

Soal yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat bagi Tanjong ialah tentang bolehkah pengguna perumahan membuat tuntutan ke Tribunal. Undang-undang Yang Berhormat luluskan di Parlimen kata tidak boleh. Saya hendak buat tetapi sekarang ini telah diluluskan satu peruntukan Tribunal Perumahan di bawah Kementerian Perumahan. Jadi, kes-kes yang patut berkaitan dengan perumahan eloklah dibawa ke situ.

Jadi, ada sedikit pengkhususan kerana isu perumahan besar tetapi walaupun begitu, ada juga kaitan dengan perumahan yang mana kita bicarakan. Itu budi bicara Pengerusi Tribunal, kalau dianggap umpama kes-kes pembaikan rumah, *renovation* yang bilangan atau penilaian tidak melebihi sekarang ini RM25,000; maka kalau dia tidak puas hati perkhidmatan oleh subkontraktor itu tidak memuaskan, bukan soal isu rumah sebesar itu tetapi kes dari segi kerja-kerja pembaikan yang tidak disempurnakan, dia boleh membawa kepada Tribunal, dia boleh ada *choice* untuk dibawa kepada Tribunal Perumahan ataupun kepada Tribunal Pengguna sebenarnya.

Soal insurans pun kita keluarkan kerana waktu kita hendak gubal undang-undang, ada pihak yang berpendapat soal insurans, soal perubatan, kesihatan dan soal perumahan ini patut tidak dimasukkan di bawah Akta. Yang Berhormat sudah berbincang dahulu sebelum kita lulus di Parlimen, kalau tidak silap tahun 2001, itulah peruntukan yang kita gunakan. Jadi terhad sedikit tetapi walaupun begitu tidak bermakna kes-kes berkaitan insurans itu kita tidak ambil kira. Kementerian kita menerima banyak aduan tentang layanan syarikat insurans kepada pengguna-pengguna.

Ada yang tidak mahu membayar, ada yang memberi berbagai-bagai dalih untuk tidak menyelesaikan tuntutan dan sebagainya. Jadi kita bawa kepada Ketua Pengarah Insurans untuk mengambil tindakan kerana itu tanggungjawab yang kita boleh buat setakat ini tetapi saya rasa sukacita kerana sekarang ini pihak Bank Negara Malaysia baru-baru ini dengan Persatuan Insurans Malaysia sudah adakah satu kursus Program Pendidikan Pengguna mengenai insurans dan saya telah pun berbincang dengan pihak Gabenor Bank Negara Malaysia, Tan Sri Zeti yang bersetuju supaya kementerian kita juga boleh terlibat untuk membantu supaya isu mengenai insurans ini dapat kita jelaskan kepada pengguna terutama tulisan-tulisan yang kecil dalam perjanjian insurans yang biasa tidak diketahui oleh pengguna, bila kes berbangkit maka mereka tidak dapat membuat tuntutan. Ini jadi masalah kepada mereka.

Yang Berhormat bagi Kubang Kerian membangkitkan tentang kajian impak kepada *hypermarket*. Ya, kita buat kajian dan kita dapati bahawa tidak semua masalah peniaga kecil itu disebabkan oleh *hypermarket*. Pertama mungkin pengurusan tidak cekap. Ada *hypermarket* pun dia macam itu, tidak ada *hypermarket* pun dia macam itu juga. Keduanya ialah kerana kita dapati bahawa kadang-kadang ia disebabkan oleh keadaan suasana ekonomi. Kemerosotan ekonomi membawa kesan bukan sahaja pada *hypermarket* tetapi juga kepada peniaga-peniaga kecil yang lain.

Jadi oleh sebab itu kita perlu ambil satu pendekatan yang dianggap saksama iaitu menggalakkan perkembangan perniagaan kecil di samping tidak menyekat langsung

perkembangan *hypermarket* tetapi perlu dikawal. Sebab itu ada dasar untuk mengawal percambahan *hypermarket* baru di negara kita dan saya telah umumkan baru-baru ini tentang pembekuan bagi kawasan seperti Wilayah Persekutuan, Lembah Klang kerana sudah ada jumlah yang melebihi. Di Utara, di Pulau Pinang juga di selatan Johor, tidak boleh kita benarkan sehingga lima tahun yang akan datang.

Soal yang sama dibangkitkan oleh Yang Berhormat bagi Kubang Kerian tentang soalan had bilangan *hypermarket*. Jawapannya ya, kita sekat bilangannya supaya tidak terlalu banyak hingga membawa kesan pada peniaga.

Yang Berhormat bagi Tambun telah pun bertanya tentang status Akta Persaingan. Perkataan yang mungkin lebih tepat kita gunakan ialah Akta Perdagangan Adil, Fair Trade Act cadangan kita Tuan Pengerusi. Bukan Competition Act iaitu bentuk-bentuk amalan-amalan perniagaan yang kita katakan tersekat ataupun begitu *restricted*. Sebab itu kita rasa ada keperluan untuk kita bawa satu undang-undang untuk membolehkan satu bentuk persaingan yang lebih sihat.

Kegiatan-kegiatan perniagaan yang bertentangan dengan etika yang menyekat tentang persaingan ini tidak seharusnya kita benarkan. Maka itu di peringkat ini baru di peringkat *consultation*, belum lagi kita dapat selesaikan. Ia perlu mengambil masa kerana pandangan Kabinet dan kerajaan ini ialah kita perlu teliti dalam soal ini kerana ada dasar-dasar negara yang perlu kita patuhi seperti Dasar Ekonomi Baru, dasar untuk memberikan galakan kepada industri kecil, tempatan dan sebagainya. Maka apa pun langkah yang kita hendak buat untuk memperkenalkan undang-undang baru ini perlu kita buat secara teliti dan berhati-hati sehingga tidak membawa bencana ataupun kesan buruk kepada peniaga-peniaga tempatan.

Di samping itu kita perlu menyedari perlunya ada persaingan. Persaingan itu mestilah persaingan yang sihat. Yang Berhormat bagi Tanjong ada menyentuh tentang usaha untuk menggalakkan penggunaan tabung-tabung. Pihak kementerian kita berusaha untuk merujukkan pengusaha-pengusaha yang memerlukan bantuan kepada agensi-agensi yang bertanggungjawab untuk menguruskan tabung-tabung tersebut dan pihak kementerian juga bekerjasama dengan agensi-agensi yang berkenaan untuk menghebahkan kewujudan tabung-tabung dalam program yang dijalankan untuk para pengusaha tempatan.

Yang Berhormat bagi Kemaman telah membangkitkan, apakah kerajaan bercadang untuk menghapuskan monopoli bagi penjualan beras seperti BERNAS, Petronas dan sebagainya. Untuk BERNAS kita sedari bahawa ia mempunyai pelbagai fungsi bila LPN diswastakan dahulu. Bukan setakat untuk mewujudkan persaingan yang sihat ataupun adakan monopoli tetapi juga untuk memberi peluang kepada peniaga-peniaga ataupun pengusaha padi dan beras negara kita itu mendapat perlindungan daripada lambakan, yang dengan sebab itu boleh menjejaskan kehidupan lebih daripada 400,000 petani dan mereka yang terlibat dalam industri ini. Bermakna peranan BERNAS bukan setakat sebuah syarikat kerana ia mesti ada jaminan untuk menentukan paras harga beras yang dikatakan stabil dan tidaklah membebaskan kepada pengguna dalam keadaan yang sama.

Petronas sebenarnya tidak mempunyai monopoli kerana ada terdapat syarikat-syarikat minyak lain di negara kita dan mereka perlu bersaing sebagaimana juga mereka perlu bersaing dan syarikat-syarikat minyak antarabangsa dari segi jualan minyak, gas dan sebagainya.

Yang Berhormat bagi Batu telah pun bertanya, mengapa peruntukan terhadap Perbadanan Harta Intelek tinggal *token* RM10 berbanding RM9 juta tahun 2002.

Mungkin Yang Berhormat sedar bahawa sekarang ini perbadanan sudah menjadi satu badan yang dikatakan bebas dari segi autonomi, dari segi kewangan dan juga dari segi soal tenaga manusia. Jadi walau dahulu ada peruntukan itu sekarang ini sudah dipindahkan kepada Perbadanan Harta Intelek dan ia berdiri di atas kakinya sendiri dengan sumber-sumber pendapatan daripada bayaran-bayaran di perbadanan.

Tentang soal kelambatan untuk memproses, kita sudah sedari perkara ini lama. Baru-baru ini Yang Berhormat di Parlimen sudah luluskan untuk membolehkan pihak kerajaan meminda peraturan untuk kita menjadi ahli dalam Paten Corporation Treaty dan

akan mulakan ini tidak lama lagi di mana pendaftaran paten hanya dibuat pada satu pusat menerusi pejabat WIPO di Geneva dan kalau itu dilakukan maka ini akan mempercepat proses pendaftaran paten dan lain-lain lagi.

Yang Berhormat bagi Hulu Terengganu ada menyebut tentang, meminta kerajaan mengawal caj yang dikenakan oleh klinik-klinik swasta. Ini tidak terletak di bawah bidang kuasa kementerian saya tetapi saya ada mengikuti kenyataan daripada Kementerian Kesihatan, langkah-langkah yang mereka hendak buat untuk mengawal caj yang akan dikenakan oleh klinik-klinik tempatan dan swasta. Jadi kita tungguhlah apa langkah yang akan dibuat oleh mereka.

Tuan Pengerusi saya fikir saya telah menyentuh hampir kesemua soalan-soalan yang telah dibangkitkan. Kalau pun saya tidak dapat jawapan kesemuanya, saya telah mencatatkan dalam laporan ini dan saya ingin sekali lagi mengucapkan terima kasih kepada semua Ahli Yang Berhormat yang telah pun menyentuh perkara-perkara di bawah kementerian saya di peringkat Jawatankuasa. Terima kasih.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Ahli-ahli Yang Berhormat, masalahnya ialah bahawa wang sejumlah RM195,000,000 untuk Maksud B.25 di bawah Kementerian Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna jadi sebahagian daripada Jadual hendaklah disetujui.

Masalah dikemuka bagi diputuskan, dan disetujui.

Wang sebanyak RM195,000,000 untuk Maksud B.25 diperintahkan jadi sebahagian daripada Jadual.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Masalahnya ialah bahawa perbelanjaan sebanyak RM11,250,000 untuk Maksud P.25 yang disebutkan dalam Anggaran Pembangunan bagi tahun 2004 hendaklah diluluskan.

Masalah dikemuka bagi diputuskan, dan disetujui.

Wang sebanyak RM11,250,000 untuk Maksud P.25 diluluskan jadi sebahagian daripada Anggaran Pembangunan 2004.

Maksud B.26 [Jadual]-

Maksud P. 26 [Anggaran Pembangunan 2004]-

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Kepala Bekalan B.26 dan Kepala Pembangunan P.26 di bawah Kementerian Pembangunan Usahawan terbuka untuk dibahaskan. Sri Aman.

5.29 ptg.

Tuan Jimmy Lim Donald [Sri Aman]: Terima kasih Tuan Pengerusi. Saya ingin merujuk kepada Butiran 020000 - Pelesenan dan selepas itu menjurus kepada Butiran 020300 - Lembaga Pelesenan Kenderaan Perdagangan Sarawak.

[Tuan Yang di-Pertua *mempengerusikan Jawatankuasa*].

Tuan Jimmy Lim Donald: Saya nampak Tuan Pengerusi, kereta sapu yang haram ini sungguh popular di Sarawak digunakan oleh orang di pedalaman, digunakan oleh orang di rumah panjang oleh sebab saya nampak kereta sapu ini yang tidak berlesen memberi perkhidmatan yang begitu baik kepada rakyat. Mereka mengambil penumpang dari rumah terus ke bandar dan dari bandar terus ke rumah dan ke mana-mana tempat di mana pelanggan ini mahu pergi. Jadi, perkhidmatan yang diberikan adalah begitu baik kepada rakyat tetapi yang saya khuatir kereta sapu yang berleluasa ini apabila... Macam mana tadi?

Seorang Ahli: Berleluasa!

Tuan Pengerusi: Yang Berhormat, Yang Berhormat,

Tuan Jimmy Lim Donald: Berleluasa.

Tuan Pengerusi: Ha, sila.

Tuan Jimmy Lim Donald: Ha, okay. Jadi, apabila ada kemalangan, yang saya khuatir penumpang-penumpang tidak ada dilindungi oleh insurans dan dari masa ke semasa kita mendengar kemalangan yang begitu dahsyat di mana ada orang yang mati dan ada orang yang luka atau cedera ini tidak ada pampasan dan kalau mereka meninggal dunia, isteri dan anak ataupun suami dan anak yang ditinggalkan itu tidak ada menerima apa-apa pampasan. Ini menjadi satu masalah sosial.

Jadi, saya hendak bertanya kepada kementerian, apakah usaha yang telah difikirkan untuk menyerapkan perkhidmatan kereta sapu ini supaya ia dapat digunakan atau dipakai dengan selamat dan juga apabila kita menaiki kereta yang seperti ini, yang memberi perkhidmatan yang begitu baik seperti ini, fikiran kita semua tenang oleh kerana kita tahu apa juga yang berlaku nanti, kita ada dilindungi. Jadi, saya hendak tahu apakah rancangan dalam hal ini?

Seterusnya, Tuan Pengerusi, saya ingin merujuk kepada Butiran 050000 – Pembangunan Usahawan. Saya telah mendengar pendapat Yang Berhormat Menteri kita tentang pembangunan usahawan tetapi saya masih merayu dan saya masih tidak bersetuju untuk mengetatkan pengeluaran lesen kepada orang yang hendak memohon lesen Kelas 'F' ini. Saya masih merayu supaya proses ini dipermudahkan supaya pemilikan lesen Kelas 'F' ini juga dapat dinikmati oleh lebih ramai lagi orang.

Kalau mengikut *argument*, dengan izin, yang telah dikemukakan oleh Yang Berhormat Menteri, saya dapati cara kita melindungi orang yang telah mempunyai lesen Kelas 'F' ini terlalu elitis, Tuan Pengerusi dan kalau sekarang 39,000 pemilik lesen Kelas 'F' dan mengikut kata Menteri, beliau tidak hirau kiranya 10,000 dipotong, tinggal 29,000 tetapi saya hirau oleh kerana mengapa kita menyekat orang yang lebih ramai daripada memiliki lesen Kelas 'F'.

Kalaulah ini kaedah kita, saya rasa kita ini tidak mesra bumiputera, kita tidak mesra orang pedalaman, saya rasa mereka tidak menjalankan tugas di mana kita hendak mengeluarkan lebih ramai lagi orang bumiputera yang boleh, yang ingin dan yang patut diberi, dibimbing untuk memiliki lesen Kelas 'F'.

Wang simpanan RM5,000 selama tiga bulan sebagai satu syarat untuk pemilikan Kelas 'F' ini saya rasa terlalu tinggi. Mengapa tidak diturunkan kepada RM1,000 atau RM500? Mengikut Yang Berhormat Menteri, oleh kerana RM5,000 ini, pemilik ini ada kemungkinan mendapat projek berjumlah RM200,000 tetapi berapa kalikah orang dapat projek RM200,000? Saya rasa orang Kelas 'F', dia ingin mencuci parit, mencuci longkang, menebas rumput, ini sahaja, mungkin perniagaan dia dalam lingkungan RM1,000 atau RM2,000.

Dan juga syarat-syarat untuk menentukan orang yang memohon mesti ada ruang pejabat, saya rasa ini tidak harus dikenakan. Walaupun dikenakan, mungkin kalau ada satu ruang pejabat, kita biarkan 10, 30 atau 50 orang menggunakan alamat itu, oleh kerana akhirnya kita patut membantu bumiputera yang ingin belajar menjadi *businessman* atau peniaga. Saya masih merayu supaya kursus-kursus dan bimbingan diberi supaya orang yang memohon, kalau dapat, diberi lesen Kelas 'F'.

Kita jangan meletakkan pegawai kita di sana untuk menghalang orang. Kita patut menetapkan pegawai kita di sana untuk membantu orang. Sekian, terima kasih.

Dr. Tan Seng Giaw: [Bangun]

Tuan Kerk Kim Hock: [Bangun]

Tuan Pengerusi: Ya, *one of you*. Ya, Kepong.

5.36 ptg.

Dr. Tan Seng Giaw [Kepong]: Dengan secara ringkas sahaja, Tuan Pengerusi. Halaman 330, Butiran 020000 – Pelesenan dan juga Butiran 050000 – Pembangunan Usahawan.

Tuan Pengerusi, yang pertamanya iaitu mengenai pembangunan usahawan. Objektif di sini ialah untuk mewujudkan usahawan yang berdaya tahan, berdaya maju dan berdaya saing.

Saya nampak tiap-tiap kali kita mengadakan program dan mesyuarat misalnya. Tiap-tiap tahun ada 900 bilangan usahawan yang hadir untuk program-program yang tertentu itu, saya tidak tahu mengapa tiap-tiap tahun ditetapkan 900 orang yang hadir. Walau bagaimanapun, Tuan Pengerusi, saya berpendapat bahawa kita sentiasa mengadakan satu usaha untuk merapatkan jurang. Ini penting. Di dalam semua bidang pun, kita mesti berusaha supaya sentiasa ada usaha untuk merapatkan jurang.

Tetapi yang saya bimbang ialah keberkesanan dalam projek-projek ini. Bagi yang berjaya, syabaslah kepada mereka tetapi bagi bilangan yang tidak berjaya, Yang Amat Berhormat sendiri pun semalam saya dengar dia di dalam BBC pun, dia tekankan hal ini, orang-orang yang tidak berusaha, tidak akan berjaya walaupun menghadiri program ataupun mendapat bantuan daripada Kementerian Pembangunan Usahawan tetapi tidak berusaha dengan bersungguh-sungguh, tidak ada semangat keusahawanan. Itulah masalah kita dan saya bangkitkan sekali lagi kerana saya hendak menyaksikan peserta-peserta di dalam projek pembangunan usahawan ini benar-benar berjaya.

Seterusnya iaitu mengenai pelesenan. Tadi saya ada tanya Menteri Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna mengenai tanggungjawab bidang tugas memantau syarikat-syarikat bas dan pengangkutan awam dari segi aset, dari segi kecekapan untuk memberi perkhidmatan yang memenuhi cita rasa pelanggan, *accountability* dan sebagainya.

Yang Berhormat Menteri mengatakan ini bidang tugas Kementerian Pembangunan Usahawan. Sebab itulah saya bangkitkan di sini sebab, Tuan Pengerusi, yang penting sekali ialah walaupun terdapat usaha daripada pihak kerajaan untuk mempertingkatkan perkhidmatan pengangkutan awam di negara ini, khususnya di Kuala Lumpur tetapi usaha ini sudah gagal.

Misalnya, lima tahun yang lepas pihak kerajaan sudah menggabungkan syarikat-syarikat bas di Kuala Lumpur termasuk mini bas kepada Intrakota dan juga Cityliner. Bukan main bas-bas ini jenis baik dan berharga mahal, memang mahal beratus-ratus ribu ringgit. Nampak dari segi zahirnya selesa dan bukan main cantik. Tetapi di masa empat lima tahun ini sudah gagal sama sekali dan diganti oleh Prasarana. Inilah saya harap Prasarana dimiliki oleh Kementerian Kewangan dan Prasarana ini selepas mengambil alih Intrakota dan Cityliner dapat menjayakan konsolidasi ataupun gabungan perkhidmatan bas di Kuala Lumpur dan sekitarnya, kadangkala sampai ke Tanjong Malim saya nampak.

Tuan Pengerusi, akhirnya saya pun tidak tahu apakah kaedah untuk memantau semua syarikat bas ini. Misalnya, dengan Metrobus. Metrobus ini latar belakangnya Sri Jaya. Seperti mana saya sebutkan dua tiga minggu yang lepas, bas ini tidak ada peraturan, tidak ada undang-undang langsung, berjalan dengan ikut kehendak sahaja. Masa dan laluan dan sebagainya ia mencero boh laluan-laluan Intrakota, Cityliner dan bas-bas yang lain. Saya pun pening kepala mengapa ada Metrobus yang tidak *metro*, bukan bas. Itu menjadi seolah-olah teksi hantu ataupun.....bukan bas.

Tuan Pengerusi: Teksi sapu.

Dr. Tan Seng Giaw: Bas hantu.

Tuan Pengerusi: Teksi sapu, Yang Berhormat.

Dr. Tan Seng Giaw: Ya.

Tuan Pengerusi: Teksi sapu.

Dr. Tan Seng Giaw: Teksi sapu, ini bas sapu. Metrobus sebenarnya syarikat bas sapu, bukan Metrobus, sehingga Dewan Bandaraya pun pening kepala dengannya. Apabila berlaku kemalangan, ada kematian orang dan sebagainya, ini masalahnya, siapa yang memantau sehingga aset syarikat-syarikat ini. Kita nampak bas itu sebuah bas misalnya Volvo, iaitu hampir RM800,000 harganya sebuah bas Volvo tetapi kalau kita menyiasat aset

syarikat seperti ini kadangkala kita nampak aset itu RM300,000 sahaja. Macam mana aset RM300,000 sahaja.... *[Yang Berhormat bagi Wangsa Maju berjalan masuk ke Dewan]* Siapa yang bertanggungjawab. Wangsa Maju pun hari itu saya nampak dia berminat dengan hal ini. Sebab itulah dia masuk. Saya berharap boleh menyertai perbahasan.

Tuan Pengerusi: Yang Berhormat, janganlah bercakap macam itu.

Dr. Tan Seng Giaw: Tidak. Saya memang tumpu perhatian kepada Tuan Pengerusi.

Tuan Pengerusi: Ya.

Dr. Tan Seng Giaw: Saya menyeru supaya pihak kementerian mengambil perhatian mengenai urusan bas ini termasuklah memantau kecekapan dan juga apabila berlakunya kemalangan, bukan sahaja syarikat insurans yang bayar, bahkan juga syarikat bas ini mesti bertanggungjawab sekiranya pemandu cuai tetapi sekarang tidak, hanya syarikat insurans yang membayar dan tambah pula, Tuan Pengerusi pun tahu, apabila ada kemalangan bas biasanya menyeberangi jalan atau *road crossing*, dari segi undang-undang memang ada beberapa segi, mungkin dia berjalan di tengah jalan dan nampak bas itu tetapi kerana faktor-faktor yang tertentu, tidak dapat menyelamatkan diri dan sebagainya dan siapa yang salah. Dari segi undang-undang mungkin kesalahan daripada pemandu dan juga daripada pejalan kaki. Itu dari segi undang-undanglah. Saya bukan peguam, saya tidak tahulah, itu sangkaan saya.

Tuan Pengerusi: Ya, mahkamah selalunya membahagikan kesalahan itu. Kalau sekiranya orang yang melintas itu salah 50%, maknanya pemandu bas itu salah 50%, begitulah bicaranya.

Dr. Tan Seng Giaw: Itulah cara yang senanglah.

Tuan Pengerusi: Itulah caranya yang dibuat.

Dr. Tan Seng Giaw: Itulah masalah undang-undang. Sebab itulah kita berkehendakkan kementerian benar-benar mengambil perhatian mengenai hal ini dan memantau syarikat-syarikat bas dengan cekap, dengan baik supaya memenuhi cita rasa rakyat kita. Sekian, terima kasih.

Beberapa Ahli: *[Bangun]*

Tuan Pengerusi: Ya, Yang Berhormat di belakang.

Tuan Philip Benedict Lasimbang: Penampang.

Tuan Pengerusi: Penampang ya.

5.48 ptg.

Tuan Philip Benedict Lasimbang [Penampang]: Terima kasih, Tuan Pengerusi. Saya ingin merujuk Butiran 050000 – Pembangunan Usahawan dan juga 060000 - Majlis Amanah Rakyat.

Pertama, Pembangunan Usahawan. Kerajaan telah banyak beri bantuan dalam membangun usahawan. Ianya dalam bentuk pinjaman geran, khidmat nasihat, kursus-kursus, misi dagangan dan sebagainya. Ianya juga dikendalikan oleh kementerian-kementerian seperti Kementerian Pembangunan Usahawan, Kementerian Pembangunan Luar Bandar, Kementerian Kewangan, Kementerian Perdagangan Antarabangsa dan Industri, hampir separuh kementerian yang ada. Ianya juga dikendalikan oleh banyak agensi kerajaan seperti MARA, TEKUN, MARDI, bank-bank dan sebagainya.

Saya ingin bertanya kepada kementerian dalam Pembangunan Usahawan ini, apakah termasuk satu penyelarasan antara kementerian-kementerian atau agensi-agensi ini? Saya bertanya demikian kerana mungkin kita mempunyai kumpulan sasar atau *target group* yang sama. Jika ada satu bentuk penyelarasan maka setiap pengalaman organisasi-organisasi itu dapat dikongsi. Ahli Yang Berhormat bagi Tambun tadi juga pun membawa perkara ini dalam perbahasan dalam Kementerian Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna.

Oleh itu, saya cadangkan supaya kementerian mengambil inisiatif untuk meningkatkan kerjasama supaya tenaga pengajar dan pengalaman dapat dikongsi bersama dan seterusnya penjimatan perbelanjaan. Ianya juga mengelakkan daripada seorang usahawan itu mengambil kesempatan.

Saya juga ingin bertanya kepada kementerian berkenaan dengan strategi yang kelima iaitu pembangunan keusahawanan. Apakah kejayaan kita dalam membudayakan keusahawanan ini? Adakah kementerian menghadapi masalah dalam mengendalikan kursus berhubung dengan topik ini, kerana ini melibatkan banyak perubahan terhadap seorang usahawan tersebut termasuklah perubahan dalam nilai beliau sendiri.

Dalam membangun usahawan ini, banyak aspek ataupun ciri-ciri usahawan itu tidak dapat diajar dalam bilik kuliah ataupun kelas-kelas ataupun kursus-kursus seperti ciri-ciri tahan lasak, sabar, berpandangan jauh, kreatif dan inovatif, berdaya saing, berani menghadapi risiko dan sebagainya.

Maksudnya seorang usahawan itu perlu dimasukkan dalam satu sekitaran di mana beliau mesti melalui pengalaman dan menghayati ilmu keusahawanan itu. Saya telah mencadangkan supaya inisiatif dibuat untuk anak-anak muda kita itu melalui satu tenaga pengajar semula jadi, seperti pengusaha-pengusaha gerai, peniaga-peniaga kecil, para petani yang berdaya maju. Saya juga mencadangkan kepada kementerian supaya pengusaha ataupun usahawan kecil-kecilan yang berdaya maju ini diberi peluang membesarkan perniagaan mereka.

Walau bagaimanapun, saya harap aspek pengurusan kewangan diri dan keluarga mereka mesti dimantapkan dahulu kerana seorang usahawan itu mungkin boleh menguruskan perniagaan kecil-kecilan tetapi bila mendapat *success* pada peringkat lebih besar, beliau tidak dapat mengurus kewangan diri dan keluarga.

Satu lagi kursus ataupun pemberian maklumat yang perlu dimasukkan dalam senarai kursus penting adalah aspek harta intelek khususnya, dengan izin, *indigenous property*. Kita banyak potensi dalam bidang ini dan rugi jika kita tidak gunakan peluang ini. Aspek kreativiti dan inovasi juga harus dimasukkan sebagai sebahagian daripada kursus untuk mempertingkatkan kreativiti individu ataupun usahawan tersebut. Ini boleh ditingkatkan dengan kursus-kursus yang tertentu seperti *mind mapping* dan sebagainya untuk meningkatkan intelek seseorang itu dalam aspek kreativiti.

Dengan perkembangan ini bolehlah modal teroka pun boleh senang diterima dan berkembang dengan lebih pantas lagi dalam aspek k-ekonomi ataupun ekonomi berdasarkan ilmu. Dalam kesempatan ini, saya ingin bertanya, adakah pinjaman TEKUN akan diteruskan dan adakah usahawan dari daerah Penampang akan diberi peluang untuk mendapat sedikit peluang dari dana pinjaman ini kerana kawasan saya belum mendapat dana ataupun pinjaman daripada Yayasan TEKUN.

Berkenaan dengan Majlis Amanah Rakyat atau MARA, saya ucapkan tahniah kepada pengurusan MARA yang berjaya menghasilkan usahawan bumiputera yang begitu ramai di negara kita. MARA telah menghasilkan ahli perniagaan bumiputera yang besar-besar dan menyumbang kepada dasar-dasar ekonomi negara kita untuk supaya bumiputera menguasai sekurang-kurangnya 30% ekuiti ekonomi. Saya ingin bertanya kepada kementerian, apakah kadar kejayaan program-program MARA dan jika ada kegagalan yang begitu signifikan, apakah sebab kegagalan tersebut dan adakah punca utamanya datang daripada pegawai ataupun mekanisme ataupun sistem kita dalam memilih bakal usahawan itu salah? Apakah kelemahan ini sentiasa diperbaiki dan berapa kerapkah penyelidikan dibuat dalam aspek ini?

Dalam kesempatan ini juga saya ingin berterima kasih kepada menteri yang sendiri telah menjanjikan dan meluluskan satu Pusat Giat MARA di daerah Penampang. Cuma di sini saya ingin bertanya, apakah kriteria untuk menubuhkan pusat ini? Bila menteri meluluskan pusat ini di Penampang, di daerah saya, saya sendiri telah mengenal pasti tiga tempat yang saya fikir sesuai tetapi yang mengecewakan saya ialah pemilihan tempat itu di tingkat satu sebuah bangunan kedai pula, ini bermakna kursus-kursus pun akan terhad dan jauh dari luar bandar yang sebenarnya lebih memerlukan.

Saya tahu ini tidak lagi boleh diubah tetapi saya minta supaya satu penyiasatan dibuat untuk kebaikan Kementerian kenapa dipilih tempat ini dan langsung tidak mengendahkan cadangan dan komitmen yang telah saya berikan.

Akhir sekali dengan kepakaran yang ada pada Kementerian, saya harap pihak Kementerian juga memberi peruntukan membantu dan bekerjasama dengan semua pihak khususnya KPLB untuk menjayakan apa yang Perdana Menteri kita sendiri galakan iaitu Kempen Satu Produk, Satu Kampung. Saya fikir ini adalah satu strategi yang baik untuk meningkatkan keusahawanan di kalangan anak-anak kita dan dengan memfokuskan kepada sumber dan bakat pada setiap kampung itu sendiri.

Dalam era globalisasi dan liberalisasi ini, entiti kampung adalah entiti yang paling baik untuk menghadapi apa-apa sahaja rintangan yang bakal kita hadapi biar pun dari segi ekonomi, agama, sosiobudaya, nilai-nilai dan sebagainya.

Jadi saya harap, Kementerian dapat melihat aspek-aspek ini. Terima kasih.

Beberapa Ahli: [Bangun]

Tuan Pengerusi: Kota Melaka, selepas itu Batang Sadong, selepas itu Tanjong, selepas itu Yang Berhormat Menteri menjawab.

5.55 ptg.

Tuan Kerk Kim Hock [Kota Melaka]: Tuan Pengerusi, saya merujuk kepada Butiran 020000 – Pelesenan. Ini berkenaan isu PKK atau Pusat Khidmat Kontraktor-kontraktor.

Tuan Pengerusi, dalam sesi persidangan ini, Ahli Parlimen pembangkang telah banyak menimbulkan masalah di mana empat kontraktor utama bagi projek komputer sekolah Fasa I di Semenanjung Malaysia tidak berdaftar dengan PKK dan semasa Menteri Kewangan Kedua menggulung perbincangan bagi Supplementary Budget bagi Mesyuarat sesi ini, beliau telah berkata bahawa kemungkinan pendaftaran akan menyebabkan masa yang panjang tetapi apabila Menteri Pembangunan Usahawan sendiri datang ke Parlimen ini, beliau telah menjelaskan, ini adalah oleh kerana *main con* itu tidak sendirinya menjalankan kerja pembinaan, maka tumpuan atau tumpuan Kementerian ialah terhadap kontraktor-kontraktor yang sebenarnya menjalankan kerja-kerja pembinaan.

Ini pada saya adalah satu jawapan yang begitu aneh dan ganjil dan saya tidak faham kalau itulah peraturan-peraturan yang telah ditetapkan oleh PKK, saya rasa ada sesuatu yang tidak kena telah berlaku, oleh kerana ini telah bermakna bahawa sesiapa sahaja boleh mendapatkan kontrak yang begitu besar tanpa berdaftar dengan PKK

Dan adakah ini peranan atau kawal selia yang patut dijalankan oleh PKK, di mana selagi kontraktor besar tidak menjalankan projek dengan sendiri, ia tidak perlu berdaftar dengan PKK. Dan sekiranya apa yang telah dijelaskan oleh Yang Berhormat Menteri adalah benar, saya minta supaya PKK meminda peraturan supaya sesiapa sahaja yang mendapat tender untuk projek, ini adalah tender mengikut *direct negotiation*, patut berdaftar dengan PKK dan saya juga ingin menanya, apakah tindakan PKK terhadap kontraktor yang telah gagal menyiapkan projek mengikut tarikh yang telah ditetapkan.

Adakah PKK hanya menyenaraihitamkan syarikat sahaja ataupun individu, oleh sebab saya dapati ada individu yang boleh tubuhkan syarikat-syarikat yang baru, apakah tindakan kerajaan kalau orang-orang individu ini pula menubuhkan syarikat proksi dan mendapatkan projek baru daripada kerajaan.

Tuan Pengerusi, satu perkara lagi saya merujuk kepada Butiran -060000 – berkenaan dengan Majlis Amanah Rakyat.

Tuan Pengerusi, pada 18 hari bulan tahun ini, saya telah menanya Menteri Pembangunan Usahawan berkenaan dengan syarat bagi pemohon bukan bumiputera perlu menepati untuk masuk ke MRSM atau Maktab Rendah Sains MARA dan mengikut jawapan yang telah diberikan kepada saya pada 18 Mac tahun ini, ia berbunyi demikian:

"MARA telah menetapkan dua syarat berasingan bagi kemasukan pelajar untuk Tingkatan Satu dan Tingkatan Empat. Bagi kemasukan ke Tingkatan Satu, syarat-syarat ialah:

- (a) warganegara Malaysia;*
- (b) memperoleh 5A dalam Peperiksaan UPSR, markah penilaian adalah 25%;*
- (c) pelajar mesti aktif dalam kepimpinan, kokurikulum dan sukan - markah penilaian adalah 30%; dan*
- (d) kedudukan sosial ekonomi yang rendah - markah penilaian adalah 45%.*

Manakala syarat kemasukan ke Tingkatan Empat pula ialah:

- (a) warganegara Malaysia;*
- (b) mengambil ujian kecenderungan kemasukan ke MRSM; dan*
- (c) memperoleh keputusan minimum 6A 2B - B bukan subjek Matematik dan Sains di dalam PMR"*

Inilah syarat-syarat yang telah diberitahu kepada saya oleh Menteri, tetapi pada 30 Oktober tahun lalu, apabila saya telah meminta supaya murid-murid yang bukan bumiputera dibenarkan untuk masuk ke MRSM, Menteri sendiri telah jawab bahawa kerajaan hanya memberikan murid-murid bukan bumiputera daripada sekolah kebangsaan sahaja. Oleh kerana memang ini adalah satu cara untuk menarik lebih ramai murid masuk ke sekolah kebangsaan.

Jadi, saya hendak tahu mana satu yang betul? Oleh kerana kalau ikut syarat-syarat yang telah diumumkan ini, tidak ada di mana disebutkan bahawa hanya murid-murid bukan bumiputera daripada sekolah kebangsaan sahaja yang boleh diterima tetapi Menteri pula kata hanya diberikan kepada mereka dari sekolah kebangsaan.

Ini telah menimbulkan satu kekeliruan sehingga Pengerusi atau Presiden MCA, Yang Berhormat Datuk Ong Ka Ting berkata bahawa kerajaan perlu mengubah garis panduan tetapi saya dapati garis panduan begitu jelas sekali bahawa ia tidak mengenakan apa-apa syarat di mana hanya bukan bumiputera daripada sekolah kebangsaan yang boleh masuk ke MRSM.

Saya tahu bahawa walaupun kerajaan telah menawarkan 10% kepada pelajar-pelajar bukan bumiputera tetapi nampaknya ada masalah untuk menarik golongan bukan bumiputera untuk mengambil tempat-tempat yang telah ditetapkan. Jadi, saya bercadang supaya kerajaan mengkaji apakah sebabnya walaupun MRSM telah dibuka untuk orang bukan bumiputera tetapi ada kekhuatiran atas pihak mereka untuk masuk ke MRSM.

Memang saya kata bahawa MRSM ini adalah satu kolej, tempat yang baik, yang sebenarnya saya juga harap orang bukan bumiputera akan masuk. Oleh kerana tujuan kerajaan itu adalah baik supaya murid dari semua bangsa akan bercampur, dapat berinteraksi, mereka akan lebih memahami di antara satu sama lain tetapi kerajaan haruslah buat lebih daripada cuma membuka peluang sahaja. Kena buat langkah-langkah yang proaktif untuk menggalakkan lebih orang bukan bumiputera ambil tempat mereka.

Pada saya, ini juga adalah satu langkah yang mustahak, kerana kalau kita tengok polisi kerajaan sehingga hari ini susah bagi polis, ATM untuk menggalakkan orang bukan bumiputera masuk pasukan ATM atau polis. Ini adalah kerana dahulu memang ramai orang bukan bumiputera hendak masuk perkhidmatan kerajaan tetapi tidak ada galakan yang baik, sehingga hari ini susah, sudah jadi satu persepsi yang negatif. Jadi, kalau ini tidak berjaya, saya rasa khuatir, susah kita hendak menggalakkan ramai bukan bumiputera masuk polis dan juga ATM akan menghadapi halangan. Jadi, pada saya, ini adalah satu eksperimen yang mustahak sekali.

Kalau boleh kita besarkan lagi, bukan 10% sahaja, tambahkan, bukan kita hendak ambil tempat bumiputera tetapi tambahkan lagi. Tambahkan jumlah tempat bagi bukan bumiputera dengan menambahkan jumlah tempat di MRSM ini. Saya memang berkeyakinan bahawa kalau ini boleh berjaya, dia ada impak yang besar terhadap semua perkhidmatan di mana selama ini golongan bukan bumiputera mempunyai satu persepsi yang negatif terhadap kesanggupan rakyat untuk membuka tempat-tempat ini kepada mereka.

Jadi, saya harap cadangan saya akan diberikan pertimbangan yang sewajarnya. Terima kasih, Tuan Pengerusi.

Tuan Pengerusi: Batang Sadong.

6.04 ptg.

Puan Sukinam Domo [Batang Sadong]: Terima kasih, Tuan Pengerusi. Saya cuma ingin hendak membincangkan beberapa perkara. Pertama 00614 – Bangunan Perniagaan. Kita dapati pengusaha bumiputera yang kecil-kecil ini, masalah mereka yang utama ialah tidak adanya bangunan atau premis perniagaan.

Jadi, saya ingin meminta pandangan terutamanya kepada kementerian, apakah usaha untuk membina premis-premis perniagaan di Sarawak. Misalnya, kalau kita lihat di Bandar Serian... [Disampuk] MP Serian ada di sini. Kita dapati di Serian kebanyakan barang-barang dijual di Serian adalah merupakan barang daripada Indonesia. Sarawak seolah-olah menjadi pusat jualan barang Indonesia sekarang ini, dari yang semurah-murahnya sehinggalah yang sederhana.

Rakan-rakan dari Semenanjung berduyun-duyun ke Sarawak membeli tikar rotan dan sebagainya, tetapi tikar-tikar itu sebenarnya semuanya dari Indonesia. Begitu juga dengan kerusi, meja. Kerusi, meja semuanya dari Indonesia tetapi kalau kita perhatikan di Sarawak sebenarnya ada rakyat yang kreatif, yang boleh memajukan perusahaan kraf tangan, misalnya, dan banyak lagi yang boleh mereka jual tetapi masalahnya ialah premis.

Kita rasa iri hati juga dengan rakan-rakan di Semenanjung, mereka mempunyai premis-premis perniagaan yang mampu disewa oleh pengusaha-pengusaha kecil. Kedai memang banyak di Sarawak tetapi kalau hendak sewa kedai mahal. Kita ingin melihat premis misalnya, seperti Medan MARA dan di beberapa tempat lagi yang kedainya kecil-kecil yang boleh disewa oleh bumiputera ini. Masalahnya ialah tempat pasaran, urusan pemasaran memang satu masalah tetapi tempat memasarkan juga satu masalah.

Jadi, saya ingin bertanya kepada kementerian, adakah usaha untuk membina pusat perniagaan untuk bumiputera di Serian dan di Petrajaya di Kuching. Saya dapati papan tanda di Petrajaya, di Jalan Istana itu sudah berapa tahun sudah, Tuan Pengerusi, sehingga kini belum dibina lagi bangunan itu, jadi saya ingin bertanya bilakah bangunan itu akan dibina. Papan tandanya sudah berapa tahun saya nampak, jadi kita ingin mendapat..., kalau adalah pusat-pusat seperti ini saya percaya pengusaha-pengusaha bumiputera daripada luar bandar khususnya berdekatan akan berpeluang untuk turut serta dalam bidang perniagaan.

Khususnya dari segi jahitan. Giat Mara mengeluarkan ramai pelatih ataupun pelajar-pelajar daripada Giat Mara di bidang jahitan, tetapi masalahnya bila mereka balik kampung dan lepas itu lesap begitu sahaja, ataupun mereka mengambil upah menjahit di kampung tetapi kalau di kampung berapa banyak sahajalah boleh mereka buat ataupun pendapatan yang mereka boleh perolehi kerana hampir setiap rumah boleh menjahit baju sendiri.

Tetapi, kalaulah mereka ini ada tempat seperti Medan MARA di Kuala Lumpur ini, di Sarawak, mungkin mereka boleh berniaga di situ dan mendapat upah jahitan di situ. Tetapi, kalau mereka hendak menyewa kedai-kedai biasa di bandar memanglah tidak mampu kerana kedai-kedai itu mahal. Ini satu.

Kemudian, saya ingin juga bertanya tentang program Giat MARA. Giat MARA dan Program Giat MARA, Butiran 00611. Perkara ini pernah saya timbulkan. Setakat ini polisi kementerian ialah *Satu Kawasan Parlimen, Satu Pusat Giat MARA*. Saya ingin sekali lagi

mengusulkan supaya di tempat-tempat yang tertentu, kawasan Parlimen tertentu yang besar, kalau boleh diadakan lebih daripada sebuah Pusat Giat MARA.

Saya telah pun mengajukan untuk kawasan saya, saya telah pun mengenal pasti *site* nya, ataupun lokasinya, dan telah pun mengajukan permohonan kepada Kementerian Pendidikan untuk meminjam satu kawasan, berkongsi kawasan dengan sebuah sekolah menengah di kawasan Semenanjung untuk dijadikan Pusat Giat MARA ini. Saya sudah sediakan sebidang tanah tetapi tidak ada bangunan kerana saya dapati program-program Giat Mara ini, kursus-kursusnya amat praktikal, amat baik, apatah lagi sekarang ini Komuniti Kolej sudah ditangguhkan, jadi saya rasa masyarakat luar bandar di kawasan saya, misalnya amat memerlukan kursus-kursus kemahiran di peringkat yang rendah kerana mereka ini kebanyakannya suri rumah dan anak-anak yang tidak mempunyai kelayakan yang tinggi yang membolehkan mereka masuk institusi-institusi kemahiran seperti IKM dan sebagainya.

Kemudian berkaitan dengan Giat MARA ini juga, kalau boleh program atau kursus-kursus Giat MARA ditambah lagi. Misalnya untuk memasukkan Kursus Kraftangan. Tuan Pengerusi, di bawah Butiran 070000 - Perbadanan Kemajuan Kraftangan Malaysia. Saya ingin bertanya apakah yang boleh dibantu oleh kraftangan terhadap masyarakat luar bandar yang saya dapati ada potensi untuk mengusahakan kraftangan tetapi masalahnya kebanyakan mereka ini adalah suri rumah. Ini bermakna mereka tidak dapat pergi menghadiri kursus-kursus yang dianjurkan oleh kraftangan di pusat-pusat tertentu.

Saya ingin bertanya kalau boleh perbadanan ini membantu juga masyarakat luar bandar ini yang ada potensi mungkin melalui kursus-kursus di Pusat GIATMARA supaya mereka juga dapat memasarkan bahan-bahan atau produk yang mereka hasilkan di kampung.

Misalnya Tuan Pengerusi, semalam saya berada di kawasan saya untuk Hari Wanita dan mereka mengadakan pertandingan membuat gubahan daripada hasil buangan. Saya dapati amat kreatif sekali Tuan Pengerusi daripada pokok getah, daun getah, daripada daun pinang, surat khabar dan sebagainya tetapi mungkin mutunya boleh diperbaiki dan *variety* ataupun kepelbagaianya boleh diperbanyakkan lagi kalau mereka ada diberikan panduan dan bimbingan dari segi yang lebih profesional lagi. Masalahnya mereka ini suri rumah, mereka tidak dapat pergi ke pusat-pusat kursus.

Kalaulah kursus itu datang kepada mereka seperti kata orang, "*Ahmad cannot go to the mountain* kalau *mountain can go to Ahmad*", dengan izin dalam bahasa Inggeris. Jadi, ini yang kita harapkan terutama sekali ibu tunggal kerana ramai ibu tunggal di kawasan saya juga. Selain daripada itu, saya dapati kraftangan ini, produk kraftangan kita di Malaysia kos agak tinggi harganya kalau dibandingkan dengan produk-produk kraftangan di negara-negara lain.

Sebab itulah kita dapati hasil kraftangan negara lain amat laris di Malaysia. Kalau di Sarawak seperti yang saya sebut tadi, kraftangan dari Indonesia begitu laris. Kalau kita pergi ke pekan Serian memanglah itu adalah barang Indonesia. Begitu juga di Bandar Kuching kalau kita ke India Street misalnya, kebanyakannya adalah barangan Indonesia, bahkan di kawasan saya pun apabila saya kehabisan ubat gigi Colgate saya suruh seorang budak beli, saya terkejut melihat bahawa *Colgate* itu datang dari Thailand. Jauh di pedalaman, jadi ini masalah kita, seolah-olah kita menjadi pusat jualan barang-barang untuk negara luar bukan untuk negara kita.

Kalau kita pergi ke Vietnam misalnya, beg tangan wanita atau *Evening Bag* dalam bahasa Inggeris yang diperbuat daripada manik kita boleh beli dengan harga yang paling murah USD2 dapat satu beg tetapi saya percaya kraftangan kita di Malaysia ini kita tidak dapat harga sebegitu. Mungkin *labour cost* mereka murah.

Jadi, saya tidak tahu bagaimana usaha kita untuk menurunkan harga dengan memperbanyakkan produk saya percaya sebab itu harga barang dapat dikurangkan supaya dapat kita bersaing dengan negara ini. Mungkin kaum lelaki tidak tahu kami kaum wanita menggunakan tudung. Apabila kita pergi ke kedai membeli tudung dan selendang kita bertanya dari mana. Saya tahu dahulu dari Vietnam sekarang ini saya terkejut mereka

mengatakan dari Kemboja. Dari Kemboja Tuan Pengerusi. Tudung saya pakai ini dari Kemboja.

Tuan Pengerusi: Ya, minta gulung Yang Berhormat, ya.

Puan Sukinam Domo: Ya, bahkan telekung untuk sembahyang misalnya, jarang sekali saya dapati telekung itu buatan Malaysia tetapi Indonesia, Vietnam pun ada menghasilkan telekung untuk wanita. Jadi, perkara-perkara seperti ini kalaulah dapat diusahakan oleh orang-orang tempatan khususnya di luar-luar bandar dapat menghasilkan barang-barang ini dengan harga yang mungkin lebih murah, dapatlah membantu usahawan-usahawan atau bakal usahawan kita ini dari luar bandar dapatlah meningkatkan sosioekonomi ataupun taraf hidup mereka supaya tahap kemiskinan mereka dapat berkurangan. Jadi, itu sahajalah Tuan Pengerusi. Terima kasih.

Tuan Pengerusi: Yang Berhormat bagi Tanjong. Yang Berhormat saya telah hadkan tadi selepas Yang Berhormat bagi Tanjong saya akan minta Menteri menjawab, ya dengan kerana boleh jadi pada hari Khamis ini kita tidak akan bersidang, boleh jadi nanti keputusan yang akan dibuat. Dengan demikian kita kenalah berjimat masa. Lepas ini Menteri menjawab. Ya, Yang Berhormat bagi Tanjong.

6.05 ptg.

Tuan Chow Kon Yeow [Tanjong]: Terima kasih Tuan Pengerusi. Saya ingin menyentuh tentang Butiran 020100 – Lembaga Pelesenan Kenderaan Perdagangan Semenanjung. Kenderaan perdagangan yang juga merangkumi perkhidmatan bas-bas mini ataupun awam yang amat tidak memuaskan merupakan satu masalah kepada hampir 35% penduduk negara ini yang bergantung kepada perkhidmatan bas setiap hari. Perkara ini juga telah banyak kali diperdebatkan dan ditanya soalan-soalan di Dewan yang mulia ini.

Tuan Pengerusi, di negeri Pulau Pinang masalah perkhidmatan bas mini yang telah pun ditamatkan perkhidmatannya di Kuala Lumpur masih menjadi-jadi. Apa yang sudah tidak digunakan di Kuala Lumpur dibuang ke Pulau Mutiara. Syarikat-syarikat bas-bas mini haram juga tumbuh macam cendawan tumbuh selepas hujan. Terdapat bas-bas mini yang memalsukan permit-permit PUSPAKOM dan juga lesen yang dikeluarkan oleh kementerian.

Ini juga bermakna penumpang yang menaiki bas-bas mini ini tidak dilindungi insurans sekiranya terdapat sebarang kemalangan dan kebanyakan penumpang tidak pasti sama ada kenderaan itu beroperasi secara sah ataupun haram. Nasib baik setakat ini tidak ada sebarang kemalangan yang berlaku ataupun saya pasti sindrom menuding jari untuk menyalahkan pihak lain akan berlaku lagi.

Bas-bas mini dan bas awam yang sememangnya tidak layak atau uzur masih lagi berada di jalan raya dan bergerak dengan sewenang-wenangnya tanpa mempunyai rasa takut terhadap pihak berkuasa. Sekiranya ditinjau di Georgetown, kita akan dapati bahawa asap hitam yang tebal dan mencemarkan alam keluar daripada paip ekzos bas-bas mini dan bas awam.

Saya berasa hairan mengapa PUSPAKOM boleh meluluskan permit untuk kenderaan seumpama ini dan apakah tindakan yang akan diambil oleh kementerian ini. Suasana dalam bas-bas mini dan bas-bas awam di Georgetown juga amat mengaibkan. Kebanyakannya penuh dengan sampah sarap, kesan contengan di dinding dan tempat duduk yang telah rosak dan sekeliling yang amat kotor.

Apakah gunanya apabila kita melancarkan kempen membersihkan ini tetapi dalam pengangkutan awam keadaan ini amat mengecewakan. Selain itu etika segelintir pemandu bas mini dan bas awam juga sebaliknya merupakan satu masalah utama kepada orang ramai. Ada sesetengah pemandu itu bertindak seperti samseng di jalan raya. Berhenti sesuka hati, memandu dengan cara yang amat berbahaya sekali serta melayan penumpang dengan cara yang kasar sekali.

Di Jeti Pangkalan Weld di Georgetown, bas-bas mini dan bas awam ini berhenti sesuka hati sehingga mengganggu keselesaan pemandu-pemandu yang lain dan menyebabkan kesesakan lalu lintas. Banyak aduan berkenaan dengan masalah ini telah

diadukan, tetapi nampaknya penguatkuasaan masih tidak memuaskan. Saya ingin menegaskan di sini bahawa bas-bas mini telah banyak merosakkan imej Georgetown di kalangan pelancong. Di samping itu hasrat kerajaan untuk menggesa orang ramai menggunakan pengangkutan awam juga gagal membuahkan hasil kerana masalah-masalah seperti ini.

Malah objektif yang disasarkan oleh Kementerian sendiri masih jauh daripada realiti. Saya ingin mencadangkan supaya kerajaan mewajibkan para pemandu bas mengikuti kursus memandu dan cara melayan penumpang dengan beretika, mewajibkan para pemilik bas memastikan bas mereka sentiasa bersih mengikut suatu piawaian yang ditetapkan dan juga mewajibkan bas-bas mini dan bas-bas awam ini menjalani pemeriksaan di PUSPAKOM, setiap tiga bulan daripada enam bulan seperti yang ditetapkan sekarang.

[Timbalan Yang di-Pertua (Dato' Haji Muhamad bin Abdullah) *mempengerusikan Jawatankuasa*]

Saya juga ingin Kementerian memaklumkan, berapakah jumlah syarikat bas mini yang beroperasi di Pulau Pinang dan adakah mereka memperbaharui lesen yang diluluskan dan apakah kriteria yang dikenakan?

Tuan Pengerusi, saya ingin menyentuh tentang Butiran 00602 – Maktab Rendah/Kolej Sains MARA, seperti perkara yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat bagi Kota Melaka. saya juga ingin Kementerian memberi penjelasan tentang isu yang dibangkitkan. Berhubung dengan pengambilan pelajar bukan bumiputera ke dalam MRSM ini, saya ingin tahu setakat ini mengapa sambutan masih belum menggalakkan dan berapakah tempat yang masih belum diisi? Baru-baru ini dilaporkan bahawa antara faktornya ialah kesangsian ibu bapa dan juga kerana kurang fahamnya tentang MRSM di kalangan ibu bapa, dan antaranya juga kerana mereka tidak pasti sama ada para pelajar bukan beragama Islam yang belajar di MRSM ini diwajibkan untuk mengikuti cara hidup pelajar yang beragama Islam, seperti memakai tudung dan sebagainya.

Akhirnya saya juga ingin menyentuh tentang Butiran 050300 – Francais dan Vendor, di mana kita mendengar bahawa pemimpin kerajaan pernah menjemput industri francais yang dikatakan mampu merencanakan kegiatan ekonomi, terutamanya dalam bidang peruncitan dan perkhidmatan. Dari aspek pembangunan usahawan, sistem francais akan membolehkan seseorang usahawan yang tidak mempunyai banyak pengalaman untuk memulakan perniagaan secara *jump-start*. Namun demikian, perkembangan mengenai konsep francais masih kabur di kalangan rakyat dan syarikat-syarikat tempatan di negara ini.

Jadi, dengan harapan Kementerian akan menjelaskan, di mana sebanyak RM100 juta telah diperuntukkan di bawah Butiran Projek 030000 untuk maksud pembangunan francais dan juga RM6 juta telah dibelanjakan untuk tempoh 2001 dan 2002 dan juga sebanyak RM30 juta dianggarkan untuk tempoh 2003. Saya ingin Kementerian menjelaskan butiran untuk wang yang telah dibelanjakan dan akan dibelanjakan, sama ada telah mencapai objektif untuk memberi khidmat dan bimbingan serta bantuan maklumat kepada usahawan dan bakal usahawan, dan berapakah francais yang sudah pun diwujudkan, dan sama ada mereka yang mengambil bahagian dalam francais ini, apakah kadar kejayaan usahawan-usahawan yang mengambil bahagian dalam sistem francais yang dianjurkan ataupun yang digalakkan oleh Kementerian. Sekian, terima kasih.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, dijemput Yang Berhormat Timbalan Menteri untuk menjawab.

6.23 ptg.

Timbalan Menteri Pembangunan Usahawan [Dato' Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus]: Tuan Pengerusi, pertama sekali saya hendak ucapkan berbanyak-banyak terima kasih kepada semua Ahli-ahli Yang Berhormat yang telah mengambil bahagian di dalam perbahasan mengenai Kementerian ini pada Peringkat Jawatankuasa ini.

Pertama sekali saya hendak menyatakan kepada rakan saya, Yang Berhormat bagi Sri Aman bahawa Yang Berhormat Menteri dan saya semuanya datang daripada

kawasan pedalaman dan kita pun tahu masalah-masalah yang ada di kawasan pedalaman, dan kita hendak bantu orang-orang pedalaman dari semua aspek hidup dan kehidupan supaya mereka dapat menikmati apa jua kemudahan yang disediakan oleh kerajaan, baik dari segi hendak menaikkan taraf hidup mereka dan lain-lain kemudahan.

Pegawai-pegawai yang ada di kementerian ini khususnya dan juga kementerian-kementerian yang lain amnya, rasa saya, mereka memberikan kerjasama yang cukup baik. Mereka bukan berada di situ untuk menghalang setiap program ataupun program-program yang kita rancang, sebenarnya pegawai ataupun tenaga kepegawaian itu memainkan peranan yang amat penting dan mereka saya kira telah menunjukkan hasil-hasil kerja yang selama ini membolehkan rakyat kita, terutama sekali di kawasan-kawasan pedalaman, menikmati pelbagai kemudahan dan kemajuan.

Dalam pada itu kita kena ingat juga, baik kita yang ada di dalam Dewan ini, mahupun pegawai-pegawai kita, apa sahaja gerak kerja yang kita buat, ia adalah tertakluk kepada aturan dan peraturan, kepada undang-undang, terutama sekali yang kita buat di dalam Dewan yang mulia ini.

Jadi, rakan saya Yang Berhormat bagi Sri Aman jangan susah hati. *We're here to serve all of us*, dengan izin, Tuan Pengerusi. Kita di sini untuk berkhidmat dan masalah kita terima dan saya pun tahu ada masalah-masalah yang secara umum dan secara khusus.

Dan masalah pertama ialah soal kereta sapu seperti Yang Berhormat bangkitkan ini. Ini satu perkara yang amat sensitif. Nampaknya mudah. "Kereta sapu" tetapi di peringkat *grass-root*, dengan izin, peringkat bawahan sana, kita maklum tentang pelbagai perkara yang berlaku walaupun sudah kita tentukan aturan dan peraturannya tetapi ini soal manusia dan kemanusiaan dan kita cuba mengatasi perkara ini seberapa yang boleh, menggalakkan mereka itu supaya memohon lesen yang diperlukan. Kalau sekiranya kawasan itu dizonkan sebagai kawasan untuk kereta sewa maka perlulah mereka itu memohon lesen ataupun permit untuk mengendalikan kereta sewa. Kalau sekiranya kawasan itu dizonkan sebagai kawasan untuk permit teksi maka perlulah mereka mendapatkan lesen yang sama. Saya harap kita sama-sama cuba membantu mereka.

Dari segi kementerian ini, dari segi pengeluaran permit, ia ada masa dan ketikanya. Jadi, apabila permit itu dibuka, saya harap mereka yang menjalankan urusan demikian dapat cuba memohon. Setakat ini, untuk makluman Yang Berhormat, permohonan untuk kereta sewa ataupun permit untuk kereta sewa cuma kita buka di negeri Kelantan, Negeri Sembilan, Kedah dan Perlis, tidak termasuk lagi negeri-negeri yang lain.

Jadi bila dibuka besok, Yang Berhormat sebagai wakil rakyat di situ, tolong nasihat. Kita cuma boleh nasihat, *persuade these people*. Kadang-kadang dia pun tidak hendak minta, dia pun tidak hendak mohon, dia lebih selesa untuk menjalankan khidmat teksi sapu. Itu keadaan manusia yang sama-sama kita kena yakinkan bahawa kita ada aturan dan peraturan yang mesti kita ikut dalam sebuah negara yang berteraskan kepada undang-undang. Itu perkara yang pertama yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat bagi Sri Aman tadi.

Yang kedua, tentang soal pengeluaran permit Kelas 'F'. Seperti saya katakan tadi bahawa kita tidak sekat pengeluarannya. Sebenarnya, pengeluarannya berjalan terus. Kita menerima permohonan untuk mendaftarkan kontraktor Kelas 'F' ini dengan syarat mereka memenuhi syarat-syarat yang ditetapkan, cuma apa yang saya fikir, yang ditekankan oleh Yang Berhormat Menteri pada waktu memberikan penjelasan hari itu ialah tentang pentingnya kita cuba hendak mencari jalan..., bukan hendak memastikan, kita tidak boleh memastikan, kita hendak mencari jalan macam mana gayanya orang yang memohon untuk mendapatkan permit Kelas 'F' ini terdiri daripada mereka yang betul-betul berkeupayaan kerana seperti Yang Berhormat sebut tadi, yang paling banyak sekali sekarang ini di kalangan kontraktor ialah mereka yang mempunyai permit Kelas 'F', iaitu hampir 30,000 orang.

Jadi, itu maksud Yang Berhormat Menteri, bukan kata dia hendak menyekat, tidak, jauh daripada itu sebab saya kata begitu, tugas dan tanggungjawab yang diamanahkan kepada kita di sini ialah untuk menjalankan tanggungjawab mengikut aturan dan peraturan dan kita tahu sekarang senario yang menyelubungi kontraktor-kontraktor Kelas 'F' ini, itu

yang saya fikir mendorong Yang Berhormat Menteri memberikan pandangan yang sedemikian dan tidak ada sedikit pun hasrat daripada Yang Berhormat Menteri Pembangunan Usahawan untuk menyekat. Kita cuba hendak pastikan biarlah keupayaan dan kemampuan mereka itu bertambah baik kerana bilangannya begitu ramai sekarang ini.

Syarat RM5,000 ini pun sebenarnya memang rendah. Macam Yang Berhormat minta kalau boleh turunkan sampai RM1,000 ataupun RM500, saya fikir kontraktor-kontraktor ini mempunyai kemampuan untuk berbuat demikian jika sekiranya mereka betul-betul tekun, betul-betul berhasrat serta berminat untuk mengambil bahagian sebagai seorang kontraktor Kelas 'F' ini.

Begitu juga tentang ruang pejabat yang disebutkan ini, bukan kata *compulsory*, tetapi ia menjadi *compulsory* kalau bagi kontraktor-kontraktor Kelas 'E'. Cumanya bila ada pejabat itu lebih baik tetapi tidak sampai tahap kita mewajibkan kontraktor-kontraktor Kelas 'F' ini mempunyai pejabat sedemikian rupa.

Kemudian memang kita sentiasa mengadakan kursus-kursus kepada kontraktor-kontraktor ini dan kita akan mempertingkatkan lagi dari satu masa ke satu masa, itu pun mengikut kemampuan kewangan yang diberikan oleh kerajaan misalnya pada tahun 2003 ini kita telah mengadakan tiga kursus bagi kontraktor-kontraktor di Sarawak dan di seluruh negara ada 22, itu kemampuan kementerian ini setakat peruntukan yang diberikan kepada kita yang Yang Berhormat luluskan di dalam Dewan yang mulia ini.

Selain daripada itu, saya hendak beralih kepada Yang Berhormat bagi Penampang yang menimbulkan soal ada atau tidak penyelarasan dibuat di dalam pelaksanaan program-program pembangunan usahawan di kementerian ini. Jawapannya mudah, ada dan di semua peringkat; di peringkat ibu pejabat atau di peringkat pusat kita ada Majlis Pembangunan Usahawan, dipengerusikan sendiri oleh Yang Berhormat Menteri dan pegawai-pegawai atau wakil-wakil daripada agensi-agensi kerajaan yang bertanggungjawab. Begitu juga di peringkat negeri, kita mempunyai Jawatankuasa Penyelarasan Pembangunan Usahawan di peringkat negeri yang juga dipengerusikan oleh Yang Berhormat Menteri dan dianggotai oleh semua ahli-ahli EXCO yang bertanggungjawab dalam pembangunan usahawan.

Begitu juga di peringkat kepegawaian kita juga mempunyai sebuah jawatankuasa yang dipengerusikan sendiri oleh Ketua Setiausaha Kementerian dan dianggotai oleh pegawai-pegawai bukan sahaja daripada Kementerian Pembangunan Usahawan tetapi juga para pegawai daripada agensi-agensi lain yang ada hubung kait dengan program pembangunan usahawan.

Ketiga-tiga jawatankuasa ini mengendalikan tugas masing-masing mengikut masa-masa ataupun waktu-waktu yang ditentukan apabila mesyuarat-mesyuarat tersebut diadakan dan di situlah diteliti apa jua perkara yang perlu diselaraskan supaya dielakkan seboleh-bolehnya tindihan seperti Yang Berhormat kata di dalam proses kita melaksanakan pelbagai program pembangunan usahawan di negara kita ini. Saya percaya melalui jentera ataupun *vehicle machinery* yang disediakan itu, apa jua perkara yang boleh kita kenal pasti yang boleh menjadi penghalang kita cuba atasi secara besar-besaran.

Kemudian Yang Berhormat membangkitkan soal kejayaan program pembangunan usahawan. Saya hendak menjelaskan atau menyatakan di sini bahawa secara keseluruhannya program-program pembangunan usahawan yang dikendalikan melalui Kementerian Pembangunan Usahawan ini berjalan dengan baik dan ia bermula dengan cara kita menyemai, menanam dan memberi keyakinan kepada persekitaran yang menggalakkan. Usaha ini dibuat dari peringkat sekolah menengah lagi di mana murid-murid ataupun pelajar-pelajar di peringkat sekolah menengah diberikan pendedahan iaitu maksud saya menyemai benih-benih atau bibit-bibit minat di kalangan pelajar-pelajar kita.

Sekarang ini ada hampir 500 buah sekolah menengah di seluruh negara kita yang melibatkan lebih daripada hampir 30,000 murid-murid yang diberikan pendedahan tentang pelbagai maklumat dan keterangan tentang keusahawanan dan di situ kita tingkatkan lagi sampai ke universiti-universiti. Kita mempunyai hubungan kerjasama yang cukup baik dengan semua universiti awam kerajaan di mana proses pendedahan itu berjalan terus, malahan kita menyediakan program untuk usahawan-usahawan muda dengan kemudahan-

kemudahan termasuk dari segi kemudahan-kemudahan pembiayaan dalam bentuk pinjaman.

Misalnya apabila siswazah-siswazah yang sekarang ini kita tahu ramai yang menganggur, lebih daripada 47,000 orang siswazah, jadi kita sediakan satu program melalui pelbagai pendedahan dan yang penting sekali pembiayaan. Setakat ini saya sukacita menyatakan hampir RM17 juta telah pun kita keluarkan kepada 137,000 siswazah-siswazah yang menganggur ini untuk memulakan perniagaan masing-masing. Ini menunjukkan keberkesanan program kita

Tuan Philip Benedict Lasimbang: [Bangun]

Dato' Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus: Saya bagi Yang Berhormat, sekejap ya, saya hendak terangkan sedikit keberkesanan program-program yang kita laksanakan itu.

Begitu juga tentang usaha-usaha yang kita beri lanjutan daripada persekitaran yang kita wujudkan itu, penumpuan yang kita beri kepada usahawan-usahawan kecil ataupun peniaga-peniaga kecil

Tuan Philip Benedict Lasimbang: [Bangun]

Dato' Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus: Sekejap Yang Berhormat, saya hendak terangkan jawapan saya.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, tunggu sekejap Yang Berhormat bagi Penampang.

Dato' Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus: Peniaga-peniaga atau usahawan-usahawan kecil yang sedang berniaga, kepada mereka yang berminat untuk hendak berniaga, semua ini ada program-program khusus yang kita sediakan melalui seminar, kursus, ekspo dan akhir sekali kemudahan pembiayaan yang kita sediakan untuk membolehkan mereka itu berkecimpung di pelbagai bidang perniagaan.

Sebagai contoh kejayaan yang paling besar sekali sudah pastilah dibuat melalui MARA dan sehingga 31 Ogos 2003, inilah angka yang terbaharu yang saya dapat. Seramai 141,826 orang usahawan yang telah menikmati pelbagai kemudahan yang saya katakan tadi dengan pinjaman yang kita luluskan kira-kira RM1.6 ribu juta. Itu contohnya, saya boleh beri semua secara *detail* tetapi saya fikir tidak perlu kerana ini sebagai contoh sahaja. Sebelum saya hendak mengizinkan Yang Berhormat ini pasal pinjaman TEKUN, pinjaman TEKUN ini kita teruskan, kita tidak ada hajat hendak memberhentikan.

Saya maklum ada 28 lagi kawasan Parlimen yang belum dapat menikmati kemudahan ini dan insya-Allah nanti bertambah pula lagi dengan kawasan-kawasan yang baru ini, lagi banyak kawasan Parlimen yang perlu kita berikan kemudahan-kemudahan yang saya tahu memberikan kesan yang amat besar kepada peniaga-peniaga kecil, terutama sekali yang ada berselerak di negara kita ini. Okay, Yang Berhormat...

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, Penampang.

Tuan Philip Benedict Lasimbang: Terima kasih Timbalan Menteri dan terlebih dahulu saya ucapkan terima kasih kerana memberikan jaminan untuk meneruskan bantuan untuk hiasan TEKUN ini khasnya di Penampang, di mana terdapat banyak ataupun ramai peniaga bumiputera kecil-kecilan. Yang saya ingin bertanya di sini ialah berkenaan dengan maklumat dan kemudahan yang ada sekarang ini, yang begitu banyak sekali kalau kita kira dalam semua agensi kerajaan dan kementerian.

Bagaimana bentuk *network* untuk memberikan maklumat ataupun makluman kepada kumpulan sasar dengan lebih efektif kerana mungkin kumpulan sasar ini lebih memerlukan terutama sekali di peringkat kampung-kampung, di desa-desa, di mana kumpulan sasar itu amat memerlukan kerana kekurangan komunikasi dan sebagainya. Apakah kita mempunyai rangkaian ataupun adakah kementerian berpuas hati dengan cara kita menyampaikan maklumat mengenai dengan kemudahan yang diberikan oleh kerajaan. Terima kasih.

Dato' Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus: Terima kasih Yang Berhormat, cara kita menyebarkan maklumat ini banyak, cuma dari segi jentera kerajaan, kalau di peringkat terbawah sekali ialah di peringkat daerah, di situ kita mempunyai pegawai MARA daerah kita dan semua pegawai MARA di daerah terutama sekali telah maklum perlunya mereka ini cuba memastikan seberapa banyak maklumat dapat disebarkan kepada peniaga-peniaga dan penjaja-penjaja yang ada di kawasan masing-masing. Kerana saya setuju dengan pandangan Yang Berhormat, walaupun saya kata banyak usaha kita buat tetapi di peringkat akar umbi itu masih ramai lagi peniaga-peniaga kecil terutama sekali yang dia tidak berapa tahu tentang cara mana hendak mendapatkan kemudahan-kemudahan ini.

Yang itu saya sendiri faham dan itu sebabnya ada usaha sepanjang masa yang kita buat untuk cuba memastikan maklumat-maklumat yang perlu ini sampai kepada kumpulan sasaran kita.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhammad bin Abdullah]: Ya, Tanah Merah.

Tuan Saupi bin Daud: Terima kasih Tuan Pengerusi, terima kasih Yang Berhormat Timbalan Menteri. Berhubung dengan program atau pinjaman yang dikeluarkan oleh pihak MARA di peringkat negeri, saya ingin mendapat penjelasan sedikit dari segi umpamanya, kuasa yang diberikan pegawai MARA negeri hanya meluluskan peruntukan sebanyak RM50,000 ke bawah. Kemudian lebih daripada RM50,000 itu terpaksa mendapat kelulusan di peringkat ibu pejabat di Kuala Lumpur.

Yang keduanya dari segi Yang Berhormat katakan tadi, kita mengutamakan kepada usahawan-usahawan muda yang ingin melibatkan diri dan menceburkan diri dalam perniagaan. Saya mendapat tahu bahawa kelulusan kewangan ini kebanyakannya diberikan kepada orang yang sudah berniaga dan yang ingin membesarkan perniagaan mereka. Maknanya tempat berniaga sudah ada tetapi memperbesarkan, menambahkan modal perniagaan, tetapi kepada usahawan muda yang belum berkecimpung, yang belum ada asas agak sukar sedikit untuk mendapatkan pinjaman, kerana ia mempunyai sebuah syarikat, mempunyai akaun bank, penyata kewangan dan sebagainya.

Jadi, begitu juga yang ketiga dari segi pemberian kuota-kuota ataupun jenis-jenis perniagaan yang diperuntukkan. Kalau sesuatu daerah itu sudah banyak diluluskan umpamanya restoran sudah tidak diberi lagi, restoran, kedai kopi, kedai runcit tidak diberi, tidak diluluskan kecuali perniagaan-perniagaan lain yang belum ada. Jadi, kadang-kadang kita rasa sukar di kalangan usahawan muda ini dia hendak menceburkan perkara-perkara yang agak berisiko tinggi, dia tidak berani, cuma mungkin dia berani kalau kedai runcit, kedai kopi dan sebagainya.

Jadi, apakah kelonggaran yang boleh diberi oleh pihak kementerian kepada usahawan-usahawan yang ingin mendapatkan pinjaman ini. Saya minta penjelasan.

Dato' Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus: Terima kasih Yang Berhormat. memang dari segi skim pembiayaan MARA ini, kita sudah mengadakan banyak kelonggaran sebenarnya dari segi hendak membantu peniaga-peniaga dan pengusaha-pengusaha ini. Misalnya macam di peringkat negeri memang betul kita sudah perturunkan kuasa ini kepada pengarah MARA negeri maksud saya, kepada jawatankuasa yang diketuainya untuk memberikan kelulusan pinjaman pembiayaan RM50,000 ke bawah dan pinjaman pembiayaan kontrak RM250,000 ke bawah, itu kuasa kita telah turunkan agak lama. Begitu juga masa tempoh kelulusan itu, kita sudah mempercepatkan lagi dan begitu juga penjamin-penjamin kita sudah melonggarkan belaka sebenarnya.

Misalnya kalau hendak disebut syarat pembiayaan dua orang penjamin kepada satu orang, gaji minimumnya RM500.00, semuanya kita sudah mengambil tindakan, cuma selain daripada itu kena pergi ke ibu pejabat. Yang kedua soal cara mana kita bantu mereka yang terlibat ini. Setiap daripada kita di bawah kementerian ini ada 10 tabung. Untuk usahawan muda ada kemudahan yang khusus, yang kita sediakan. Jadi, pada saya tidak patut menimbulkan apa-apa masalah, kalau dia sudah menjalani kursus ataupun mengambil bahagian, dia ada minat mengambil bahagian dalam kursus kita, ada tempohnya dan biasanya kita bantu usahawan muda. Selepas itu mereka yang sedia berniaga agak lama hendak bantuan itu pun ada MARA, ada daripada tabung-tabung yang tertentu, TEKUN ada terpulanglah, apa jenis pinjaman yang dikehendaki kalau dia hendak

besar lagi dia kena pergi ke banklah tetapi saya bercakap ini dalam konteks dana-dana yang dikelolakan oleh kementerian ini.

Jadi, pada saya tidak patut ada masalah kecuali kalau mengikut kajian kita masalah di kalangan peniaga bumiputera kita ini banyak, terutama sekali dari segi syarat-syarat, hendak memenuhi syarat-syarat - yang itu banyak.

Kalau disebabkan oleh dia tidak dapat hendak memenuhi syarat-syarat, itu jadi masalah lah sedikit ya tetapi biasanya saya kata terutama sekali mereka yang telah mengambil bahagian dalam program kita ini, tidak patut timbul apa-apa masalah. Kecuali dia yang sedia ada halangan-halangan dari segi dia fasal kita *check*, kita periksa, kita siasat, itu mungkin menyebabkan dia payah hendak dapat pinjaman dan kemudahan itu sentiasa ada untuk semua orang.

Kemudian kalau Yang Berhormat kata, katakan 20 orang lagi hendak buat, bila kalanya dia hendak maju. Kita cuba sahaja galak, *persuade*, kita nasihat. Bukan kata kita adakah kuota sekian. Itu bukan tanggungjawab kita. Yang kita beri ialah khidmat nasihat, kaunseling kepada mereka yang datang, kita nasihat dialah kalau sudah di tempat ini, di daerah ini sudah banyak perniagaan, cubalah yang lain. Itu ada kita buat, ya! Untuk hendak mempelbagaikan perniagaan contohnya...

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, Yang Berhormat bagi Tanah Merah.

Tuan Saupi bin Daud: Saya ingin dapat penjelasan sedikit, pembetulan pada fakta tadi. Maksud kuota yang saya sebut tadi ialah katakan seseorang itu isi borang. Dia buat permohonan untuk membuka kedai runcit tapi katakan, saya ambil satu daerah, kawasan saya Tanah Merah umpamanya. Pihak MARA Daerah ataupun pihak MARA Negeri telah meluluskan katalah pinjaman untuk kedai runcit ini sudah sepuluh sudah. Jadi maka kuota dia, maksud kuota itu, kuota untuk kedai runcit sudah habis. Jadi itu sahaja, bukan kata dilimitkan kuota daripada ini tapi kuota pinjaman. Maka dinasihatkan kalau kedai lain ataupun perniagaan lain mungkin boleh diluluskan. Itu saya ingin mendapat penjelasan.

Dato' Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus: Terima kasih Yang Berhormat. Itu mungkin maknanya peruntukan untuk tahun itu, untuk bidang itu, sudah habis. Dia boleh mohon balik kemudian ataupun tahun akan datang dia boleh mohon. Cuma kita memang ada buat begitu. Niatnya satu sahaja, hendak cuba hendak mempelbagaikan aktiviti-aktiviti perniagaan. Itu sahaja kalau boleh, kalau tidak boleh kita tidak boleh paksa dia. Dia hendak buat kedai runcit juga, maknanya dia kena mohon lagilah nanti bila ada peruntukan. Itu maksudnya ya.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Yang Berhormat Tebrau berdiri Yang Berhormat.

Dato' Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus: Apa lagi.

Tuan Pengerusi Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya sila Yang Berhormat bagi Tebrau.

Datuk Haji Mohd. Ali bin Haji Hassan: Terima kasih Tuan Pengerusi dan terima kasih Timbalan Menteri. Saya ingin penjelasan. Saya hendak tanya pertama pinjaman melalui TEKUN. Tahniah kepada pihak kementerian yang telah pun dapat memberi peluang kepada peniaga kecil dalam menjalankan perniagaannya dan *Alhamdulillah* nampak kejayaan yang baik termasuk kawasan saya. Cuma saya tadi dapati daripada jawapan Menteri ada 28 Bahagian Parlimen yang belum lagi mengendalikan pinjaman TEKUN.

Cuma saya mintalah mungkin duit agaknya ada. Kalau bolehlah, pinjaman-pinjaman di kawasan Parlimen yang telah sedia ada termasuk Parlimen Tebrau dan saya ucap tahniah kepada kementerian kerana memang ramai orang saya kerana kawasan itu memang dari segi pembangunan dan perniagaan memang begitu pesat sekali di Kawasan Parlimen Tebrau dengan projek perumahan dan sebagainya. Jadi saya minta kementerian timbang kembalilah kalau ada senarai daripada Tebrau ini luluskan segeralah. Terima kasih, itu sahaja permohonan saya.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Luluskanlah Yang Berhormat.

Dato' Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus: Terima kasihlah Yang Berhormat. Itu dari segi pentadbiran sahaja. Biasanya kita ada tempoh daripada mohon sampai kita hantar Kuala Lumpur dan ini pun kita sudah minta dipercepat. Tidak ada masalah selagi ada permohonan, seberapa cepat kita hendak selesai, kita hendak bagi cek itu, kita akan cuba bagi. Cuma kalau lambat, cepatnya bergantung juga balik kepada sama ada pemohon itu dia penuhi ataupun tidak syarat-syarat yang ada dalam borang itu. Bukanlah payah sangat. Saya pun tengok borang ini, mudah sahaja.

Kadang-kadang itu yang selalu sangkut ini, dia ingat kita tidak tahu. Dia ingat dia hendak pusing-pusing cerita. Dia ada buat pinjaman tempat lain misalnya pada MARA. Pinjaman itu belum selesai, dia hendak pinjam pula pada TEKUN, itu tidak boleh. Itu yang sangkut itu. Fasal kita periksa data pegawai kita. Kita pastikan dia betul-betul tidak ada sangkut itu sahaja tapi dari segi prinsip dasarnya seberapa cepat yang boleh kita hendak selesai, kita selasai, insya-Allah.

Satu perkara lagi tentang Yang Berhormat bagi Penampang tadi saya hendak selesaikan perkara yang dibangkitkan. Saya pun dukacita dengar dari segi pemilihan Pusat Giat MARA ini. Pandangan Ahli Parlimen itu tidak diambil kira. Ini saya akan siasat. Saya minta maaf Yang Berhormat. Kalau betul tempat itu tidak sesuai, saya insya-Allah kalau ada rezeki pergi Penampang esok, saya boleh tengok, kita rundingkan. Jangan ambil hati sangat. Kadang-kadang itu pegawai kita pun ada sebab, mungkin ada sebab yang saya tidak tahu. Ini perkara spontan tapi kalau betul jika Yang Berhormat punya pandangan tidak diambil kira, itu saya hendak minta maaf dahulu bagi pihak kementerian.

Baik, selain daripada itu ada satu lagi. Ini soal satu produk, satu daerah ini. Ini pun kita ada jawatankuasa penyelarasan. Ada lima jawatankuasa kecil yang dibentuk oleh kerajaan untuk hendak mengendalikan program ini dan saya maklum jawatankuasa-jawatankuasa ini sedang meneliti pelbagai aspek sebelum satu-satu industri untuk satu-satu daerah itu dimuktamadkan dan dilaksanakan.

Tuan Pengerusi saya beralih kepada Yang Berhormat bagi Kepong, rakan saya ini. Dia tidak ada pula. Dia memang perangai macam itu. Dia cakap lepas itu dia tidak ada... *[Ketawa]* Tapi tidak apa. Saya hendak jelaskan Yang Berhormat Tuan Pengerusi ini kita terima baik tentang kekurangan dan kelemahan yang menyelubungi industri pengangkutan kita khususnya di Lembah Klang ini, itu kita terima baik dan kita sebenarnya untuk makluman Yang Berhormat rakan saya Yang Berhormat bagi Kepong, pihak kementerian khususnya sekarang ini sedang mengambil tindakan dengan agensi-agensi yang berkaitan untuk menyusun semula sistem kenderaan ini khususnya di Lembah Klang supaya dapat diatasi kelemahan-kelemahan yang ada sekarang.

Sekarang ini kerja-kerja ini kita selaraskan dengan pengangkutan LRT, monorel, KTM Komuter dan juga syarikat-syarikat bas berhenti-henti di Lembah Klang ini. Kita berhasrat selepas usaha ini dibuat dalam tempoh 3 hingga 4 bulan ini, kita akan dapat memperkenalkan satu sistem di mana pengguna-pengguna khususnya di dalam Lembah Klang akan menggunakan satu jenis tiket, buka pas ya. Kita tidak pakai pas, kita pakai tiket. Jadi kita akan gunakan satu tiket dan ia boleh, dia rasa hendak naik monorel, naik monorel lah, LRT dan lain-lain.

Kita sekarang ini sedang berusaha ke arah itu dan apabila selesai kerja-kerja ini nanti kita harap banyak daripada kekurangan-kekurangan itu akan dapat kita atasi. Begitu jugalah kekurangan-kekurangan lain yang ada di dalam sistem pengangkutan kita ini baik di Pulau Pinang ataupun di tempat-tempat yang lain, kita tidak sepi daripada mencari jalan untuk mengatasi masalah-masalah tersebut.

Kemudian, saya hendak sebut sedikit oleh kerana syarikat Metrobus ini telah di"single out", maknanya telah disebut sebegini rupa, saya maklum tentang apa yang disebut oleh Yang Berhormat bagi Kepong. Sebenarnya syarikat ini telah pun mengambil langkah-langkah untuk melatih ataupun membimbing, khususnya pemandu-pemandu dan juga konduktor-konduktor bas ini supaya mengamalkan sikap-sikap yang lebih baik.

[Timbalan Yang di-Pertua (Datuk Lim Si Cheng) **menpengerusikan Jawatankuasa**]

Saya perhatikan daripada usaha yang dibuat itu, ada di antara mereka yang telah mengikuti kursus-kursus bimbingan yang dibuat sendiri oleh Metrobus ini telah mula menunjukkan petanda-petanda yang baik dan kita telah menekankan kepada mereka tentang pentingnya mereka mengamalkan cara-cara yang betul dan tidak dengan cara-cara yang tidak betul seperti yang disebut oleh Yang Berhormat bagi Kepong.

Kita menerima baik pandangan-pandangan itu dan saya percaya dengan langkah-langkah yang diambil oleh pihak pengurusan Metrobus ini, masalah-masalah, kekurangan-kekurangan ataupun kelemahan-kelemahan yang disebut itu tadi akan dapat dikurangkan dan akhirnya dapat diatasi pada masa-masa yang akan datang.

Tuan Pengerusi, saya beralih kepada Yang Berhormat bagi Kota Melaka. Yang Berhormat bagi Kota Melaka sekali lagi membangkitkan perkara yang telah dibangkitkan waktu perbahasan dasar dahulu tentang soal kontraktor yang dikatakan tidak berdaftar ini. Saya cuma hendak menjelaskan iaitu pelaksanaan projek komputer sekolah itu diberi secara penswastaaan oleh kerajaan. Justeru itu, syarikat yang mendapat projek berkenaan terkeluar daripada keperluan pendaftaran dengan PKK.

Dari segi tindakan tatatertib, PKK sememangnya mengambil tindakan seperti menahan atau menggantung lesen kontraktor yang menghadapi masalah dalam menyiapkan projek terutama sekali seperti gagal menyiapkan projek mengikut jadual dan tidak mengikuti spesifikasi yang ditetapkan.

Mengenai soal kemasukan ataupun pengambilan...

Tuan Kerk Kim Hock: Boleh Yang Berhormat Timbalan Menteri jelaskan sedikit, saya tidak faham maksud "sebab ia projek penswastaaan, ia terkeluar daripada PKK". Adakah ia benar? Kalau itu penjelasan yang diberikan, nampaknya ada tiga jenis penjelasan.

Menteri Kewangan Kedua mengatakan bahawa kemungkinan mereka memerlukan masa untuk mendaftar, Menteri sendiri mengatakan bahawa PKK tidak jaga *main contractor*, siapa yang sebenarnya menjaga pembinaan dan hari ini saya difahamkan, saya dengar penjelasan baru bahawa bagi penswastaaan, mereka terkeluar daripada jagaan PKK. Mana satu yang sebenarnya betul?

Dato' Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus: Tidak apa, itu pandangan Yang Berhormat. Saya sudah jelaskan. Apa Yang Berhormat bangkitkan, saya sudah beri penjelasan ya.

Saya hendak beralih kepada soal kemasukan murid-murid bukan bumiputera ke dalam MRSM seperti yang dibangkitkan juga oleh Yang Berhormat bagi Tanjong. Saya berterima kasih atas pandangan itu. Walaupun kita telah menyediakan tempat ataupun peratusan sebanyak 10% tetapi kita nampak sambutan itu masih lagi belum memuaskan. Kita buat keputusan begitu untuk menunjukkan sikap toleransi kita dalam usaha bersama-sama hendak membolehkan anak-anak kita ini bersama-sama berinteraksi dengan harapan mereka akan dapat hidup dengan aman damai yang bermula daripada sistem persekolahan ini.

Oleh kerana itu, kita akan cuba untuk memastikan kemudahan yang disediakan itu akan dapat dipenuhi di dalam pengambilan ataupun kemasukan murid-murid pada masa-masa yang akan datang. Sama ada peratusan itu hendak ditokok-tambah ataupun tidak, kita tunggu dan lihat dari segi pengisian 10% ini dan daripada situ, kita boleh kaji dan teliti sama ada perlu ataupun tidak kadar itu ditokok-tambah.

Tuan Pengerusi, saya hendak beralih kepada Yang Berhormat bagi...

Tuan Kerk Kim Hock: [Bangun]

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat bagi Kota Melaka bangun.

Dato' Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus: Apa lagi Yang Berhormat?

Tuan Kerk Kim Hock: Yang Berhormat Timbalan Menteri, ada satu yang mustahak belum dijawab. Saya kata bahawa syarat-syarat yang telah ditetapkan itu tidak mengatakan bahawa hanya murid-murid bukan bumiputera daripada sekolah kebangsaan yang hanya boleh diambil tetapi Menteri kata itulah syarat. Jadi, siapa yang betul, adakah Yang Berhormat Menteri itu telah melanggar syarat-syarat yang ditetapkan? Sila bagi satu jawapan.

Tadi yang jawapan untuk PKK itu, tiga jenis jawapan saya dapat berkenaan dengan PKK....

Dato' Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus: Itulah dia bawa tiga kali, tiga kali jawapanlah.

Tuan Kerk Kim Hock: Tiga *story* yang berlainan.

Dato' Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus: Tidak apalah.

Tuan Kerk Kim Hock: Tiga jawapan berbeza.

Dato' Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus: Sudah betullah itu. Yang Berhormat tanya tiga kali, jadi jawab tiga kalilah. Ha, betullah itu.

Tuan Kerk Kim Hock: *[Menyampuk]*

Dato' Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus: Sudahlah. Beza tidak beza, itu atas penilaian Yang Berhormatlah. Ha, okay?

Tuan Kerk Kim Hock: *[Menyampuk]*

Dato' Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus: Cukuplah itu. Apa hendak bising-bising lagi?

Tuan Kerk Kim Hock: *[Menyampuk]*

Dato' Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus: Baik. Saya layan Yang Berhormat, usah gaduhlah.

Tuan Kerk Kim Hock: *[Menyampuk]*

Dato' Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus: Tidak usah gaduhlah, tidak payah susah-susah hatilah. Bukan gaduh itu macam. Engkau perkataan gaduh pun tidak faham ini, apalah kau ini? *[Ketawa]*

Tuan Kerk Kim Hock: *[Menyampuk]*

Dato' Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus: Okay, okaylah. Okay. *[Ketawa]* *Alright.* Okay, okay, baik. Kemudian saya hendak pergi kepada Yang Berhormat bagi...

Tuan Kerk Kim Hock: Apa saya soal tadi?

Dato' Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus: Apa dia?

Tuan Kerk Kim Hock: Jawablah.

Dato' Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus: Apa dia lagi, sudah jawab dah itu.

Tuan Kerk Kim Hock: Dia tidak dengar. Hendak bergaduhkah? Bagi peluanglah kalau tidak hendak bergaduh.

Dato' Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus:*[Ketawa]* Tidak, tidak, tidak. Cukuplah Yang Berhormat, saya sudah...

Tuan Kerk Kim Hock: Hei, jangan lari lagi.... *[Bercakap tanpa pembesar suara]*

Dato' Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus: Apa dia?

Tuan Kerk Kim Hock: *[Bercakap tanpa pembesar suara]*

Dato' Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus: Apa dia?

Tuan Kerk Kim Hock: Apakah syarat sebenarnya? Syarat yang saya katakan di sini, yang diberikan kepada saya tidak katakan bahawa hanya murid bukan bumiputera daripada sekolah kebangsaan boleh diambil dan Menteri...

Dato' Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus: Mudah, mudah sahaja jawab. Syaratnya seperti Yang Berhormat Menteri saya kata, sudahlah. Apa dia cakap itu?

Tuan Kerk Kim Hock: Tetapi ini tidak....

Dato' Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus: Itulah dia.

Tuan Kerk Kim Hock: Tetapi syarat ini tidak katakan....

Dato' Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus: Tidak apalah, *that is something else*. Itu saya pun tidak tahu kertas apa Yang Berhormat tunjuk.

Tuan Kerk Kim Hock: *[Bercakap tanpa pembesar suara]*

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat.

Dato' Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus: Ini surat tepi jalan mana yang Yang Berhormat sudah jumpa hendak bawa ke sini.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Baiklah Yang Berhormat, Yang Berhormat...

Tuan Kerk Kim Hock: *[Bercakap tanpa pembesar suara]*

Dato' Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus: Mengarut betullah, duduklah!

Tuan Kerk Kim Hock: *[Bercakap tanpa pembesar suara]*

Dato' Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus: Duduk, duduklah, cukuplah Yang Berhormat.

Tuan Kerk Kim Hock: *What a joker* lah you.

Dato' Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus: Eh, *what.... you are....*

Tuan Kerk Kim Hock: *[Bercakap tanpa pembesar suara]*

Dato' Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus: Minta 36(6)

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Ya, cukuplah Yang Berhormat.

Tuan Kerk Kim Hock: *[Bercakap tanpa pembesar suara]*

Dato' Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus: Ha 36(6), sangkaan jahat. Lancar ini, tolong tarik balik.

Tuan Kerk Kim Hock: Kalau sudah...

Dato' Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus: *You're another big clown also, I can see that. If you want to follow me, anytime....*

Tuan Kerk Kim Hock: Apalah...

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat bagi Kota Melaka duduk.

Dato' Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus: Saya bagi....

Tuan Kerk Kim Hock: Ini....

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Ya lah, ini cukuplah.

Dato' Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus: Saya bagi jalan baik-baik....

Tuan Kerk Kim Hock: *[Menyampuk]*

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Cukuplah Yang Berhormat.

Tuan Kerk Kim Hock: Dia tidak bagi jawapan yang serius.

Dato' Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus: *You don't try to be funny with me.*

Tuan Kerk Kim Hock: *Oh no, no, no!*

Dato' Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus: Ha, okay?

Tuan Kerk Kim Hock: *You don't take it seriously!*

Dato' Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus: *I'm taking it seriously now.*

Tuan Kerk Kim Hock: *[Bercakap tanpa pembesar suara]*

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Cukup Yang Berhormat!

Tuan Kerk Kim Hock: *[Bercakap tanpa pembesar suara]*

Dato' Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus: *What sort of paper?*

Tuan Kerk Kim Hock: *[Bercakap tanpa pembesar suara]*

Dato' Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus: *I mean you can show me...*

Tuan Kerk Kim Hock: *[Bercakap tanpa pembesar suara]*

Dato' Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus: *You can show me any paper, alright?*

Tuan Kerk Kim Hock: *[Bercakap tanpa pembesar suara]*

Dato' Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus: *You can show me any paper, but...*

Tuan Kerk Kim Hock: *I bring the paper. Saya sudah baca tadi.*

Dato' Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus: *I can't see from here! Why should I entertain you? You duduklah!*

Tuan Kerk Kim Hock: *[Bercakap tanpa pembesar suara]*

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat bagi Kota Melaka, duduklah, duduklah.

Dato' Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus: *You don't be another big clown, sit down!*

Tuan Kerk Kim Hock: You tidak boleh jawab, semua orang boleh nampak.

Dato' Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus: Ha, sudahlah. Saya bagi peluang baik-baik....

Tuan Kerk Kim Hock: *[Bercakap tanpa pembesar suara]*

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Cukuplah Yang Berhormat!

Dato' Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus: Kau hendak loyar buruk dengan aku buat apa? Saya sudah kata....

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Ini terpulang kepada Yang Berhormat Timbalan Menteri.

Dato' Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus: jawapan Yang Berhormat Menteri saya betul! Apa hendak cakap lagi? Pekak ke?

Tuan Kerk Kim Hock: *[Bercakap tanpa pembesar suara]*

Dato' Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus: Ha sudah! *Sit down!* Saya tidak bagi jalan kepada dia, Tuan Pengerusi.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, dia tidak beri laluan.

Dato' Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus: Dia ini tidak erti bahasa kah?

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, tolong duduk, tolong duduk!

Dato' Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus: Baliklah! Menyemak sahaja dalam ini.

Tuan Kerk Kim Hock: *Jokerlah!*

Dato' Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus: *You are the biggest joker of the House!*

Tuan Kerk Kim Hock: *[Bercakap tanpa pembesar suara]*

Dato' Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus: *You know that now?*

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Baiklah Yang Berhormat...

Dato' Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus: *You're the biggest fool of the House, I think.*

Tuan Kerk Kim Hock: *[Bercakap tanpa pembesar suara]*

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Cukuplah Yang Berhormat.

Dato' Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus: *Who's the joker? You're the biggest fool clown!*

Tuan Kerk Kim Hock: Buang masa sahaja, *why trying to...*

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Sila duduk dulu.

Dato' Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus: *I've answered you but you are stupid.*

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat!

Dato' Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus: *You don't understand.*

Tuan Kerk Kim Hock: *[Bercakap tanpa pembesar suara]*

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Cukuplah Yang Berhormat.

Dato' Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus: *I said, I told you, I'm speaking in English now...*

Tuan Kerk Kim Hock: *[Menyampuk]*

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Kota Melaka!

Dato' Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus: *...what is my Minister said is right!*

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Sila duduk, sila duduk.

Dato' Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus: *What nonsense you're saying now?*

Tuan Kerk Kim Hock: *[Menyampuk]*

Dato' Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus: *I'm speaking in English now...*

Tuan Kerk Kim Hock: *[Bercakap tanpa pembesar suara]*

Dato' Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus: *What English?*

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat Timbalan Menteri cukuplah, jangan...

Dato' Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus: *You don't understand English?*

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat Timbalan Menteri!

Dato' Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus: *You want me to speak in Chinese or what?*

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat...

Tuan Kerk Kim Hock: *[Bercakap tanpa pembesar suara]*

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat...

Tuan Kerk Kim Hock: Saya punya moral lagi baik. *Joker..., may laugh.*

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat!

Dato' Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus: *Oh! You're the biggest joker and you also biggest fool of the House. You know what a foolish look like?*

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Cukuplah Yang Berhormat, Yang Berhormat...

Dato' Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus: *A bloody fool looks like you!*

Tuan Kerk Kim Hock: *[Bercakap tanpa pembesar suara]*

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat.

Seorang Ahli: *Relaxlah!*

Tuan Kerk Kim Hock: Peraturan 36(6)....

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, ha....

Dato' Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus: *Shut up you, sit down!*

Tuan Kerk Kim Hock: *[Bercakap tanpa pembesar suara]*

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Cukuplah, cukuplah, Yang Berhormat!

Dato' Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus: *Who are you to ask me to sit down?*

Tuan Kerk Kim Hock: *[Bercakap tanpa pembesar suara]*

Tuan Chow Kon Yeow: *[Bangun] [Menunjukkan buku Peraturan Mesyuarat]*

Dato' Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus: Ini apa benda ini?

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Cukup!

Tuan Chow Kon Yeow: *I am raising on point of order 36(6)!*

Dato' Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus: Saya pun call 36(6), what did you say?

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat Timbalan Menteri, cukuplah-cukuplah.

Tuan Kerk Kim Hock: *[Menyampuk]*

Dato' Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus: Dia kata mana yang betul, saya kata jawapan Yang Berhormat Menteri betul. Apa lagi, habislah!

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Cukuplah Yang Berhormat!

Dato' Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus: Apa yang hendak bising ini. Eh! Kita bagi engkau orang masuk MRSM itu nasib baik, kau tahu tak! Banyak cakap dengan aku.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Cukup Yang Berhormat semua...

Tuan Kerk Kim Hock: *[Menyampuk]*

Dato' Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus: *Bloody fool!*

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat Timbalan Menteri...

Dato' Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus: Apa dia?

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Tak eloklah Yang Berhormat. Cukuplah.

Tuan Kerk Kim Hock: *[Menyampuk]*

Dato' Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus: Apa dia Yang Berhormat. Saya sudah jawab.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Tak perlu, tak perlu.

Tuan Kerk Kim Hock: Tak boleh jawab, marah orang pula.

Dato' Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus: Apa pula tak boleh jawab. Saya sudah kata Yang Berhormat Menteri jawab. Dia sudah jawab, takkan saya hendak jawab benda yang lain.

Tuan Kerk Kim Hock: *[Menyampuk]*

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Kota Melaka, sila duduk.

Dato' Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus: *I don't know what paper you need.*

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Sila duduk. Timbalan Menteri.

Dato' Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus: *What paper you are showing me?*

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Timbalan Menteri.

Tuan Kerk Kim Hock: *[Menyampuk]*

Dato' Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus: *I don't know, what do you mean* tak tahu.

Tuan Kerk Kim Hock: *[Menyampuk]*

Dato' Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus: *What the heck.*

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Tak perlulah, tak perlulah Yang Berhormat.

Dato' Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus: Apa benda?

Tuan Kerk Kim Hock: *[Menyampuk]*

Dato' Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus: Jangan kata saya tidak tahu jawab.

Tuan Kerk Kim Hock: *.....your stupid answer [Bercakap tanpa pembesar suara]*

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat.

Dato' Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus: *You ask a stupid question, you get stupid answer, understand!*

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Duduklah Kota Melaka, duduklah.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat.

Dato' Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus: *I am talking to the biggest joker also.*

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Ini Parlimen Yang Berhormat.

Dato' Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus: Ya lah, Yang Berhormat buat kesilapan...

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Kita beralih ke tajuk yang lain Yang Berhormat? Cukup, cukup.

Tuan Kerk Kim Hock: jangan marahlah.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Cukup, cukup!

Dato' Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus: Siapa marah, saya tidak marah! Saya bagi jalan, elok.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Cukuplah, cukuplah.

Dato' Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus: Siapa marah, saya tak marah, saya gelak ini. *[Ketawa]* Apa benda ini.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Baiklah, baiklah.

Dato' Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus: Tetapi dia buat bising.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Dia sudah tidak buat bisinglah. Sila duduklah, cukuplah.

Dato' Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus: Saya hendak pergi kepada Yang Berhormat bagi Batang Sadong, tentang kemudahan-kemudahan tempat-tempat perniagaan, saya suka hendak jelaskan kepada Yang Berhormat bagi Batang Sadong. Mengikut angka-angka statistik yang ada di hadapan saya sekarang ini, di Sarawak masih ada ruang-ruang ataupun lot-lot perniagaan yang masih kosong tetapi saya tidak ada *detail* sama ada di kawasan Yang Berhormat ataupun tidak. Kalau tidak ada, dari segi MARA kita memang ada rancangan berterusan untuk mendirikan kemudahan-kemudahan demikian untuk membolehkan peniaga-peniaga terutama sekali peniaga-peniaga kecil kita menyewa tempat-tempat yang demikian.

Saya terima baik pandangan daripada Yang Berhormat untuk menokok tambah kursus-kursus yang disebut tadi seperti jahitan. Memang dari segi Pusat Giat MARA di mana yang sesuai mengikut keadaan atau *locality* di satu-satu tempat kita sentiasa bersedia untuk menokok tambah jenis-jenis kursus yang diadakan di tempat-tempat yang demikian.

Begitu juga dengan krafttangan. Perbadanan Kemajuan Krafttangan kita memang ada mengelolakan bimbingan dan termasuk kursus-kursus dari masa ke semasa. Malahan Institut Krafttangan Negara yang berada di Taman Templer menyediakan kemudahan kepada mereka yang berminat dan juga yang sudah menjalankan pelbagai kegiatan dari segi bidang krafttangan untuk menjalankan ataupun menjalani kursus-kursus yang tertentu dan mereka diberikan pengiktirafan daripada institut tersebut. Jadi, saya ambil perhatian di atas pandangan Yang Berhormat. Kalau sekiranya Yang Berhormat sendiri ada calon-calon yang difikirkan sesuai, kita bersedia untuk menimbang supaya mereka yang berminat ataupun yang sudah berkecimpung di pelbagai bidang krafttangan itu dapat dipertingkatkan lagi kemahiran mereka melalui kursus-kursus yang kita sediakan di institut yang saya katakan tadi.

Puan Sukinam Domo: Terima kasih, Yang Berhormat atas jawapan tadi. Saya faham memang MARA banyak menjalankan kursus-kursus, begitu juga Giat MARA. Maksud saya tadi ialah misalnya krafttangan, memang saya akui kursus-kursus banyak diadakan oleh Perbadanan Kemajuan Krafttangan. Maksud saya kalau boleh Pusat Giat MARA mengadakan kursus-kursus krafttangan di Pusat Giat MARA supaya orang-orang kampung senang pergi ke situ daripada mereka pergi ke kursus-kursus misalnya di Semenanjung ini. Kemungkinan antara mereka adalah suri rumah tangga berminat tetapi mereka tidak dapat menghadiri kursus di tempat yang jauh. Kalau ada di Pusat Giat MARA - itu lebih elok. Terima kasih.

Dato' Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus: Tuan Pengerusi, untuk makluman Yang Berhormat bagi Batang Sadong, setakat ini di Pusat Giat MARA itu memang belum ada. Kita boleh kaji kesesuaiannya. Saya tidak tahu, kalau difikirkan sesuai memang menjadi prinsip di Pusat Giat MARA kita untuk menokok tambah kursus-kursus yang sesuai, tetapi ianya banyak bergantung kepada senario yang ada di satu-satu tempat sebelum dapat dimuktamadkan.

Tuan Pengerusi, saya ingat itu sahaja perkara-perkara pokok. Cuma Tanjong ada sebut tadi, saya sudah rangkum sedikit dalam jawapan saya tadi. Saya hendak mengambil kesempatan ini untuk mengucapkan banyak terima kasih kepada Ahli-ahli Yang Berhormat yang telah mengambil bahagian di dalam perbahasan ini, dan kalau sekiranya ada perkara-perkara spesifik ataupun khusus yang tidak sempat saya jelaskan secara terperinci, saya harap Ahli Yang Berhormat semua boleh berurus dengan pihak kementerian dan kita bersedia untuk memberikan penerangan dan penjelasan dari masa ke semasa. Sekian, terima kasih.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Ahli-ahli Yang Berhormat, masalahnya ialah bahawa wang sejumlah RM1,195,049,900 untuk Maksud B.26 di bawah Kementerian Pembangunan Usahawan jadi sebahagian daripada Jadual hendaklah disetujui.

Masalah dikemuka bagi diputuskan, dan disetujui.

Wang sebanyak RM1,195,049,900 untuk Maksud B.26 diperintahkan jadi sebahagian daripada Jadual.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Masalahnya ialah bahawa perbelanjaan sebanyak RM513,105,600 untuk Maksud P.26 yang disebutkan dalam Anggaran Pembangunan bagi tahun 2004 hendaklah diluluskan.

Masalah dikemuka bagi diputuskan, dan disetujui.

Wang sebanyak RM513,105,600 untuk Maksud P.26 diluluskan jadi sebahagian daripada Anggaran Pembangunan 2004.

Maksud B. 27 [Jadual] –

Maksud P. 27 [Anggaran Pembangunan 2004] –

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Kepala Bekalan B.27 dan Kepala Pembangunan P.27 di bawah Kementerian Kerja Raya terbuka untuk dibahaskan.

Beberapa Ahli: *[Bangun]*

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Wah ramai minat berucap. Saya bagi kepada Tebraulah.

7.19 mlm.

Datuk Haji Mohd. Ali bin Haji Hassan [Tebrau]: Terima kasih Tuan Pengerusi, saya sedikit sahaja, tidak panjang-panjang. Yang pertama, Butiran 60000 – Naik Taraf Jalan Raya dan Laluan dan Butiran 70000. Saya hendak minta kementerian – Timbalan Menteri ada. Ini laluan ke Pasir Gudang. Mula-mula sekejap heboh cerita jalan itu hendak dibuat, sudah disebut anggaran peruntukan, selepas itu macam senyap. Saya tengok sedikit sahaja dibina jalan dekat Jalan Johor Jaya itu, dibesarkan sedikit, selepas itu macam berhenti.

Jadi, saya hendak tanya kementerian, kawasan Lebuhraya Pasir Gudang kah, di sana begitu pesat sekali pembangunan dan memang amat perlu dibina jalan itu dengan segera. Jadi, saya hendak tahu sejauh mana kementerian hendak melaksanakan pembinaan jalan Lebuhraya Pasir Gudang ini.

Tuan Pengerusi, jalan ini memang perlu sangat untuk kegunaan kenderaan yang begitu banyak, saya ingat Yang Berhormat Timbalan Menteri pun faham jalan itu, jadi saya harap kementerian mengambil perhatian yang serius dalam masalah Lebuhraya Pasir Gudang ini. Itu pusat nadi ekonomi kepada negara kerana laluan untuk pelaburan dan industri ya.

Yang kedua, saya pun ini cerita, sahabat saya daripada Sri Gading pun sudah timbul fasal tol di Senai, Tuan Pengerusi, kawasan Yang Berhormat ya, tetapi saya minta pihak kementerian ini, ini apa lagilah hendak tunggu-tunggu fasal tol Senai ini. Saya melihat kementerian, berkenaan tol ini, pandai, kementerian tahu ini PLUS ini dia bijak, dia bijak tentang hendak pungut duit kerana dia tahu, jalan lain tidak ada, orang tidak boleh hendak lalu jalan lain, mesti kena lalu di situ, yang itu lah ia sekat. Kalau ada alternatif jalan lain..., patutnya dia buat begitu. Siapa tidak hendak jalan tol, okey, belok satu jalan lain yang tidak gunakan tol, boleh! Ini tidak. Jalan itu mesti digunakan. Suka atau tidak suka, jalan itu.

Kedua, kementerian, Yang Amat Berhormat Menteri Besar Johor pun ada pernah umum dahulu, kes ini sudah memang kementerian hendak laksanakanlah tetapi saya tidak tahu apa fasal dia boleh berhenti kerana takut dengan PLUS, apakah tidak tahu apa fasal mesti berhenti, sudah memang hendak jalan ini, ini hendak dekat pilihan raya ini.

Kedua, saya pun tidak tahulah apa fasal Senai ini, Datuk Pengerusi, boleh jelaskan sedikit? Ini apa fasal jalan itu dikenakan tol sampai sekarang ini tidak

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat tanya saya atau tanya kerajaan.

Datuk Haji Mohd. Ali bin Haji Hassan: Minta bantuan daripada Pengerusi, jadi saya akan salurkan kepada kementerian.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Ya, terima kasihlah.

Datuk Haji Mohd. Ali bin Haji Hassan: Okey, okey, jadi Timbalan Menteri ada, saya ingat kena bawa baliklah, kata Kabinet perkara ini. Saya ingat Kabinet ini tidak dapat jelas kedudukan Tol Senai, ini sudah berpuluh-puluh tahun yang sepatutnya, ini macam tempat lain yang baru itu buka sudah selesai...

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Timbalan Menteri juga orang daerah Johor Bahru.

Datuk Haji Mohd. Ali bin Haji Hassan: Ya?

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Orang kita, di Johor.

Datuk Haji Mohd. Ali bin Haji Hassan: Hah, ya lah, okeylah.

Seorang Ahli: Yang bercakap pun orang Johor.

Datuk Haji Mohd. Ali bin Haji Hassan: Okey, okey, dia baik punya orang, haah! Cerah masa depan.... *[Ketawa]*

Jadi, saya haraplah kementerian bawa baliklah

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat kata sedikit sahaja, cukuplah.

Datuk Haji Mohd. Ali bin Haji Hassan: Ya?

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Cukuplah.

Datuk Haji Mohd. Ali bin Haji Hassan: Cukup?

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Ya.

Datuk Haji Mohd. Ali bin Haji Hassan: Sudah sepuluh minit?

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Tidak payah, kata sedikit sahaja.

Datuk Haji Mohd. Ali bin Haji Hassan: Sedikit lagi, satu lagi sahajalah. Ini fasal air. Okey, swasta air baik, memang tujuan Kerajaan Pusat, dia punya tujuan baiklah kerana hendakkan perjalanan bekalan air yang baik dan tidak ada masalah, jadi kita ucapkan tahniah. Cuma saya tidak tahu dari segi undang-undang. Ini kes bekalan air dengan Singapura ini. Okey bila Kerajaan Pusat ambil alih bekalan air, kita hendak tengok dari segi perjanjian bekalan air antara kerajaan negeri yang terlibat sama, yang buat perjanjian dengan Singapura, adakah ia terlibat dengan masalah ini.

Sebab Singapura ini dia bijak, dia pandai dari segi benda-benda macam ini, besok dia kata bila sudah ambil, dahulu dia kata, dia janji dengan Kerajaan Johor tetapi sekarang air sudah diambil oleh Kerajaan Pusat. Nanti dia segi teknikal. Dari segi teknikal ini dalam undang-undang pun kadang-kadang yang tidak munasabah pun lepas juga. Jadi saya minta kementerian kaji juga, adakah implikasi dari segi perjanjian air antara Kerajaan Singapura dengan Johor ini, bila penswastaan diambil oleh Kerajaan Pusat dalam perkara ini.

Tuan Pengerusi, jadi itu sahaja. Terima kasih.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Tadi Ahli Yang Berhormat bagi Tebrau ada sebut Sri Gading, ya Sri Gadinglah, sila.

Seorang Ahli: Orang Johor semua ya..!

7.23 mlm.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz [Sri Gading]: Tuan Pengerusi, terima kasih. Selamat Petang, terima kasih Tuan Pengerusi, Timbalan Menteri orang Johor, Yang di-Pertua pun orang Johor, yang bercakap pun orang Johor.

Datuk Haji Mohd. Ali bin Haji Hassan: Cuma lain cara sahaja.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Saya hendak ambil kesempatan, ada tiga, empat perkara, kalau sempat, tiga empat perkara.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang penting sekali.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Tuan Pengerusi, semua penting, tidak ada yang tidak penting.

Saya cuma hendak bertanya kepada kementerian, hantu apa yang menunggu di Seremban ini? Lebuhraya Utara-Selatan hendak masuk Senawang, hendak masuk Seremban mesti *jammed*, mesti *jammed*. Orang daripada selatan hendak ke Kuala Lumpur dan hendak ke utara seterusnya akan rasa ini. Sudah jadi perbualan. Apa sebab hendak masuk Seremban mesti *jammed*? Tidak ada apa-apa, tidak ada apa-apa, tidak ada apa-apa. Tidak ada apa-apa Datuk... [Ketawa] Tidak ada apa-apa.

Lima enam kilometer, kadang-kadang daripada lepas Pedas, lepas Pedas kita sudah *jammed*, tidak ada apa, tidak ada fasal-fasal...

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Kalau *jammed* boleh pusing baliklah...

Datuk Haji Mohd. Ali bin Haji Hassan: Dak, saya hendak tanya, sedar atau tidak sedar kementerian betapa seksanya orang yang menggunakan lebuhraya tol ini, kita sudahlah bayar, kita *jammed*, dahulu dikatakan antara sebab dibina lebuhraya ini hendak melicinkan perjalanan, ini bukan licin lagi Dato', tersangkut-sangkut.

Lebih malang. Ha, ini lebih malang, ini yang kementerian hendak kena ambil kira, kebanyakan apabila hari Sabtu, hari Ahad. Hari Ahad lah, ramai anak-anak yang bersekolah asrama di Kuala Lumpur dan di utara Kuala Lumpur, hendak balik dan sepatutnya mesti tiba di sekolah berasrama masing-masing jangan lewat pukul 6.30 petang, tergendala. Banyak berlaku ini.

Saya kena bawa perkara ini supaya kementerian sedar, azab sengsara yang dihadapi oleh pengguna jalan raya

Datuk Haji Mohd. Ali bin Haji Hassan: [Bangun]

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Apa hal pula Tebrau bangun ini Dato'

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Tebrau baru berucap.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Dia baru berucap, saya tidak kacau dia.

Datuk Haji Mohd. Ali bin Haji Hassan: Ini isu sedaplah. Memang betul kata Tuan Pengerusi, terima kasih, memang betul Sri Gading kata, memang *jammed*. Saya cuma hendak minta kementerian *check* dengan polislah, saya sudah banyak kali kena saman antara Pedas, Linggi, dekat situ bila tiba sahaja semua *slow* dan ada pula mengendap dan dia pasang kamera tetapi kalau boleh cakap dengan polis, janganlah di situ, carilah di tempat lain. Tempat itu memang semua hendak masuk, di situ lah polis mengendap, Linggi-Pedas, siapa yang lalu di situ kalau dapat resit, itulah jalan yang selalu kena. Jadi amat bersetujulah macam mana kita mintalah, JKR beritahulah polislah, janganlah blok di situ.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Itu sahaja?

Datuk Haji Mohd. Ali bin Haji Hassan: Ya, itu sahaja.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Saya sokonglah dia punya pendapat. Ini berkenaan tol di Senai, Datuk punya kawasan. Ini sahabat saya baru semalam, dua hari, Datuk Khoo Chee Huat nyaris mati, *driver* nya mati, *Mercedes* dia dihempap oleh oh, ini

Yang Berhormat Khoo Chee Huat ini daripada parti Gerakan, seorang wakil rakyat yang cukup baik antara yang terbaik di Johor tetapi saya cuma saya hendak sebut, MCA lagi baik fasal yang menolong dia EXCO daripada MCA... *[Ketawa]*

Jadi, bila Gerakan dengan MCA di Johor dia ngamlah, dengan izin, adik-beradik, ngam apa ngam? Apa ngam Datuk?

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat, ini tidak kena mengena dengan JKR.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Datuk Jimmy Lau dia MCA, tolong selamatkan ini Datuk Khoo Chee Huat dari Gerakan. Jadi makna MCA dengan Gerakan Johor jadi contohlah, terutama kepada orang Gerakan Pulau Pinanglah.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Macam abang adiklah.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Haah. Ini tol saya hendak nyatakan, Datuk Timbalan Menteri Kerja Raya ini orang Johor, okey Datuk, selesaikanlah. Jalan ini dibina, jalan asalnya sebelum ada Lebuhraya Utara-Selatan, jalan ini dibina ialah jalan yang mesti dilalui oleh seluruh orang Malaysia apabila hendak ke Singapura, waktu itu Singapura menjadi tempat penyelesaian segala masalahlah, hendak pergi haji pun pergi Singapura, hendak pergi ke London pun Singapura, mesti lalu, Jalan Senai, Datuk punya kawasan ini, memang kawasan bertuah. Datuk jadi Ahli Parlimen di sana memang orang handal lah maknanya, mesti lalu ini jalan. Okey, itu tahun 30-an, 40-an, tidak ada jalan lain.

Mula-mula tol 80 sen, tahun 1980, dia naik, naik, naik hari ini RM2. Tempat lain, macam Kuala Lumpur-Seremban, tempat lain kalau dia hendak elak daripada kena tol, dia pergi jalan lama tetapi orang Senai, orang Kulai tidak ada jalan lama, you pergi jalan lama kena RM2. Kena RM2, you pergi tol lebuhraya kena RM2.50 tidak ada pilihan...

Puan Teresa Kok Suh Sim: *[Bangun]*

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Ini Seputeh apa kena mengena ini? Okey, sila.

Puan Teresa Kok Suh Sim: Terima kasih Yang Berhormat bagi Sri Gading. Sejak saya masuk Dewan ini, saya sudah mendengar isu ini yang mana selalu disokong oleh Speaker di sana, telah banyak kali dibangkitkan. Saya rasa setiap kali dibangkitkan dan harga tol masih tetap ataupun naik dan juga plaza tol masih ada di sana, ini semua kerana apa tau, kerana tidak ada wakil rakyat dari parti pembangkang di negeri Johor, ini adalah punca masalah. Kalau kawasan itu dimenangi sekarang oleh wakil rakyat DAP kah, saya rasa masalah ini akan senang diselesaikan. Setujukah Yang Berhormat bagi Sri Gading? Undilah DAP dalam pilihan raya akan datang di kawasan itu.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Walaupun Seputeh dia punya rambut sudah merah.. *[Ketawa]* Kalau lawan dengan Tuan Pengerusi di Senai pun tidak boleh menang, tidak boleh menanglah. Bukan fasal itu, bukan fasal pembangkang dan saya rasa Timbalan Menteri daripada Johor akan bawa perkara ini, kali ini agaknya kita kasi...apa ini?

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Selesailah.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Ha! Selesailah... *[Ketawa]* Ini tol saya rasa.... Kalau tidak ada, Tuan Pengerusi, jalan lama kita kena tol, lebuhraya kita kena tol, tidak ada pilihan lain. Kalau tol ini tidak boleh selesai, saya ingat kita minta kebenaran buat sungai, kita jalan sungai sahaja, Tuan Pengerusi.... *[Ketawa]* Tidak ada jalan lain.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Macam mana boleh buat sungai?

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Kiri kanan kena.... *[Ketawa]* Kita minta jalan Skudailah, kita naik perahu sahaja, Tuan Pengerusi, *free* sahaja.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, kalau buat sungai daripada kawasan saya pergi Johor Bahru, pakai sampan berapa jam tahu?... *[Ketawa]*

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Jadi, kita merayulah. Kita merayu supaya ini selesai. Yang ketiga, Tuan Pengerusi, Batu Pahat, bandar sayalah.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat boleh gulung, tetapi oleh kerana tadi bangkitkan masalah di kawasan saya, saya beri dua minit lagi. *[Ketawa]*

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Boleh atau tidak, saya cadangkan, Lebuhraya Utara-Selatan disimpangkan ke Batu Pahat. Maknanya bandar Batu Pahat mempunyai persimpangan tol tersendiri yang boleh daripada kawasan Seri Medan itu terus sampai bandar Batu Pahat. Jadi, di jalan Lebuhraya Utara-Selatan nanti ada Batu Pahat, susur keluar Batu Pahat, ada nampak Bandar Batu Pahatnya itu.

Sekarang ini Tuan Pengerusi, Yong Peng, Pagoh, Air Hitam, Macang, Yong Peng Utara, Yong Peng Selatan, Batu Pahat tidak ada. Kadang-kadang kawan-kawan hendak datang ke Batu Pahat, dia kata mana mahu masuk, mana lubang masuk... *[Ketawa]* Mana lubang masuk. Apa hendak cakap, "Mana lubang masuk?" Mana satu lubang masuk. Pergi Pagohkah, pergi mana?...

Seorang Ahli: *[Menyampuk]*

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Mana simpang hendak masuklah! Simpang masuklah, bukan lubang!!

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Mana simpang masuklah. Jadi, kalau boleh, JKR tolong buatlah, kalau pun belum hendak bina dalam satu, dua tahun ini, saya setuju, tetapi buatlah kerja-kerja awalan supaya akhirnya.....

Datuk Ruhanie bin Haji Ahmad: *[Bangun]*

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat bagi Parit Sulong.

Datuk Ruhanie bin Haji Ahmad: Saya bangun hendak menyokong Yang Berhormat bagi Sri Gading. *[Ketawa]*

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Itu sahaja. Okey, jadi, itu satu. Yang akhir, Tuan Pengerusi. Sekarang sedang dibuat pembinaan Lebuhraya Batu Pahat-Kluang, 50 kilometer. Saya berterima kasih kepada Kerajaan Barisan Nasional, inilah dia kerajaan yang bertanggungjawab kepada rakyat, tidak macam PAS, tidak macam DAP, tidak macam parti KeADiLan. Ia kerajaan yang memang membela rakyat. Terima kasih.

Cuma saya harap banyak dalam laluan ini yang telah memusnahkan harta-harta awam kepunyaan peribadi orang-orang tertentu yang kepada - dia rasa tidak bertanggungjawab untuk menggantinya kerana dikatakan perkara-perkara yang dimusnahkan ini terletak di bahu yang dikatakan kepunyaan kerajaan. Maknanya rizab kerajaan.

Jadi, saya harap secara, secara..... *[Ketawa]* Berbudi bahasa, Tuan Pengerusi. *[Disampuk]* Secara perikemanusiaan pun, tidak berapa kena.....

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Baiklah, masa cukup, Yang Berhormat.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Ya?

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Masa cukup.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Timbang rasa, timbang rasa. Kalau boleh dirundingkan dengan pihak-pihak yang tertentu, terutama runding macam sayalah.... *[Disampuk]* Dengan sayalah, Ahli Parlimen. Saya kenal pasti ramai orang mengadu ini, kalau boleh dia menggantikanlah secara yang berpatutan, perkara-perkara yang menjadi kepunyaan peribadi, yang dikatakan duduk di atas tanah rizab kerajaan yang tidak perlu dibayar tetapi sebagai budi bahasa.

Jadi, dalam hal ini, saya sebagai Ahli Parlimen sanggup untuk menjadi orang tengah menyelesaikan masalah-masalah yang berbangkit. Jadi, Tuan Pengerusi, terima kasih dan saya tidak lupa terima kasih kepada Kementerian Kerja Raya dan tahniah kepada Timbalan Menteri Kementerian Kerja Raya dari Johor ini yang tunggu hingga 7.45 malam.

Saya nampak orang lain sudah balik, Timbalan Menteri ini tahun depan patutlah naik pangkat lebih baik lagi... [Disorak] Terima kasih, Tuan Pengerusi.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Tumpat.

7.36 mlm.

Dato' Kamarudin bin Jaffar [Tumpat]: Terima kasih Tuan Pengerusi kerana memberi peluang untuk saya bercakap sedikit tentang Kementerian Kerja Raya. Kita sedih mendengar pandangan Yang Berhormat-Yang Berhormat bagi Johor menceritakan tentang masalah jalan raya lebuhraya mereka, tentang masalah tol, tentang masalah ramainya orang-orang Johor terpaksa ke Kuala Lumpur untuk mencari pekerjaan dan *jam* di Senawang dan sebagainya, tanpa dikira 50,000 orang Johor tiap-tiap hari terpaksa ke Singapura untuk mencari pekerjaan. Jadi, kita bersama-sama rakyat Johor dalam hal ini.

Tuan Pengerusi, saya mulakan dengan 02400 - Jalan dan Jambatan Pasir Mas, Kelantan. Yang mana saya fikir jambatan dan jalan ini beberapa bulan yang lalu telah dirasmikan oleh Ke bawah Duli Yang Maha Mulia Sultan Kelantan dan dihadiri oleh Yang Amat Berhormat Perdana Menteri, yang mana pada saat-saat akhir persiapan untuk perasmian jambatan itu dijemput Yang Amat Berhormat Menteri Besar Negeri Kelantan.

Sebagaimana yang kami dapat maklum, majlis perasmian itu banyak celarunya, termasuklah Yang Amat Berhormat Menteri Besar Kelantan tidak diberi tempat dan kedudukan yang sepatutnya, nama beliau tidak disebutkan dalam beberapa ucapan oleh pembesar-pembesar negara yang hadir di situ. Saya ingin menyeru kepada pihak kementerian supaya mengambil berat akan protokol dan sebagaimana Johor, Sri Gading sebut tadi, cara bahasa, timbang rasa dan sebagainya, supaya projek yang baik ini, yang semua sokong tidak menjadi bercelaru di saat-saat akhir masa perasmian projek itu sendiri, yang mana sepatutnya ia memberikan kebanggaan Kerajaan Barisan Nasional di peringkat Pusat dan Kerajaan Negeri PAS dan Alternatif di peringkat negeri.

Tidak siapa yang menafikan, ini projek yang dibuat oleh Kerajaan Pusat, sebab itu tugas Kerajaan Pusat untuk membina jambatan dan jalan-jalan besar tetapi jika perasmian dicatatkan dengan perebutan antara pemimpin UMNO peringkat bahagian, pemimpin UMNO peringkat negeri dan sebagainya, berebut-rebut ingin mengambil kredit untuk menjadi orang yang terkedepan di dalam program itu dan apabila di saat-saat akhir ada pula mengikut khabarnya campur tangan daripada pihak-pihak tertentu istana, nampak ada sedikit kebaikan akhirnya, yang mana Yang Amat Berhormat Menteri Besar Negeri dijemput.

Saya harap program-program dan rancangan-rancangan baik kementerian ini khususnya di negeri Kelantan dan mungkin Terengganu tidak lagi dicemari oleh cara ia dirasmikan pada masa-masa yang akan datang dalam projek-projek yang akan datang.

Seterusnya, Tuan Pengerusi, saya beralih kepada 41000 – Kajian Kemungkinan Jalan (Projek Baru). Saya nampak banyak peruntukan yang mana di bawah kepala-kepala lain berkenaan dengan jalan baru atau projek baru termasuklah 00600 – Jalan-Jalan Raya Baru dan sebagainya.

Saya ingin bertanya sama ada dalam kajian kemungkinan ini, kementerian yang ada ini berhasrat untuk memikirkan kemungkinan meningkatkan dan menjadikan suatu lebuhraya untuk jalan terus daripada Kuala Lumpur melalui Bentong, melalui Kuala Lipis, melalui Gua Musang, naik ke utara sampai ke Kota Bharu menggantikan ataupun menaikkan taraf pada kadar yang baik jalan yang sudah pun memang ada daripada Kuala Lumpur melalui Bentong-Kuala Lipis-Gua Musang ke Kota Bharu.

Saya mencadangkan supaya projek ini diberikan keutamaan yang tinggi memandangkan laluan yang melibatkan begitu ramai orang dan barang-barang dari utara Tanah Melayu di Pantai Timur turun ke Kuala Lumpur dan sudah tentu dari Kuala Lumpur boleh terus turun sampai ke Johor Bahru. Projek ini saya harap diberikan keutamaan supaya ianya memberikan manfaat yang benar-benar kepada masyarakat dan rakyat.

Begitu juga kita mendengar dan membaca dalam laporan akhbar berkenaan dengan Lebuhraya Pantai Timur. Sekali lagi dibangkitkan masalah iaitu Fasa II antara

Kuantan dengan Terengganu yang mana Yang Berhormat Menteri meletakkan masalah itu sekarang ini kepada Kerajaan Negeri Terengganu kerana tidak mengambil tanah yang diperlukan untuk projek tersebut.

Saya harap projek ini dapat dijalankan tidak lagi menimbulkan masalah. Saya harap Kerajaan Persekutuan dengan Kerajaan Negeri Terengganu boleh dengan cepat duduk bersama-sama dan memikirkan cara-cara untuk menyelesaikan masalah jika masalah ini ada. Saya mencadangkan supaya kerajaan dan Kementerian Kerja Raya memberikan peruntukan yang secukupnya bukan sahaja pembinaan jalan raya itu sendiri tetapi untuk kos pengambilan tanah yang diperlukan untuk jalan raya tersebut.

Seterusnya saya ingin beralih kepada Butiran 70000 – Memperelok Jalan-jalan dan Butiran 80000 – Membina Jalan-jalan Baru, Butiran 81000 – Membina Jalan-jalan Baru (Projek Baru).

Untuk memperelok jalan raya jalan-jalan RM280,543,000 diperuntukkan mengikut cadangan ini. Saya sentiasa membangkitkan soal memperelok jalan ini. Saya tidak dapat membezakan antara memperelok jalan-jalan dengan butiran-butiran seperti naik taraf jalan-jalan, naik taraf jalan dan laluan dan sebagainya.

Saya tidak nampak di mana perbezaan yang sebenarnya di antara naik taraf jalan dengan memperelok jalan. Jumlah yang diminta untuk memperelok jalan seperti saya sebut tadi lebih daripada RM280 juta manakala naik taraf dan juga butiran-butirannya menelan belanja RM828 juta, RM362 juta dan sebagainya. Saya fikir memperelok jalan ini boleh disalahgunakan.

Saya fikir memperelok jalan ini dalam kes-kes yang sebelum ini semenjak krisis ekonomi tahun 1998, mengikut maklumat yang saya terima, ada unsur-unsur pembaziran yang agak besar. Di Kuala Lumpur dan bandar-bandar besar yang lain, jalan-jalan raya yang di bawah butiran memperelok jalan ini hanya sekadar menukar ganti laluan pejalan kaki di tepi-tepi jalan, di bahu-bahu jalan daripada bentuk yang sedia ada yang memadai untuk pejalan kaki tetapi ditukar dengan batu-batu yang berbentuk lain dengan kontraktor-kontraktor yang baru dan sebagainya.

Saya ingin mencadangkan bahawa butiran memperelok jalan ini diperhalus dengan sebaik-baiknya oleh pihak kementerian supaya pembaziran tidak timbul supaya jalan-jalan kita mengutamakan ianya selamat untuk pemandu, selamat untuk pejalan kaki sama ada yang berjalan di sebelah jalan ataupun yang melintasi jalan-jalan yang sedia ada.

Oleh itu ini bermakna bahawa peruntukan ini sepatutnya menuju dan menumpukan ke arah bagaimana hendak memperbaiki jalan raya-jalan raya yang sedia ada, bagaimana untuk menaikkan taraf jalan raya-jalan raya yang sedia ada ini supaya ianya boleh memberikan keselamatan yang sepenuhnya kepada pejalan-pejalan kaki dan pengguna-pengguna jalan raya yang lainnya dan tidak menumpu kepada pembaziran-pembaziran dengan sekadar menukar tempat-tempat dan laluan-laluan yang ada di sebelah jalan raya itu bertujuan sekadar untuk memberi kontrak kepada orang-orang yang berkepentingan dalam perniagaan.

Seterusnya Tuan Pengerusi, Bekalan Air di muka surat 351 yang meliputi rancangan bekalan air untuk beberapa negeri. Sekali lagi negeri-negeri yang dicatatkan ini menerima peruntukan-peruntukan tertentu. Saya menyokong peruntukan-peruntukan kepada negeri-negeri ini dan saya lihat di bawah Butiran 11200 – Penyaluran Air Antara Negeri, diperuntukkan RM200 juta. Saya menyokong peruntukan ini...

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, ada se minit lagi.

Dato' Kamarudin bin Jaffar: Ha.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Ada se minit lagi.

Dato' Kamarudin bin Jaffar: Dan saya fikir inilah jalan yang baik untuk menyelesaikan masalah yang ada ini. Saya tidak bersetuju dengan rancangan yang diheboh-hebohkan iaitu untuk mengambil alih kesemua urusan air daripada negeri-negeri yang ada dalam negara kita. Saya menyokong supaya negeri-negeri ini diteruskan tugas,

peranan dan kuasa mereka ke atas air dalam negeri masing-masing. Saya menyokong peruntukan untuk menyalurkan air antara negeri ini yang memohon peruntukan RM200 juta ini sebagai peruntukan yang kita berikan untuk menyambung air-air di antara negeri yang kekurangan air dengan negeri yang berlebihan air. Ini suatu amalan yang baik dan ini melatih negeri-negeri untuk menyalurkan air ke negeri yang lain dan sebagainya. Ini melatih negeri-negeri supaya tidak mengulangi masalah yang dihadapi oleh negeri Johor yang menyalurkan air ke Singapura tetapi tidak mengendalikan penyaluran itu dengan baik dengan tidak menguntungkan negeri Johor.

Jadi dengan kita mengendalikan penyaluran air antara negeri, kita melatih negeri-negeri untuk menggunakan air ini dengan baik dan tidak merugikan bahan air dalam penggunaannya seperti yang kita malangnya alami dalam kes antara negeri Johor dengan negara Singapura.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Ahli-ahli Yang Berhormat, masa kita sudah cukup. Yang lain boleh sambung hari esok.

Majlis Mesyuarat bersidang semula

[Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng] **mempengerusikan Mesyuarat**]

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Ahli-ahli Yang Berhormat Dewan yang mulia ini ditangguhkan sekarang hingga jam 10.00 pagi, hari esok.

Dewan ditangguhkan pada pukul 7.46 petang.